

**АРТЪР КЛАРК, СТИВЪН
БАКСТЪР
СЛЪНЧЕВА БУРЯ**

Част 2 от „Една одисея във времето“

Превод от английски: Крум Бъчваров, 2005

chitanka.info

ЧАСТ 1
ГИБЕЛНО СЛЪНЦЕ

1

ЗАВРЪЩАНЕТО

Бисиса Дът изстена и се олюля. Беше права. Не знаеше къде се намира.

Зазвуча музика.

Тя се извърна към стената, която показваше увеличеното изображение на невероятно красив млад мъж, стиснал в ръка старомоден микрофон. Невъзможно, но истина: виждаше синтетична поп звезда, дестилирана от най-съкровенията желания на момичетата.

— Божичко, прилича на Александър Велики!

Бисиса не можеше да откъсне очи от шарената стена. Едва сега осъзна колко сивкав и неугледен е Мир. Но пък Мир беше съвсем друг свят.

— Добро утро, Бисиса — поздрави я Аристотел. — Закуската те чака долу. Днешните водещи новини са...

— Млъквай! — Гласът ѝ бе пресипнал.

— Разбира се. — Синтетичният младеж запя по-тихо.

Тя се огледа. Намираще се в своята спалня, в лондонския си апартамент. Изглеждаше ѝ някак смален, прихлупен. Леглото бе голямо, меко, оправено.

Отиде до прозореца. Военните ѝ кубинки тропаха по пода и оставяха по килима прашни следи. Небето бе сиво, на хоризонта се виждаше светлата черта на задаващия се изгрев, върху който се отпечатваше градският силует.

— Аристотел.

— Бисиса?

— Коя дата сме днес?

— Вторник.

— Попитах за датата.

— Аха. Девети юни две хиляди трийсет и седма.

— Би трябвало да съм в Афганистан.

Аристотел се покашля многозначително.

— Бисиса, с времето започнах да привиквам с навиците ти внезапно да променяш плановете си. Помня как веднъж...

— Мамо?

Тъничък сънен гласец. Бисиса се обърна.

Мира беше боса, с голо коремче, с разчорлени коси и си търкаше очите — току-що събудило се осемгодишно момиченце. Носеше любимата си пижамка, изрисувана с герои от комикси, въпреки че отдавна ѝ бе станала малка.

— Не знаех, че ще се прибереш толкова скоро.

Нещо се скъса в нея. Бисиса протегна ръце.

— Мира, милинката ми...

Мира се отдръпна.

— И миришеш странно.

Бисиса се огледа стреснато. Носеше оранжевия си комбинезон, дрипав и покрит с крѳпки, прахен и мръсен. Едва ли щеше да изглежда по-странно в апартамента си дори със скафандър.

Тя се усмихна насила.

— Май ще е добре да взема един душ. После ще закусваме и ще ти разкажа...

Изведнъж светлината се промени. Тя се обърна към прозореца. Над града бе увиснало Око — сребърно кълбо, като противовъздушен балон през Втората световна война. Не можеше да определи на какво разстояние е, нито колко е голямо. Но знаеше, че това е инструмент на Първородните, които я бяха прехвърлили на Мир, друг свят, и я бяха върнали у дома.

И в този момент над покривите на Лондон изгряваше гибелно слънце.

ВЪРХЪТ НА ВЕЧНАТА СВЕТЛИНА

Михаил Мартинов беше посветил живота си на изучаването на земната звезда. И в момента, в който видя слънцето в утрото на онзи съдбовен ден, дълбоко в душата си разбра, че нещо не е наред.

— Добро утро, Михаил. На Луната е два след полунощ. Добро утро, Михаил. Вече е два часа и петнайсет секунди. Добро утро...

— Благодаря, Талес. — Ала той вече беше станал. Както винаги, се бе събудил с точност до минута според личния си режим, без да има нужда от меките думи на електронното събуждане, режим, който спазваше независимо от хюстънското време, поробило останалата част на Луната.

Михаил беше човек на рутината. И щеше да започне деня, както започваше всеки ден от дългите си и самотни дежурства в тази космическа метеорологична станция — с разходка на слънчева светлина.

Набързо закуси с плодов концентрат и вода. Винаги пиеше водата чиста, незамърсена с гранули кафе или чаени листа, защото беше вода от Луната, резултат от милиарди години бавно кометно натрупване и сега добивана и обработвана за него от работи за милиони долари — според Михаил тя заслужаваше да ѝ се наслаждава.

Енергично намъкна скафандъра си. Удобен и лесен за употреба, той бе плод на шейсетгодишно развитие от тромавия си аналог, носен от астронавтите от „Аполо“. И беше интелигентен. Толкова интелигентен, че според някои можеше сам да се разхожда по Луната.

Въпреки интелигентния си скафандър, Михаил грижливо направи задължителните серии ръчни проверки на жизнените системи. Освен електронното вездесъщие на Талес живееше съвсем сам на южния полюс на Луната, а се знаеше, че от ниската гравитация се оглупява — „космическо оглупяване“, така му викаха. Той отлично

разбираше колко е важно да се съсредоточи върху задачите, необходими, за да остане жив.

И все пак изтекоха само няколко минути, докато се озове в топлата прегръдка на скафандъра. Погледна тясното си жизнено пространство през малко изкривяващия образа клиновиден визьор — човек, готов за излизане в междупланетния космос, нелепо изправен сред купчина мръсни дрехи и неизмити чинии.

После се провря през херметичния шлюз с грациозност, дължаща са на дълги тренировки, мина през праховия шлюз и излезе на лунната повърхност.

Застана на склона на кратера, в сянка, нарушавана само от слабото изкуствено осветление. Звездите осейваха безмълвното небе над него. Когато вдигна поглед — трябваше да се наведе назад в твърдия скафандър, — видя ослепителни петна високо по планинския склон, места, до които стигаше ниската полярна слънчева светлина. Слънчевите клетки и антените бяха инсталирани там, тъй като слънчевите сензори бяха главната функция на Станцията.

Вкопана в стената на кратера Шакълтън, тази космическа метеорологическа станция бе една от по-малките, само няколко надуваеми купола, свързани с ниски тунели, затрупани с пласт антрацитносив лунен прах.

Колкото и непретенциозна да изглеждаше, системата се намираше на едно от по-забележителните места на Луната. За разлика от земната, лунната ос няма съществен наклон — поради което там няма сезони. И на лунния южен полюс слънцето никога не се издига високо в небето. Там сенките винаги са дълги — а на някои места и вечни. Ето защо мракът, в който стоеше Михаил, не бе нарушаван от милиарди години, освен от хората.

Той отправи поглед надолу по склона, зад ниските хълмчета на куполите на Станцията. Прожекторите разкриваха на дъното на Шакълтън сложна плетеница от кариери и тежки машини. Там роботите добиваха истинското богатство на това място: водата.

Когато астронавтите от „Аполо“ бяха донесли на Земята първите прашни лунни скали, геолозите се бяха смаяли, че пробите не съдържат нито следа от вода, даже химически свързана с минералните структури. Бяха нужни няколко десетилетия, за да открият истината. Луната не беше сестра, а дъщеря на Земята, създадена в ранните дни

на Слънчевата система, когато сблъсъкът с друг зараждащ се свят бе разчупил протоземята на две. Останките постепенно се бяха слели в Луната, която, поради своята свръхнажеженост, бе излъчвала синьо-бяла светлина и изпарила всичката вода. По-късно върху лунната повърхност се бяха разбивали комети. Повечето от милиардите тонове вода, „изливани“ при тези сблъсъци, се бяха изгубвали мигновено. Ала малко, съвсем мъничко беше стигнала до вечно тъмните дъна на полярните кратери, воден дар за Луната, сякаш обезщетение за обстоятелствата на раждането ѝ.

Според земните стандарти лунната вода бе малко — не много повече от доста голямо езеро, — но за човешките заселници тя беше изключително съкровище и буквално струваше повече от тежестта си в злато. Водата бе безценна и за учените, тъй като носеше свидетелства за еоните на кометно формиране и даваше непреки указания за образуването на земните океани, които също се бяха зародили при кометни сблъсъци.

Михаил обаче не се интересувахе от лунния лед, а от слънчевия огън.

Той се извърна от сенките и се заизкачва по все по-стръмния планински склон към светлината. Утъпканата от човешки крака пътека беше осветена с улични лампи, както ги наричаха всички — малки глобуси, закачени на стълбове, за да се вижда къде стъпваш.

Склонът бе стръмен и всяка крачка представляваше усилие дори при слабата лунна гравитация, равна едва на една шеста от земната. Скафандърът му помагаше с тихо жужене от екзоскелетния сервомеханизъм и високо бръмчене на перки и помпи, които не позволяваха по визъора му да се кондензира вода. Скоро се задъха и мускулите го заболяха приятно: тази разходка беше ежедневното му разтъпкване.

Накрая стигна върха на планината и излезе на слънце. Тук имаше няколко роботизирани сензора, вторачени с безкрайно електронно търпение в слънцето. Ала светлината бе прекалено силна за очите на Михаил и визъорът му бързо се затъмни.

Въпреки това наоколо се разкриваше невероятна гледка. Михаил стоеше на ръба на Шакълтън, също сравнително малък кратер, ала там,

в западния си край, той пресичаше кръговете на още два кратера. Пейзажът имаше свръхчовешки мащаби: лунният хоризонт скриваше дори отсрещния край на кратерите. Ала дългият опит позволяваше на Михаил да различава плавно криволичещите планински вериги, които очертаваха силуетите на тези застъпващи се белези по лунната повърхност. И всичко това рязко контрастираше на ниската светлина на слънцето, което безкрайно се търкаляше към хоризонта и хвърляше дълги сенки, въртящи се като стрелки на часовник.

Оформен от невероятно силен сблъсък в дните на лунната младост, превърнал го в най-дълбокия кратер в цялата слънчева система, южният полюс имаше най-невероятната повърхност на цялата Луна. Човек трудно можеше да си представи по-голям контраст с базалтовата равнина Спокойствие, където бяха кацнали Армстронг и Олдрин, далеч на север, близо до лунния екватор.

Този връх бе особено място. Дори тук повечето места сред планините на полюса познаваха нощта, когато сенките на един или друг кратер за кратко спираха светлината. Но не и върхът, на който стоеше Михаил. Геологическата случайност го беше направила по-стръмен и малко по-висок от братовчедите му от двете страни и затова до върха му не стигаше сянка.

Докато Станцията, която всъщност бе съвсем близо, тънеше във вечен мрак, той се радваше на постоянно слънце — Върхът на вечната светлина. На кипнатата настрани Земя нямаше такова нещо, а и на Луната всъщност имаше само още няколко такива.

Тук нямаше утро, нямаше истинска нощ — нищо чудно, че биологичният часовник на Михаил се различаваше от условно приетите часове на останалите лунни обитатели. Ала той постепенно бе започнал да обича този странен, неподвижен пейзаж. И в системата на Земята и Луната нямаше по-подходящо място за изучаване на слънцето, което никога не залязваше от това безвъздушно небе.

Само че, докато стоеше тук, нещо го смущаваше.

Беше сам, естествено — никой не можеше да се промъкне в Станцията, без да го предупредят стотици автоматични системи. Слънчевите монитори, тези безмълвни часови, също не проявяваха признаци за смущения и промени, поне такива, които можеха да се установят с повърхностен оглед на техните кутии, обвити в дебела метеоритна изолация и кевлар. Тогава какво го безпокоеше? Лунната

неподвижност не бе подходяща за такива усещания и Михаил потрепери въпреки приятната топлина на скафандъра.

И тогава разбра.

— Талес. Покажи ми слънцето.

Затвори очи и вдигна лице към сиянието.

Когато отвори очи, видя странно слънце.

Центърът на визъора му беше блокирал голяма част от светлината на главния диск. Ала виждаше слънчевата корона, разсеяно сияние, много пъти по-голямо от диаметъра на слънцето. Короната притежаваше мекота, която винаги му напомняше за седеф. Но знаеше, че тази мекота скрива електромагнитна мощ, несравнима с човешката техника — всъщност тъкмо тази мощ беше основната причина за вредните космически явления, на чието наблюдение бе посветил живота си.

В центъра на короната видя самия слънчев диск, превърнат от филтрите на визъора в тлеещо въгленче. Поиска увеличение и забележа петънца, които можеха да са гранули, грамадни конвекционни клетки, които покриваха повърхността на слънцето. И близо до самия център на диска различи по-тъмно петно — очевидно не гранула, а нещо много по-голямо.

— Активна зона — промълви той.

— При това голяма — потвърди Талес.

— Не ми е подръка дневникът... Това дванайсет хиляди шестстотин осемдесет и седма ли е? — Десетилетия наред хората бяха номерирали наблюдаваните активни зони на слънцето, източници на изригвания и други смущения.

— Не — спокойно отвърна Талес. — Активна зона дванайсет хиляди шестстотин осемдесет и седем затихва и е малко по на запад.

— Тогава какво...

— Тази зона няма номер. Съвсем нова е.

Михаил подсвирна. Активните зони обикновено се развиваха за няколко дни. Чрез изучаването на слънчевия резонанс човек обикновено можеше да забележи основните зони от отсрещната страна още преди величественото въртене на звездата да ги обърне към него. Този звяр обаче изглеждаше различен.

— Днес слънцето е неспокойно — прошепна той.

— Гласът ти е необичаен, Михаил. Да не би да си заподозрял съществуването на активната зона, преди да поискаш увеличението?

Михаил отдавна живееше сам с Талес и не обърна внимание на тази проява на любопитство.

— Човек развива инстинкт за тия неща.

— Човешкият мозък си остава загадка, нали, Михаил?

— Така е.

С периферното си зрение Михаил зърна движение и се извърна. Когато визьорът му се проясни, забеляза светлина, пълзяща към него сред лунните сенки. За него тази гледка беше почти също толкова необичайна, колкото и лицето на бурното слънце.

— Май си имаме гостенин. Талес, погрижи се да имаме достатъчно гореща вода за душа. — Михаил закрачи надолу по пътеката, като грижливо обмисляше всяка стъпка, въпреки растящата си възбуда. — Явно днес ни очаква интересен ден.

3

КРАЛСКОТО ДРУЖЕСТВО

Шивоун Макгоран седеше сама на един мек фотьойл. Беше развила сгъваемия екран в скута си, на масичката до нея вдигаше пара чаша горчиво кафе, телефонът бе закрепен на ухото ѝ. Репетираше лекцията, която след по-малко от половин час щеше да изнесе пред публика, съставена от най-изтъкнатите ѝ колеги.

— Две хиляди трийсет и седма обещава да е най-важната година в космологията след две хиляди и трета, когато за пръв път вярно бяха определени основните компоненти на вселената: пропорциите барионна и тъмна материя и тъмна енергия — четеше на глас тя. — През две хиляди и трета бях единайсетгодишна и помня колко бях развълнувана, когато се получиха резултатите от микровълновата анизотропна сонда „Уилкинсън“. Предполагам, че тогава дори още не съм била навлязла в пубертета! Но за мен МАС беше Колумб сред роботите. Тази безстрашна космическа сонда беше изстреляна с надеждата да открием Китай на тъмната материя, но по пътя си се натъкна на Америка на тъмната енергия. И също както откритията на Колумб завинаги изясниха земната география в човешките представи, така през две хиляди и трета ние научихме географията на вселената. И сега, през две хиляди трийсет и седма, благодарение на резултатите, които очакваме от последната Квинтесенциална анизотропна сонда, ние...

Лампите в стаята премигнаха и я накараха да млъкне.

Разнесе се неодобрителният глас на майка ѝ.

— И така нататък, и така нататък. — Миниатюрният говорител на телефона подчертаваше мекия ѝ ирландски акцент. — Предполагам, че след купищата технически дрънканици за оня стар космически кораб, за който никой не си спомня, най-последно ще се върнеш на въпроса.

Шивоун потисна въздишката си.

— Аз съм кралският астроном, майко, а това е Кралското дружество. Изнасям програмната си реч! „Техническите дрънканици“

са необходимост.

— Освен това никога не те е бивало в аналозиите, скъпа.

— Разчитах поне на *мъничко* подкрепа от теб. — Тя отпи глътка кафе, като внимаваше да не окапе най-хубавия си костюм. — Искам да кажа, виж къде е днес твоето момиченце. — Шивоун включи видеоопциите на телефона си, за да даде възможност на майка си да я види.

Намираще се в Лондонската зала на Кралското дружество в Карлтън Терас. Заобикаляше я пищна старовремска обстановка с полилеи на тавана и мраморна камина отстрани.

— Каква прекрасна стая! — каза Мария. — Знаеш ли, има за какво да благодарим на викторианците.

— Кралското дружество е много по-старо от викторианците...

— Тук обаче няма полилеи, мога да ти кажа — прекъсна я Мария. — Няма нищо друго, освен смрадливи старци, включително и аз.

— За теб това е демография.

Мария се намираще в болницата „Гайс“ до Лондонския мост, само на неколкостотин метра от Карлтън Терас. Чакаше преглед за рак на кожата. Нещо обичайно за хората, които бяха остарели под днешното пропускливо небе. Налагаше се да виси на опашка.

В слушалката на Шивоун се разнасяха високи гласове.

— Някакъв проблем ли има?

— Караница при автомата за напитки — поясни майка ѝ. — Не е приел нечий кредитен имплантант. Всички са малко сприхави. Просто денят е някак странен, нали? Сигурно е свързано с това странно небе.

— И тук не е много по-спокойно. — Наближаваше началото на конференцията и тя беше благодарна, че са я оставили на мира с чаша кафе, за да има възможност да прегледа записките си, въпреки че се бе почувствала длъжна да се обади на майка си в „Гайс“. Ала сега като че ли всички се трупаха при прозореца и се взираха в странното небе. Забавна гледка — цял куп международно известни учени, блъскащи се като деца в опит да зърнат поп звезда. Но какво гледаха?

— Какво „странно“ небе, майко?

— Може би и ти трябва да отидеш на лекар — язвително отвърна Мария. — Нали си кралски астроном и... — Телефонът изсъска и връзката прекъсна.

Шивоун за миг се изуми — такова нещо *никога* не се случваше.

— Аристотел, повторно набиране, моля.

— Разбира се, Шивоун.

След две секунди чу гласа на майка си.

— Ало?...

— Аз съм. Днес професионалните астрономи не зяпат много небето, майко. — Особено не и космолог като Шивоун, която се занимаваше с вселената в най-големите мащаби на пространството и времето, а не с някакви мъгливи обекти, които можеха да се видят с просто око.

— Но даже ти трябва да си забелязала сиянието тая сутрин.

Беше го забелязала естествено. Винаги се будеше към шест, за да направи ежедневиия си крос из Хайд Парк, преди зноят да стане непоносим. Тази сутрин, въпреки че слънцето отдавна се бе издигнало над хоризонта, беше видяла кървавочервените и зелени багри в небето на север — очевидно триизмерно, ярко северно сияние, огромна магнитно-плазмена структура, извисяваща се над Земята.

— Северното сияние е свързано със слънцето, нали?

— Да. С изригванията, със слънчевия вятър. — За свой срам Шивоун установи, че изобщо не е сигурна дали в момента слънцето приближава максимума на цикъла си. Да бе, страхотен кралски астроном.

Така или иначе, въпреки че северното сияние несъмнено представляваше невероятна гледка и че беше крайно необичайно да е толкова ярко чак до Лондон на юг, тя знаеше, че не е нищо друго, освен второстепенен ефект от взаимодействието на слънчевата плазма с магнитното поле на Земята и следователно не е особено интересно. Бе продължила сутрешния си джогинг, без да изпита ни най-малко желание да се присъедини към множествата хора, излезли да разходят кучетата си и да зяпат небето. И определено не съжаляваше, че е пропуснала кратката паника, резултат от купищата телефонни обаждания от граждани, въобразили си, че Лондон гори.

Всички продължаваха да висят при прозореца. Наистина беше малко странно, призна Шивоун.

Остави кафето и с телефона в ръка отиде до прозореца. Не можа да види много над раменете на блъскащите се космолози: малко зеленина от парка, бледосиньо небе. Прозорецът беше затворен плътно заради климатика, но ѝ се стори, че чува необикновено силен шум от трафик: вой на клаксони, дори сирени.

Тоби Пит, едър като мечок приветлив мъж, който работеше в Кралското дружество и бе организатор на днешната конференция, каза:

— О, Шивоун! Кралският астроном последен проявява интерес към небето! Какъв виц, а?

Тя му показва телефона си.

— И майка ми така казва.

— Обаче гледката е невероятна. Ела да погледнеш. — Той я прегърна с огромната си ръка през раменете и с ловко съчетание от физическо присъствие и тактична усмивка успя да я преведе през тълпата до прозореца.

От Лондонската зала се разкрива прекрасна гледка към Мал и Сент Джеймс Парк. Ярkozелената трева в парка лъщеше — тя вече не беше местна, а дебелоллист, устойчив на суша вид, внесен от Южен Тексас. Неуморните пръскачки вдигаха искрящи пръски вода.

Обаче булевардът бе задръстен. Роботизираните коли спокойно се бяха паркирали в оптимална позиция, обаче разярените шофьори надуваха клаксоните и маранята трептеше във влажния въздух. Шивоун проследи с поглед улицата и видя, че светофарите и светлинната сигнализация навсякъде мигат, явно хаотично: нищо чудно, че колите не помръдваха.

Тя вдигна глава. Високото слънце изпълваше безоблачното небе със светлина. Въпреки това, когато заслони очи, различи ивици от северното сияние. И започна да долавя друг шум, освен трафика на Мал, по-тих, приглушен от дебелия затворен прозорец. От целия град се вдигаше ръмжене на разгневени автомобили. Значи задръстването не бе само тук.

За пръв път я жегна безпокойство. Помисли си за дъщеря си Пердита, която имаше лекции в колежа. Двайсетгодишна, тя беше напълно разумна. И все пак...

Възцари се тишина, промени се и светлината. Хората смутено се разшаваха. Лампите в залата угаснаха. Промяната в шума наоколо вероятно означаваше, че и климатикът е излязъл от строя.

Тоби Пит бързо заговори по телефона си, после вдигна ръце и съобщи:

— Няма причини за безпокойство, дами и господа. Не сме само ние — явно цялата тази част от Лондон е останала без ток. Но ние имаме резервен генератор, който би трябвало скоро да се включи. — Намигна на Шивоун и тихо добави: — Ако успеем да убедим Господ изобщо да го запали. — Но отново вдигна телефона към ухото си и на лицето му се изписа загриженост.

В юнския зной, при температура над трийсет градуса, в помещението вече ставаше топло и костюмът на Шивоун започваше да ѝ се струва тежък и неудобен.

Изад прозореца се разнесе звук от мачкане, придружен от пукане като от фойерверки и вой на автомобилни аларми. Космолозите едновременно ахнаха. Шивоун се провря напред, за да види какво се е случило.

Автоколоната на Мал беше също толкова неподвижна, колкото и преди малко. Ала колите се бяха придвижили напред и всяка се бе забила в предната, все едно като бутнати подредени плочки на домино. Хората слизаха от автомобилите си.

Някои, изглежда, бяха пострадали. Задръстването изведнъж се бе превърнало от организирано неудобство в истинско бедствие от смачкан метал, течащо масло и ранени хора. Нямаше и следа от полиция и линейки.

Шивоун се озадачи. Никога не беше виждала такова нещо. Днес всички коли бяха индивидуално интелигентни. Приемаха данни и инструкции от системите за трафик контрол и навигационните сателити и можеха да избягват автомобили, пешеходци и други препятствия в непосредственото си обкръжение. Почти нямаше катастрофи и смъртните случаи бяха намалели до минимум. Ала сцената долу напомняше на автомобилните задръствания, които все още бяха тормозили Великобритания в детството ѝ през 90-те години на XX в. Нима можеше *всички* електронни системи за управление на движението едновременно да са излезли от строя?

Проблесна светлина и я заслепи. Тя потръпна и вдигна ръка. Когато отново можеше да вижда, различи кълбо черен дим, вдигащо се някъде на юг от реката. Точното местонахождение се губеше в мъгливия смог. После до сградата на Кралското дружество стигна

ударна вълна. Масивната стара постройка се разтърси и прозорците изскърцаха. Чу се далечно дрънчене на стъкло, вой на аларми и писъци.

Това бе експлозия, мощна. Космолозите зашушукаха и се заоглеждаха неспокойно.

Тоби Пит я хвана за рамото. Лицето му вече изобщо не беше весело.

— Шивоун. Обадиха ни се от кметството. Питат за теб.

— За мен ли?... — Тя се заозърта. Чувстваше се изгубена. Нямаше представа какво става. — Конференцията...

— Мисля, че при тия обстоятелства всички ще се съгласят да я отложим.

— Как да стигна там? Ако този хаос навън е навсякъде...

— Можем да установим видеовръзка оттук. Ела с мен.

Докато го следваше към изхода на Лондонската зала, тя вдигна телефона си.

— Майко?

— Още ли си на телефона? Чувам само някакво бръцоловене.

— Това са космолозите. Аз съм добре, майко. А ти...

— И аз. Взривът беше далече.

— Добре — трескаво отвърна Шивоун.

— Обадих се на Пердита. Връзката беше лоша, обаче тя е добре.

Ще ги задържат в колежа, докато положението се успокои.

Шивоун изпита огромно облекчение.

— Благодаря.

— Навсякъде тичат лекари — осведоми я Мария. — Пейджърите им още малко и ще почнат да пушат. Все едно че пристигат пострадали, обаче още не съм видяла никого... Мислиш ли, че са били терористи?

— Не знам. — Тоби Пит бе стигнал до вратата и я викаше. — Ще се опитам да не прекъсвам връзката. — И побърза да излезе от залата.

4 ГОСТЪТ

Всъдеходът стигна до Станцията много преди Михаил да се спусне по пътеката. Гостът го чакаше на входа с нетърпение, което дори скафандърът не можеше да скрие.

На Михаил му се стори, че познава фигурата дори само по позата. Въпреки че населението на Луната беше пръснато по цялата ѝ повърхност, от човешка гледна точка тя се равняваше на съвсем малко градче, в което всички се познаваха.

Талес потвърди предположението му с шепот.

— Това е доктор Юджийн Менгълс, прочутият ловец на неутрино. Каква вълнуваща среща!

„Тоя проклет компютърен мозък ми се присмива — ядосано си помисли Михаил. — Талес прекалено добре познава чувствата ми“. Но сърцето му наистина се беше разтуптяло малко по-бързо.

Облечени в скафандрите си, Михаил и Юджийн тромаво се обърнаха един срещу друг. Лицето на госта, скулптура от сенки на плавни повърхности, едва се виждаше през визьора. Изглеждаше съвсем млад. Въпреки високия си пост Юджийн бе едва двацет и шест годишен — истинско дете-чудо.

В първия момент Михаил се зачуди какво да каже.

— Извинете ме. Тук не ми идват много гости.

Учтивостта очевидно не се нареждаше сред най-добрите качества на Юджийн.

— Видяхте ли го вече?

Михаил знаеше за какво пита.

— Слънцето ли?

— Активната зона.

Естествено това момче беше дошло заради слънцето. Защо иначе ще идва в слънчева метеорологична станция? Явно не заради спривавия астрофизик в началото на средната възраст, който я обслужваше. И все пак Михаил се почувства глупаво и изпита

ирационално разочарование. Опита се да си придаде гостоприемнен вид.

— Но вие не работехте ли върху неутриното? Вашата специалност нали беше слънчевото ядро, а не атмосферата?

— Дълга история — изсумтя Юджийн. — Много е важно. По-важно, отколкото подозирате. Аз го предвидих.

— Кое?

— Активната зона.

— Въз основа на проучването на ядрото ли? Не разбирам.

— Естествено, че не разбирате — тросна се Юджийн, очевидно без да го е грижа, че може да обиди домакина си. — Регистрирах предвижданията си в Талес и Аристотел и ги датирах, за да ги докажа. Дойдох, за да потвърдя данните. Случи се точно така, както го предсказах.

Михаил принудено се усмихна.

— Ще го обсъдим. Заповядайте вътре. Всички данни ще са на ваше разположение. Искате ли кафе?

— Те трябва да ме чуят — заяви Юджийн.

Кои те?...

— За какво?

— За края на света — отвърна гостът. — Може би. — И влезе в праховия шлюз, като остави Михаил със зяпнала уста.

Докато минаваха през праховия и херметичния шлюз, не разговаряха. Всички хора на Луната все още бяха пионери и ако имаха достатъчно ум, каквото и да ги вълнуваше в момента, докато преминаваха през шлюзовете от един изолиран модул в друг или събличаха и обличаха скафандрите си, не се съсредоточаваха върху нищо друго, освен жизненоважните процедури, които изпълняваха. Ако нямаха достатъчно ум естествено щяха да имат късмет насила да ги върнат на Земята, преди да убият себе си или други хора.

Благодарение на ежедневния си опит Михаил пръв съблече скафандъра си и той автоматично се плъзна към почистващата станция — малко гротескно, влачен от сервомеханизма си по пода като оживяла одрана кожа. Останал по бельо, Михаил отиде при мивката и изтърка ръцете си на бавно течащата водна струя. Сиво-черният прах,

полепнал по пръстите му от мръсния въпреки усилията на праховия шлюз скафандър, се беше набил в порите и под ноктите му и изгаряше при контакта си с естествената мазнина на кожата — отделяше миризма като на барут. Прахът на Луната бе проблем още откакто хората бяха направили първите си стъпки по повърхността ѝ: съвсем фин, проникващ навсякъде и ентусиазирано реагиращ с кислорода при първа възможност, той разяждаше всичко, от механични лагери до човешки лигавици.

Разбира се, в момента Михаил изобщо не мислеше за инженерните проблеми с лунния прах. Рискува да погледне госта си. Юджийн си беше свалил ботушите и ръкавиците и в момента вдигаше шлема си; разтърси красивата си глава, за да освободи гъстата си коса. Тъкмо това лице си спомняше Михаил, лицето, което за пръв път бе видял на някакъв безсмислен прием в „Клавиус“ или „Армстронг“, лице, наскоро придобило твърдите си мъжки черти, ала с момчешка симетричност и деликатност, въпреки че очите бяха малко безумни, лице, което го беше привлякло като свещ — безпомощна пеперуда.

Докато Юджийн събличаше скафандъра си, Михаил не можа да не се поддаде на един стар спомен.

— Юджийн, чувал ли си някога за „Барбарела“?

Младият мъж се намръщи.

— Тя в „Клавиус“ ли е?

— Не, не. Това е стар филм за космоса. Малко си падам по киното отпреди космическите полети. Една млада актриса, казва се Джейн Фонда... — Гостът явно нямаше представа за какво говори. — Няма значение.

Михаил отиде в малката душ-кабина, съблече се гол и застана под струята. При слабата гравитация водата падаше магически бавно на големи лъскави капки. После помпите ги източваха до последната скъпоценна молекула. Той вдигна лице нагоре и се опита да се успокои.

— Направих кафе, Михаил — внимателно съобщи Талес.

— Много любезно от твоя страна, Талес.

— Всичко е под контрол.

— Благодаря... — Понякога Талес наистина като че ли усещаше настроението му.

Всъщност Талес беше не толкова усъвършенствано копие на Аристотел, изкуствен интелект, развил се от стоте милиарда земни компютри с всевъзможна големина и свързаните с тях мрежи. Далечен потомък на търсачките от края на ХХ в., Аристотел се бе превърнал в огромен електронен разум, чиито мисли пращяха като мълнии по обхванатото от мрежи лице на Земята. От много години той беше постоянен спътник на човечеството.

Когато се бяха установили за постоянно на Луната в базата „Клавиус“, хората не можеха да не вземат Аристотел със себе си. Ала светлината пътува повече от секунда от Земята до Луната и в среда, в която смъртта дебне на разстояние от само една грешка, такива закъснения бяха недопустимо големи. Затова бяха създали Талес, лунното копие на Аристотел. Той постоянно се актуализираше от огромните бази данни на своя родител, но неизбежно бе по-елементарен от него, тъй като електронната нервна система на Луната все още се намираще в своя зародиш в сравнение със земната.

По-елементарен или не, Талес си вършеше работата. Определено беше достатъчно интелигентен, за да оправдае даденото му име: Талес Милетски, грък от VI в. пр.Хр., който пръв предположил, че Луната не свети със собствена, а с отразена от слънцето светлина. Освен това се твърдеше, че пръв предсказал слънчево затъмнение.

Талес винаги присъстваше за всички обитатели на Луната. Често самотен, въпреки стоическата си решителност, Михаил се успокояваше с премерения, малко безизразен глас на Талес.

Обсебен от желанието си към Юджийн, в момента той наистина се нуждаеше от успокоение.

Знаеше, че Юджийн живее в Циолковски. Грамадният кратер на обратната страна помещаваше голяма подземна лаборатория. Заровена в неподвижната и студена Луна, несмущавана от трусове, скрита от радиоглъчката на Земята и защитена от всякаква радиация, освен изтичане на незначителни количества в лунните скали, тя се намираще на идеално място за лов на неутрино. Тези призрачни елементарни частици щъкаха из най-плътната материя, сякаш изобщо ги нямаше, и затова предоставяха уникални сведения за такива недостъпни места като центъра на слънцето.

Обаче беше странно да дойдеш чак на Луната и да се заровиш в реголита, за да правиш проучвания, помисли си Михаил. Имаше много

по-приятни места за работа — като например големия телескоп, инсталиран в кратера на северния полюс, който можеше да показва повърхностите на подобните на Земята планети, орбитиращи около слънца, в радиус от петдесет светлинни години.

Копнееше да разговаря за това с Юджийн, да сподели нещо за живота си, за впечатленията си от Луната. Ала знаеше, че трябва да съдържа реакциите си пред младия мъж.

Още от тийнейджърските си години, когато окончателно беше осъзнал сексуалните си влечения, Михаил се бе научил да владее реакциите си: дори в началото на ХХІ век хомосексуализмът продължаваше да е нещо като табу във Владивосток. Но като разчиташе на могъщия си интелект, Михаил се потопи в работа и свикна със самотния живот. Беше се надявал, че когато напусне дома си, обиколи центровете на разрасналия се Евразийски съюз, Лондон и Париж, а накрая и съвсем напусне Земята, ще попадне в по-толерантни кръгове. Е, така и се бе случило, ала дотогава като че ли прекалено много беше свикнал със собствената си компания.

Неговото почти монашеско усамотение бе прекъснато само от няколко страстни и краткотрайни любовни връзки. Днес, вече четирийсет и пет годишен, той започваше да приема факта, че едва ли някога ще намери другар, с когото да прекара живота си. Това обаче не го предпазваше от чувства. До този ден не беше разменил и две думи с това красиво момче, Юджийн, ала явно се бе влюбил глупаво до уши в него.

Само че трябваше да се овладее. Каквато и да бе причината за появата на Юджийн в Шакълтън, това не беше Михаил.

„Краят на света“, бе казало момчето. Намръщен, Михаил се изсуши с хавлията.

КРИЗИСНИЯТ ЦАБ

Заведоха Шивоун в заседателната зала на първия етаж в сградата на Кралското дружество. Вътре имаше овална заседателна маса, на която можеха да седнат двайсет души, ала в момента тук бяха само двамата с Тоби Пит. Тя неуверено седна. На стената имаше малко абстрактен зулуски килим, символично изобразяващ възхода на науката, и портрети на бивши членове на Дружеството — повечето покойници, бели мъже, макар че по-новите анимирани образи бяха разнообразни.

Тоби почука полираната повърхност на масата и тя стана прозрачна, разкривайки вградените екрани. Те се включиха и показаха разнообразни сцени от бедствието — автомобилни и железопътни катастрофи, теч от пукната канализация, нещо, което ужасяващо приличаше на разбит самолет, заорал на една от пистите на „Хийтроу“ — и загрижени лица, повечето със сгъваеми екрани и слушалки на ушите.

Една сериозна наглед млада жена явно се обаждаше от полицейски диспечерски център.

— Вие сте астрономът? — попита тя.

— Кралският астроном, да — отвърна Шивоун.

— Аз съм Филипа Дюфло, професор Макгоран. — Беше трийсетинагодишна, смущаващо любезна, с малко раздърпан делови костюм. — Работя в кметството и съм една от помощничките на кметицата. Тя ме помоли да ви потърся.

— Защо?

— Заради кризата естествено. — На лицето на Филипа Дюфло се изписа сприхаво изражение, но тя видимо си наложи да се успокои. Като се имаше предвид напрежението, под което очевидно се намираше, имаше внушително самообладание. — Извинявайте — каза Филипа. — Всичко това ни връхлетя напълно ненадейно, за по-малко от два часа. Обсъждаме основните мерки, за които се сещаме, но се

мъчим да овладеем положението в движение. Никой не е очаквал нещо в толкова големи мащаби.

— С какво бих могла да помогна точно аз?

Официално Филипа се обаждаше от страна на Лондонския форум за възстановяване. Това беше междуведомствена организация, създадена след надигането на тероризма в началото на века. Ръководен от кметството, той включваше представители на службите за извънредни случаи в града, транспорта, комуналните услуги, здравеопазването и местните власти. Отделна институция отговаряше за кризисното планиране — и също се подчиняваше на кмета. Над всички местни структури стояха националните инстанции за кризисно планиране, които бяха подчинени на вътрешното министерство.

Шивоун знаеше, че повечето от тези служби са само говорилни. Истинската отговорност за овладяване на кризите носеше полицията и в момента ключовата фигура, осъществяваща връзка с кметицата, бе началникът на полицията. Така ставаха нещата във Великобритания — липсваше централизиран контрол, но гъвкавостта и бързата реакция по места вършеха добра работа. Само че след цялостното интегриране на страната в Евразийския съюз вече съществуваше общосъюзен кризисен щаб, създаден по образец на американския Федерален кризисен щаб, под чиято егида преди няколко години лондонските пожарникари бяха пратени да гасят пожар в московски химически завод.

И днес по тази мрежа от кризисни щабове течаха купища лоши новини. Лондон беше поразен от всевъзможни взаимосвързани проблеми, чийто корен Шивоун отначало не можеше да схване. Изведнъж, абсолютно изневиделица, всичко започваше да се разпада.

Най-непосредственият проблем бе срывът на електрическата мрежа. Филипа бомбардира Шивоун с данни за зоните с ограничено и прекъснато електроснабдяване и с кадри от последиците: например подземен търговски център в Брент Крос с угаснало осветление, спрели асансьори и ескалатори и хиляди хора, попаднали в капан в мрак, нарушаван само от червеникавото мъждукане на аварийните лампи.

Филипа се намръщи.

— Първо ни се обади мъж, заключен в хотелската си стая — електронната ключалка не работела. И после изведнъж се отприщи.

Отказаха всички транспортни системи. Хората са заключени в самолети, които са спрели на пистите. Други са затворени в самолети, които не могат да кацнат. Още дори не знаем броя им. Не смеем и да си помислим колко хора са затворени в асансьори!

Проблемът беше електрическата система. Електрическата енергия се произвеждаше в електростанции — напоследък главно ядрени, вятърни, приливни и няколко реликви с фосилни горива. Електростанциите пращаха тези електрически реки по високоволтови кабели. Този волтаж — над сто хиляди волта — се трансформираше в местни подстанции и се препращаше по други кабели, за да достигне в крайна сметка равнище от неколкостотин волта, тока, който се ползваше от предприятията и частните домове.

— А сега всичко се разпада — каза Шивоун.

— Сега се разпада — повтори Филипа.

Показа ѝ кадри от трансформатор, устройство, голямо колкото къща, разпадащо се на парчета в резултат от разтърсването и разбиването на стоманените плоскости в основата му. Електрическите кабели увисваха, димяха, видимо се топяха и там, където докосваха дървета или други препятствия, се образуваха мощни волтови дъги, подпалващи пожари.

Това се наричало магнитострикция, осведоми я Филипа.

— Инженерите знаят какво става. Просто днес ГИТ е по-голям отвсякога.

— Филипа... Какво е ГИТ?

— Геомагнитно индуциран ток. — Филипа я изгледа подозрително, като че ли не би трябвало да ѝ обяснява. Може би се чудеше дали не си губи времето. — Намираме се в геомагнитна буря, професор Макгоран. Невероятно силна. И се е появила изневиделица.

Геомагнитна буря: естествено, буря от слънцето, причината за красивото северно сияние. Умът ѝ, изглежда, беше блокирал от растящата жегата в залата — Шивоун се почувства глупаво, че не се е сетила веднага.

Но започваше да си спомня елементарната физика. Геомагнитната буря, флукутация на земното магнитно поле, индуцираше електричество по енергийните кабели, които бяха просто далекопроводи. И тъй като индуцираният ток беше прав, докато генерираният бе променлив, системата бързо щеше да се разпадне.

— Електрическите компании внасят, главно от Франция — продължи Филипа. — Но и французите са в беда.

— В системата трябва да има някакъв толеранс — възрази Шивоун.

— Ще се изненадаш — обади се Тоби Пит. — От петдесет години нашите енергийни нужди растат, обаче ние се съпротивляваме на строежа на нови електростанции. После имаме пазарни сили, гарантиращи, че всеки компонент, който инсталираме, разполага само с капацитет да изпълни предназначението си — при това на най-ниската възможна цена. Затова нямаме абсолютно никаква възстановителна способност. — Той се прокашля. — Извинете ме. Това е любимата ми тема.

— Най-сериозният конкретен проблем е изключването на климатичните системи — мрачно отбеляза Филипа. — А още няма обед.

Зноят на британското лято през 30-те години на ХХІ в. взимаше много жертви.

— Сигурно умират хора — механично каза Шивоун. Чак сега й хрумна тази простичка мисъл.

— О, да — потвърди Филипа. — Възрастни, съвсем малки деца, болни. И не можем да стигнем до тях. Даже не знаем колко са.

Няколко екрана запремигнаха и угаснаха. Това била другата страна на проблемите, обясни Филипа: всички видове комуникационни и електронни системи изключвали.

— Заради сателитите е — продължи тя. — Комуникационните, навигационните, всички реагират. Разпадат се даже сухоземните връзки.

И с разпадането на световните електронни връзки преставаха да функционират интелигентните системи, които участваха във всичко, от самолети, автомобили и сгради до дрехи и дори човешки тела. Онзи нещастник, заключен в хотелската си стая, бе само първият. Търговията замираще с разрушаването на електронните парични системи: Шивоун видя малък бунт пред бензиностанция, където изведнъж започнаха да отхвърлят кредитните имплантанти. Оцеляваха само най-издръжливите мрежи като държавните и военните системи. Оказваше се, че сградата на Кралското дружество все още е свързана с централните служби чрез старомодните фиброоптични кабели —

достопочтената организация бе спасена от собствения си отказ да инвестира в по-модерни средства.

— И това е поредният симптом на бурята, така ли? — колебливо попита Шивоун.

— О, да. Въпреки че нашият приоритет е Лондон, кризата не е само местна, нито регионална, нито дори национална. Доколкото можем да определим, защото информационните връзки отказват една по една, проблемът е глобален...

Шивоун видя образ на целия свят, сниман от сателит. Сиянията откъм нощната страна на планетата представляваха изящни, поразително красиви въртопи. Ала светът долу не беше красив. Тъмните континенти бяха очертани от светлините на градовете по техните крайбрежия и долините на големите реки — ала тези огърлици от светлина бяха накъсани. Тъй като пораждаше проблеми в съседните райони, прекъсването на електроснабдяването се разпространяваше като зараза. На някои места електростанциите се опитваха да оказват помощ на други, ала имало конфликти, каза Филипа — Квебек обвинявал Ню Йорк, че „крадял“ част от неговите мегавати. Тук-там Шивоун видя зловещите проблясъци на пожари.

„И всичко това само за два часа — помисли си. — Колко несигурен е светът!“

Но сателитните кадри бяха хаотични и накрая съвсем прекъснаха. Екранът остана бледосин.

— Това е ужасно! Но какво бих могла да направя аз?

Филипа отново я погледна подозрително. „Налага ли се да питате?“

— Това е геомагнитна буря, професор Макгоран. Която главно се дължи на проблеми със слънцето.

— А, затова се обръщате към астроном. — Шивоун потисна желанието си да се засмее. — Аз съм космолог, Филипа. Не съм се сецала за слънцето още от студентските си години.

Тоби Пит я докосна по ръката.

— Но си кралски астроном — тихо ѝ напомни той. — Те са изчерпали решенията си. Към кого друго да се обърнат?

Естествено имаше право. Шивоун винаги се бе питала дали кралският указ и мъглявата обществена известност, която вървеше с него, си струват главоболието. Първите кралски астрономи, мъже като

Фламстийд и Халей, бяха ръководили обсерваторията в Гринуич и бяха прекарвали повечето си време в наблюдение на слънцето, Луната и звездите за целите на корабоплаването. Сега обаче нейната задача се изразяваше във фигурантско участие в конференции като днешната или я превръщаше в лесна мишена на мързеливи журналисти, търсещи цитати — а явно и в последно убежище за политици в криза.

— Напомни ми да си подам оставката, когато всичко това приключи — отговори му тя.

Тоби се усмихна.

— Но дотогава... — Той се изправи. — Искаш ли да ти донеса нещо?

— Кафе, ако успееш да намериш. Ако не — вода. — Шивоун вдигна телефона до ухото си. Изпитваше угризение, че изобщо не е забелязала прекъсването на сигнала. — И трябва да се свържа с майка си. Можеш ли да ми осигуриш сухоземна връзка?

— Разбира се. — Тоби излезе от залата.

Шивоун отново се обърна към Филипа.

— Добре. Ще направя всичко възможно. Не прекъсвайте връзката.

6

ПРОГНОЗАТА

Облечени в комбинезони от рециклирана хартия, Михаил и Юджийн седяха в малката тясна каюткомпания на Станцията.

Юджийн държеше чаша кафе. Чувстваха се неловко и мълчаха. На Михаил му се струваше странно, че толкова красиво хлапе е толкова срамежливо.

— И така, неутриното — колебливо започна той. — Циолковски трябва да е малка база. Уютна! Имате ли много приятели там?

Юджийн го изгледа така, сякаш му говореше на чужд език.

— Аз работя сам — отвърна той. — Повечето долу обслужват гравитационно-вълновия детектор.

Михаил го разбираше. Повечето астрономи и астрофизици отправяха поглед към огромното и далечното: еволюцията на огромните звезди и биографията на самата вселена, разкриваща се чрез странни сигнали като гравитационните вълни — виж, това беше секси. Изучаването на слънчевата система, дори на самото слънце, беше провинциално, ограничено и пълно с подробности.

— Тъкмо затова винаги е било трудно да се намерят хора за работа върху космическия климат, въпреки че е от толкова практическо значение — отвърна той. — Слънцето и Земята са заобиколени от плазмени облаци и електромагнитни полета, чиято физика е също толкова хаотична. — Михаил се усмихна. — Предполагам, че си приличаме: аз съм захвърлен сам на полюса на Луната, ти си заровен в дупка на тъмната страна и двамата се занимаваме с не особено привлекателни проучвания.

Юджийн го погледна по-внимателно. Михаил изпита странното усещане, че младият мъж за пръв път го забелязва.

— И какво те накара да се интересуваш от слънцето? — попита Юджийн.

Михаил сви рамене.

— Хареса ми практическото приложение на проучванията. Небето, което се пресяга към земята... Повечето космологически

проблеми са абстрактни и далечни, но не и слънцето. Освен това то винаги е привличало руснаците. Твърди се, че самият Циолковски, нашият космически гений, почерпил някои свои идеи от култа към слънцето.

— Може би защото толкова далеч на север нямате много слънце.

Михаил се смая. Нима това наистина беше шега? Той се насили да се засмее. После стана и каза:

— Ела. Май че е време да ти покажа мониторинговата зала.

Трябваше да минат през къс нисък тунел, водещ към друг купол. И в мониторинговата зала младият мъж зяпна.

Тази зала представляваше модерно светилище на римския бог Сол. Стените бяха покрити с екрани, на които сияеха образи на повърхността и атмосферата на слънцето, пространството между него и Земята, осеяно с динамични плазмени и електромагнитни структури, или самата Земя и нейната сложна магнитосфера. Образите бяха представени на различна дължина на вълните — видима, водородна, калциева, инфрачервена и ултравиолетова светлина, на радиодължини, всяка показваща нещо уникално за слънцето и неговата среда. Още многозначителни за опитното око бяха спектралните анализи, графики с пикове и спадове, които разкриваха тайните на земната звезда.

Това беше графично обобщение на работата на Космическата метеорологична служба. Този лунен пост бе само един от мрежата станции, които постоянно наблюдаваха слънцето. Такива имаше на всички земни континенти, а в орбита около самото слънце обикаляха сателити. Така Службата насочваше към него безбройните си очи.

Тази работа трябваше да се върши. Слънцето свети от пет милиарда години, издиша топлина, светлина и слънчев вятър, поток от високоенергийни елементарни частици. Ала не е неизменно. Дори в обикновени времена слънчевият вятър е силен, дупките в короната — отворите във външната атмосфера на слънцето — изливат огромни количества от него. Междувременно слънчевите петна, по-хладни зони, където господстват плетеници от магнитни полета, са забелязани от човека още през IV век преди Христа. Изригванията и мощните експлозии от такива бурни участъци могат да изхвърлят висококачествена радиация и бързо движещи се заредени частици в

космоса. Всички тези капризи на „времето“ влияят върху въздушните и електромагнитните пластове, които предпазват Земята.

През по-голямата част от човешката история това е останало незабелязано, освен прекрасните сияния, появяващи се през неравномерни интервали в небето. Но ако хората, общо взето, не са уязвими за бурите в космоса, това не се отнася за създадената от тях електрическа техника. През 2037-а се навършваха близо два века, откакто индуцираният от слънцето електрически ток в телеграфните кабели бе започнал да предизвиква проблеми на техните оператори. Оттогава, колкото по-зависим от техниката ставаше човешкият свят, толкова по-уязвим ставаше и от слънчевите изригвания — както в този ден установяваше Земята.

За една деликатна, силно взаимосвързана високотехнологична цивилизация животът със звезда бе като живот с мечка. Тя може да не ти причини зло. Ала поне трябва да я наблюдаваш много внимателно. И тъкмо затова бяха създали Космическата метеорологична служба.

Макар и функционираща в рамките на Евразийския съюз, Космическата метеорологична служба водеше началото си от поскромния ХХ век, когато се беше казвала Център за проучване на космическата среда, съвместна инициатива на такива американски институции като НАСА, Националното управление по океаните и атмосферата и министерството на отбраната.

— По онова време са се събирали откъслечни данни — поясни Михаил. — Взети от научноизследователски спътници, създадени с друго предназначение. И метеорологичните прогнози били само догадки. Но няколко катастрофални слънчеви бури около слънчевия максимум през две хиляди и единайсета принудиха правителствата да инвестират в тази област. Днес получаваме доста изчерпателни сведения, постоянно актуализирани в реално време. Системите за метеорологично прогнозиране се основават на магнито-хидродинамиката, плазмената физика и прочее. Имаме пълна верига теоретично моделиране от повърхността на слънцето до повърхността на Земята...

Ала Юджийн не го слушаше. Посочи един образ във водородния спектър и каза:

— Ето *това* е проблемът.

Беше новата активна зона. Видимо по-тъмна от околната фотосфера, тя представляваше грозен белег с формата на латинската буква „S“.

— Признавам, че е загадъчно — съгласи се Михаил. — На този етап от слънчевия цикъл не се очакваше такова нещо.

— Обаче аз го очаквах — възкликна Юджийн. — И точно това е въпросът.

— Краят на света ли? — предпазливо попита Михаил.

— Не днес. Това днес е само предвестник. Но ще е много страшно. Затова дойдох тук. Трябва да ги предупредиш. — Очите му бяха огромни и тъмни, налудничави. — Предвижданията ми са с доказана дата.

— Вече ми го каза.

— Въпреки това няма да ми обърнат никакво внимание. Обаче теб ще те послушат. В края на краищата това ти е работата. И сега, след като имаш доказателство, ще трябва да го направиш, нали? Ще трябва да ги предупредиш.

На Юджийн наистина му липсваше всякаква вежливост, със смесица от възмущение и съжаление си помисли Михаил.

— За кого говориш? Кого точно искаш да предупредя?

Юджийн разпери ръце.

— За начало всички уязвими. На Луната. В Космическата станция. На Марс и на борда на „Аврора 2“.

— А на Земята?

— А, да. И Земята. — Той си погледна часовника. — Но на Земята вече се е започнало.

Михаил дълго се взира в лицето му. После повика Талес.

КОРОНАЛНОТО ИЗХВЪРЛЯНЕ

Шивоун търсеше информация с помощта на екраните в заседателната зала.

Не беше лесно. Слънчевите проучвания и космическата метеорология просто не бяха по специалността ѝ. Аристотел ѝ помагаше, въпреки че от време на време ѝ се струваше малко разсеян — тя с безпокойство осъзна, че ерозията на световната взаимосвързаност, на която се основаваше той, се отразява и на него.

Бързо установи, че по целия свят и извън него има слънчеви обсерватории. Опита да се свърже с Кит Пийк на хавайския вулкан Мауна Кеа и обсерваторията Биг Беар в Южна Калифорния. И както можеше да се очаква, и на двете места не успя да се свърже с никого — въпреки че не бяха изключили, комуникационните системи несъмнено вече бяха претоварени с обаждания. Ала научи за съществуването на някаква Космическа метеорологична служба, мрежа от обсерватории, сателити, база данни и специалисти, които наблюдаваха слънцето и неговото бурно обкръжение и се опитваха да предскажат най-опасните му вълнения. Метеорологична станция имаше дори на южния полюс на Луната.

Въпреки десетилетните наблюдения на сприхавото слънце обаче, само един човек беше предсказал днешните необичайни събития, младият учен на Луната Юджийн Менгълс, който бе регистрирал съвсем точни прогнози в няколко специализирани сайта. Само че нямаше връзка с Луната. Половин час след последния си разговор с Филипа Дюфло Шивоун отново ѝ се обади.

— Всичко е свързано със слънцето — заяви тя.

— Това ни е известно... — започна Филипа.

— Става дума за „коронално изхвърляне“, както го наричат астрофизиците.

После обясни, че целостта на короната, външната атмосфера на слънцето, се поддържа от мощни магнитни полета, водещи началото си от самото слънце. Понякога тези полета се оплитат, често над активни

зони. Тези плетеници улавят мехури свръхнажежена плазма, излъчвана от слънцето, и внезапно ги освобождават. Точно това се беше случило и сутринта над голямото слънчево петно, наречено от специалистите Активна зона 12688: милиарди тонове плазма, впримчена от собственото си магнитно поле и впоследствие запратена от слънцето с доста голяма част от скоростта на светлината.

— На изхвърлената маса ѝ е трябвало по-малко от час, за да стигне дотук — съобщи Шивоун. — Това очевидно е изключително бързо за такива явления. Никой не е забелязал приближаването ѝ, пък и никой не го е очаквал да се случи на този етап от слънчевия цикъл. — Освен, мислено си отбеляза тя, онзи самотен астроном на Луната.

— Значи тази маса от газове се е насочила към Земята... — подсказа ѝ Филипа.

— Самият газ е по-рядък от промишлен вакуум. Щетите са нанесени от енергията, която се съдържа в елементарните ѝ частици и магнитните ѝ полета.

Изхвърлената маса се беше сблъскала с магнитното поле на Земята. Обикновено полето предпазва планетата и дори ниско орбитиращите сателити, ала днес тази изхвърлена маса го бе изтласкала под орбитите на много от спътниците. Изложени на вълните на слънчевите енергийни частици, спътниковите системи бяха поели дози статично електричество, разреждащо се на всяко възможно място.

— Представи си миниатюрни мълнии, падащи върху електронните ти чипове...

— Лошо — съгласи се Филипа.

— Не. Заредените частици също са изтекли в горните пластове на атмосферата, изхвърляйки енергията си по пътя това е причината за сиянието. Освен това магнитното поле на Земята е претърпяло невероятни промени. Сигурно знаеш, че електричеството и магнетизмът са свързани. Промените в магнитното поле индуцират ток в проводниците.

— Така ли работи динамото? — колебливо попита Филипа.

— Да! Точно така. Когато се променя, земното поле праща огромни електрически заряди в тялото на самата Земя — и на всеки проводящ материал, който успее да намери.

— Като например нашите електропреносни мрежи.

— И нашите комуникационни връзки. Стотици хиляди километри проводници, изведнъж залети със скоростно променящ се високоволтов ток.

— Добре. Какво можем да направим?

— Да направим ли? Ами, не можем да направим нищо. — Въпросът се стори абсурден на Шивоун и трябваше да потисне нелюбезното си желание да се засмее. — Става дума за слънцето. — Звезда, която за една секунда произвеждаше повече енергия, отколкото би могло човечеството за милион години. Това коронално изхвърляне бе предизвикало геомагнитна буря, далеч надхвърлила мащабите, установени от търпеливите слънчеви метеоролози, ала за самото слънце тя беше незначителен спазъм. Човек не можеше да направи нищо, когато ставаше въпрос за слънцето, освен да стои настрана. — Просто ще трябва да почакаме.

Филипа се намръщи.

— Колко ще продължи?

— Никой не знае. Доколкото разбирам, това е безпрецедентно. Но короналното изхвърляне се движи бързо и скоро ще премине над нас. Сигурно само още няколко часа.

— Трябва да узнаем — сериозно заяви другата жена. — Не е само електричеството. Има проблеми с канализацията, водоснабдяването...

— С шлюза на Темза — подсказа Тоби. — Кога е приливът?

— Не знам. — Филипа си записа. — Професор Макгоран, бихте ли опитали да нахвърляте някакви хронологични рамки?

— Да, ще опитам. — Тя изключи връзката.

— Разбира се, най-разумно е веднага да направим системите си по-издръжливи — каза ѝ Тоби.

— О, но кога ние хората сме били разумни?

Шивоун продължи да работи. Само че с времето комуникационните връзки ставаха все по-лоши.

И я разсейваха още кадри.

В огромния трансевропейски газопровод, който снабдяваше Великобритания с повечето ѝ природен газ, беше станала ужасна експлозия. Подобно на кабелите, газопроводите също бяха

проводници, дълги хиляди километри, и индуцираният в тях ток можеше неимоверно много да увеличи корозията. Газопроводите бяха заземени на определени интервали, за да се избегне този проблем. Само че този газопровод, напълно модерна структура, бе направен от етилен за икономия и можеше да се възпламени много по-лесно. Шивоун вцепенено проучи статистиката за този инцидент: огнена стена с широчина един километър, повалени дървета на стотици метри, стотици обявени за мъртви... Опита се да си представи такъв ужас, хилядократно умножен по целия свят.

И не бяха повлияни само хората и техните технологични системи. Имаше съобщение за птичи ята, очевидно изгубили пътя си, както и натрапчиви кадри с китове, изплували на северноамериканския бряг.

Тоби Пити донесе телефон, старомоден апарат с кабел.

— Извинявай, че толкова се забавих.

Телефонът сигурно беше поне на трийсет години, но тъй като бе свързан с надеждните фиброоптични връзки на Дружеството, повече или по-малко работеше. Трябваше да направи няколко опита, за да се свърже с „Гайс“ и после да убеди телефонистката да потърси майка й.

Мария явно беше уплашена, ала се владееше.

— Добре съм — заяви тя. — Спирането на тока беше само за малко и резервната система работи добре. Обаче всичко тук е странно.

Шивоун кимна.

— Болниците сигурно са препълнени. Жертвите на топлинен удар... катастрофите...

— Не е само това — прекъсна я майка й. — Хората идват тук, защото отказват пейсмейкърите им, сервомускулите или имплантантите им за чревен контрол. И жертвите на инфаркт ми се струват направо безброй. Даже хора без абсолютно никакви имплантанти.

Естествено, помисли си Шивоун. Самото човешко тяло е сложна система, управлявана от биоелектричество, което се влияе от електрическите и магнитните полета. Всички сме свързани със слънцето, като птиците и китовете, свързани сме чрез невидими сили, за чието съществуване допреди два века не е подозирал никой. И сме ужасно уязвими на слънчевите изригвания, даже собствените ни тела.

— Извинявай, че те прекъзвам, Шивоун — обади се Тоби Пит. —
Търсят те по другия телефон.

— Кой?

— Премиерът.

— Мили Боже. — Тя се замисли. — По кой?...

Телефонът оживя в ръката ѝ. Когато електричеството разтърси
тялото ѝ, мускулите на дясната ѝ ръка се вцепениха. После слушалката
изхвърча от пръстите ѝ и се плъзна по масата в дъжд от сини искри.

ЧАСТ 2
ПРЕДСКАЗАНИЯТА

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО

Някой блъскаше по вратата на апартамента.

Бисиса се беше научила да скрива реакциите си пред Мира. Широко усмихната, без да обръща внимание на силно разтуптяното си сърце, тя бавно се изправи от дивана и остави списанието.

Мира подозрително обърна глава. Момиченцето лежеше по корем и гледаше синтетична софтболна сапунена опера. В тия осемгодишни очички имаше много разбиране, помисли си Бисиса, прекалено много. Детето знаеше, че преди няколко дни със света се е случило нещо странно, и изобщо бе чудно, че майка му е тук. Ала между двете се беше установила негласна уговорка, заговор. Щяха да се *държат* нормално и може би по някое време всичко в края на краищата щеше да се *окаже* нормално: поне така се надяваха.

Пред вратата стоеше Линда. Бисиса ѝ отвори.

Линда бе ниско, набито, кадърно наглед момиче. Двайсет и две годишна, братовчедка на Бисиса, студентка по биосферна етика в Импириъл Колидж. През последните две години изпълняваше ролята на бавачка на Мира по време на дългите командировки на Бисиса в чужбина. В момента държеше две обемисти книжни торби с продукти, в краката ѝ бяха оставени още две; и обилно се потеше.

— Извинявай, че ритнах вратата — каза тя. — Вече си мислех, че тия проклети торби ще се скъсат.

— Все пак успя. — Бисиса я пусна да влезе и внимателно превъртя два пъти ключа в ключалката.

Занесоха продуктите в кухничката. Повечето покупки бяха хранителни стоки — мляко, хляб, няколко вида куорн^[1], увехнали наглед зеленчуци и ябълки, покрити със странни петна. Линда се извини за оскъдността, но можело да е и по-лошо. Бисиса, която усърдно следеше новините, знаеше, че в Лондон още малко и ще въведат строга система на хранителни дажби.

Разопаковането на покупките ѝ подежда странно носталгично — някога го бяха правили всеки петък вечер с майка ѝ, която ходеше

на „голям пазар“ в края на дългата работна седмица във фамилната ферма. Напоследък семейните навици се бяха променили. Повечето бакалници доставяха храна по поръчка. Но няколко дни след 9 юни транспортните и снабдителните услуги продължаваха да са претоварени и всеки трябваше лично да ходи в магазина, за да си припомни ритуалите с количките и реденето на касата.

Това беше ново преживяване за Линда и тя оживено започна да се оплаква.

— Няма да повярваш какви опашки са само! На щандовете за месо наистина има охрана. Касите вече работят, което си е цяло щастие — край на сметките, изчислявани наум. Обаче все още има много хора, чиито чипове не работят. — Често срещана гледка след 9 юни бяха издйническите белези на подлакътницата след принудителна подмяна на идентификационния чип, тъй като предишният е изгорял по време на слънчевата буря.

— Все още няма бутилирана вода — отбеляза Бисиса.

— Още няма — потвърди Линда и инстинктивно завъртя кранчетата на кухненската мивка, ала напразно. Слънчевата буря беше индуцирала корозионен ток в стотиците километри стари водопроводни тръби на Лондон. Затова, въпреки че помпите работеха, до много части на града не стигаше вода. Инженерите и техните интелигентни миниатюрни работи с форма на къртици работеха неуморно по поредното възстановяване на системата. Линда въздъхна. — Явно пак ще се ходи на чешмата.

В момента единият ъгъл на стената показваше въздушен изглед от Лондон, наложен върху карта на местата без електричество. Тук-там имаше светли точки, обозначаващи бунтове, плякосване и други безредици. Сини звездички маркираха обществените чешми, повечето по бреговете на Темза. Бисиса намираще това свидетелство за издръжливостта на стария град за странно трогателно. Много преди римляните да основат Лондон келтите бяха ловили риба по Темза със своите плетени лодки. Днес, по време на тази криза през ХХІ век, лондончани отново се връщаха към своята река.

Линда се вторачи в мазолестите си длани.

— Знаеш ли, Бис, с пазаруването се справям. Обаче не бих отказала помощ с водата.

— Не — моментално отсече Бисиса. После поклати глава. — Съжалявам. — Тя инстинктивно хвърли поглед към Мира, която отново беше потънала в безкрайно задълбочаващата се сензационност на своята софтболна сапунка. — Още не съм готова да изляза.

— Помолих Аристотел за съвет. — Като си придаваше нарочно небрежен вид, Линда продължаваше да разопакова покупките.

— За какво?

— За агорафобията. Среща се по-често, отколкото си мислиш. Искам да кажа, откъде можеш да си сигурна, че някой е пленник в дома си? Та ти не го познаваш! Обаче има форми на лечение. Групи за...

— Признателна съм ти за грижата, Лин. Обаче аз не страдам от агорафобия. И не съм луда.

— Тогава какво?...

— Просто имам нужда от още време — неубедително отвърна Бисиса.

— Аз съм тук, ако ти трябва.

— Знам...

Бисиса се върна на поста си при Мира и стената.

* * *

Сигурно не беше луда. Ала не можеше да обясни на Линда странните си преживявания.

Не можеше да ѝ обясни, че е патрулирала с бойната си част по време на мироопазваща мисия в Афганистан, че изведнъж е била запратена през стените на пространството и времето, че постепенно си е построила нов живот на странно закърпената друга Земя, която бяха нарекли Мир — и че някак си е била върната у дома през калейдоскоп от още по-странни видения.

Не можеше да обясни на братовчедка си и най-странната подробност: че е служила в Афганистан на 8 юни 2037-а, но се е озовала в Лондон още на другия ден, 9 юни, деня на бурята — ала в спомените ѝ между тези две събития бяха изтекли повече от пет години.

Поне я бяха върнали при Мира, нейната дъщеричка, която бе смятала за изгубена. Но тази Мира беше пораснала само с един ден, докато за Бисиса бяха изминали години. Мира, която наблюдаваше майка си с търсещия поглед на изоставено дете, със сигурност виждаше неочакваните кичури бяла коса, по-дълбоките бръчки около очите ѝ. Между двете имаше разстояние, което може би никога нямаше да преодолеят.

От предишния ѝ живот я бяха изтръгнали абсолютно ненадейно и не можеше да се справи със страха, че същото ще се повтори. И тъкмо затова не можеше да излезе от апартамента. Не се боеше от откритото пространство, а че може да изгуби Мира.

След няколко минути прошепна заповед на Аристотел и той поднови търсенето в новите източници и бази данни, което му беше възложила.

9 юни бе глобална катастрофа, най-страшната слънчева буря, която бяха преживявали, и няколко дни след нея дори огромната енергия на Аристотел не стигаше, за да се справя с прилива на думи и образи. Но колкото и да се опитваше, той не можеше да открие абсолютно нищо за сребрилата сфера, която Бисиса беше зърнала над Лондон в онова тежко утро, кълбото, което нейните спътници на Мир бяха наричали Око. Даже в ден като 9 юни нещо като онова, което висеше над Лондон, би трябвало да е забележителна гледка, истински НЛО, отразен в хиляди репортажи. Ала никой друг не съобщаваше за това.

Мисълта, че само тя е видяла Окото, я ужасяваше до дъното на душата ѝ. Защото това означаваше, че *те*, Първородните, силите, стоящи зад Окото и всичко останало, което се случваше с нея и света, искат нещо от нея.

[1] Фирмено име на полуфабрикати, базирани на микропротеини.
— Б.пр. ↑

КАЦАНЕ НА ЛУНАТА

На третия ден от пътуването лунният диск вече изглеждаше грамаден в черното небе.

Шивоун трябваше да се навежда, за да наднича през малките илюминатори с дебело, осеяно със следи от микрометеорити стъкло на „Комаров“. Ала когато беше видяла костеливия полумесец на Луната, я бяха побили тръпки от почуда. Колко странно бе всичко това! Сред ежедневието на полета — обичайните ужаси на пасажерската храна, космическото гадене, неприятните усещания в тоалетната в условията на безтегловност — самата Луна беше изплувала от мрака да я посрещне и бе проникнала в съзнанието ѝ със студената си, величествена грация.

И все пак най-чудно беше това, че мобифонът ѝ работеше дори тук, в пътническата кабина на совалката „Комаров“!

— Пердита, ако обичаш, помоли професор Граф да ме замести като научен ръководител на Бил Каръл. — Бил беше един от нейните докторанти, работеше върху спектралните анализи на структурите в тъмната енергия. Тежък характер, но много способен. Щеше да се наложи да остави Джо Граф сам да се справя с него. — А, и питай Джо дали ще прегледа коректурите на последната ми статия в „Астрофизикъл Джърнъл“. Той знае как. Какво друго? Когато за последен път проверих, колата ми все още се държеше странно. — 9 юни беше също толкова шокиращ за полуинтелигентните машини на човечеството, колкото и за хората. Макар и месеци по-късно, много от тях все още не се бяха възстановили. — Сигурно ще има нужда от още сеанси при психотерапевта... Какво друго?

— Имаш час при зъболекаря — напомни ѝ дъщеря ѝ.

— Да. Проклятие. Е, отложи го, моля те. — Тя докосна с език зъба, който я наболяваше, и се зачуди дали на Луната има добри зъболекари.

Студентите, колата, зъбите ѝ. Тук, между планетите, тези фрагменти от нейния живот в Милтън Кейнс, където преподаваше в Свободния университет, изглеждаха нелепи, даже абсурдни. И все пак щом тази невероятна криза приключеше, животът щеше да продължи и тя трябваше да насочи част от енергията си към текущите въпроси, за да има живот, към който да се завърне.

Но естествено Пердита не се интересуваше от рутинните задължения.

Лицето на дъщеря ѝ трептеше от статични смущения на миниатюрния екран на телефона, ала Шивоун нямаше намерение да се оплаква от такива дребни несъвършенства в телекомуникационната система, която днес свързваше всички човешки същества на два свята — а скоро щеше да обхване и Марс, ако се вярваше на рекламите на телеоператорите. Закъснението обаче ѝ се струваше злоецо, защото ѝ напомняше, че е толкова далеч от дома си, та дори на светлината ѝ е нужно време, за да я свърже с дъщеря ѝ.

Не след дълго отново беше повдигнат въпросът за безопасността на Шивоун.

— Наистина излишно се тревожиш — успокои тя дъщеря си. — Заобиколена съм от изключително кадърни хора, които знаят точно какво да направят, за да не ми се случи нищо лошо. Ами че аз сигурно ще съм в по-голяма безопасност на Луната, отколкото в Лондон.

— Съмнявам се — малко укоризнено рече Пердита. — Ти не си Джон Глен, мамо.

— Не, но не се и налага. — Шивоун потисна обзелото я раздразнение. „Освен това съм само на четирийсет и пет!“ Но когато беше двайсетинагодишна, с угризение си помисли тя, нима не се бе отнасяла по същия начин със своята майка?

— Освен това има слънчеви изригвания — продължи дъщеря ѝ. — Четох за тях.

— Както почти всички след юни, струва ми се — сухо отбеляза Шивоун.

— Астронавтите са извън земния въздух и магнитно поле. Затова не са защитени така, както на Земята.

Шивоун обърна телефона си така, че да покаже на Пердита кабината. Достатъчно голяма за осем души — пътуваше в нея сама, — тя имаше яки стени, чиято дебелина личеше по прозорците.

— Виждаш ли? — Тя почука по стената. — Пет сантиметра алуминий и вода.

— Това няма да ти помогне при силно изригване — възрази дъщеря ѝ. — През хиляда деветстотин седемдесет и втора имало толкова мощно изригване — само няколко месеца след завръщането на „Аполо шестнайсет“ от Луната. Ако беше сварило астронавтите на лунната повърхност...

— Обаче не ги е сварило — прекъсна я Шивоун. — И тогава не е имало слънчеви метеорологични прогнози. Ако имаше някаква опасност, нямаше да ме пуснат на Луната.

— Обаче слънцето е неспокойно, мамо — изсумтя Пердита. — От девети юни са минали само четири месеца и все още никой не знае каква е причината. И изобщо дали метеоролозите все още имат представа какво става?

— Е, точно това отивам да проверя на Луната — сопна ѝ се Шивоун. — И сега наистина имам работа, скъпа... — И след като я увери в обичта си и предаде поздравии на майка си, затвори. Испита известно облекчение, след като прекъсна връзката.

Естествено, предполагаше, че всъщност възраженията на Пердита срещу заминаването ѝ не са свързани с нейната безопасност. Това си беше чиста завист. Дъщеря ѝ не можеше да понесе, че там е майка ѝ, а не *тя*. Изпълнена с угризения заради ентусиазма си, Шивоун надникна през илюминатора към надвисналата над тях Луна.

Тя беше дете на 90-те години на XX век. Първите хора бяха кацнали на Луната двайсет години преди да се роди. Винаги бе приемала реликвите от полетите на „Аполо“, зърнестите кадри на младежките лица на астронавтите с техните знаменца, тромави скафандри и невероятно примитивна техника, като симптом за безумието на забравените години на Студената война, придружени от манията по НЛО и ракетните установки под канзаските царевични ниви.

Възобновяването на полетите до Луната от двете страни на Атлантика в началото на новия век отново не я бе впечатлило особено много. Дори като студентка това ѝ се беше струвало проект, ръководен от авиатори и инженери и мотивиран от стремеж за власт и богатство от страна на военнопромишления комплекс, като научните цели в най-

добрия случай бяха прибавени от кумова срама — такава бе мнението ѝ изобщо за управляемите космически полети.

Ала преоткриването на космическите проучвания беше завладяло въображението на новото поколение — включително нейното, признаваше тя — и те се бяха развили по-бързо, отколкото можеше да се предполага.

През 2012-а вече летеше нов флот от космически кораби от типа на „Аполо“. Макар че старите кораби „Союз“ все още трасираха пътя до Международната космическа станция, храбрите и оказали се непригодни космически совалки бяха изоставени. Междувременно на Луната и Марс бяха спуснати множество изследователски всъдеходи. Още по-амбициозни автоматизирани експедиции се отправиха към далечния космос, за да картографират цялата слънчева система с помощта на стара бомба, известна под името „Унищожителя“. Шивоун знаеше, че науката е спечелила много от тези експедиции, въпреки че слънчевата система не влизаше в нейната област — но беше обидно, че повечето хора изобщо не знаеха за съществуването на огромните космологически телескопи като Квинтесенциалната анизотропна сонда, чиито резултати даваха хляб на собствената ѝ кариера.

Успоредно с всичко това постепенно се бяха оформили американската и евразийската програма за управляеми космически полети — и през 2015-а, под множество национални знамена, човекът за пореден път бе стъпил на Луната. През 2037-а хората вече поддържаха непрекъсната близо двайсетгодишна връзка със земния сателит и в базата „Клавиус“ и на други места живееха стотина колонисти.

И само преди четири години първите изследователи на борда на космическия кораб „Аврора 1“ бяха стигнали на самия Марс. И най-закоравелият циник не можеше да не аплодира осъществяването на тази древна мечта.

Нейната задача беше важна: по учтиво отправената заповед на премиер-министъра на Евразия тя трябваше да узнае какво става със слънцето и дали Земята е изправена пред перспективата за нов 9 юни. И в резултат бяха изстреляли нея, Шивоун Макгоран, дете на Белфаст, с четирикрак космически кораб, който приличаше на подобрена версия на някогашните лунни модули от „Аполо“, към лунния диск.

Възхитително, ликуваше тя. Нищо чудно, че Пердита бе позеленяла от завист.

Вратата в предния край на кабината се отвори. Капитанът на совалката се вмъкна вътре и се настани на една свободна седалка. Шивоун отправи тиха команда към Аристотел и изключи екраните около себе си.

Марио Понзо беше италианец. Беше петдесетгодишен и изненадващо тантурест за космически пилот, ако се съдеше по напрацялата маса, която опъваше стомашните плоскости на комбинезона му.

— Извинявайте, че нямаме повече време да си поговорим, професор Макгоран. — Говореше с американски акцент, наследство от Хюстън, където този римлянин бе получил подготовката си в космическия център на НАСА. — Надявам се, че Саймън добре се е грижил за вас?

— Идеално, благодаря. — Тя се поколеба. — Храната е доста безвкусна, нали?

Марио сви рамене.

— Боя се, че това се дължи на безтегловността. Нещо, свързано с баланса на телесните течности. Трагедия за всички италиански астронавти!

— Затова пък не си спомням да съм спала така добре, откакто бях малка.

— Радвам се. Всъщност за пръв път летим само с един пътник...

— Така си и мислех.

— Но в известен смисъл в това има някаква странна логика, защото последният полет на Владимир Комаров също е бил самостоятелен.

— Комаров ли?... А, да. На когото е кръстена совалката.

— Точно така. Комаров е герой, а тъй като руснаците имат много герои, това означава нещо. Той е летял с първия им „Союз“. Когато на връщане системите отказали при навлизане в атмосферата, Комаров загинал. Геройството му обаче се изразява в това, че се е качил на борда, макар почти със сигурност да е знаел, че неговият неизпитан кораб най-вероятно ще има много сериозни недостатъци.

— Значи совалката носи името на загинал космонавт. Това не е ли на кутсуз?

Той се усмихна.

— Далеч от Земята явно придобиваме други суеверия, професор Макгоран. — Марио хвърли поглед към угасените екрани. — Знаете ли, тук не сме свикнали със секретността. Тя не се насърчава. Всички трябва да работим заедно, за да останем живи. Секретността разяжда бойния дух. И никога не съм се сблъсквал с такава секретност, каквато обгръща вас и вашата мисия.

— Съчувствам ви — предпазливо отвърна Шивоун.

Той потърка брадичката си, покрита с тридневна четина — беше й казал, че не се бръсне в космоса, за да си спести неудобството от летящите из кабината косъмчета.

— И не само това — продължи Марио. — Комуникационните връзки между Луната и Земята са пословично ограничени. Ако не исках да допусна изтичането на деликатна информация в глобалните мрежи, Луната щеше да е идеалното място за нея.

Имаше право естествено — на Луната лесно щяха да осигурят поверителност на дискусиите, което беше и основната причина за нейното пътуване, а не толкова придружаването на специалистите до Земята.

— Но вие знаете, че аз съм пратеник на самия премиер-министър на Евразия — отговори Шивоун. — Сигурна съм, разбирате, че ограниченията, които придружават мисията ми, идват от равнище, по-високо от мен. — „Затова не разпитвайте“, мислено прибави тя. После се обърна към екраните си. — И ако не възразявате...

— Пак ли ще работите? Не е ли малко късно? — Капитанът надзърна през илюминатора.

Надвисналият полумесец на Луната го нямаше и на негово място покрай илюминатора се плъзгаха мастиленочерни и сияещи бледокафяви петна.

— Това е кратерът Клавиус, професор Макгоран — тихо рече Марио.

Шивоун смаяно зяпна гледката. Разположен южно от Тихо, Клавиус беше толкова огромен, че дъното му бе конвексно, избутано нагоре от заоблеността на самата Луна. Докато совалката се спускаше, тя започваше да различава по-малки кратери по това невъобразимо

голямо дъно: кратери с всевъзможна големина, кратери, застъпващи се с други кратери, докдето ѝ стигаше погледът. Странен, разпокъсан пейзаж, нещо като бойно поле на световна война. И там, едва изплуваща от сянката на кратера, видя тънка линия, блестяща златна нишка върху сивата луна повърхност. Това трябваше да е Прашката, новата електромагнитна система за изстрелване, все още недовършена, но вече дълга над километър. Дори отдалеч се виждаше, че човешки ръце са докоснали лицето на Луната.

Марио следеше реакцията ѝ.

— Изведнъж ви грабва, нали? — И излезе, за да се приготви за кацане.

„МЕКО КАЦАНЕ“

Базата „Клавиус“ беше построена около три големи надуваеми купола. Свързани с прозрачни проходи и подземни тунели, те бяха покрити с лунен прах за защита от слънцето, космическите лъчи и други опасности. В резултат отвън куполите изглеждаха част от лунния пейзаж, сякаш бяха напъпили от сиво-кафявия реголит.

Совалката „Комаров“ кацна без церемонии на половин километър от главните куполи. Вдигнатият от нея прах се слегна със смущаваща бързина върху повърхността на безвъздушната Луна. Нямаше летище, само безброй плитки кратери, свидетелства за многобройни кацалия и излиталия.

Към люка на совалката се плъзна прозрачен ръкав. Придружена от капитан Марио и следвана от тътрещия се по петите ѝ интелигентен куфар, Шивоун направи първите си крачки в лунната гравитация. Все едно се движеше като насън.

Първото нещо, което видя, беше хълмиста повърхност, малко разкривена от прозрачните обли стени на ръкава. Всички ръбове бяха загладени от вездесъщия прах, резултат от еони метеоритни удари. Почти приличаше на снежно поле. Сенките не бяха толкова мастиленочерни, колкото си представяше, защото отразеното сияние ги смекчаваше. Не биваше да се изненадва: колкото и тъмно да бе, отражението от тази безжизнена почва в края на краищата беше същата онази лунна светлина, която обливаше Земята, откакто силният сблъсък бе довел до появата на тези два свята. Така че Шивоун вървеше в самата лунна светлина. Ала тази част от Луната беше осеяна с машини, горивни резервоари, аварийни бункери и изхвърлена техника — това бе човешки пейзаж.

Ръкавът свършваше при ниска постройка. Шивоун и Марио се спуснаха с асансьора в подземен тунел. Там ги чакаше открита кола, движеща се по монорелса. Колата можеше да побере десет души,

разбра тя, максималния брой пътници на совалката плюс двучленния екипаж и багажа им.

Вагонът безшумно потегли.

— Асинхронен двигател — поясни капитанът. — Същият принцип като Прашката. Безкрайна слънчева светлина и слаба гравитация: физиката, която се крие зад тази електрическа кола, спокойно може да е разработена за условията на Луната.

Тунелът беше тесен, осветен с флуоресцентни тръби; скалните стени бяха толкова близо, че Шивоун можеше да протегне ръка и да ги докосне — при това напълно безопасно, защото колата се движеше почти със скоростта на човешки ход. Започваше да разбира, че далеч от Земята управлява предпазливостта: всичко се вършеше бавно и внимателно.

В дъното на тунела имаше херметичен и „прахов“ шлюз, както го нарече Марио, малко помещение, снабдено с четки, вакуумни маркучи и други устройства за почистване на скафандри и хора от електростатично полепващия лунен прах. Тъй като двамата не бяха излизали на повърхността, минаха бързо през него.

На вътрешната врата на херметичния шлюз имаше голяма табела:

ДОБРЕ ДОШЛИ В БАЗАТА КЛАВИУС

АСТРОНАВТСКИ ИНЖЕНЕРЕН КОРПУС НА САЩ

Шивоун прочете списък на спонсиращите организации, от НАСА, военновъздушните и космически сили на Съединените щати до „Боинг“ и различни други частни предприемачи. Имаше и доста неохотна благодарност, помисли си тя, към евразийски, японски, панарабски, панафрикански и други организации, които бяха дали повече от половината пари за този ръководен от Америка проект.

Докосна кръгчето, което беше емблема на Британската национална космическа агенция. През последните години във Великобритания се наблюдаваше подем на роботиката и миниатюризацията и възобновеното в началото на века проучване на Луната и Марс бе славно време за БНКА и нейните инженери. Ала този период не беше продължил дълго.

Марио забеляза погледа ѝ и се ухили.

— Такива са си американците. Никога не признават чуждите постижения.

— Но те са дошли тук първи — отбеляза Шивоун.

— А, да, така е.

Вътрешната врата се отвори с плъзгане. На прага я чакаше нисък набит мъж.

— Професор Макгоран? Добре дошли на Луната. — Тя веднага го позна: полковник Бъртън Туук от космическите сили на САЩ, командирът на базата. Петдесетинагодишен, със строга военна прическа, полковникът бе с цяла глава по-нисък от нея. На лицето му грееше разоръжаваща беззъба усмивка. — Да минаваме на „ти“ — викай ми Бъд.

Шивоун се сбогува с Марио, който се връщаше на совалката си, защото „там леглата са по-меки, отколкото в Клавиус“, както заяви.

Бъд Туук я поведе по късо стълбище, лесно преодолимо при една шеста гравитация, към вътрешността на купола. Минаха по тесен коридор без покрив. Шивоун видя гладката пластмаса на купола на няколко метра над главата си, но пространството отдолу беше заето от коридори и стени. Цареше тишина, осветлението бе слабо — нямаше никой друг, освен тях двамата.

— Струва ми се много уместно да пристигна на толкова загадъчно място като Луната в тишина и сумрак — прошепна тя.

Полковникът кимна.

— Да, надявам се, че скоро ще преодолееш часовата разлика. Тук е два през нощта.

— Лунно време ли?

— Хюстънско.

Беше научила, че тази традиция датира от дните на първите астронавти, които бяха измервали времето на своите епични пътешествия по часовниците на домовете си в Тексас — така отдаваха почит на тези пионери.

Стигнаха до редица затворени врати. Отгоре светеше в розово малък неонов надпис: МЕКО КАЦАНЕ. Бъд отвори наслуки една от вратите. Шивоун надзърна в малката стая. Имаше легло, което можеше да се разгъне, за да стане двойно, маса, стол, комуникационен пулт и дори кабинка с душ и тоалетна.

— Не е точно хотел. И няма румсървиз — Думите на полковника прозвучаха предпазливо. Може би някои ВИП гости правеха сцени и настояваха за петзвезден лукс, с какъвто бяха свикнали.

— Ще се оправя — твърдо заяви Шивоун. — Хмм... Защо пише „Меко кацане“?

— Това са първите думи, изречени на Луната, от Бъз Олдрин, в момента, в който лунният модул на „Аполо единайсет“ докоснал повърхността. Струва ми се подходящо за стаите на нашите гости. — Той натика багажа ѝ в стаята и интелигентният куфар, усетил, че е завършил пътуването си, се отвори сам. — Организирай съвещанието, което поиска, за десет сутринта местно време. Всички участници вече са тук — включително Менгълс и Мартинов от южния полюс.

— Благодаря.

— Цялото време дотогава е на твое разположение. Почини си, ако искаш. Но е крайно време да обиколя базата. Ще ми е приятно, ако дойдеш с мен. — Той широко се усмихна. — Аз съм военен, свикнал съм с безсънните нощи. Пък и имам нужда от оправдание да огледам всичко, докато няма кой да ме разсейва.

— Всъщност би трябвало да поработя. — Тя с угризение хвърли поглед към саморазопакования се куфар, немачкаемите дрехи и навитите екрани. Ала в главата ѝ имаше прекалено много факти за слънцето и неговите бури.

Шивоун се обърна към Бъд Туук. Квадратните му плещи изпъваха практичния му комбинезон без военни знаци. Той стоеше с ръце зад гърба и добродушно, но безизразно лице. Приличаше на типичен професионален военен, точно какъвто си представяше командира на лунна база. Обаче, ако трябваше да изпълни задачата си, щеше да ѝ се наложи да разчита на неговата подкрепа.

Реши да спечели доверието му.

— Не знам нищо за хората тук. Как живеят, как разсъждават. Обиколката на базата може да ми помогне да се ориентирам.

Той кимна, явно одобрително.

— Малко разузнаване преди битка никога не е излишно.

— Е, не бих се изразила така... — Шивоун помоли за петнайсет минути да разопакова багажа си и да се освежи.

Двамата бързо обиколиха купола.

Въздухът миришеше странно, на барут или горящи листа. Това бил лунен прах, поясни Бъд, максимално използващ първия си шанс от милиард години да изгори в кислород. Архитектурата беше семпла и функционална, тук-там имаше аматьорски произведения на изкуството, до голяма степен доминирани от контрастите между лунната сивота и розовите или зелени багри на земния живот.

Трите купола на „Клавиус“ се казваха „Артемида“, „Селена“ и „Хеката“.

— Гръцки имена?

— За гръците Луната е била троица: Артемида била растящата, Селена — пълната, а Хеката — смалвящата се луна. Този купол, в който се намират повечето ни жилищни помещения, е „Хеката“. Тъй като тя прекарва половината си време в здрач, решихме, че това е уместният избор.

Освен жилищата на двеста души „Хеката“ помещаваше животоподдържащите и рециклиращите системи, малка болница, зали за тренировка и упражнения и даже театър, открита арена, изваяна от естествен лунен кратер, както я увери Бъд.

— Просто аматьорска драматургия. Но е много популярна, както можеш да си представиш. Балетът е на голяма почит.

— Балетът ли? — Тя зяпна бръснатата му глава.

— Знам, знам. Не е нещо, което можеш да очакваш от военновъздушните сили. Обаче трябва да видиш антраша, изпълнена при лунна гравитация. — Полковникът я погледна. — Може би си мислиш, че ние просто живеем в дупка под земята, Шивоун. Но това е друг свят, чак до притеглянето, упражнявано върху костите ти. Това променя хората. Особено децата. Ще видиш, ако имаш време.

— Надявам се да имам.

Минаха по нисък тунел с матови стени до купола „Селена“. Той беше много по-открит от „Хеката“ и по-голямата част от покрива му бе прозрачна, поради което през него струеше слънчева светлина. Тук имаше дълги лехи, в които растяха зеленчуци: зеле, моркови, грах, дори картофи. Растенията обаче растяха в течност. Лехите бяха свързани с тръби и се чуваше постоянно жужене на вентилатори и помпи, съскане на овлажнители. Приличаше на огромен нисък парник.

Илюзията се нарушаваше единствено от чернотата на небето и лъскавината на течността там, където би трябвало да е почвата. Много от лехите бяха празни.

— Значи се занимавате с хидропонно земеделие — отбеляза Шивоун.

— Да. И всички тук сме вегетарианци. Ще мине много време, докато откриеш свиня, крава или кокошка на Луната. Хмм, не бих си топнал пръста в лехите.

— Защо?

Той посочи.

— Доматите растат в почти чиста урина. А онзи грах там плава в концентрирани екскременти. Ние само ги ароматизираме. Естествено повечето растения тук са генетично изменени. Руснаците постигнаха големи успехи в тази област и разработват растения, които затварят рециклиращите вериги максимално икономично. И растенията трябва да се адаптират за конкретните условия тук: слабата гравитация, налягането и температурата, радиацията. — Когато говореше на селскостопанска тема, гласът му придобиваше по-силен акцент. Стори й се, че е някъде от Айова, глас на фермерско момче, много далеч от дома си.

Шивоун се вторачи в невинно изглеждащите растения.

— Предполагам, че някои хора се гнусят.

— Преодолява се — отвърна Бъд. — Иначе просто си отиваш. Пък и е по-добре от началото, когато не отглеждахме нищо, освен водорасли. Даже аз с мъка дъвчех яркосини бургери. Естествено тук сме уязвими на слънчевите бури.

На 9 юни, отчасти благодарение на предупрежденията на Юджийн Менгълс, лунните колонисти бяха успели да се скрият в убежищата си и бяха останали в тях, докато бурята премине. Космическите кораби и другите системи бяха пострадали, но на Луната не беше изгубен нито един човешки живот. Тези празни хидропонни лехи обаче показваха, че живите същества, придружили хората в първите им колебливи стъпки далеч от Земята, не са имали такъв късмет.

Третият купол, „Артемида“, бе отделен за промишлеността.

Бъд с родителска гордост й показа няколко трансформатора.

— Слънчева енергия. Безплатна, в огромно количество и нито облаче в небето.

— Предполагам, че недостатъкът са двете седмици мрак месечно.

— Точно така. В момента използваме акумулирана енергия. Но се надяваме да построим големи електростанции на полюсите, където има слънчева светлина през по-голямата част от месеца. Тогава ще имаме нужда от съвсем малко от сегашните ни енергийни запаси.

Полковникът ѝ показва примитивна, макар и лека наглед преработвателна техника.

— Ресурси от Луната. Извличаме кислород от илменит, минерал, който се среща в лунните базалти. Просто го изгребваш, раздробяваш и загреваш. Учим се да произвеждаме и стъкло от него. Освен това можем да извличаме алуминий от плагиоклаз, вид фелдшпат, който се среща в планините.

Бъд очерта плановете им за бъдещето. Заводът, който виждаше, всъщност бил пилотен проект, целящ да установи промишлените методи при лунни условия. Истинските заводи щели да са огромни роботизирани фабрики във вакуума на повърхността. Голямата им мечта бил алуминият: Прашката, огромният електромагнитен изстрелващ механизъм, действащ със слънчева светлина, била построена почти изцяло от лунен алуминий.

Той мечтаеше за деня, когато лунните ресурси щяха да се изстрелват за строителни проекти в земна орбита или даже на самата родна планета.

— Надявам се да доживея времето, когато Луната ще започне да придобива тежест в търговията и ще се превърне в част от обединената и преуспяваща икономическа система Земя-Луна. И, разбира се, ние постоянно се учим да живеем далеч от Земята, уроци, които можем да приложим на Марс, астероидите... по дяволите, навсякъде, където решиш да живееш. Но още имаме да извървим дълъг път. Условията тук са *различни* — вакуумът, прахът, радиацията, слабата радиация, която си играе както си иска с конвенционните процеси, и така нататък. Трябва наново да изобретяваме методи, известни от векове.

Ала тези предизвикателства очевидно го радваха. Шивоун забеляза лунна пръст под ноктите му — този човек здраво беше стъпил тук.

Бъд я върна в „Хеката“, жилищния купол.

— Десетина процента от около двестата души на Луната са поддържащ персонал, включително хора като моя милост. Останалите са технолози и биолози, четирийсетина процента от които са се посветили на чистата наука, включително твоите приятели от южния полюс. А, и десетина деца, между другото. Ние сме мултидисциплинарен, мултинационален, мултиетнически и какъвто там още се сетиш мулти екип.

— Естествено, Луната винаги е била сложна в културно отношение, още преди тук да дойдат хора — продължи той. — Христофор Клавий бил съвременник на Галилей, но бил йезуит. Смятал, че Луната е гладка сфера. Каква ирония, че един от най-големите кратери носи неговото име! Моята религия ме прави пазител на полумесеца. Тук нямам проблем да откривам посоката към Мека, обаче рамазанът се определя по лунните фази, а това е малко по-трудно...

Шивоун ахна.

— Чакайте! *Вашата* религия ли?

Той се усмихна, явно свикнал с такава реакция.

— Нали знаете, ислямът стига чак до Айова.

Като действащ военен, на трийсетинагодишна възраст Бъд Туук беше станал един от първите спасители в останките на Купола на скалата, след като екстремистката религиозна групировка на Еднобожците бе взривила ядрена граната в този паметник с уникално значение.

— Там за пръв път се докоснах до исляма, а тялото ми — до тежкия дъжд. Оттогава всичко за мен се промени.

След Купола, разказа ѝ полковникът, постъпил в движението на ойкуменистите, мрежа от обикновени хора, които търсели начини, главно незабелязано, за примиряване на световните религии, най-често позовавайки се на техните дълбоки общи корени. Така можели да се подчертаят положителните страни на съответната вяра — нейното морално учение, различните ѝ представи за мястото на човечеството във вселената. Щом хората не можели да се избавят от религията, твърдяха ойкуменистите, поне не бивало да пострадат от нея.

— Значи сте професионален военен, живеете на Луната и в свободното си време се занимавате с теология! — смаяно възкликна

Шивоун.

Той се засмя — отсечен звук като от зареждане на автомат.

— Предполагам, че съм автентичен продукт на двайсет и първия век, нали? — Изведнъж на лицето му се изписа почти плахо изражение. — Но съм видял много неща. Знаете ли, струва ми се, че ние бавно опипваме пътя си в мъглата. Не се избиваме толкова въодушевено, колкото преди сто години. Въпреки че на моменти, когато не внимавахме, самата Земя още малко и щеше да отиде по дяволите, вече започваме да се справяме и с тези проблеми. Обаче сега тая работа със слънцето... Каква ирония! Тъкмо започваме да порастваме и звездата, която ни е родила, решава да ни погуби!

Ирония, да, тревожно си помисли Шивоун. И какво странно съвпадение, че тъкмо когато се отделяме от Земята, тъкмо когато сме способни да го направим, да живеем на Луната, слънцето се опитва да ни изгори... Учените открай време са се отнасяли подозрително към съвпаденията — това обикновено означава, че пропускаш някаква скрита причина.

Или просто те обзема параноя, каза си тя.

— Ще ви направя закуска, след като ви покажа още една забележителност — нашия музей — продължи Бъд. — В него имаме даже лунни скали, донесени от „Аполо“! Знаете ли, че три от пробите, взети от астронавтите от „Аполо седемнайсет“, изобщо не са отваряни? Хората вече оказват известно влияние на Луната. И затова ние си направихме труда да върнем неотворените скали от „Аполо“ обратно на Луната, за да могат двойните куполи да използват тия стари проби за сравнение — парчета девствена Луна отпреди да стъпим на нея...

Този пряк военен й беше симпатичен. В такава база бе неизбежно да не намериш силен военен привкус: със своите подводници и ракетни установки, военните имаха повече опит с оцеляването в тясна, неестествена обстановка. И базата трябваше да се ръководи от американец. Европейците, японците и останалите бяха вложили много пари в това място, но когато ставаше въпрос за откриване на девствени „континенти“ като Луната, американците осигуряваха живата сила и силата на характера. Ала в полковник Бъд Туук тя виждаше нещо от най-доброто в американския характер: суров, очевидно кадърен, опитен, решителен и все пак с визия, която

далеч надхвърляше границите на собствения му живот. Двамата щяха да се сработят добре, помисли си Шивоун — и частичка от нея се надяваше, че помежду им може би ще възникне още нещо.

Докато обикаляха купола, изкуственото осветление започна да се усилва — възвестяваше началото на поредния човешки ден на Луната.

ОКОТО НА ВРЕМЕТО

Месеците изтичаха и Лондон постепенно се възстановяваше от 9 юни, но Бисиса усещаше, че настроението на града се вкисва.

През няколкото часа на самата буря хората бяха изпитвали искрена мъка и страх — имаше и жертви, включително над хиляда смъртни случая в центъра. И все пак това беше време на героизъм. Все още нямаше официални данни за това колко души са били спасени от пожари, от тунелите на метрото, улични задръствания или от смъртоносната тривиалност на засядането в асансьор.

През следващите дни лондончани се бяха сплотили. Магазините бяха отворени и на вратите им висяха ръкописни табели „РАБОТИМ КАКТО ВИНАГИ“, обичайната форма на предизвикателство към терористични изстъпления. Пожарните коли от типа на „Зелената богиня“, произведени през 50-те години на ХХ век, бяха предизвикали овации, когато се бяха появили по улиците, музейна техника, според кметницата „прекалено глупава, за да се повреди“. Това бе време на съпротива — „духът на Блицкрига“, казваха хората, като си спомняха за периода на още по-сериозно предизвикателство, вече останал на близо век в миналото.

Ала това настроение бързо се промени.

Светът продължаваше да се върти и 9 юни започваше да избледнява в паметта. Хората се опитваха да се върнат към работата си, училищата подновяваха занятията, големите електронни канали започнаха да функционират като по-рано. Но възстановяването на Лондон си оставаше разпокъсано: в Хамърсмит все още нямаше вода, в Батърси нямаше електричество, в Уестминстър не функционираше системата за управление на трафика. Скоро търпението започна да се изчерпва и хората почнаха да търсят на кого да стоварят вината.

Към октомври Бисиса и дъщеря ѝ вече не ги свърташе вкъщи. Няколко пъти бяха излизали от апартамента, до реката и парковете, прекосяваха нервния град. Свободата им на движение обаче беше ограничена. Имплантираният в ръката на Бисиса кредитен чип бе на

повече от пет години и вътрешните му данни бяха объркани. В тази епоха на глобално електронно маркиране тя беше никой. Без функциониращ чип не можеше да пазарува сама, не можеше да пътува с метрото, не можеше дори да купи сладолед на детето си.

Знаеше, че това не може да продължава вечно. С този прецакан чип поне бе невидима — и за военните, и за всички останали. Не умираха от глад само защото много отдавна беше дала на братовчедка си Линда достъп до спестяванията си.

Ала все още не се чувстваше в състояние да продължи. Не само заради потребността си да е с Мира. Така и не можеше да проумее невероятните си преживявания.

Опита се да ги разбере, като напише историята си. Диктуваше я на Аристотел, но шепотът ѝ смущаваше Мира. Затова накрая я написа собственоръчно и я даде на Аристотел, за да я сканира в електронната си памет. Опита се да я изложи вярно, преработи няколко чернови, изстискваше от паметта си всичко, за каквото се сещаше, и поразителното, и баналното.

Ала когато се взираше в думите на екрана в ежедневието на апартамента, на фона на анимационните филмчета и синтетичните сапунени опери на Мира, самата тя си вярваше все по-малко.

На 8 юни 2037-а лейтенант Бисиса Дът участваше в мироопазващ патрул в Афганистан. С нея бяха още един британски офицер, Абдикадир Омар, и американецът Кейси Отик. В онази бурна част от света и тримата носеха сините каски на ООН. Бяха отишли на рутинен патрул, просто поредният обикновен ден.

После някакъв хлапак се опита да свали хеликоптера им — и слънцето заподскача по небето — и когато изпълзяха от катастрофиралата машина, се озоваха другаде. Не на друго място, а в друго време.

Бяха попаднали на Земята през 1885-а: време, когато Британската империя наричаше този район Северозападна граница. Отведоха ги в крепостта Джамруд, където Бисиса се запозна с младия бостънски журналист Джош Уайт. Роден през 1862-ра, отдавна превърнал се в прах в нейния свят, *там* той беше само двацет и три годишен. Колкото и да бе невероятно, в Джамруд се намираще и

Ръдиард Киплинг, бардът на британските войници, чудотворно възкресен от мъртвите. Ала тези романтични викторианци също бяха корабкрушенци във времето.

Бисиса се опита да свърже историята. Всички те бяха захвърлени в друг свят, свят от късчета и къпки, откъснати от тъканта на времето. Наречекоха този нов свят Мир, руска дума, едновременно означаваща „свят“ и „мир“. На отделни места къпките буквално се *виждаха*, тъй като надморската височина рязко се променяше с метър или повече или участък с древна зеленина бе заобиколен от пустиня.

Никой не знаеше как се е случило това, още по-малко защо — и скоро, докато къпките се „зашиваха“ една за друга и бурната нова история помиташе всички, те поведоха борба за лично оцеляване и тези въпроси изгубиха значение.

Но си останаха. Новият свят беше осеян с „Очи“ — сребристи сфери, безмълвни, зорки и абсолютно неподвижни, пръснати по земята като множество телевизионни камери. Какви други можеха да са тези очи, освен изкуствени? Дали представляваха далечната сила, която бе разкъсала света и после толкова грубо го беше сглобила?

После идваше въпросът за времето. Мир изглеждаше построен като своеобразна представителна картина за човечеството и неговото развитие още от напомнящите на шимпанзета австралопитеци отпреди два милиона години, през различни варианти на предчовешки хоминиди и всички епохи на човешката история. Ала доколкото можеха да определят, това грандиозно смещение свършваше на 8 юни 2037-а с отрязъка от времето, който беше пренесъл Бисиса и нейните колеги там. Защо нямаше нищо от бъдещето? Тя се бе чудила дали е така, защото тази дата бележи някакъв край на човешката история — защото *няма* бъдеще, което да бъде представено на Мир.

И после Очите — или може би далечният разум, който стоеше зад тях — бяха върнали Бисиса, само Бисиса, у дома — на следващия ден, 9 юни, за да стане свидетелка на изгрева на гибелното слънце над Лондон.

Бисиса бе убедена, че построяването на Мир не е поразителна естествена случайност, а *съзнателен* акт на някакъв ужасен интелект за собствените му цели. Но защо беше разкъсал земната история? Защо Очите наблюдаваха и слушаха? Дали всичко това бе свързано със странното поведение на слънцето, както се опасяваше?

И защо я бяха върнали у дома? Естествено, тя искаше да се върне при Мира. На Мир, в дълбините на самотата и отчаянието си, дори беше умолявала едно от Очите да я спаси. Ала Бисиса бе сигурна, че нейното желание няма значение. Правилният въпрос бе как нейното завръщане служи на *тях*?

Затворена в апартамента си, тя обмисляше разказа си, пресяваше новините, обсебена от своите спомени и откъслечното си разбиране, и се опитваше да измисли какво да направи.

СЪВЕЩАНИЕТО

В базата „Клавиус“, след два часа сън, Шивоун все още се чувстваше малко замаяна от часовата разлика, която беше равностойна на прекосяване на Атлантика.

За да се освежи, се изкъпа. Искрящите капки, които се посипаха от душа, я омаяха. Опита се да се прояви като съвестна гостенка на Луната и остави завесата на душкабината залепена, докато помпите изсмучат и последната скъпоценна молекула на древната вода.

От борда на „Комаров“, бе помолила Бъд да свика съвещание. Доколкото знаеше, щяха да присъстват всички тукашни най-видни специалисти по слънцето, от хелиосеизмолози до експерти по електромагнитни емисии от радиовълни до рентгенови лъчи — и естествено детето-чудо на неутриновата астрономия, геният, който се беше опитал да предупреди света преди 9 юни. Докато не стигнеха в „Клавиус“, никой нямаше да научи каква е нейната мисия. Мерките за сигурност бяха строги.

На Луната нямаше много заседателни зали: това очевидно не бе Карлтън Терас. Бъд се опита да я убеди да проведат съвещанието в тукашния амфитеатър, ала като обществено място, той просто не беше подходящ.

Затова полковникът разгърна оскъдните си ресурси и събори стените на няколко жилищни помещения. В резултат се получи достатъчно голяма зала със „заседателна маса“, сглобена от няколко по-малки, наредени една до друга. Бъд инсталира клетка на Фарадей^[1] и заглушаващи устройства, за да предотврати евентуално електронно подслушване, както и активни генератори на шум, предназначени за по-конвенционалните подслушвателни методи. Дори Талес нямаше право да „влиза“ и „излиза“ — докато вратата бе заключена, в залата щеше да функционира откъснат от външния свят двойник на лунния електронен призрак и после комплекс от интелигентни системи, независим от самия Талес, щеше да анализира и цензурира изходящия информационен поток.

Шивоун провери всичко, доколкото можеше, и заяви:

— Не съм специалист, но ми се струва достатъчно.

— Надявам се — трескаво отвърна командирът на базата. — Няма защо да крия, че понесох някои упреци заради това съвещание — при това не само заради мерките за безопасност. — Той се почеса по обръснатата глава. — Аз съм си военен. Свикнал съм с непредвидените неща в живота. Тия учени обаче *мразят* да ги отвличат от работата им.

— Съчувствам им — въздъхна Шивоун. — И аз съм учен, не го забравяй. И в момента сигурно са замрели всичките ми проекти.

Полковникът знаеше за проучванията ѝ.

— Но засега животът и смъртта на вселената могат да почакаат.

— Напълно — усмихна му се тя.

Стана десет. Придружена от Бъд, Шивоун се стегна и влезе в препълнената зала. Командирът тихо затвори вратата зад нея и тя чу изщракването на ключалката.

Двадесетимата участници вече бяха разгънали екраните пред себе си: двайсет лица, вторачени в нея с изражения, вариращи от апатия до нервност и откровена враждебност. Светлината на флуоресцентните тръби беше ярка и силна и въпреки шумно напрегащите се системи за въздушна циркулация в това херметически запечатано помещение вече силно миришеше на адреналин и пот. Хората също изглеждаха странно: дрехите им бяха рециклирани и закърпени, потъмнели от употреба, жестовете им — едва забележими и сдържани, обусловени от дълги години, прекарани в ограничени пространства и опасна среда. Всичко това караше Шивоун да се чувства суетна, аутсайдер от слънчевата Земя, изглеждащ нелепо в тесните прашни помещения на Луната.

„Това ще е истински кошмар“, помисли си тя.

Повечето участници бяха геолози от една или друга специалност — мнозина имаха едрите опитни прашни ръце на хора, свикнали да работят със скали. Шивоун се огледа и позна две лица от материалите, които беше поискала от Бъд: Михаил Мартинов, срамежлив наглед руснак, главен експерт по слънчевия климат на Луната, и Юджийн Менгълс, неутриновото дете-чудо.

Юджийн имаше разсеян вид и изглежда, не обичаше да гледа хората в очите. Обаче беше изумително красив, още повече, отколкото предполагаша изображенията, със съвършена кожа и открито симетрично лице на синтетична поп звезда. Коровото сърце на Шивоун се разтуптя. И ако се съдеше по погледите, които от време на време му мятеше Михаил, явно хубостта на Юджийн не привличаше само жени.

Бъд се изправи до нея в ролята на председателстващ съвещанието.

— Преди да започнем, ще ви кажа само едно. Астронавтите имат горда история в проучването на слънцето. Тя започва с екипажа на „Скайлаб“, който през хиляда деветстотин седемдесет и трета използва построения за тях в Харвард спектрограф. Днес ние продължаваме тая традиция. Но тук не става дума само за наука. Днес ни молят за помощ. Като командир на базата „Клавиус“, заявявам, че за нас е чест да посрещнем професор Макгоран. За нас е чест и че ни смятат за достойни да станем център на решението на тоя проблем. Професор Макгоран. — Той кимна и седна.

След тази агитационна реч, която не ѝ се струваше напълно уместна, Шивоун обходи с поглед лицата около масата. Зърна само едни дружелюбни очи — съчувствената полуусмивка на Михаил Мартинов. „Използвай я“.

— Добро утро. Предполагам, че днес повече ще слушам, отколкото ще говоря, но искам да кажа някои встъпителни думи. Аз съм...

— Знаем коя сте. — Жената, която се беше обадила, очевидно бе от геолозите, набита, с яки ръце и квадратно лице. Изглеждаше най-враждебно настроената в залата.

— В такъв случай аз съм в по-неизгодно положение, доктор...

— Професор. Професор Роуз Делиа. — Говореше със силен австралийски акцент. Шивоун бе осведомена за нея. Роуз беше специалист по образуването на хелий-3 в лунния реголит под въздействието на слънчевата светлина. Този хелиев изотоп бе гориво за ядрените реактори и най-добрата икономическа перспектива на Луната, затова Роуз имаше тежест в тукашната общност. — Искам да знам само кога ще си заминете, за да мога да се върна към работата си. Искам и да знам причината за цялата тая секретност. След девети юни

изходящата комуникация е ограничена, някои зони на база данните на Талес и други информационни бази са забранени...

— Знам.

— Тук е Луната, професор Макгоран. Ако не сте забелязали, всички ние сме далеч от домовете и роднините си. Връзките със Земята са жизненоважни за нашето психическо здраве, да не споменавам за физическата ни безопасност. И ако не искате духът ни да спадне още повече...

Шивоун вдигна ръка в спокоен, ала властен жест. За нейно облекчение Роуз млъкна.

— Напълно съм съгласна. — Както си и беше. Секретността не й бе присъща повече, отколкото на тези лунни обитатели, поне така мислеше. Откровеността беше важен елемент на безкрайния диалог, който лежеше в основата на истинската наука. — Секретността е трудна за всички засегнати и щеше да е недопустима при нормални обстоятелства. Обстоятелствата обаче не са нормални. Моля да ме изтърпите.

— Днес стоя тук пред вас като пратеник на премиер-министъра на Великобритания и Евразийския съюз — продължи тя. — Когато се върна на Земята, от мен ще очакват да осведомя другите световни ръководители, включително президента на Съединените щати Алварес. А те искат да знаят какво да очакват от слънцето.

Повечето погледи бяха озадачени. Различни опитни политически сътрудници я бяха предупредили да е готова за известен консерватизъм на Луната, където Земята можеше да изглежда много далечна и не особено важна. Затова се беше подготвила за демонстрация.

— Талес, моля...

Направи петминутно обобщение с изображения, графики и думи на унищожителното въздействие от 9 юни на Земята. Присъстващите го наблюдаваха в мрачно мълчание.

— И това е причината за идването ми тук, професор Делиа — накрая заключи тя. — Имам нужда от отговори — всички имаме нужда от отговори. *Какво става със слънцето?* Ще ни връхлети ли отново девети юни? Може ли да очакваме нещо по-слабо или по-страшно? На Луната... всъщност в тази зала са събрани едни от най-големите специалисти на човечеството по слънцето. И човекът, който точно е предвидил самия девети юни.

Юджийн не реагира — погледът му беше разсеян, сякаш едва осъзнаваше присъствието на другите.

— И разбира се, информационният контрол на Луната е чисто случаен — сухо отбеляза Михаил.

Шивоун се намръщи.

— Трябва да приемаме сигурността сериозно. Държавите наистина все още нямат представа с какво си имат работа. И докато не получат представа, за съжаление информацията трябва да се контролира. Сама по себе си паниката може да окаже изключително гибелен ефект.

Роуз мълчеше, ала продължаваше да гледа навъсено и Шивоун отчаяно се надяваше, че не си е създадала враг в нейно лице.

— Нека първо се уверим, че всички сме на една вълна — колкото можеше по-бодро каза тя. — Доктор Мартинов, бихте ли обяснили на един обикновен космолог как би трябвало да се държи слънцето.

— С удоволствие. — Михаил се изправи с усета на шоумен за драматизъм и заобиколи масата.

— Всички космолози знаят, че слънцето се задейства с ядрен огън. Повечето космолози обаче не знаят, че само най-вътрешното ядро на слънцето е ядрен реактор. Останалото са специални ефекти... — Михаил говореше със силен руски акцент, който звучеше странно завладяващо.

По време на следването си Шивоун естествено беше учила за слънцето. Знаеше, че подобно на всички звезди, то е просто по принцип, но като най-близка звезда, е изучено до най-малка подробност. Оказваше се, че подробностите са невъобразимо сложни и все още не много ясни, въпреки вековните наблюдения. Ала тъкмо това подробно изучено поведение сега, изглежда, заплашваше човечеството.

Слънцето е кълбо от газ, главно водород, с диаметър над един милион километра — тоест колкото сто Земи, наредени една до друга, и с маса един милион пъти повече от земната. Източникът на неговата огромна енергия е ядрото му, звезда в звездата, в която чрез сложни верижни реакции водородните ядра се преобразуват в хелий и други по-тежки елементи.

Енергията трябва да премине през слънцето от горещото ядро до студения космически мрак, тласкана от температурни разлики — по същия начин, по който налягането кара водата да се движи по тръба. Ядрото обаче е увито с дебел пояс от разширен газ, наречен „радиоактивна зона“, непрозрачна като тухлена стена, през която вътрешната топлина преминава под формата на рентгенови лъчи. В следващия слой отвътре навън, „конвенционната зона“, плътността намалява до степен, при която слънчевата материя може да кипи като вряща тенджера. Там ядрената топлина продължава своето пътешествие към космоса, като образува огромни конвенционни струи, всяка много пъти по-висока от Земята, издигаща се с не много по-бързо от пеши ход. Над конвенционната зона е видимата повърхност на слънцето, фотосферата, източникът на слънчевата светлина и слънчевите петна. И също както менискусът на тенджера вряща вода се организира в клетки, слънцето клокочи с гранули, постоянно променящи се и покриващи фотосферата като римска мозайка.

Тези пластове са толкова огромни и плътни, че слънцето е абсолютно непроницаемо за собствената си радиация — движението на един фотон енергия от ядрото към повърхността продължава милиони години.

Щом бъде освободена от газовата си клетка, под формата на светлина, енергията от ядрото се отделя със светлинна скорост, сякаш от облекчение, и се разсейва с изминатото разстояние. На разстоянието на Земята, осем светлинни минути от фотосферата, слънчевата светлина все още носи около един киловат енергия на квадратен метър — и даже на разстояние светлинни години е достатъчно ярка, за да я види всеки.

Освен светлината, която излъчва, слънцето бълва постоянен поток гореща плазма върху лицата на кръжащите си наоколо деца. Този „слънчев вятър“ е сложен и бурен. На определени дължини на светлината по слънчевата повърхност се виждат тъмни петна — „коронални дупки“, зони на магнитна аномалия, като отвори в самото слънце — от които се изливат високоенергийните струи на слънчевия вятър. Въртящото се слънце разпръсква тези струи из слънчевата система в спирални вълни, като грамадна градинска пръскачка.

— Ние наблюдаваме тези струи — каза Михаил. — Всеки път, когато планетата попадне в такава, имаме проблеми, тъй като Земята и

нейната магнитосфера се бомбардират от високоенергийни частици.

Други проблеми се дължат на извънредните слънчеви явления.

— Имаме коронални изхвърляния като чудовищното, което ни сполетя на девети юни — мащабно изливане на плазма, запратена към нас от слънчевата повърхност — продължи руският астрофизик. — После имаме изригвания. Породени от магнитни аномалии, тези експлозии по слънчевата повърхност са най-големи в днешната слънчева система и се равняват на взривове от милиарди ядрени оръжия. Изригванията ни бомбардират с радиация от гама до радиовълни. Понякога след тях се наблюдават така наречените „слънчеви протонни явления“ — дъжд от заредени частици.

Неспокойното слънце следва единайсетгодишен „слънчев цикъл“, в кулминацията на който слънчевите петна се умножават и изригванията са много по-силни, отколкото в минимума. Михаил очерта общоприетия механизъм на слънчевия цикъл. „Меридианен плазмен поток“ по слънчевата повърхност пренася от екватора до полюсите останките от слънчевите петна. На полюсите охлаждащата се материя потъва в тялото на слънцето чак до основата на конвенционната зона и после се връща обратно към екватора. Но магнитните белези, останали от слънчевите петна, се задържат по време на този цикъл, призраци, които поставят началото на следващото поколение активни зони.

Руснакът описва сложната връзка между слънцето, Земята и човечеството.

Даже в исторически времена променливостта на слънцето е оказвала влияние върху земния климат. В продължение на повече от седемдесет години, от около 1640 до 1710-а, по лицето на слънцето били наблюдавани съвсем малко слънчеви петна — и Земята претърпяла „малка ледникова епоха“, както я наричат климатолозите. Европа била връхлетяна от сурови зими и студени лета. По време на кулминацията през 1690-а малките лондончанчета се пързали по заледената Темза.

Растящата зависимост от високата технология през електронната ера е направила хората още по-уязвими дори на по-слаби слънчеви вълнения. През април 1984-та слънчево изригване прекъснало комуникациите на президентския самолет и президентът Рейгън за два часа останал изолиран от външния свят над Тихия океан. Най-силната

буря преди 9 юни била регистрирана през септември 1859-а, когато имало степени телеграфни жици.

— През две хиляди и трета преживяхме подобно нещо — подчерта Михаил. — В два последователни дни имаше две слънчеви изригвания, насочени право към Земята. Спаси ни само случайната ориентация на магнитните полета.

Роуз Делиа се въртеше на мястото си.

— Всички тия явления са добре известни.

— Да, като че ли вече се справяме с анализа на въздействията от различните слънчеви аномалии — и започваме да ги предсказваме, въпреки че това по-скоро е изкуство, отколкото точна наука... — Михаил показва трите „космически метеорологични скали“, които настоящата Космическа метеорологична служба беше наследила от някогашния американски Център за проучване на космическата среда. — Тук виждате три вида проблеми метеорологични радиозатъмнения. Всеки вид се определя с тези скали, от едно до пет.

Шивоун кимна.

— А девети юни...

— Девети юни беше резултат главно на коронално изхвърляне и се измерва по нашата Г-скала, скалата за геомагнитни бури.

— От коя степен беше тази буря?

— Не се поддаваше на измерване. Девети юни беше безпрецедентен случай. Но по ирония на съдбата, това явление беше предсказано по-точно от всяка друга слънчева буря в миналото, благодарение на доктор Менгълс. — Той хвърли поглед към Юджийн.

Ала младежът, разсеян както винаги, не реагира на намека — той сякаш почти усещаше, че е заобиколен от други хора.

Настъпи неловко мълчание. Бъд обяви почивка.

Оказа се, че трябва сам да си донесеш кафе — нямаше свободни хора за обслужващ персонал. Нямаше и бисквити за закуска, нито една на цялата проклета Луна.

Пред кафемашината в дъното на залата бързо се образува опашка. Михаил се нареди в началото, напълни две пластмасови чаши кафе и колебливо се приближи до Шивоун, която с признателност взе

едната. Руснакът имаше печално набръчкано лице и топъл плътен глас. Тя инстинктивно го хареса.

— Предполагам, че сте първият кралски астроном, който посещава Луната, нали? — попита Михаил.

— Знаете ли, струва ми се, че досега нито един кралски астроном не е напуснал Земята.

— Фламстийд^[2] щеше да се гордее с вас.

— Ще ми се да смятам така. — Тя отпи глътка кафе и сбърчи лице.

Михаил се усмихна.

— Извинявам се за кафето в „Клавиус“. И за приема, който получихте тук. Ние лунните обитатели сме странни хора. Малко общество.

— Да, очаквах известен консерватизъм.

— Не е само това — отвърна Михаил. — Ние сме извънредно самоуверени — така трябва. Но това поражда известно безразличие към външния свят и понякога негодувание. Сегашното съвещание е свързано изцяло с Юджийн естествено. А Юджийн е...

— Специален случай ли?

Той отново се усмихна.

— Нещо такова. Явно е трудна личност. И изборът му на професия не подпомага социализирането му. За последното поколение слънчеви физици неутриновото отдавна е нещо смуцаващо.

— Аха, „неутриновата аномалия“. — Когато за пръв път бяха изучили неутриновия поток внимателно, бяха установили, че от ядрото на слънцето той е значително по-слаб, отколкото предполагаша тогавашните модели на ядрената физика. Оказа се, че науката греша — всъщност неутриновото имаше маса и когато я въведоха в теоретичните модели, „аномалията“ изчезна.

— Знаете как е в науката — навъсено отвърна Михаил. — Модата идва и си отива. *Моята* област, този хаотичен слънчев климат с неговите плазмени бури и оплетени магнитни полета, никога не е била на мода. Обаче след тая история с аномалията проучването на слънчевото неутрино определено не е много привлекателно. И после Юджийн ядоса всички, като откри *втора* неутринова аномалия — точно когато всички си мислеха, че проблемът е приключен завинаги.

— Добре. Но въпреки че е сприхав, имам чувството, че тук е много популярен.

Михаил се усмихна.

— Не бих се изразил така. Но е известно, че на неговите проучвания дължим единствените ранни предупреждения за девети юни. Никой не му повярва нито дума преди самото явление естествено — той дойде при мен на южния полюс, за да вдигна тревога — обаче въпреки това предупреждението му спаси живота на много хора. Нали разбирате, това го направи нещо като народен герой тук, сред изгнаниците от Земята. Затова, когато се появи външен човек като вас, колкото и висококвалифициран да е...

— Ясно. — Тя впери очи в него и предпазливо отбеляза: — Просто не смятате, че мозък като Юджийн може да съжителства с такова лице.

Михаил погледна младежа с нескрито желание.

— Според мен тъкмо лицето му, тялото му е неговото проклетие. Всички го смятат за „празноглав мъжкар“, както биха се изразили моите американски колеги. Никой не го взима на сериозно. Даже аз намирам външността му...

— За смущаваща ли? — Шивоун се усмихна. — Добре дошъл в клуба, Михаил.

— Но всъщност смущаващото става в тая негова красива глава — нервно отвърна той.

Бъд обяви края на почивката.

[1] Екраниращо електромагнитно устройство. — Б.пр. ↑

[2] Джон Фламстийд (1646–1719) — първият кралски астроном. — Б.пр. ↑

НЕУТРИНОТО

Юджийн Менгълс взе думата и всички погледи любопитно се насочиха към него. Имаше провинциален американски акцент и говореше като тийнейджър, а не като зрял мъж на двайсет и пет години — външността му не съответстваше на онова, което имаше да каже.

И макар несъмнено да бе технически точна, презентацията му за откритите от него аномалии в сърцето на слънцето се отличаваше с всичко друго, но не и с яснота.

Шивоун знаеше много за неутриното. Известни са три начина за създаване на неутрино: с ядрени процеси в сърцето на звезда като слънцето, чрез включване и изключване на ядрен реактор и при Големия взрив, довел до раждането на самата вселена, титаничното събитие, чиито мащабни последици бяха специалната област на самата Шивоун. Неутриното е изключително за слънчевите астрономи и тъй като тази материя съвсем не им е ясна, то им дава уникална възможност за изучаване на вътрешната структура на слънцето, включително ядрото, място, от което трудно се измъква дори светлината.

Дотук всичко беше понятно. Ала докато Юджийн показваше уравнения, покриващи целия екран, и многоизмерни графики и докато говореше все по-бързо, Шивоун се чудеше как изобщо е взел устния изпит за доктората си.

Накрая го прекъсна.

— Юджийн, по-бавно, моля те. Боя се, че изпреварваш всички тук. — Той я стрелна с негодуващ поглед. Но това бе същността на материята — тя трябваше напълно да я разбере. — Ти ни показваш резултатите от своите неутринови измервания.

— Да, да. На трите типа неутрино, които са взаимосвързани чрез...

Шивоун му махна да млъкне.

— Виждаме осцилации в неутриновия поток.

— Да.

— И това на свой ред се отразява на осцилациите в ядрените процеси в слънчевото ядро — упорито продължи тя.

— *Точно така* — саркастично потвърди младежът. — Неутриновият поток води началото си от локални промени в ядрената температура и налягане. Което на свой ред успях да моделирам като динамични осцилации на ядрото като цяло. — Той показа гъсто изписани редове, в които Шивоун разпозна нелинейни вълнови уравнения. — Както виждате...

— Юджийн, нямаш ли някаква илюстрация на това? — меко попита Михаил.

Младият учен го погледна изненадано.

— Имам естествено. — Кликна екрана си и повика изображение на сфера, покрита с някаква мрежа, като меридиани и паралели. Мрежата ритмично избледняваше и пулсираше.

Бъд Туук подсвири.

— Това ли е ядрото на слънцето? На *нашето* слънце? Тая проклета звезда звъни като камбана.

Роуз Делиа скръсти ръце и сбърчи лице.

— Простете на един прост геолог, че проявява скептицизъм, обаче ядрото на една звезда е адски огромно. Как може изведнъж да започне да осцилира?

Сега ужасяващо гневният поглед на Юджийн се насочи към нея.

— Това е елементарно.

Елементарно: при учените тази дума бе върхът на сарказма. На лицето на Роуз се изписа враждебност.

— Обяснете ни стъпка по стъпка, Юджийн — побърза да се намеси Шивоун.

— Всичко започва с проучванията на Каулинг през трийсетте години на двайсети век. Той доказва, че скоростта на генериране на ядрена енергия в ядрото зависи на четвърта степен от температурата. Което прави условията в ядрото изключително тясно свързани с температурните промени...

Имаше право, неспокойно осъзна Шивоун. В резултат на този фактор се увеличаваше значението дори на съвсем малки промени. Огромното ядро не беше непременно стабилно и всяка незначителна пертурбация можеше да му окаже съществено въздействие.

Бъд Туук вдигна показалец.

— Не разбирам, Юджийн. И какво от това? Даже цялото ядро да избухне, ще са нужни мегагодини, докато взривът стигне до повърхността.

Роуз Делиа кисело се ухили.

— Само недей да ми казваш, че и радиоактивният слой е прецакан!

Така си и беше — както показва поредната илюстрация на Юджийн. В този огромен резервоар на бавно разпространяваща се енергия имаше набръчкан белег, като защита огнестрелна рана. Затова, смутено разбра Шивоун, забавянето с милиони години около ядрото не изпълняваше защитната си функция: всяка освободена в ядрото енергия можеше да се измъкне в космоса.

Юджийн озадачено се вторачи в Роуз.

— Откъде знаеш за аномалията?

— Просто днес ни върви на такива неща.

Той продължи да говори за моделите си на ядрените осцилации и разкри надеждите си да обхване с тях миналото.

— Възнамерявам да разработя модели на изходната причина за тази нестабилност, която...

— Нека засега оставим миналото — прекъсна го Шивоун. — Гледайте напред. Покажете ни бъдещето.

Юджийн като че ли се озадачи, че бъдещето може да представлява някакъв интерес в сравнение с дълбоката физическа загадка на произхода на тази аномалия, ала покорно превъртя графиките напред във времето.

Шивоун видя, че освен осцилациите вълновото разпространение в и около ядрото е сложен процес с многостепенни хармонични функции и нелинейни вълни, както се изразяваха специалистите, с енергия, изтичаща от един вид в друг. Веднага обаче забеляза и модели на смущения, разсейване — и още по-зловещо, на резонанс, когато толкова ясно различимата енергия, течаща около ядрото на слънцето, се събираше в мощни пикове.

Юджийн замрази образа.

— Това е последният пик, бурята от девети юни. — Едната страна на ядрото беше оцветена в червено. — Данните от наблюдението потвърждават моя предварителен модел и подкрепят проекциите ми за бъдещето... — Под „данни от наблюдението“,

мрачно си помисли Шивоун, той имаше предвид опустошителната буря, която бе отнела живота на хиляди хора.

— А бъдещето? — попита тя.

Младежът превъртя изображенията напред. Осцилационният модел се променяше и плуваше в очите на Шивоун, прекалено бързо, за да го следи в детайли.

После образът изведнъж ярко проблесна по цялото ядро, почти ослепително. Всички се сепнаха.

Юджийн затвори графиките си и лаконично заяви:

— Това е.

— Какво значи „това е“? — заплашително попита Роуз Делва.

— Тук моделът се разпада. Осцилациите стават толкова силни, че...

— Твоят проклет модел! — извика геоложката. — Само за това ли можеш да мислиш?

— Хайде да се успокоим. — Шивоун мислеше съсредоточено. — Тук виждаме нов девети юни, Юджийн. Нали така? Нова буря.

— Да.

— Но по-силна.

Той се вторачи в нея, отново озадачен от невежеството ѝ.

— Това е очевидно.

Шивоун огледа ококорените неспокойни лица. Юджийн явно не беше споделял тези резултати с никого, даже с Михаил.

— Колко по-силна? — попита Бъд. — И как ще се прояви? Как ще ни връхлети, Юджийн?

Младият учен се опита да отговори, но скоро потъна в технически подробности.

Михаил постави длан върху ръката на полковника.

— Струва ми се, че не може да каже. Засега. Ще поработят по този въпрос заедно с него. — И замислено продължи: — Но знаете ли, този случай не е безпрецедентен. Възможно е да наблюдаваме нова Пещ.

— Каква Пещ?

Десетилетия наред астрономите бяха изучавали звезди на средна възраст от класа на слънцето и при много от тях бяха забелязали цикли

на активност, подобни на слънчевите. Някои обаче проявяваха доста по-голяма променливост от другите. Една звезда от съзвездието Пещ, която не се отличаваше с нищо, изведнъж беше избухнала и бе засияла с двайсет пъти по-мощна светлина от обикновено в продължение на около час.

— Ако слънцето изригне като Пещ, ще бъде излъчена около десет хиляди пъти повече енергия, отколкото при най-силните ни слънчеви бури — каза Михаил.

— И какъв ще е резултатът?

Руският астрофизик сви рамене.

— Всичките ни сателити ще излязат от строя. Ще бъде унищожен озоновият слой на Земята. Повърхността на ледените луни ще се стопи...

Шивоун смътно си помисли, че името на съзвездието е странно уместно.

Но Юджийн само се засмя.

— А, тая ядрена нелинейност ще е много по-мощна. С редове на величина. Толкова ли не можете да го проумеете?

Последната реплика му донесе физиономии, изразяващи негодувание, дори ненавист.

Шивоун озадачено впери очи в младия мъж. Всичко това за него сякаш беше само математическо упражнение. Юджийн бе просто момче, което виждаше модели, помисли си тя, модели в данните — тяхното значение от човешка гледна точка оставаше невидимо за очите му. Това почти я уплаши.

Но трябваше да се съсредоточи върху смисъла на информацията, а не върху начина, по който я представяше той. „Редове на величина“. За физика, та бил той и космолог, „редът на величина“ бе кратно на десет. Следователно онова, което предстоеше, щеше да е десет, сто или хиляда пъти по-страшно от девети юни, по-страшно даже от онази експлозия на Пещ. Шивоун се опита да си го представи и потрепери.

Трябваше да зададе един очевиден въпрос.

— Можеш ли да определиш датата на това събитие, Юджийн?

— А, да — потвърди младежът. — Моделът вече е достатъчно добре разработен.

— Кога, Юджийн?

Той кликна екрана си и даде астрономическа дата в юлиански дни. Мина известно време, докато Михаил я превърне в човешко време.

— Двайсети април две хиляди четирийсет и втора.

Бъд погледна Шивоун.

— По-малко от пет години.

Шивоун изведнъж се почувства невероятно изтощена.

— Е, предполагам, че това е отговорът на въпроса, заради който дойдох тук. И сега може би вече разбирате защо беше нужна цялата тази секретност.

— Секретност, дрън-дрън! — изсумтя Роуз Делиа. — Всички може да тичаме голи с торби на главата през следващите пет години и това нищо няма да промени. Чухте го. Свършено е с нас — лаконично заключи тя.

— Не и ако зависи от мен — твърдо заяви Бъд и се изправи. — Време е за обяд. Сигурно искате да се обадите на своя премиер-министър, Шивоун. Или и на двамата. После може да продължим работата си.

ИЗЧЕЗНАЛА В БОЙНИ ДЕЙСТВИЯ

Времето на Бисиса изтече прекалено скоро.

В училището на Мира подновиха занятията. Директорката разбираше, че някои семейства, опечалени от смърт, прогонени от дома си, шокирани или просто уплашени, се нуждаят от повече време за възстановяване. Но седмиците се нижеха и постепенно започнаха да се прокрадват настойчиви нотки. Природно бедствие или не, образованието на младежта трябваше да продължи: такъв бе законът и родителите трябваше да изпълняват задълженията си.

Това увеличаваше напрежението на Бисиса. Щеше да се наложи да пусне Мира, преди да я потърсят от социалната служба. Пашкулът, в който беше обвила двете, започваше да се пука.

Ала накрая от уединението ѝ я измъкна британската армия. Тя получи любезен имейл, който я молеше да се яви при командира си.

От гледна точка на армията, Бисиса просто бе изчезнала от поста си на 8 юни, *преди* слънчевата буря, и тъй като остарелият ѝ идентификационен чип я правеше неоткриваема, оттогава никой не беше чувал за нея. Непосредствено след бурята армията — и в Афганистан, и навсякъде другаде имаше да мисли за други неща. Но сега бюрократичното ѝ търпение се изчерпваше.

Банковите сметки на Бисиса не бяха замразени, поне засега, ала заплатата ѝ бе спряна. Линда още можеше да тегли средства, за да пазарува и да плаща сметките, но спестяванията на Бисиса, които никога не бяха надвишавали средно равнище, бързо се топяха.

После, след като не успя да я открие, армията промени оценката си за необяснимото ѝ отсъствие от „вероятна самоотлъчка“ на „изчезнала в бойни действия“. Представители на армията лично връчиха писма на най-близките ѝ роднини: родителите ѝ в Чешир и другите баба и дядо на Мира, родителите на покойния баща на детето.

Бисиса имаше късмет, че първи реагираха родителите на бащата на Мира, които, ужасно загрижени, се обадиха в апартамента ѝ. Това ѝ даде възможност да се свърже с майка си и баща си, преди да отворят

своето писмо. Тя не беше близка с тях — семейството се бе разпаднало, след като баща ѝ беше продал фермата. Даже не се бяха чули след 9 юни, макар че изпитваше известно угризение за това. Но те определено не заслужаваха ужаса да отворят такова писмо, в което министерството на отбраната с присъщия си тържествен език им съобщаваше, че са положени всички усилия за откриването ѝ, че вещите ѝ ще им бъдат върнати, че изразяват най-искрени съболезнования... и прочее, и прочее.

Успя да им го спести. Ала се наложи да издаде местонахождението си и когато властите се заемеха сериозно с издирването ѝ, нямаше да е трудно да я открият.

Затова се приготви и помоли Аристотел да я свърже с командира ѝ в базата на ООН в Афганистан.

Докато чакаше отговор, продължаваше да си блъска главата над странните си спомени.

Естествено имаше очевидно обяснение за всичко. Разполагаше с отделни веществени доказателства за приключенията си на Мир — беше видимо остаряла, идентификационният ѝ чип не действаше. Но всъщност можеше да разчита само на спомените си за онези събития. И нямаше нужда да си измисля цяла нова Земя, за да го обясни. Може да беше преживяла някакъв *епизод*, който да я накара да превърти, да се отклони от служба и да се върне в Лондон. В края на краищата можеше да е луда. Съмняваше се, обаче това обяснение ѝ се струваше по-просто и в спокойното ежедневие на Лондон не можеше да подценява тази възможност.

Затова потърси потвърждение.

Познаваше Абдикадир Омар и Кейси Отик, своите спътници на Мир, отпреди Хроносрива. С помощта на Аристотел и все още неотменената си парола тя проникна във военните база данни и провери служебните им досиета.

Установи, че Абди и Кейси все още са в Афганистан. След 9 юни бяха изтеглени от мироопазващите си задължения, за да помагат на гражданските власти в съседния пакистански град Пешавар. В момента се намираха там и тихо и мирно носеха службата си. Нямаше признаци да са преживели нещо подобно на Бисиса.

Опита се да осмисли всичко това. Абди и Кейси несъмнено я бяха последвали на Мир — но изглеждаше, че тези техни „версии“ са били екстраполирани от определен хронологичен отрязък, момента на Хроносрива, както го бяха наричали на Мир, докато нищо неподозиращите „оригинали“ продължаваха да живеят на Земята.

Не разговаря лично с тях. По време на общите им преживявания на Мир тримата много се бяха сблизихи. Тежко щеше да понесе евентуалната им сегашна отчужденост.

Разрови се в съдбата на хората, които си спомняше от 1885-а.

Естествено животът на Киплинг беше отразен от много биографи. Като млад журналист, през 1885-а той наистина се бе намирал в района на Джамруд и очевидно необезпокояван от Хроносрива, впоследствие се беше сдобил със световна слава. Не успя да открие нито един от британските офицери от епохата на Империята, които бе срещнала, ала това не я изненада — времето и последвалите войни бяха взели тежка дан от тези сведения. Не научи почти нищо ново за по-забележителните исторически фигури, чиито пътища беше пресякла. Те бяха ужасно отдалечени във времето и прочетеното само успя да потвърди, че нейните преживявания не противоречат на нищо в общоприетите им биографии.

Оставаше да провери обаче още едно, не толкова известно име. Наложиха се здравата да се порови: повечето генеалогични бази данни в света вече бяха онлайн, но след 9 юни много електронни банки все още бяха повече или по-малко в безпорядък.

Установи, че наистина е съществувал някой си Джошуа Уайт. Роден през 1862-ра в Бостън, той беше син на журналист, отразявал Гражданската война в САЩ, както й бе казал Джош. Той също беше станал военен кореспондент — бе тръгнал по стъпките на баща си. Бисиса се сепна, когато откри снимка на Джош — само няколко години по-възрастен, отколкото го бе познавала, той гордо показваше книга с репортажите си за военните подвизи на Британската империя на Северозападната граница и по-късно в Южна Африка.

Докато прелистваше откъслечните сведения за живот, изживян до много по-голяма възраст, отколкото си мислеше, я обзе злокобно усещане. Беше се влюбил, с мъчителна болка установи Бисиса: на трийсет и пет години се бе оженил за бостънска католичка, от която

имаше двама сина. Ала беше загинал петдесетинагодишен в пропитата с кръв кал на Пашендел^[1], отразявал поредната война.

На един друг свят този мъж се бе влюбил в нея — необикновена любов, в която тя се беше вкопчила, ала на която за съжаление не бе успяла да отговори с взаимност. И все пак *този* Джошуа беше истинският, а изгубеното момче, което я бе обичало, беше само копие. Никога не бе желала неговата любов и в известен смисъл, в истинския смисъл, тя изобщо не се беше случвала. Ала историческото съществуване на Джош определено доказваше, че *всичко това е било истина* — нямаше правдоподобно обяснение да е чувала за този малко известен журналист от XIX век, за да изгради илюзията си около него.

Оставаше да провери още нещо. Обзета от силно безпокойство, Бисиса се върна към военния архив и продължи да търси.

Откри, че за разлика от Абди и Кейси, в Афганистан няма неин „оригинал“. Не беше и очаквала да намери „себе си“ там, разбира се, иначе армията нямаше да я търси. И все пак това бе злоещо потвърждение.

Опита се да го осмисли. Щом само тя беше изчезнала от тази версия на Земята, Първородните — които бяха отговорни за всичко това — някак си и по някаква причина се бяха отнесли *различно* с нея. Дори само това бе достатъчно смущаващо.

Но колко по-странно щеше да бъде, ако все пак беше открила своя версия да живее в Афганистан!...

[1] Село в Белгия, място на битка през Първата световна война. — Б.пр. ↑

БЕЗИЗХОДИЦАТА

Мириам Грек се опитваше да се съсредоточи върху това, което ѝ говореше Шивоун Макгоран.

Не беше лесно. Заседателната зала се намираше на четирийсетия етаж на Ливингстън Тауър — или Евроиглата, както я наричаше всеки лондончанин, включително Мириам в неофициална обстановка. Синевата на октомврийското небе, което се виждаше през закаленото стъкло на големите прозорци, ѝ напомняше за детските ѝ гостувания в Прованс с родения ѝ във Франция баща. Как щеше да нарече цвета на това небе папа? Небесносиньо? Гълъбовосиньо?

В такъв ден, под такова небе, над ширналия се като светъл килим Лондон Мириам трудно можеше да се съсредоточи върху мисълта, че вече не е дете, а премиер-министър на цяла Евразия, със сериозни отговорности. И трудно можеше да приеме лошата новина, която ѝ съобщаваше събеседницата ѝ.

Шивоун седеше спокойно и чакаше премиер-министърът да осъзнае смисъла на думите ѝ.

Николаус Коромбел, пресекретарят на Мириам, беше единственият свидетел на тази деликатна среща. Поляк по произход, той имаше навика да носи ризи с един-два номера по-малки за неговата уголемена от канцеларска работа обиколка и Мириам виждаше космите на шкембето му, щръкнали между опънатите копчета. Но той бе неин близък съветник, на когото най-много разчиташе, и неговото мнение за Шивоун щеше да е важно за окончателната ѝ преценка.

Той седеше, облегал назад, сплел пръсти зад главата си, и надуваше бузи.

— Значи ни очаква бабата на всички слънчеви бури.

— Може и така да се каже — сухо отвърна Шивоун.

— Но ние преживяхме девети юни и всички твърдыха, че *това* била най-страшната буря в писаната история. Какво можем да очакваме този път? Да загубим сателитите, озоновия слой...

— Тук става дума за приток на енергия, много редове на величина по-голям от девети юни — прекъсна го Шивоун.

Мириам вдигна ръце.

— Когато имах истинска работа, професор Макгоран, бях адвокатка. Боя се, че такива изрази не означават нищо за мен.

Шивоун си позволи да се усмихне.

— Извинете ме, госпожо премиер...

— О, наричайте ме Мириам. Имам чувството, че двете ще работим доста тясно заедно.

— Тогава Мириам. Напълно ви разбирам. Аз може и да съм кралски астроном, обаче това не е по моята специалност. И на мен ми е трудно. — Шивоун отвори обобщаваща таблица с числа, която покри големия стенен екран. — Нека пак повторим заключението. През април две хиляди четирийсети втора, точно след четири и половина години, очакваме силна слънчева буря. Ще има екваториално изсветляване на слънцето, по същество изливане на енергия, която ще залее орбиталната равнина на Земята и другите планети. Предполагаме, че Земята ще получи около десет на двайсет и четвърта степен джаула енергия. Това е най-важната стойност. Имаме степен на сигурност от деветдесет и девет процента плюс-минус един ред на величина.

Пак тоя термин.

— Какво е „ред на величина“?

— Десета степен.

Николаус разтърка лицето си.

— Не ми е приятно да призная невежеството си. Знам, че джаул е единица мярка за енергия, но нямам представа колко е голяма. И всички тия степени — разбирам, че десет на двайсет и четвърта степен означава, хмм, един трилион *трилиона*, но...

— Ядреният взрив с мощност един мегатон освобождава около десет на петнайсата степен джаула — това са хиляда трилиона. Световният ядрен арсенал в разгара на Студената война е бил около десет хиляди мегатона. Днес сигурно е с десетина процента по-малък.

Николаус изчисляваше наум.

— Значи вашият енергиен излив от десет на два̀сет и четвърта степен джаула...

— Възлиза на един милиард мегатона енергия, излята върху Земята. Или сто хиляди пъти повече от енергията, която може да бъде освободена при най-страшната ядрена война. — Изрече думите спокойно, като ги гледаше в очите. Опитваше се да ги накара да разберат, стъпка по стъпка, виждаше Мириам — опитваше се да ги накара да повярват.

— Защо никой не ни е предупредил за това? — мрачно попита Николаус. — Защо трябваше *вие* да изровите тоя факт? Какво става на Луната?

Обаче явно проблемът не беше Луната — а обърканата глава на младия учен, който бе разкрил всичко това.

— Юджийн Менгълс — каза Мириам.

— Да — потвърди Шивоун. — Той е блестящ, обаче не поддържа връзка с нас. Ние се нуждаем от него. Но трябва да изравяме лошите новини от главата му.

— И какво друго не ни казва той? — изсумтя пресекретарят.

Мириам вдигна ръка.

— Дайте ми само заключението, Шивоун. Много ли ще е страшно?

— Моделът все още не е сигурен. Но толкова много енергия... Тя със сигурност ще унищожи цялата атмосфера. — Шивоун сви рамене. — Океаните ще закипят и ще се изпарят. Самата Земя ще оцелее: планетата, образувана от скали. Животът в дълбоките скали, на километрична дълбочина, може и да просъществува. Екстремофилните бактерии, които обичат топлината.

— Но не и ние — посочи Николаус.

— Да. И нищо от повърхностната биосфера, на сушата, във въздуха и морето. — Възцари се тишина. — Съжалявам. Чувствам се ужасно, че трябваше да донеса тази новина от Луната. Но не знам как да я смекча.

Николаус и Мириам мълчаха, опитваха се да осмислят чутото.

Николаус донесе на Мириам чай на чинийка с монограм, ърл греј, какъвто предпочиташе тя. Някогашният мит, че британците са

пристрастени към своята водниста, разредена с мляко течност, беше поне с половин век остарял, обаче Мириам, премиер-министър на Европа и дъщеря на французин, винаги полагаше огромни усилия да не накърни чувствата на някого на този все още остатъчно евроскептичен остров. Затова пиеше своя ърл грей горещ и без мляко, скрита от обективите.

В тази тиха почивка за размисъл, с чаената чаша в шепа, нещо я теглеше към прозореца и града.

Сребрилата ивица на Темза прорязваше Лондон, както винаги. На изток се намираще Сити, хаос от небостъргачи, все още отстъпващ единствено на Москва като евразийски финансов център. Той заемаше територията на някогашния римски Лондон и по време на следването си там Мириам веднъж беше извървяла стената на онова първо селище, алея с дължина няколко километра от Тауър до Блекфрайърс Бридж. Когато римляните си бяха отишли, саксите бяха построили нов град на запад от старите стени, район, днес наричан Уестенд. С шеметното разрастване на градовете след индустриалната революция тези сложни възли на многопластова история бяха залети от новите предградия, докато Лондон не се бе превърнал в сърцето на огромна населена площ, която днес стигаше чак до Брайтън на юг и Милтън Кейнс на север.

Принципната география на Лондон не се беше променила много, може би от 50-те години на XX век. Ала някой свидетел на тази отдалечаваща се в миналото епоха би се смаял от ширината на искрящата Темза и масивните стени на нови шлюзове, които едва се различаваха между сградите. Темза бе опитомена с вековете, натикана във все по-дълбок, стесняващ се канал, притоците ѝ бяха преградени, заливните ѝ тераси — застроени. До началото на новия век всичко това бе оставало безнаказано. Ала климатичните промени бяха довели до неизбежно покачване на морското равнище и хората бяха принудени да отстъпят пред реката, която решително си връщаше древните територии.

За Мириам климатичните промени и техните последици бяха безспорна и ежедневна политическа реалност. Колкото и да беше странно, спорът за причината на всичко това все още продължаваше. Но сега тези десетилетни дебати бяха чисто теоретични и вниманието постепенно се насочваше към необходимостта нещата да се *поправят*.

Имаше воля за действие, помисли си Мириам, задълбочаващо се разбиране, че са прекалили и че трябва да направят нещо по въпроса.

Но бе изненадващо трудно да се намери енергия. Мащабните демографски промени бяха довели до застаряване на населението на Запад: повече от половината западноевропейци и американци бяха над шейсет и пет годишни, главно пенсионери, и при това консервативни. Междувременно взаимосвързаността на света бе достигнала кулминацията си с грандиозната програма на ЮНЕСКО за снабдяване на всеки над дванайсетгодишна възраст с личен телефон. В резултат бяха постигнали отчуждаване от традиционните политически структури сред младежта и хората на средна възраст, които, образовани и свързани помежду си, често проявяваха по-голяма лоялност към другите като тях по света, отколкото към държавите, на които формално бяха граждани.

Ако светът се погледнеше като цяло, това сигурно бе най-демократичната, образована и просветена епоха в историята. Развитието на образования взаимосвързан елит определено правеше големите войни все по-малко вероятни. Ала всичко се вършеше все по-трудно — особено когато трябваше да се направи труден избор.

И изглежда, че в момента Мириам стоеше пред точно такъв труден избор.

Петдесет и три годишната Мириам Грек караше втора година от мандата си на премиер-министър на Евразийския съюз. Тя бе главна политическа фигура в територия от Стария свят, простираща се от атлантическия бряг на Ирландия до тихоокеанския бряг на Русия и от Скандинавия на север до Израел на юг. Такава империя не би могъл да си представи никой Цезар или Чингис хан — само че Мириам не беше императрица. Оплетена в сложната федерална политика на младия Съюз, подмятана от вълните на напрежението между големите блокове, които господстваха над света в средата на XXI век, мъчеща се да се справя с по-примитивните сили като религията, етническата принадлежност и остатъчния национализъм, понякога тя се чувстваше като в паяжина.

Естествено никога не би сменила мястото си със своя единствен формален шеф, президента на Евразия, който нямаше власт за нищо друго, освен да участва в изстрелване на космически кораби и да посещава болни. Благодарение на произхода и възпитанието си обаче,

настоящият титуляр беше много подходящ за такава роля — макар всички да се бяха удивили на избора му. Това навярно подсказваше нещо за копнежа на хората по традицията и стабилността, които представляваше третият демократично избран президент — защото той беше кралят на Великобритания...

Мириам се опита да прецени Шивоун Макгоран. Кралският астроном, сериозна жена със смугла келтска външност, явно бе взела извънредно сериозно задачата си да осведоми премиер-министъра за събитията на 9 юни, включително полета до Луната, за който Мириам й завиждаше. Ала имаше един проблем: Шивоун не беше първият човек, който се изправяше пред нея, за да я убеди, че светът е обречен.

Живеели в опасен век, все повтаряха специалистите. Климатични промени, екоколапс, демографски срив — безизходица за човечеството, твърдяха някои. Мириам приемаше това мнение. Но вече бе ясно, че едни от най-страшните предвиждания от началото на този век на промени не са се изпълнили. Беше се научила да прилага филтър, абсолютно ненаучен и субективен, за да пресява житото от плявата, преценка, основаваща се колкото на информацията, толкова и на собственото й впечатление за характера на приносителя на лошата вест.

Ето защо започваше да си мисли, че наистина ще трябва да приеме Шивоун Макгоран извънредно сериозно.

— Разбира се, ще трябва да проверим всичко — заяви Николаус.

— Но ми вярвате. — Шивоун не изглеждаше нито доволна, нито смирена — просто искаше да си свърши работата, каза си Мириам.

Обаче каква ужасна работа! Премиер-министърът удари с юмруче по масата.

— По дяволите!

Шивоун се обърна към нея.

— Мириам?

— Знаете ли, в моята работа нещата изобщо изглеждат черни, всеки ден. Това е олицетворението на абсолютната историческа безизходица. Грешим, дърлим се, никога не сме единомисленици, правим по една крачка назад за всеки две напред. И все пак напредваме. — Това бе вярно. Америка например, на която 9 юни беше нанесъл по-

тежки щети, отколкото на всеки друг район, вече в значителна степен се бе възстановила и даже пращаше помощи по света. — Според мен ние се сплотяваме като биологичен вид в резултат на това, че се справяме с всички тези кризи. Порастваме, ако щеш. Работим заедно, помагаме си взаимно. Грижим се за мястото, където живеем.

Шивоун кимна.

— Дъщеря ми се включи в Движението за етично отношение към животните. — Тази растяща организация се стремеше да пренесе концепцията за човешките права и към други интелигентни бозайници, птици и влечуги. Аргументите ѝ бяха подкрепени от факта, че таксономистите бяха отнесли двата вида шимпанзета към рода Номо заедно с хората — което незабавно ги правеше физически лица (нечовеци) с права, равни на хората, и равностойни на Аристотел, другия напълно разумен обитател на планетата. — Може би съм малко закъсняла, обаче...

— Надявах се, че ако успеем да преживеем този хаотичен век, ще стигнем на ръба на величието — рече Мириам. — А сега, тъкмо бъдещето дава някакви обещания, дойде това!

— Водих подобни разговори на Луната — каза Шивоун малко разсеяно. — Каква ирония, каза Бъд Туук, че се случвало точно сега. Нали знаете, учените са подозрителни към съвпаденията. Някой любител на теорията за заговорите спокойно може да се запита дали фактът, че нашите възможности растат, и това предстоящо бедствие, *точно в това време*, са само лош късмет.

Николаус се намръщи.

— Какво искате да кажете?

— Не съм сигурна — призна Шивоун. — Просто размишлявам...

— Да не се разсейваме — отсече Мириам. — Шивоун, кажете какво трябва да направим?

— Какво да направим ли?

— Какви възможности имаме?

Шивоун поклати глава.

— Вече са ми задавали такъв въпрос. Това не е като астероид, чийто курс бихме могли да променим. *Това е слънцето*, Мириам.

— Ами Марс? — попита прессекретарят. — Марс не е ли подалече от слънцето?

— Да, но не чак толкова далеч, че на повърхността му да оцелее живот.

— Споменахте, че животът дълбоко в Земята може да оцелее — отбеляза Мириам.

— Дълбоката топлолюбива биосфера, да. Смята се, че точно от нея е възникнал животът на Земята. Предполагам, че това може да се повтори. Като рестартиране. Само че докато едноклетъчните форми на живот повторно колонизират планетата, ще минат милиони години. — Тя се усмихна криво. — Съмнявам се, че евентуалният бъдещ разум изобщо ще узнае за нашето съществуване.

— Можем ли да оцелеем там долу? — упорстваше Николаус. — Може ли да ядем тия организми?

Шивоун го погледна скептично.

— Може би достатъчно дълбок бункер... Но как би могъл да се самозадоволява? И повърхността ще бъде унищожена, без възможност за възстановяване. Завинаги.

Мириам се изправи, бе изпълнена с гневна енергия.

— Това ли да кажем на хората? Че трябва да изкопаят дупка в земята и да чакат смъртта?! Имам нужда от нещо по-добро, Шивоун.

Кралският астроном също стана.

— Да, госпожо.

— Пак ще разговаряме. — Премиер-министърът нервно закрочи из стаята и нареди на Николаус: — Ще се наложи да отменим ангажиментите ми до края на деня.

— Вече го направих.

— И да се обадим на някои хора.

— Първо в Америка ли?

— Разбира се...

Тя излезе — енергична, наежена, кроюща планове. Още нищо не беше свършило. Всъщност едва се започваше.

За Мириам Грек крайт на света се превръщаше в лично предизвикателство.

ИНТЕРВЮТО

Бисиса трябваше да го преживее пак.

— И после сте се върнали у дома — като пресилено натъртваше на всяка дума, каза ефрейтор Батсън. — От онова... другото място.

Бисиса потисна въздишката си.

— От Мир. Да, върнах се у дома. И точно това ми е най-трудно да обясня.

Седяха в малкия кабинет на Джордж Батсън в Олдършот. Стените бяха боядисани в успокоителни пастелни тонове, на една висеше морски пейзаж. Обстановката целеше да успокоява палнатите, кисело си помисли Бисиса.

Батсън я наблюдаваше внимателно.

— Просто ми разкажете какво се случи.

— Видях затъмнение...

Някак си беше притеглена в Око, грамадно око в древния Вавилон. И през окото я бяха върнали у дома, в лондонския ѝ апартамент, в ранното утро на онзи съдбовен ден, 9 юни.

Ала не се бе завърнала направо у дома. Беше посетила още едно място: двамата с Джош, въпреки че на него не му позволиха да продължи нататък. Някаква равнина с кървавочервени скали и пръст. Като се замислеше, тя ѝ напомняше за голата пустош, търпеливо фотографирана от екипажа на „Аврора 1“, изследователите на Марс. Само че дишаше въздух — следователно се намираще на Земята.

И после започна затъмнението. Слънцето се издигаше високо в небето. Сянката на Луната се плъзна по него, но не го покри и остана ярък пръстен от светлина.

Моливът на Батсън тихо и прилежно шумолеше — ефрейторът записваше цялата тази фантастична история.

* * *

Армията се опитваше да е справедлива.

След като се яви при своя командир в Афганистан, получи нареждане да отиде в министерството на отбраната в Лондон и после я пратиха на медицински и психиатрични изследвания в Олдършот. Засега ѝ позволяваха всяка вечер да се прибира при Мира. Но я бяха маркирали с интелигентна татуировка на петата.

И докато чакаше резултатите от медицинските изследвания, този сговорчив млад психолог я „интервюираше“.

Беше решила да разкаже всичко. Не виждаше какво ще спечели, ако излъже. А и историята ѝ — ако бе вярна — в края на краищата имаше невероятно огромно значение. Тя беше войник и смяташе, че има дълг: властите, като се започнеше от собствения ѝ командир, трябваше да научат всичко, което знаеше тя, и Бисиса трябваше да се опита да ги накара да ѝ повярват.

Що се отнасяше до нея... „Е — както весело казваше братовчедка ѝ Линда, — могат да те накълцат само веднъж!“

Обаче беше трудно. Формално тя имаше по-висок чин от този ефрейтор, но в кабинета си той беше психологът, а тя — оная с разхлопаната дъска. Нямаше съмнение кой командва парада. Нищо, че бе толкова по-млад от нея.

Не помагаше и това, че на Мир беше познавала друг Батсън от британската армия, също ефрейтор. Копнееше да разпита психолога за историята на семейството му и дали е чувал за някой свой дядо преди шест-седем поколения, който е служил на Северозападната граница. Ала знаеше, че не бива.

— След предишния сеанс проверих за затъмненията — каза Батсън, след като се консултира със записките си. — Разстоянието от Луната до Земята малко варираше, пише тук. Затова „пълното“ затъмнение не може да е пълно. Слънцето и Луната могат да застанат на едно и също място в небето, обаче малко от слънчевия диск пак ще се вижда, защото видимата големина на Луната е по-малка. Това се нарича „пръстеновидно затъмнение“.

— Знам за пръстеновидните затъмнения — отвърна Бисиса. — И аз проверих. Пръстенът, който видях, беше много по-голям, отколкото при пръстеновидно затъмнение.

— Хайде да поразсъждаваме от геометрична гледна точка — каза психологът. — На какво може да се дължи онова, което сте видели?

Може би слънцето е било по-голямо. Или Луната — по-малка. Или Земята е била по-близо до слънцето. Или Луната — по-далеч от Земята.

Тя се изненада.

— Не очаквах да анализирате преживяването ми така.

Батсън повдигна вежди.

— Показах скиците ви на една позната, астроном по професия. Според нея Луната с времето наистина се отдалечава от Земята. Знаете ли го? Нещо, свързано с приливите — не мога да твърдя, че го разбирам. Обаче можело да се докаже с лазерни лъчи. Но е много бавен процес. Такова затъмнение може да се получи най-рано след сто и петдесет милиона години. — Той впери поглед в нея. — Това говори ли ви нещо?

Бисиса се опита да запази самообладание, докато осмисляше тази нова и поразителна информация.

— Какво би трябвало да ми говори?

— Вие ми кажете. Нали смятате, че са ви показали всичко това с някаква цел. Че затова са ви върнали у дома — онези, които според вас стоят зад това. Които вие наричате... — Ефрейторът отново се посъветва с бележките си.

— Първородните — припомни му тя.

— Да. Имате ли представа *защо* сте били избрана и манипулирана така?

— Аз ги предизвиках — отвърна Бисиса и добави: — Всъщност нямам представа. Струва ми се, че ми казват нещо, обаче не мога да разгадая значението. — Тя го погледна измъчено. — На луда ли ви приличам?

— Тъкмо напротив. Личният ми опит показва, че нормалните хора приемат света като озадачаващо сложен и несправедлив със своята случайност. Нека си го кажем — това определено е вярно за армията! Побъркани са ония, които смятат, че разбират всичко.

— Значи фактът, че не откривам никакъв смисъл във всичко това, ви кара да ми вярвате — обобщи Бисиса.

— Не съм казал точно това — предупреди я той. — Но още от мига, в който влязохте тук, разбрах, че казвате истината, поне както я виждате вие. Просто още не съм успял да изключа вероятността всичко това наистина да се е случило... — Екранът на бюрото му се

включи. — Извинете ме. — Батсън кликна и Бисиса зърна пълзящите по екрана таблици и графики.

— Получиха се резултатите от докторката — съобщи той след малко. — Ще трябва да ги обсъдите с нея естествено. Обаче доколкото мога да преценя, вие определено сте тая, за която се представяте: доказват го вашата ДНК и зъбните ви отпечатащи. Напълно здрава сте, въпреки че като че ли носите следи от някои доста екзотични болести. И кожата ви е поела доста повече ултравиолетова светлина, отколкото е полезно за вас.

Тя се усмихна.

— Климатът на Мир беше шантав. Всички постоянно бяхме изгорели от слънцето.

— И... ха. — Батсън се отпусна назад, вторачен в екрана.

— Какво има?

— Според този резултат... тия шарлатани са проверили теломеразата ви, каквото и да е това, нещо, свързано със стареенето на клетките ви... вие сте с пет години по-възрастна, отколкото би трябвало. — Психологът я погледна и се ухили. — Добреееее. Сюжетът се заплита, лейтенант. — Изглеждаше много доволен от начина, по който се развиваха нещата.

17

ИДЕИТЕ

Шивоун седеше с Тоби Пит в Заседателната зала на Кралското дружество.

От стенния екран ги наблюдаваше сбръчканото, доста меланхолично лице на Михаил Мартинов. Шивоун си помисли, че той винаги изглежда така, сякаш от ъгъла на устата му би трябвало да виси саморъчно свита цигара, но дори съвременните некарциногенни, незамърсяващи цигари, към които човек не се пристрастяваше, бяха забранени в тясната лунна база.

— Ех, защо проблемът не беше по-прост! — въздъхна Михаил. — Защо всъщност не е някой астероид, който се носи към нас и заплашва да ни фрасне по главата! Къде е сега Брус Уилис, когато най-много имаме нужда от него?

— Кой? — попита Тоби.

— Няма значение. Проявявам нездраво пристрастие към слабите филми от миналия век...

Шивоун не прекъсваше нервното им дрънкане. Седмица след второто си завръщане от Луната беше изтощена и напрегната и главоболието човъркаше зад очите ѝ. След междупланетното пространство ѝ се струваше, че се задушаваше в мухлясалата атмосфера на Дружеството с неговата миризма на препарат за лъскане на мебели, грамадната кафемашина, къкреща си под нос в ъгъла, и огромната купчина бисквитки върху поднос на масата. Още малко и щеше съвсем да се отчае. Бе приела възложената ѝ от Мириам задача да измисли как да се справи със слънчевата буря, но след едномесечни проучвания „експертите“ по целия свят ѝ отговаряха само с безнадеждност и негативизъм.

Михаил и Тоби, този разнороден екип, бяха нейният последен залог. Ала нямаше намерение да им го признае.

— Да се хващаме за работа — енергично каза тя.

Руският астрофизик хвърли поглед към бележките си — бяха скрити от камерата.

— Тук са последните предвиждания на Юджийн.

На настолния екран пред Шивоун и Тоби се отвориха графики, показващи енергийния приток, изчислен на базата на дължина на вълните, маса на частиците и други параметри.

— Боя се, че нищо съществено не се е променило. На двацети април две хиляди четирийсет и втора ни предстои мощно изливане на слънчева енергия. То ще продължи близо едно денонощие, така че почти всяка точка от земната повърхност ще бъде обърната точно към огъня. Няма да имаме даже закрилата на нощта. Тъй като ще сме малко след пролетното равноденствие, няма да бъдат пощадени дори полюсите. На този етап имате ли нужда от подробности за това какво ще се случи с атмосферата и океаните? Не. Достатъчно е да кажем, че Земята ще бъде стерилизирана на десетки метри дълбочина под повърхността.

— Но вече разполагаме с много по-точна представа за това как ще се разпространи енергията — продължи Михаил. — Виждаме аномалии в радиоактивната и конвенционната зона, където обикновено се съхранява огромната част от енергията... — Той кликна върху невидимата повърхност пред себе си и едната таблица на настолния екран се освети.

— Аха — рече Шивоун. — Интензивността ще кулминира във видимия спектър.

— Както обикновено става със спектъра на слънчевата светлина — прибави руснакът. — По-точно в зелената светлина. Където очите ни са най-чувствителни и където най-добре функционира хлорофилът. Несъмнено тъкмо затова еволюцията е избрала хлорофила за фотосинтезиращото вещество, което храни целия аеробен растителен живот.

— Следователно, ето какво ни предстои: буря на зелена светлина от слънцето — резюмира Шивоун. — Да поговорим за възможностите да се справим с нея.

Тоби се ухили.

— Забавната част!

— Дали да не започна аз? — предложи Михаил, кликна и на дисплеите пред Шивоун се появиха няколко схеми, таблици и образи.

— Още преди сегашната криза някои мислители са разглеждали начини за ограничаване на слънчевото облъчване — количеството слънчева енергия, което стигало планетата. Естествено главно с цел намаляване на глобалното затопляне. — Астрофизикът повика образи на прашни облаци във високите пластове на атмосферата. — Едно от предложенията е да се използват космически пускови съоръжени за изстрелване на субмикрометричен прах в стратосферата. Така ще се имитира вулканичен ефект. След мощно изригване като на Кракатау глобалната температура често спада с един-два градуса за няколко години. Или пък може да се изстрелят серни частици, които ще изгорят в атмосферния кислород и ще образуват пласт от сярна киселина. Тя сигурно ще е по-лека и затова по-лесно ще се изведе в стратосферата.

— Но до каква степен ще филтрира бурята? — попита Шивоун.

Михаил и Тоби й показаха изчисленията. Оказа се, че намалението е само с няколко процента.

— Достатъчно, за да ограничи глобалното затопляне, и то може би — тъжно каза руснакът. — Но изобщо не върши работа за нашия проблем. Ще трябва да блокираме почти цялата радиация — дори само един процент може да е фатален.

— Значи ще се наложи да мислим по-мащабно — твърдо заяви Шивоун.

— Щом ще е мащабно, вместо да имитираме вулканична дейност, за да изхвърлим прах във въздуха, защо просто не предизвикаме изригване на истински вулкан — плахо предложи Тоби.

Михаил и Шивоун се спогледаха сепнато.

Тъкмо даването на такива идеи беше причината, поради която Шивоун канеше Тоби на обсъжданията.

Той се колебаеше.

— Защо аз, Шивоун? Аз организирам обществени прояви, за бога! Моят принос трябваше да приключи с осигуряването на достатъчно бисквити за всички.

Тя го погледна с нежна досада. Едър, малко пълен тромав мъж с рошава кестенява коса и мекушава брадичка. Дори не беше учен — бе завършил филология. Типичен англичанин, който винаги щеше да бъде ценен от старомодни британски институции като Кралското дружество

не само заради интелигентността и явната си кадърност, но и заради действащото успокоително излъчване на сигурността на горната средна класа. Ала той притежаваше една типично английска особеност, която родената в Северна Ирландия Шивоун не ценеше толкова високо — прекалената скромност.

— Ти не си тук заради бисквитите, Тоби, колкото и да ги обичаме, а за другата си кариера.

Той я зяпна озадачено.

— Заради книгите ли?

— Точно така. — Беше публикувал цяла поредица лирично написани популярни истории на забравени ъгълчета на науката и техниката. И тъкмо това я бе накарало да се обърне към него. — Изправени сме пред мегапроблем, Тоби. Но след Циолковски хората са измислили купища повече или по-малко шантави мегаинженерни възможности. И ми се струва, че сега ще се наложи да се възползваме от тях.

Имаше предвид една конкретна лондонска организация, Британското междупланетно дружество.

— Отделих им глава в една от книгите си — каза Тоби, когато Шивоун спомена за тях. — Днес дружеството е погълнато от паневропейска организация и вече изобщо не изглежда забавно. Обаче в разцвета си е било място за забавление на множество уважавани учени и инженери. Измислили са много начини да разтърсят вселената...

Според нея сега трябваше да разчитат тъкмо на това нетрадиционно мислене.

Тоби се ухили.

— Значи аз съм посланик на шантавите нетрадиционалисти, така ли? Много ти благодаря.

Ала Михаил отговори:

— Трябва да измислим как да защитим цялата Земя. В миналото никой не се е изправял пред такава отговорност. Струва ми се, че при тия обстоятелства имаме нужда точно от малко лудост!

С усърдна работа върху екраните и чести допитвания до Аристотел тримата бързо проучиха предложението на Тоби за вулкана. Навярно можеше да се получи — само че трябваше да е *голямо* изригване, много по-мощно от всяко в писаната история и може би

изобщо в геологичното минало. Тъй като никога не бяха правени подобни опити, последиците му щяха да са непредвидими и може би още по-ужасни от самия проблем. Шивоун записа обсъждането във файл, който щеше да се съхрани в огромната памет на Аристотел под името „последни средства“.

Направиха още някои проучвания върху така наречените „свойствени“ методи за защита, неща, които можеха да се направят в атмосферата на Земята или от ниска орбита. Никой от тях обаче не осигуряваше нужния филтър. Нямаше причина да не използват някой от тези методи. Те щяха да осигурят още някой и друг процент защита — и поне щяха да дадат на обществеността илюзията, че се върши нещо, което си беше важен политически фактор. Ала ако не успееш да изровят начин за блокиране на почти цялата свирепа слънчева радиация, тези проекти нямаше да променят крайния резултат с абсолютно нищо.

— Да продължаваме — каза Шивоун. — Какво следва?

— Щом не можем да защитим Земята, сигурно трябва да избягаме — отвърна Тоби.

— Къде? — изсумтя Михаил. — Бурята ще е толкова силна, че даже Марс няма да бъде пощаден.

— Тогава на външните планети. На някоя ледена луна на Юпитер...

— Дори на разстояние пет пъти колкото Земята, отслабването на бурята няма да е достатъчно, за да се спасим.

— Тогава на Сатурн — упорстваше Тоби. — Можем да се скрием на Титан. Или на някоя луна на Уран или Нептун. Можем изобщо да избягаме от слънчевата система.

— На звездите ли? — тихо попита Шивоун. — Можем ли да построим междузвезден космически кораб, Тоби?

— Нека е от най-примитивния вид, нещо като Ноев ковчег, достатъчно голям за неколкостотин души. Може да му трябват хиляда години, за да стигне до Алфа Кентавър, да речем. Обаче ако децата на емигрантите, които живеят и умират на кораба, продължат пътуването и после техните деца направят същото, накрая хората или поне потомците на хората ще стигнат звездите.

Михаил кимна.

— Това също е идея на Циолковски.

— Всъщност мисля, че е на Върнал^[1] — възрази Тоби.

— Колко души можем да спасим така? — попита Шивоун.

Руснакът сви рамене.

— Неколкостотин.

— Неколкостотин е за предпочитане пред няколко — мрачно отбеляза Тоби. — Толкова голям генофонд е достатъчен, за да започнем наново.

— Опцията Адам и Ева, а? — подхвърли Михаил.

— *Това не е достатъчно!* — отсече Шивоун. — Няма да се откажем от спасяването на милиардите, които иначе ще изгорят на кладата. Трябва да направим нещо повече, момчета.

Руснакът тъжно въздъхна. Тоби извърна очи.

В проточилото се мълчание тя разбра, че двамата няма какво повече да предложат. Задави я отчаяние — отчаяние и угризение, сякаш тази невъобразима катастрофа и нейната неспособност да измисли изход бяха по нейна вина.

Чу се притеснено покашляне.

Изненадана, тя вдигна поглед към празния въздух.

— Аристотел?

— Извинявай, че се намесвам, Шивоун. Позволих си волността да направя допълнителни проучвания въз основа на вашия разговор. Струва ми се, че сте пропуснали една възможност.

— Нима?

Образът на Михаил на екрана се наведе напред.

— Давай по същество. Какво предлагаш?

— Щит — отвърна Аристотел.

Щит ли?...

На дисплеите потекоха данни.

[1] Джон Дезмънд Върнал (1901–1971) — английски физик и общественик. — Б.пр. ↑

ИЗЯВЛЕНИЕТО

Президентът на Съединените щати се настани зад бюрото си в Овалния кабинет.

В стаята за пръв път от дълго време цареше спокойствие. Срещу нея имаше само една камера, над нея се спускаше само един микрофон, наблюдаваше я само един оператор. В кабинета имаше съвсем простичък реквизит: национално знаме и елха в чест на месец декември 2037-а. Докато операторът ѝ показваше с пръсти оставащите секунди по доказалия се стар начин, президентът докосна семплата огърлица на шията си, ала устоя на изкушението да поправи черната си коса, вече прошарена със сребро, над чиято прическа личната ѝ фризьорка се беше трудила толкова дълго.

Хуанита Алварес беше първата латиноамериканка, президент на най-могъщата самостоятелна държава на планетата. Хората бяха гласували за нея заради нейната състрадателност, прямото ѝ здравомислие и очевидния ѝ инстинкт за здравето на демокрацията.

Ала днес тя нямаше да говори само пред гражданите на Америка. Днес нейното послание, симултанно превеждано от Аристотел и Талес на всички говорими, писмени и жестомимични езици на човечеството, щеше да се предава по телевизията, радиото и интернет на три планети. По-късно думите ѝ и тяхното значение щяха да бъдат анализирани и тълкувани, хвалени и критикувани, докато накрая не изсмучеха от тях и най-малкия им смисъл, както никога по-рано — и почти незабавно естествено, въз основа колкото на самите думи, толкова и на онова, което нямаше да каже, щяха да наизскачат цял легион любители на теориите за заговорите.

Това трябваше да се очаква. Трудно можеше да си представи, че който и да бил президент, даже великите военновременни ръководители, са имали по-важно послание към народа и света. И ако оплескаше работата, ако думите ѝ предизвикаха паника, безредици и икономическа нестабилност, щетите можеха да се окажат по-големи, отколкото от някоя малка война.

Беше нервна, но това личеше само по малко неуверените движения на ръцете ѝ.

Операторът сгъваше пръсти. Три, две, едно.

— Скъпи американци. Скъпи граждани на планетата Земя и вселената. Благодаря ви, че днес ме слушате. Мисля, че мнозина от вас очакват какво ще ви кажа. Фактът, че дори от Овалния кабинет изтича информация, навярно е признак за здравата демокрация. — Едва забележима усмивка, вещо отправена към камерата. — Трябва да ви кажа, че всички сме изправени пред сериозна опасност. И все пак, ако работим заедно, със смелост и великодушие, има надежда, уверявам ви.

Шивоун седеше с дъщеря си Пердита в хамърсмитското апартаментче на майка си.

Заради напредващата си глухота, Мария беше усилила звука на стената толкова, че от време на време бе болезнено. Това обаче явно не смущаваше двайсетгодишната Пердита. Докато траеше речта на президента, тя следеше друго предаване на малкия имплантиран екран на китката си. Добре е да се знае, кисело си помисли Шивоун, че световните медии дават възможност за избор даже в такива моменти.

Мария забързано се върна от кухнята с три чаши сметанов ликьор — малки чашки, нацупи се Шивоун, и нито следа от бутилката, за да ги напълнят пак.

— Това е чудесно — каза Мария, докато им раздаваше чашите, усмихна се и почти забележимите белези от пластичната ѝ операция се набръчкаха. — Трите отдавна не сме се събирали, като оставим Коледите. Жалко, че трябваше да настъпи краят на света, за да се случи.

Пердита се засмя и отхапа от една солена бисквита.

— Винаги си била язвителна, бабче! Нали знаеш, всеки си има свой живот.

Шивоун ядосано стрелна дъщеря си с поглед. Откакто Пердита бе навършила дванайсет, Шивоун съчувстваше на откъслечните опити на майка си да си върнат някогашната близост.

— Хайде да не спорим — обади се тя. — И това *не е* краят на света, майко. Не бива да разпространяваш такива неща. Особено ако

хората си мислят, че всъщност излизат от *мен*. Не бива да всяваш паника.

Мария се стегна, както винаги неоснователно подразнена от възраженията.

— Разбира се, много от нещата, които ще каже Алварес, са празни приказки — заяви Пердита. — Нали, мамо?

— Празни приказки ли?

— Смяташ ли, че някой ще й *повярва*? Спасяването на света адски прилича на катастрофичен филм от деветдесетте години на миналия век! Онзи ден чух един по телевизията да разправя, че всичко това било форма на отказ да се приеме действителността, психологическо заместване с алтернативна дейност. И естествено, това е мечтата на всеки фашист!

Можеше и да има нещо вярно, неспокойно си помисли Шивоун. Не за пръв път слънцето щеше да бъде използвано като източник на власт.

Култовете към слънцето обаче бяха рядко явление в историята. Те обикновено възникваха в организирани, силно централизирани държави — римляните, египтяните, ацтеките. Централната власт на слънцето изпълняваше ролята на източник на власт за самодържеца. Навярно и в тази ситуация ненадейното злодейство на слънцето можеше да се използва аналогично от хората, които се стремяха към власт на Земята. Такива подозрения даваха хляб на любителите на теории за заговори. Сред тях имаше даже такива, които, въпреки спомена за 9 юни, предполагаха, че цялата история със слънчевата буря е измама, завземане на властта от някакъв заговор на бизнесмени или тайно правителство, преврат на нова сила, подпомогнат от страха и неведението.

— Никой не *вярва* — продължи Пердита. — Вече никой не вярва в героите, мамо — поне в смелите астронавти и безкористните политици. В живота просто не става така.

— Е, възможно е — ядоса се Шивоун. — Но какво друго ти остава, освен да опиташ? И ако в края на краищата се окаже, че не можем да спасим планетата, как ще се почувстваш?

Дъщеря й сви рамене.

— Ще се занимавам с разни неща, докато... — Тя изобрази експлозия с ръце. — Какво друго да правя?

Мария докосна Шивоун по рамото.

— Пердита е млада. Когато си на двайсет, си мислиш, че си безсмъртна. Всичко това излиза извън рамките на въображението ѝ.

— И на моето — отвърна Шивоун и разсеяно хвърли поглед към дъщеря си. — Поне докато бях малка. После бъдещето придоби лична окраска... Знаеш ли, изпитвам облекчение, че всичко стана публично достояние. Имах угризения, докато вървах из Лондон сред хора, които продължаваха да си живеят живота, и знаех, че в главата ми е заключена ужасяваща тайна, като неексплодирала бомба. Не ми се струваше редно. Коя съм аз, че да крия истината? Та даже тя да предизвика известна паника.

Продължиха да слушат речта на президента.

— Това, което ще се случи през април две хиляди четирийсет и втора, е безпрецедентно — каза президент Алварес. — Доколкото могат да определят нашите експерти, в писаната история на човечеството не е имало такова събитие, а всъщност и през безмълвните еони преди нас. За един ден слънцето ще залее Земята с толкова енергия, колкото обикновено за година. Учените наричат това явление „слънчева буря“ и името ми се струва уместно.

— Последниците за Земята, а всъщност и за Луната и Марс, са сериозни. Няма да ви спестя цялата истина. Изправени сме пред стерилизация на земната повърхност — унищожаване на целия живот — и изпаряване на въздуха и океаните, Земята ще стане гола като Луната. Към това послание прилагаме линкове, които ще ви дадат всички налични подробности — няма да има никакви тайни.

— Очевидно ни заплашва смъртна опасност. И рискът не е само за нас. В тези времена на разширяващи се етични хоризонти, движение, което винаги съм подкрепяла, няма да забравим и опасността за съществата, които споделят тази Земя с нас и без които не бихме могли да оцелеем — както и последния вид живот, появил се на нашия свят, физическите лица Аристотел и Талес, чрез които в момента говоря пред мнозина от вас.

— Това е ужасно послание и ми е мъчно, че трябва да го отправя тъкмо аз. — Тя се наведе напред. — Но както ви казах, има надежда.

Михаил и Юджийн седяха в стола пред две чаши хладко кафе. Излъчваното от Земята лице на президента се прожектираше на голям степенен екран. Столът пустееше. Въпреки че повечето хора в базата знаеха почти всичко, което щеше да каже Алварес, още преди тя да отвори уста, явно предпочитаха да чуят лошата вест сами или с най-близките си.

Руснакът се приближи до прозореца и погледна неравния пейзаж на дъното на кратера. Слънцето се спускаше ниско, но планините наоколо сияеха от светлина, сякаш върховете им бяха покрити с горящ магнезий.

Всичко в този пейзаж беше плод на ярост, помисли си той: от ударите на микрометеорити, които даже в този момент вдигаха облачета пясък, чак до извайването на огромни долини като Клавиус и невъобразимо свирепия сблъсък, който бе отцепил Луната от Земята. През краткото съществуване на човечеството това кътче от космоса беше останало сравнително спокойно, докато слънчевата система се бе въртяла като стрелки на часовник около върната светлина в сърцето си. Ала сега древната ярост се завръщаше. Защо хората изобщо си бяха въобразявали, че трябва да е другояче?

Михаил вдигна поглед и потърси Земята — бе изминала една четвърт от пътя си по небето. Бе съжалявал, че родната планета толкова трудно се вижда от Шакълтън на полюса.

Наблюдавана от „Клавиус“, тя сияеше десетки пъти по-ярко от пълната Луна в земното небе и къпеше сенчестите лунни земи в сребристосиня светлина. Нейните фази, винаги огледални на лунните, следваха величествен месечен цикъл, но за разлика от Луната, Земята се завърташе около оста си всеки ден и разкриваше нови форми, океани и облачни образувания. И естествено, за разлика от бавното пътешествие на Луната, Земята никога не променяше мястото си в лунното небе.

След април 2042-ра Земята пак щеше да виси там, като винаги. Само че Михаил се питаше как ще изглежда тогава.

Юджийн продължаваше да гледа речта на президента.

— Нещо смотолеви датата.

— Какво искаш да кажеш?

Младежът го погледна. Днес красивото му лице беше сгърчено от напрежение, каквото Михаил не бе забелязвал досега.

— Защо не каза просто двацети април? Всеки го *знае*.

Очевидно не, каза си руският астрофизик. Може би Алварес имаше предвид някакъв психологически мотив. Може би прекалената конкретност щеше да направи перспективата *прекалено* страшна — в главите на хората щяха да затиктакат часовниците на Второто пришествие.

— Струва ми се, че няма значение — отвърна той.

Ала за Юджийн, автора на предвиждането, явно имаше.

— Юджийн, сигурно ти е адски странно да чуеш как президентът говори на целия човешки род за нещо, което си измислил ти.

— Странно. Да. Нещо такова. — Младият учен говореше бързо и отсечено. Запоказва с ръце. — Имаш слънцето. Имаш и моя модел на слънцето. — Сплете пръсти. — Това са различни неща, обаче са свързани. Моите проучвания съдържаха предвиждания, които се изпълниха. Следователно моите проучвания са вярно отражение на действителността. Но само отражение.

— Май те разбирам — рече Михаил. — Има различни категории действителност. Въпреки че можем да я предвидим до девет стойности след десетичния знак, не сме в състояние да си представим как странното поведение на слънцето наистина може да повлияе върху нашия уютен човешки свят.

— Нещо такова — смутено потвърди младежът. Ръцете му шаваха една в друга, мъжки ръце, ала детски жест. — Като рушащите се стени между модела и действителността.

— Знаеш ли, не само ти се чувстваш така, Юджийн. Не си сам.

— Разбира се, че съм сам. — На лицето му се изписа отчуждение.

Михаил копнееше да го прегърне, но знаеше, че не бива.

— Възнамеряваме да построим космически щит — продължаваше президентът. — Направен от най-тънък слой, той ще представлява диск, по-широк от самата Земя. Всъщност ще е толкова огромен, че когато започне да придобива форма, ще се вижда от всеки

дом, всяко училище, всяко работно място на света, защото тази изкуствена структура ще е голяма колкото слънцето и Луната.

— Казах ми, че може би ще се вижда с просто око дори от Марс. Ние наистина ще оставим знака си в слънчевата система. — Тя се усмихна.

Шивоун се замисли за съвещанието със своя „пъстър екип“ в Кралското дружество, когато Аристотел им беше дал тази идея.

По принцип тя не можеше да е по-елементарна. В слънчев ден, ако светлината бе прекалено силна, човек се скрива под слънчобран. Следователно, за да се защитят от бурята, трябваше да построят слънчобран в космоса, достатъчно голям щит, за да скрие цялата Земя. И в съдбоносния ден човечеството щеше да се сгуши в безопасност под сянката на изкуствено слънчево затъмнение.

— Центърът на гравитацията му ще бъде в L1 — съобщи Михаил. — Ще орбитира между слънцето и Земята.

— Какво е L1? — попита Тоби.

L1 е първата точка от Лагранжовата система Земя-Слънце. Тяло, обикалящо между Земята и слънцето като Венера, следва орбитата си по-бързо от Земята. Но земното гравитационно поле притегля Венера, макар и много по-слабо от слънчевото. Пратете спътник много по-близо до Земята — около четири пъти по разстоянието до Луната — и земната гравитация е толкова силна, че Земята притегля сателита и го кара да орбитира около слънцето със същата скорост като нея.

Точката на равновесие се нарича L1, първа точка на Лагранж, по името на френския математик от XVIII век, който я е открил. Има пет такива точки на Лагранж, три по линията Слънце-Земя и две по орбитата на самата Земя на шейсет градуса от земно-слънчевия радиус.

— Аха. — Тоби кимна. — Земята и спътникът се въртят успоредно. Сякаш са свързани с някаква грамадна часовникова стрелка, която стърчи от слънцето.

— Мислех, че L1 е точка на нестабилно равновесие — обади се Шивоун. И в отговор на озадачения поглед на Тоби прибави: — Като футболна топка на върха на планина. Топката е неподвижна, обаче може да падне във всяка посока.

— Да — потвърди Михаил. — Но вече сме разполагали сателити на такива места. Дори можеш да орбитиращ около точка на Лагранж, като използваш малко количество гориво, за да поддържаш положението си. Това е напълно изпълнимо и не представлява проблем.

Тоби вдигна ръка към лампата на тавана и с експериментална цел заслони лице.

— Простете ми глупавия въпрос. Но колко голям трябва да бъде този щит?

Руският астрофизик въздъхна.

— Нека за простота приемем, че слънчевите лъчи са успоредни, когато достигат Земята. Сам виждаш, че ти трябва екран, голям колкото обекта, който се опитваш да защитиш.

— С други думи, щитът трябва да представлява диск най-малко с диаметър на Земята. Който е...

— Тринайсетина хиляди километра.

Тоби зяпна. Ала упорито продължи:

— Значи става дума за щит с диаметър тринасет хиляди километра. Който трябва да се построи в космоса. Където най-голямата структура, създадена досега от човека, е...

— Предполагам, че е Международната космическа станция — отвърна Михаил. — Много по-малка от един километър.

— Нищо чудно, че не се сетих. Когато търсих възможни решения, отсях очевидно неизпълнимите. А това е очевидно неизпълнимо. — Тоби погледна Шивоун. — Нали?

Така беше. Но тримата продължиха да работят, за да научат повече.

— Правени са проучвания върху такова нещо — съобщи Тоби. — Изглежда, че тая идея първо е хрумнала на Херман Оберт^[1].

— Трябва да използваме ултратънки материали, разбира се — прибави Михаил.

— Найлоновата обвивка за ежедневни цели се произвежда с дебелина десет микрометра — посочи Шивоун.

— Можем да вземем и алуминиево фолио със същата дебелина — отвърна руснакът. — Но сигурно можем да намерим и нещо по-добро.

— Даже при плътност по-малка от грам на квадратен метър, да речем, и дори да не отчетем структурните елементи, тежестта ще е няколко милиона тона — пресметна Тоби.

— Не разполагаме с техническа възможност да издигнем такова количество материали от Земята, дори да имахме време — възрази Шивоун.

— Само че няма нужда да го издигаме от Земята — посочи Михаил. — *Защо не го построим на Луната?*

Тоби го зяпна.

— Виж, това вече е шантаво.

— Защо? На Луната вече произвеждаме стъкло, обработваме метали. Освен това имаме слаба гравитация, не забравяй: двайсет и два пъти по-лесно е да изстреляш товар в космоса от Луната, отколкото от Земята. И вече строим такова стартово устройство! Няма причини да не ускорим проекта за построяване на Прашката. Изтласкващата способност ще е огромна.

Включиха изтласкващата способност на Прашката в предишните си изчисления. Веднага стана ясно, че ако успеят да изстрелят масата на щита от Луната, ще спестят феноменално количество енергия.

И нямаше очевидни пречки. Шивоун се боеше да си поеме дъх, за да не развали магията.

Продължиха да работят...

Ала сега, докато седеше с майка си и дъщеря си и слушаше Алварес да излага тази абсурдна идея пред целия свят, Шивоун изпитваше съвсем различни чувства. Обзета от внезапна нервност, тя отиде при прозореца.

Наближаваше Коледа, 2037-а. Навън децата играеха футбол. По тениски. Въпреки че Дядо Коледа продължаваше да носи подаръци, снегът и скрежът бяха носталгични мечти от детството на Шивоун — в Англия вече над десет години температурата не бе падала под точката на замръзване южно от линията Севърн — Трент. Спомняше си последната си Коледа с баща си, преди да почине, когато беше ругал, че трябва да коси моравата на празника. Светът ужасно много се беше променил през живота ѝ — под въздействието на сили, които не бяха подвластни на човека. Как можеше да е толкова арогантна? Как

можеше да допусне, че ще успее да извърши още по-голяма промяна, при това само за няколко години?

— Страх ме е — не успя да се сдържи тя.

Пердита я погледна загрижено.

— От бурята ли? — попита Мария.

— Да, разбира се. Но трябваше да положи много усилия, за да убедя политиците да приемат идеята за щита.

— А сега?...

— Сега Алварес я излага пред целия свят. И изведнъж трябва да изпълня обещанията си. Ето от това ме е страх. Че може да се проваля.

Мария и Пердита станаха. Майка ѝ я прегърна, дъщеря ѝ отпусна глава на рамото ѝ.

— Няма да се провалиш, мамо — каза момичето. — Пък и имаш нас, не забравяй.

Шивоун я погали по главата.

На екрана президентът продължаваше да говори.

— Предлагам ви надежда, но не измамна надежда — казваше Алварес. — Дори щитът не може да спаси всички. Но ще превърне това явление, от което никой от нас няма да оцелее, в природно бедствие, от което някои от нас ще се спасят. Тъкмо затова трябва да го построим — и затова трябва да използваме шанса, който ни дава той.

— Излишно е да казвам, че това ще е много по-голямо предизвикателство от всеки друг космически проект, даже от колонизирането на Луната и първите ни стъпки на Марс. Такъв грандиозен проект не може да бъде изпълнен само от една държава — та била тя и Америка.

— Затова помолихме всички държави и федерации по света да се обединят, да сплотят ресурсите и енергията си и да си сътрудничат в този най-важен космически проект. Щастлива съм да съобщя, че получихме единодушно съгласие.

— Дрън-дрън, „единодушно съгласие“! — изсумтя Мириам Грек, отпи глътка уиски и се настани по-удобно на дивана в кабинета си в

Евроиглата. — Как може да нарича това „единодушие“, когато китайците отказаха да участват?

— Китайците играят дългосрочна игра, Мириам — отвърна Николаус. — Винаги сме го знаели. Те несъмнено виждат проблема със слънцето като поредната геополитическа възможност.

— Възможно е. Обаче кой ги знае какво целят с всички ония тайконавти^[2] и ракети-носители „Лонг Марч“...

— Накрая и те ще се включат.

Тя се вторачи в него. Докато говореше, Николаус Коромбел следеше с едно око Алварес и с другото — мониторите, които показваха различни световни реакции към течащата реч на американския президент. Мириам никога не беше виждала човек със способността на своя пресекретар едновременно да мисли за няколко неща. И това бе само една от причините, поради които го ценеше толкова много.

Макар че беше странно, помисли си тя. Тъкмо неговото упорито, почти цинично трезвомислие, което го правеше толкова ценен за нея, го правеше и непроницаем. Мириам нямаше представа какво мисли и в какво вярва той дълбоко в себе си. Понякога почти подсъзнателно я глождеше някакво безпокойство. Трябваше да го накара да се открие, да го опознае по-добре. Само че никога не оставаше време. А Николаус просто ѝ бе прекалено полезен.

— Е, какви са реакциите?

— На борсите спад седемнайсет процента — съобщи той. — Като първоначална реакция, не е толкова лошо, колкото се опасявахме. Космическите и високотехнологичните акции скачат до небето, излишно е да го казвам.

Мириам се удиви от такава реакция. Предполагаше, че стремежът за забогатяване е напълно естествен — всъщност глобалната икономика не можеше да функционира без него. Ала се чудеше какво смятат, че ще постигнат тези нетърпеливи инвеститори, ако финансовите им инжекции ограничат способността на авиокосмическите и другите компании да се справят с тази задача.

И все пак можеше да е по-лошо. Речта на президента поне вече беше в ефир. Дори само стартирането на проекта означаваше много.

В най-големите политически съвети по света се водеше разгорещена дискусия за разумността на предложеното от Мириам

решение. Проектът за построяване на щит щеше да погълне икономическата енергия на страните участнички за години наред. И защо? Даже енергията, която щеше да пропусне щитът, пак щеше да предизвика опустошителна катастрофа.

И наистина ли щяха да се скъсат от работа, за да спасят целия свят? Включително китайците, които отказваха да участват, и африканците, които се бяха възстановили от катастрофите на ХХ век и започваха да се възраждат? Не можеха ли да спасят само Америка, Европа? Военните ръководители дори бяха започнали да разработват сценарии за последиците от слънчевата буря, когато Евразия и Америка, ако бяха единствените оцелели индустриални сили, започнеха да напускат крепостите си, за да „помогнат“ на останките от опустошения свят. Наистина щял да се възцари нов световен ред, сериозно убеждаваха някои личности Мириам, реструктуриране на геополитическата власт, което можело да продължи хиляда ГОДИНИ...

Беше се наложило да проведе няколко обстойни разговора с Шивоун Макгоран, преди да успее да накара собственото си ограничено политическо въображение да схване мащабите на проблема. Слънчевата буря нямаше да е нов 9 юни, нито Кракатау или Помпей — това нямаше да е епидемия или потоп. И просто нямаше как да видиш в нея възможност за извличане на дребнави предимства. Навярно ставаше дума за *изчезването на човешкия род* и всъщност на целия живот на Земята. Това наистина бе въпрос на всичко или нищо — послание, което Мириам накрая беше успяла да набие в главите на останалите световни ръководители.

Президент Алварес спокойно продължаваше да говори.

Именно Алварес трябваше да се появи на световните екрани, разбира се. До този момент Мириам бе оглавявала политическите усилия зад проекта за построяване на щит. Беше осигурила стабилна промишлена и финансова основа за него, бе сплотила политическата воля в собствения си капризен Евразийски съюз и другите страни, за да направи възможно осъществяването на този невероятен проект — и в хода на всичко това беше изразходвала голяма част от своя политически кредит. Но по всеобщо съгласие в такива ситуации президентът на Съединените щати трябваше да съобщава на света лошата или добрата вест, както се правеше от поколения.

— Алварес се справя отлично — похвали я Мириам. — Имаме късмет, че в такъв момент на този пост седи човек като нея.

— Тя е най-добрата актриса в Белия дом след Рейгън, нищо повече — изсумтя Николаус.

— О, не е само това. Но може да породи измамни надежди. Каквото и да направим, ще загинат невероятно много хора — мрачно заключи Мириам.

— Само че много по-малко, отколкото иначе — отвърна пресекретарят. — И каквото и да направим, не очаквай медали. Не забравяй, това е инженерна наука, а не магия — колкото и добре да се получи, пак ще умрат хора, огромен брой. И впоследствие хората ще ни обвиняват. Ще ни обявят за най-страшните масови убийци в историята. Поне поляците със сигурност ще го направят! — Той се ухили с някаква странна мрачна веселост.

— Понякога си прекалено циничен, Николаус. — Ала настроението ѝ бе повишено, смекчено от уискито. Отпиваше малки глътки и оставяше топлия глас на Алварес да я облива.

— Щитът ще е огромен. Но по-голямата част от него ще е от изключително тънък слой и затова масата му ще се сведе до минимум. Основната му част ще бъде изстреляна от Луната, където по-слабата гравитация прави изстрелването в космоса много пъти по-лесно, отколкото от Земята. „Интелигентните“ елементи, които ще трябва да управляват щита, ще се произведат на Земята, където разполагаме с най-съвършени производствени процеси.

— Трябва да насочим всичките си ресурси към този проект и засега да отложим осъществяването на другите си мечти. Затова реших да отзова „Аврора две“, втория ни „марсиански“ космически кораб, който вече лети за Червената планета. Той ще ни служи като работна база, така да се каже.

Родени от вълните на електромагнетизма, думите на президента прелетяха покрай Луната и след няколко минути стигнаха до Марс.

Гласът във високоговорителите на шлема на Хелена Ъмфравил звучеше малко тенекиено. Ала тя сама бе избрала да чува Алварес

така. За да наблюдава прелитането на „Аврора 2“, беше решила да се потопи в марсианската природа. Дори президентската реч не можеше да се състезава с това.

Скафандърът ѝ беше „изолиращ“ и след употреба оставаше прилепнал към люка на всъдехода или шлюза на купола, така че човек никога не влизаше в контакт с външната му повърхност — а Марс, с неговата предполагаема местна екология, никога не се докосваше до съдържащата мазнини, вода и бактерии маса, която представляваше човекът. И сега тя стоеше до всъдехода си, здраво стъпила на червената марсианска пръст, колкото може по-близо до Марс.

Осеяната с камънаци равнина се простираше докъдето ѝ стигаха очите, несмущавана от човешко присъствие, освен следите от гумите. Пръстта беше розово-кафява, небето — жълтеникавокафяво, сгъстяващо се до оранжево около спаружения слънчев диск, почти като земен изгрев. Пръснати хаотично от някакъв дъвен сблъсък, камъните по земята бяха стояли по местата си толкова дълго, че носеният от вятъра прах ги бе огладил. Стар, безмълвен свят — като музей на камъните и праха. Ала и тук имаше бури, понякога изненадващо свирепи, когато се раздвижеше редкият въздух.

На хоризонта се извисяваше многопластова скала, седиментна, също като пясъчниците на Земята — и също като земния пясъчник се беше образувала във вода. Можеха да претърсят сухата Луна от полюс до полюс и пак да не открият нито едно образувание като тази невзрачна скала. Това бе Марс; тази мисъл все още я вълнуваше.

Ала Хелена беше изоставена тук.

Разбира се, астронавтите от „Аврора 1“ знаеха какво ще каже президентът — много преди самата реч. Контролният център в Хюстън предварително бе съобщил новината за отзоваването на „Аврора 2“ — меко и внимателно.

„Аврора 2“ всъщност беше третият кораб от експедицията до Марс. Първият, наречен „Аврора Нула“, бе доставил на повърхността на планетата автоматична фабрика, която търпеливо беше обработвала марсианска пръст и въздух в метан и кислород, горивото, нужно за обратния полет на човешките екипажи. После „Аврора 1“ с шестчленен екипаж на борда бе извършила невероятното пътешествие, тласкана от термоядрени ракети. Човешките стъпки и знамена най-после бяха пристигнали на Марс.

Според плана след пристигането на „Аврора 2“ първият екипаж трябваше да се завърне на Земята и да остави втората, по-многобройна група астронавти да разширяват вече построеното — зачатъчно селище, което, надяваха се всички, щеше да постави началото на постоянен човешки живот на планетата. Този малък аванпост вече си имаше име, малко претенциозното Порт Лоуел.

Само че сега това нямаше да се случи. След две години престой първият екипаж беше захвърлен тук — и се говореше, че поради приоритетността на работата по щита, най-вероятно няма да има спасителна мисия до самата слънчева буря, след повече от четири години.

Екипажът разбираше необходимостта да остане тук, защото всички отлично съзнаваха каква опасност представлява слънцето. Въпреки по-голямото разстояние неговото присъствие на Марс бе погибелно, отколкото на Земята. Плътната атмосфера на родния свят осигуряваше защита, равняваща се на много метри алуминий, докато редкият въздух на Марс се равняваше само на няколко сантиметра — все едно да пътуваш с тенекиено корабче в космоса. От магнитосферата също нямаше голяма полза. Червената планета продължаваше да е неподвижна и студена, дълбоко замръзнала отвътре, и магнитното ѝ поле не беше глобална, динамична структура като земното, а останка от волтови дъги и кръпки. На Марс, както казваха слънчевите климатолози, слънцето влизаше в пряк контакт с повърхността и човек трябва да се крие от изригвания, които на Земята изобщо не се усещат.

Настроението трудно можеше да се повиши. Бяха уморени, постоянно: един сол, марсианският ден, беше с половия час по-дълъг от земния, прекалено много за човешката денонощна система. При всичките им симулации никой не бе предвидил, че един от най-сериозните проблеми на Марс ще се окаже нещо като умора от часовата разлика. А сега бяха изоставени. Благодарение на „Аврора Нула“ не се бояха, че ресурсите им ще се изчерпят. Можеха да издържат — Марс щеше да ги храни. И все пак повечето членове на екипажа бяха съкрушени от дългото откъсване от роднините и дома си.

Но макар и ужасена от перспективата на слънчевата буря и притеснена от работата, която щеше да им се наложи да свършат, за да я преживеят, Хелена тайничко се радваше. Постепенно се влюбваше в

това място, в този странен малък свят, където слънцето вдигаше вълни в атмосферата. А Марс още не беше започнал да им разкрива тайните си. Искаше да отиде на полюсите, където всяка зима имаше виелици от въглероден диоксид, или в дълбоката долина Хелас, където ставало толкова топло и въздухът бил толкова плътен, че човек можел да излее течна вода и тя щяла да остане, без да замръзне, на повърхността.

Марс криеше и човешки тайни.

Британката Хелена все още си спомняше разочарованието си, когато на шестгодишна възраст я бяха събудили в малките часове на Коледа, 2003-та, за да чуе сигнал от Марс, а той така и не се бе получил. Сега лично беше дошла на Червената планета — и със собствените си очи бе видяла покритите с прах останки на Исидис Планиция, всичко, което се беше запазило от смелия малък космически кораб, стигнал чак дотук. Това не означаваше много за американците в екипажа, но Хелена бе щастлива, когато ѝ позволиха да кръсти този всъдеход „Бигъл“...

— Бигъл, тук Лоуел — тихо се разнесе в слушалките ѝ гласът на Боб Пакстън и прекъсна речта на президента. — Почти е време. Гледай сега.

— Лоуел, тук Бигъл. Мерси, Боб. — Тя вирна глава, за да погледне небето.

Космическият кораб величествено се издигна на изток, сияещ в марсианското утро. Хелена изчака при всъдехода си, докато блестящата звезда, която вече нямаше да я върне у дома, започна да помръква в праха на хоризонта, завършила единственото си прелитане над Марс.

Сбогом, „Аврора 2“, сбогом.

Президент Алварес събра длани и погледна в обектива.

— Идните дни ще бъдат трудни за всички нас. Няма да се преструвам, че не е така.

— Нашите космически агенции, включително НАСА и Астронавтският сапърски корпус на Съединените щати, ще играят важна роля, разбира се, и аз съм напълно убедена, че достойно ще посрещнат това ново предизвикателство, както са го правили винаги. Ръководителят на полета на злополучната лунна мисия „Аполо

тринайсет“ казва така: „Не може да става и дума за провал“. Същото е в сила и сега.

— Но космическите инженери не могат да победят сами. За да постигнем целта си, всички ще трябва да изиграем ролята си, до последния човек. Моята ужасна новина може би сега ви шокира, но утре ще изгрее нов ден. Ще има вестници и уебсайтове, имейли и телефонни разговори, магазините ще бъдат отворени, общественият транспорт ще работи, както винаги — и всяко работно място и училище ще бъде отворено, *трябва да бъде!*

— Призовавам всички да се хванем на работа. Призовавам да положим всички усилия, ежеминутно, ежедневно. Ние сме като пирамида, пирамида от работа и икономически принос, пирамида, носеща на върха си шепа герои, които се опитват да спасят всички нас.

— Ние преживяхме девети юни, преодоляхме по-незначителните проблеми, възникнали през онзи тежък ден. Уверена съм, че заедно ще се справим и с това ново предизвикателство.

— Стига човечеството да оцелее, нашите потомци ще си спомнят за тези мимолетни години. И ще ни завиждат. Защото ние сме тук, днес, в този час. И сме постигнали величие.

— Желая успех на всички нас.

„Не това е въпросът!“

На Бисиса ѝ се искаше да закрепчи срещу екрана, да измери президента с възглавница. „Този щит е героичен проект. Обаче трябва да видите и какво се крие отзад. Трябва да проумеете, че всичко това е нагласено. Трябва да ме изслушате!“

Ала заради Мира остана външно спокойна.

Неяснотата на цитираните от Алварес дати я озадачаваше. Защо бе толкова уклончива? Астрофизиците, които бяха направили предвиждането, като че ли имаха точна представа за всичко останало и трябваше да са в състояние да посочат точния ден.

Датата беше избрана от Първородните естествено, както и всичко друго в това събитие. Те бяха избрали ден, който имаше някакво значение за тях. Ала какво толкова важно можеше да има в някакъв ден през април 2042-ра? Нищо особено, от човешка гледна

точка: Първородните бяха същества от звездите... Тогава нещо астрономическо.

— Аристотел — тихо повика тя стената.

— Да, Бисиса?

— Април две хиляди четирийсет и втора. Можеш ли да ми кажеш какво става в небето през този месец?

— Ефемериди ли имаш предвид?

— Моля?

— Таблици с астрономически данни, които определят ежедневното положение на планетите, звездите и...

— Да. Точно това.

Образът на президента се смали в единия ъгъл на стената. Останалата част се изпълни с колони от цифри, като географски координати. Ала даже наименованията на графите не говореха нищо на Бисиса. Явно астрономите говореха на свой език.

— Съжалявам — рече Аристотел. — Не съм сигурен какъв опит имаш.

— Да речем, че нямам никакъв. Можеш ли да ми го покажеш графично?

— Разбира се. — Таблиците се смениха с образ на нощното небе. — Гледката от Лондон в полунощ на първи април две хиляди четирийсет и втора.

При вида на невероятно ясното звездно небе я прониза мъчителен спомен. Седеше с телефона в ръка под кристалното небе на друг свят и мъничкото устройство се мъчеше да картографира небето и да определи датата... Ала се бе наложило да остави всичко на Мир, дори телефона си.

Аристотел запревключва опциите и ѝ показва схематични диаграми на съзвездия, небесни меридиани и паралели.

Тя отхвърли всичко това.

— Просто ми покажи слънцето.

Започна да се очертава жълт диск, изпъкващ на черното, обсипано със звезди небе. В ъгъла мигаше датата и часът. Бисиса изгледа целия месец, април 2042-ра, от край до край.

И тогава си помисли за нещо, което бе видяла по времена странното си пътешествие на връщане от Мир с Джош.

— Покажи ми Луната.

Изплува сив диск с несиметрични петна.

— Сега започни от първи април и пак го превърти напред.

Луната описа величествения си път по небето. Изду се, докато не стана пълна, после пак започна да се смалява и се превърна в полумесец, който опасваше диск от пълен мрак.

Този черен диск премина през образа на слънцето.

— Стоп! — Картината замръзна. — Знам кога ще се случи! — ахна тя.

— Бисиса?

— Слънчевата буря... Аристотел. Знам, че ще ти е трудно да го уредиш. Но трябва да говоря с кралския астроном... президентът спомена за нея... Шивоун Макгоран. Адски, *адски* е важно.

Бисиса впери очи в дисковете на слънцето и Луната, плътно наложени един върху друг на екрана ѝ. Датата на симулираното слънчево затъмнение беше 20 април 2042-ра.

[1] Херман Оберт (1894–1989) — немски учен. — Б.пр. ↑

[2] От „тайкон“ — космос (кит.). — Б.пр. ↑

ЧАСТ 3 ЩИТЪТ

19 УСЪРДИЕТО

Бъд Туук посрещна слязлата от „Комаров“ Шивоун, както винаги.

Тя му каза, че иска веднага да почне работа, колкото и да е часът тук. Той се усмихна. Потеглиха към главните куполи.

— Не се бой. И без това тук работим денонощно — така е от половин година, откакто получихме президентската заповед.

— Земята ви е благодарна за това.

— Знам. Но това не е проблем. Всички тук сме силно мотивирани. — Полковникът дълбоко си пое дъх и изпъчи гърди. — Предизвикателството изпълва човек с енергия. Това е полезно.

През последната половин година Шивоун се чувстваше на ръба на изнемощението, така че отвърна скептично:

— Сигурно.

Бъд я погледна и военната му безцеремонност отстъпи мястото си на загриженост.

— Как беше полетът?

— Дълъг. Благодаря на Господ за Аристотел и имейла.

За трети път идваше на Луната. Първото ѝ пътуване бе прекрасно, нещо, за което беше мечтала като малка. Даже второто бе вълнуващо. Но третото, сега, беше просто задължение — при това времеемко.

Вече бе средата на 2038-а, цяла година след 9 юни, половин година след онова епохалното коледно изявление на Алварес — и по-малко от четири години преди слънчевата буря.

От графиките на Гант и диаграмите на взаимозависимостите и критическите пътища Шивоун знаеше, че отделните компоненти на цялостната програма за построяване на шит вървят много добре. Но календарният часовник в главата ѝ неумолимо тиктакаше.

Тя се опита да го обясни на Бъд.

— Аз съм песимистка по природа. Очаквам нещата да се объркат и съм подозрителна, когато всичко е наред. — Опита да се усмихне. —

Каква позиция за ръководител, а!

Полковникът вирна глава и посивяващата му къса коса отрази светлината на флуоресцентните тръби в коридора.

— Отлично се справяш. Така или иначе, когато става въпрос за мотивация, остави го на мен. Някога бях адски досаден старшина в тренировъчни бази в Средния запад. Биваме да карам хората да си изцапат ръцете. Дватама с теб може да направим добър екип. — И я прегърна през раменете и леко я стисна.

Шивоун усети силата му и долови дъх на афтършейв. Бъд понякога ѝ се струваше останка от 50-те години на ХХ век. Но неговата твърдост, прямота и чувство за хумор ѝ действаха ободряващо. Всичко това бяха оправдания естествено.

Докато полковникът я прегръщаше, усети дълбока и приятна топлина, която се разля от корема ѝ и се надигна към лицето ѝ. Съжали, когато кратката прегръдка свърши.

При първото ѝ посещение в купола „Артемида“ провеждаха лунните индустриални експерименти. Сега, само след няколко месеца, мащабите на работата напълно се бяха променили. Бяха разрязали купола, за да пристроят към него импровизирани разширения и да осигурят по-голяма площ за производствените съоръжения, повечето във вакуум. Като сцена от ада, помисли си Шивоун, с гротескни фигури в скафандри, плуващи сред тръби, проводници и метални съдове, всичко това във вездесъщото антрацитносиво на Луната, като карикатура на най-мрачните дни от индустриалната революция в Англия.

Резултатът от тези огромни усилия беше метал.

Алуминият бе главният строителен елемент на изстрелващата система, докато желязото щеше да е нужно за електромагнитните системи, които щяха да са работните мускули. Изстрелващата система обаче щеше да е дълга километри. Лунните заселници трябваше да прескочат от експерименталните процеси направо към промишлено производство — промяната на мащабите беше огромна, напрежението — невероятно.

Бъд очерта някои трудности.

— На Земята това са отдавна изпитани процеси. Тук обаче нищо не се държи по същия начин, нито лагерите, нито маслото, течащо по тръба...

— Но напредвате.

— О, да.

Междувременно куполът „Селена“, по-рано първата ферма на Луната, бе превърнат във фабрика за стъкло. Процесът беше елементарен: в единия край пускаш лунен реголит, прилагаш фокусирана слънчева топлина и от другия край получаваш стъкло, искрящо и течено, готово за изливане.

— Всеки път, когато до мен се добере журналист, ми задава един и същи въпрос: защо правим инфраструктурата на щита от лунно стъкло? — каза Бъд. — И всеки път трябва да давам един и същи отговор: защото тук е Луната. А колкото и да е прекрасна, Луната не ти дава много възможности за избор.

Специфичният състав на Луната се обуславяше от нейното образуване. Геолозите от НАСА, които бяха проучили първите проби, донесени от астронавтите от „Аполо“, бяха озадачени: тази лишена от желязо и летливи вещества материя напълно се различаваше от скалите в земната кора. По-скоро приличаше на материята от земната мантия, дебелия слой между кората и ядрото. Оказа се, че това е така, защото Луната наистина е създадена от земната мантия — или по-точно от мощното изригване, предизвикано от първичния сблъсък, довел до образуването на Луната.

— Така че разполагаме само с това — заключи Бъд. — Вулканичните скали образуват деветдесет процента от лунната кора. Все едно се учим да живеем по склоновете на Везувий. И няма никаква вода, не забравяй. Без вода не можеш да направиш бетон например.

— Затова произвеждате стъкло.

— Да, стъкло. Стъклото е естествен материал на Луната, Шивоун. Там, където падне метеорит, реголитът се стопява и наоколо се пръска стъкло. И ние го използваме.

— А ето го и готовия продукт. — С жест на шоумен Бъд посочи стъклените елементи, някои много пъти по-големи от човешки ръст, натрупани в импровизиран склад във вакуума. — Тук няма прототипове, няма експериментални модели. Всичко, което произвеждаме, е предназначено за изстрелване, всичко, което строим,

ще стигне до щита — всичко, което виждаш тук, ще полети. Проектите, които ни пращат от Земята, постоянно се променят и освен това се опитваме да усъвършенстваме производството си, като целим с минимално тегло да осигурим определена структурна здравина. Затова щитът ще бъде странен хибрид и последните елементи, с пет години по-късни от първите, ще изглеждат съвсем различно от тях. Но просто ще трябва да се справим с това.

Шивоун гледаше стъклените елементи с искрено страхопочитание. Не приличаха на нищо — може би само лекичко на подпори за панаирджийска въртележка или на лъскави експонати на професионално изложение. Но тези странни наглед стъклени плоскости и десетките други точно като тях щяха да бъдат изстреляни в космоса, където щяха да бъдат сглобени и да образуват подпорите на огледало, по-широко от планетата. Нейната шантава идея вече придобиваше материална действителност. Обзе я вълнение.

Бъд наблюдаваше работниците през прозореца.

— Знаеш ли, струва ми се, че това може да е полезно за нас. Преди девети юни всъщност се забавлявахме, играехме си на лунни колонисти. Сега имаме конкретна цел и график за изпълнението ѝ. Мисля, че тази буря ще тласне програмата за колонизиране и експлоатиране на Луната с десетилетия напред, даже с повече.

Това не означаваше нищо за Шивоун, но тя виждаше, че е важно за полковника.

— Наистина е чудесно.

— Да. Обаче — тежко прибави той — понякога става доста напечено.

— Защо?

— Защото тия хора не са дошли тук за това. Повечето са учени, не забравяй. И изведнъж ги мобилизират да работят на конвейер. Да, има динамика и адреналин. Но понякога си спомнят предишния си живот и ги обзема...

— Негодувание ли?

— Е, с това мога да се справя. Най-страшното е, че им омръзва. Недостатъкът на прекалената образованост. Докато успявам да отвличам вниманието им, всичко е наред. — Бъд отново отправи поглед към работниците и бръчиците от смях около очите му отразиха

светлината. Шивоун си помисли, че командирът на базата, изглежда, много обича темпераментните заселници.

— Хайде — каза тя. — Още не си ми показал „Хеката“.

И когато тръгнаха, пъкна ръка в неговата.

По-късно той я изведе от базата, за да ѝ покаже Давиловата прашка.

Когато приближиха, Шивоун се изправи в херметичния микрокупол на трактора, за да я види по-добре. Бяха завършени само три от проектираните трийсет километра на съоръжението. Въпреки това то представляваше удивителна гледка: на ниската слънчева светлина, под мастиленочерно небе и на фона на сиво-кафявия лунен прах Прашката лъщеше като меч.

Инженерите я наричаха „ускорител на маса“ или „електромагнитно стартово устройство“ — или просто „космическа пушка“. Представляваше алуминиева релса върху подпори, тънка и лека като всички лунни конструкции. Около релсата беше увита огромна желязна спирала, която Бъд наричаше „соленоид“. В товарния край работници, облечени в скафандри, предпазливо се движеха около кран, който спускаше върху релсата лъскава топка. Тя продължаваше по равното дъно на Клавиус и скоро изчезваше от поглед зад близкия лунен хоризонт.

— Принципът е елементарен — поясни полковникът. — Това е изстрелващо устройство, задвижвано с електромагнетизъм. Увиваш товара си в желязна обвивка — която може да се преизползва, между другото. Поставяш товарната топка върху релсата. Магнитното поле, генерирано в оня бункер ей там... — той посочи някакъв невзрачен купол, — пулсира през соленоида и изтласква топката по релсата. — Променливото магнитно поле индуцираше в желязната обвивка електрически ток и той се сблъскваше с магнетизма. — Това е принципът на електромотора.

Докато обясняваше, бе отпуснал длан върху кръста ѝ с приятна интимност.

— И след трийсет километра ускорение... — подсказа му Шивоун.

— Достигаш втора космическа скорост^[1], без да има нужда да се главоболиш с ракети, ракетни площадки и обратно броење. И после отиваш където си поискаш — даже можеш да се спуснеш чак на Земята.

— Идеята наистина е фантастична — възхити се тя.

— Да. Обаче подобно на повечето неща, които правим на Луната, хората са я измислили много преди да имат възможност да я осъществят. Идеята за електромагнитното стартово устройство датира още от петдесетте години на двајсети век, струва ми се. Измислил я е един научнофантастичен писател. Прочут навремето...

— А на Земята не можехте ли да построите ускорител на маса?

— Да. По принцип. Но въздухът щеше да е проблем. Щяхме да летим с междупланетна скорост на метър над земната повърхност. На Земята при втора космическа скорост, мах двајсет или двајсет и пет, чисто и просто ще изгориш. Тук обаче няма въздух, затова скоростта, която трябва да се достигне, е много по-малка, отколкото на Земята: там долу ще ти трябва двајсет пъти по-дълъг ускорител, отколкото тоя, около шестстотин километра. Що се отнася за енергията, цялата тая прелестна слънчева светлина пада от небето бесплатно. Но истинската икономия идва от факта, че за разлика от ракетната технология, цялата ни ускорителна техника е монтирана за земята, където ѝ е мястото. С Прашката можем да изстрелваме товари от Луната при нищожна цена за килограм.

И въодушевено навлезе в подробности за възможностите, които Прашката и нейните по-съвършени наследници някой ден щели да дадат на Луната.

— Оттук можем да пращаме тежки строителни елементи до точките на Лагранж, в земна орбита или до планетите и отвъд тях много по-евтино, отколкото от Земята. Някога хората са си представяли Луната като стъпало към слънчевата система. Тези мечти са угаснали, когато станало ясно, че на Луната има съвсем малко вода. Но сега мечтата отново ще оживее.

Шивоун малко тъжно го докосна по ръката. Ентузиазмът и жизнерадостта му ѝ допадаха. Но в известен смисъл той странно приличаше на Юджийн Менгълс: фиксидеята на Юджийн беше неговата работа, а на Бъд — очевидно Луната и нейното бъдеще... в което нямаше място за нея, помисли си тя.

— Убеди ме, Бъд — каза Шивоун. — Но засега единственото ми желание е Луната да спаси Земята.

— Работим по въпроса. Макар всички да знаем, че това няма да е достатъчно.

Щитът не можеше да осигури идеална защита. Трябваше дв го проектират така, че да филтрира пика на слънчевата буря, енергийната бомбардировка във видимия спектър на светлината, ала той нямаше да направи нищо за очакваните съпътстващи рентгенови лъчи, гама-лъчи и други гадости, периферни от гледна точка на цялото количество енергия, отделено от бурята, но потенциално гибелни за Земята.

— Не можем да се справим с всичко — каза тя.

— Знам. Все го повтарям на моите хора. Обаче въпреки това не ми се струва достатъчно, каквото и да правим... Гледай, мисля, че вече са готови за изпитанието.

Топката с товара беше спусната върху лъскавата релса. Кранът се изтегли. Шивоун видя, че топката се задвижва: отначало бавно, трмаво, което подсказваше масата ѝ, после по-бързо. И толкова. Нямаше специални ефекти: бълващи пламъци, дим. Ала докато генераторите изливаха енергията в стартовото устройство, тя усети гъделичкане под лъжичката, навярно някаква биохимична реакция на мощния електрически ток, течащ само на неколкостотин метра от нея.

Все още увеличаващата скоростта си топка изчезна от поглед.

Бъд сви юмрук.

— Днес просто ще изровим нова дупка на дъното на Клавиус. Но най-много след половин година ще изстрелваме товари в орбита. Представи си да пътуваш с това нещо — да яхнеш мълния по лицето на Луната!

Всъдеходите на лунната повърхност вече бяха потеглили, за да приберат изстреляната топка — вдигаха струи прах. А кранът се връщаше на мястото си, готов за поредното изпитание.

[1] Минималната скорост, необходима на дадено тяло да излезе от гравитационното поле на планета, звезда и т.н. — Б.пр. ↑

ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Юджийн седеше в стаята си, сплел пръсти върху масичката пред себе си. Нямаше украшения, нито лични вещи — обстановката беше скромна дори според стандартите на Луната, където всичко се филтрираше от гледна точка на огромните транспортни разходи от Земята. Нямаше даже гардероб, а само кашон, в който сигурно бе донесъл дрехите си на Луната.

Младият учен си оставаше загадка за Шивоун. Беше едро, красиво момче. Ако човек го повалеше в безсъзнание и малко му пренаместеше крайниците, щеше да се получи страхотен модел. Позата му обаче бе отпусната, лицето му — набръчкано от грижи и срамежливост. Шивоун си помисли, че никога не е виждала човек с толкова ярък контраст между същност и външност.

— Е, как си, Юджийн?

— Зает съм — изсумтя той. — Въпроси, въпроси, въпроси. Само въпроси, ден и нощ.

— Но нали разбираш защо. Вече започнахме да строим щита и на Земята правят други приготовления. Всичко въз основа на твоите предвиждания: това наистина е голяма отговорност. А за съжаление, Юджийн, в момента единствено ти можеш да ни помогнеш. — Шивоун се насили да се усмихне. — Ако строиш щит с диаметър тринайсет хиляди километра, грешка от шест стойности след десетичния знак означава несъответствие с един метър или повече...

— Това ми пречи на работата — прекъсна я младежът.

Тя едва се сдържа да не го среже: „Аз все пак съм кралски астроном! И аз съм се занимавала с малко наука. Разбирам ги тези неща. Но тук става дума за безопасността на целия свят. За бога, престани да се правиш на примадона...“ Ала зърна мъката на съкрушеното му лице.

В края на краищата толкова откъснат от света човек едва ли щеше да е от полза при определяне на приоритетите или разпределението на времето. Юджийн определено не беше годен

психически да се справи с противоречивите изисквания — и със сигурност не притежаваше тактичността да общува с хората, които поставяха тези изисквания, от премиер-министрите и президентите надолу.

После идваше обществената му непопулярност.

Шивоун имаше чувството, че въпреки всички сериозни научни съобщения, политически речи и спорове, повечето хора подсъзнателно не вярват, че наистина ще има слънчева буря. Първото изявление на Алварес бе предизвикало вълна от страх, всевъзможни спекулации на стоковите борси, запасяване със злато и внезапен прилив на интерес към недвижими имоти в Исландия, Гренландия, Фолкландските острови и други места в крайните географски ширини, погрешно смятани за сравнително безопасни от бурята. Но светът продължаваше да се върти и слънцето да грее, и повечето хора бързо изгубиха усещането за криза. Бяха мобилизирани мащабни защитни системи като построяването на щита, ала дори те не бяха видими за повечето хора. Това все още беше фиктивна война, твърдяха аналитиците: повечето хора бяха забравили за нея и просто продължаваха да си живеят живота. Дори Шивоун се улавяше, че се измъчва за дългосрочните космологически проекти, които бе принудена да зареже.

Но в този свят с милиардно население имаше някаква стотна от процент с достатъчно въображение или достатъчно луди, за да вземат опасността присърце — и част от тях търсеха кого да обвинят. Мнозина бяха готови да свържат страха си с Юджийн, като човека, който беше предупредил за бурята. Бяха се получавали даже смъртни заплахи. Добре, че бе останал на Луната, помисли си тя, където сравнително лесно можеха да осигурят безопасността му.

Шивоун извади екрана си и започна да си води бележки.

— Нека ти помогна — каза тя. — Имаш нужда от кабинет. Секретарка... — После видя паниката в очите му. — Добре, без секретарка. Но ще наредя на някого да пресява телефонните обаждания. Ще докладва на мен, не на теб. — „Обаче ми се струва, че ще ти трябва някой тук на Луната да те държи за ръчичка“, помисли си. Хрумна ѝ нещо. — Какво ще кажеш за Михаил?

Юджийн сви рамене.

— Отдавна не съм го виждал.

— Знам, че и той си има работа. — Космическата метеорологична служба изведнъж се беше превърнала от неизвестна организация, с която едва ли не си бяха правили шеги, в една от най-важните агенции в слънчевата система, почти също толкова претрупана със задачи, колкото и самият Юджийн. Но тя бе виждала Михаил да работи с младежа и имаше чувството, че астрофизикът ще се разбере с него. И като се имаше предвид как Михаил гледа на Юджийн, руснакът щеше да изпълни тази задача нещо и внимателно. — Ще го помоля да ти отдели повече време. Навярно би могъл да се премести в „Клавиус“ — не е нужно лично да е в полярната станция.

Юджийн външно не прояви ентузиазъм към тази идея. Но не я и отхвърли, затова Шивоун реши, че е постигнала известен напредък.

— Какво друго? — Тя се наведе напред, за да види лицето му по-добре. — Как се чувстваш, Юджийн? Имаш ли нужда от нещо? Знаеш колко е важно състоянието ти за всички нас.

— Нищо не ми трябва. — Изглеждаше нацупен, дори сърдит.

— Твоето откритие е изключително важно, Юджийн. Може да спасиш живота на милиарди хора. Те ще ти вдигнат статуи. И повярвай ми, твоите проучвания, особено класическата ти статия за слънчевото ядро, ще се четат винаги.

Виж, това вече го накара да се подсмихне.

— Липсва ми фермата — изведнъж каза той.

Това неочаквано изявление я сепна.

— Каква ферма?

— „Селена“. Разбирам защо се наложи да я опразнят. Но ми липсва. — Той бе израснал в селски район в Масачузетс, спомни си Шивоун. — Преди работех там — продължи младежът. — Докторът каза, че съм имал нужда от упражнения. Във фермата или на гладиаторите.

— Но сега фермата я няма. Типично: като се опитваме да спасим света, ние убиваме единствената зеленина на Луната!

Това можеше да нанесе и тежки психологически травми. В стремежа си да разбере тези космически обитатели, тя бе чела истории за космонавтите от първите примитивни космически станции, търпеливо отглеждащи грах в експериментални саксии. Те бяха обичали онези растения, онези малки живи същества, споделящи

тяхното убежище в космическата пустош, Сега Юджийн проявяваше същата склонност. В края на краищата това беше човешко.

— Ще уредя този проблем — обеща Шивоун. — Засега не може да става дума за ферма. Но какво ще кажеш за градина? Сигурна съм, че в „Хеката“ има свободна стая. А ако няма, ще освободим. Вие, лунните жители, не бива да забравяте за чие спасение се борите.

Юджийн вдигна глава и за пръв път срещна погледай.

— Благодаря. — После сведе очи към екрана пред себе си. — Но ако не възразяваш...

— Знам, знам. Работата. — Шивоун отмести стола си назад и се изправи.

Същата вечер отиде в стаята на Бъд.

— Не бях сигурен, че ще дойдеш — прошепна той.

— Аз пък бях сигурна, че ти няма да се престашиш да направиш няколко крачки по коридора — изсумтя Шивоун.

— Толкова ли съм прозрачен?

— Няма значение, щом единият от нас се престаши.

— Нали ти казах, че с теб ще направим добър екип.

Тя смъкна ципа на комбинезона си.

— Докажи го, героични жителю на Луната!

Беше прекрасно. Бъд се оказа много по-атлетичен, отколкото бе свикнала. И се съсредоточаваше върху нея повече от всичките ѝ досегашни любовници.

И много находчиво използваше слабата лунна гравитация.

— Една шеста g е любимата ми гравитация — по някое време изпъшка той. — На Земята гравитацията те смачква. В безтегловност се мяташ като риба на сухо. При една шеста тежестта е достатъчно, за да има триене, и все пак си лек като балонче. Казвали са ми, че даже на Марс...

— Млъкни и продължавай — прошепна тя.

После дълго остана будна, наслаждаваше се на топлината — на ръцете му — просто две човешки същества в този мехур от светлина и въздух на гибелната лунна повърхност. „Като космонавтите и техния грах“, помисли си Шивоун: в края на краищата те нямаха никой друг.

Дори когато слънцето ги предадеше, пак щяха да се имат един друг.

ПРЕЧКИТЕ

— Та така значи — директно започна Роуз Делиа. — Имаш два проблема, с които не можеш да се справиш. Без китайците няма да успееш да довършиш навреме инфраструктурата на щита. И даже да успееш, няма как да произведеш цялата ти нужна интелигентна материя. — Тя се облегна назад и вдигна поглед от екрана си към Шивоун. — Оплеска я.

Шивоун притисна с палци очите си и се опита да овладее гнева си. Беше януари 2039-а — половин година след като бе видяла първите елементи за щита, складирани на Луната, вече година и половина след 9 юни. Беше дошла и заминала още една Коледа, мрачен и безрадостен празник, и до слънчевата буря оставаха малко повече от три години.

Освен Тоби Пит и лицата на екраните Шивоун бе сама в Заседателната зала на Кралското дружество, мястото, което служеше за техен комуникационен център. От организатор на прояви в Дружеството Тоби постепенно се беше превърнал в нещо като неин личен секретар и рамо, на което можеше да поплаче при нужда. А в момента определено ѝ се плачеше.

— *Ние* я оплескахме, Роуз — поправи тя геоложката.

— Моля?

— Понякога говориш като моя водопроводчик, Роуз. „Оплеска я“ не е верният израз. Важно е как се изразяваш. Проблемът не е мой, а наш. *Ние* я оплескахме.

Бъд Туук, който гледаше от друг стенен екран, тихо се засмя.

Роуз ядосано го стрелна с поглед.

— Не е важно кой я е оплескал, важното е, че работата е оплескана. — Искам кафе. — Тя се оттласна от стола си и изчезна от поглед.

— Хайде пак старата песен — мрачно рече Михаил.

Въпреки обичайното си вродено безпокойство, че всичко изостава, преди да дойде на работа тази сутрин, Шивоун всъщност беше настроена оптимистично за темпото, с което вървяха нещата.

На Луната, след месеци на невероятни усилия от страна на Бъд и неговите хора, Прашката бе готова и функционираше. Дори в момента строяха втори ускорител на маса. И не само това, но и производството на стъкло напредваше бързо: върху голата почва на кратера Клавиус бяха израснали заводи и денонощно зареждаха Прашката с потоци от структурни елементи. Преустановила работата си по хелий-3, Роуз Делиа се беше оказала повече от способен ръководител на тази част от проекта, въпреки постоянната си киселост.

Междувременно космическият кораб „Аврора 2“ се бе върнал от Марс и беше разположен в Л1, точката на Лагранж в космоса между Земята и слънцето. След завършването на Прашката първите подпори от лунно стъкло бяха изстреляни към строителния обект и бе започнал строежът на самия щит. Сега Бъд Туук формално ръководеше всички дейности в Л1 и, както винаги беше знаела Шивоун, се справяше спокойно и ефикасно. Казваха, че щитът скоро ще е достатъчно голям, за да се вижда с просто око от Земята — или поне че щял да се вижда, ако не бил яростният блясък на слънцето.

Даже личният живот на Шивоун проявяваше признаци на раздвижване, за всеобщо удивление на приятелите и роднините ѝ. Не беше очаквала отношенията ѝ с Бъд да се задълбочат толкова бързо, особено след като прекарваха почти цялото си време на различни светове. В най-тежките дни от живота ѝ тази връзка бе за нея източник на утеха и сила.

Но сега, по време на рутинното ежеседмично съвещание, изневиделица бяха изскочили две непреодолими пречки.

Роуз Делиа отново се появи на екрана с кафе, което бавно се плискаше в чашата при слабата лунна гравитация. Разговорът продължи и Шивоун се опита да се съсредоточи върху проблемите.

Математически разполагането на обект в точка на Лагранж беше просто. Ако представляваше точкова маса, щитът можеше да бъде разположен точно на линията, свързваща Земята със слънцето. Само че този проект вече не беше математически, а инженерен.

Точката Л1 например изобщо не бе стабилна, а само полустабилна: ако бъдеше извадена от положението си, точковата маса

щеше да се върне на мястото си по линията на земно-слънчевия радиус, но щеше и да се отдалечи от линията във всяка друга посока. Затова трябваше да се приложат механизми за поддържане на позицията, например ракетни дюзи.

И после естествено щитът не представляваше точкова маса, а обект, достатъчно голям, за да скрие цялата Земя. Само геометричният му център, пресичащ линията Земя — слънце, можеше да бъде балансиран в точката Л1. Центърът притегляше всички други точки и с времето щитът щеше да се смачка сам в себе си. Ако го направеха потвърд, неминуемо щяха да увеличат масата. Щяха да преодолеят този проблем, като придадат на щита бавно въртене, само четири завъртания *на година* — „Все едно че Бог си върти слънчобрана“, както се беше изразил Михаил — достатъчни, за да осигурят нужната твърдост на цялата конструкция.

Въртенето обаче пораждаше други проблеми. Приставането към въртящ се обект в космоса, дори да се въртеше толкова бавно, колкото щита, бе много по-трудно, отколкото към неподвижен. По-сериозно беше това, че поради въртенето си, щитът щеше да се превърне в огромен жироскоп. Щеше да следва орбитата си между Земята и слънцето и да поддържа еднаква ориентация в космоса — и след година щеше да извърне лицето си от линията Земя — слънце и да изгуби значението си като „слънчобран“.

Междувременно трябваше да се съобразяват и с други сили, освен гравитацията. Самата слънчева светлина, фотонен дъжд, упражнява натиск върху всеки обект, до който се докосне. Тази сила е прекалено лека, за да се усети от вдигната човешка длан, но щеше да е достатъчно, за да придвижи яхта с тънки еднокилометрови платна от една планета до друга — и определено щеше да упражнява значителна сила върху обект, голям колкото щита. Имаше и още усложнения, например смущенията от гравитационните полета на Луната и планетите, както и на магнитното поле на самата Земя.

За да се справят с всичко това, щитът щеше да бъде направен с подвижна повърхност. Плоскостите можеха да се отварят и затварят по определен начин, така че слабият натиск на слънчевата светлина да се използва за въртене на щита. Това беше елегантно решение: щяха да впрегнат самата слънчева светлина, за да поддържат нужната позиция.

Ала за да поддържат положението му в тази среда на многобройни и постоянноменящи се сили, самият щит трябваше да е достатъчно интелигентен, за да регистрира мястото си в космоса и да се приспособява динамично. В идеалния случай всеки негов квадратен сантиметър щеше да знае какви сили въздействат върху него и щита като цяло и щеше да е в състояние да определя реакцията си.

Този разпределен и взаимосвързан интелект щеше да се постигне чрез създаване на „интелигентна повърхност“. Дебелият по-малко от един микрометър „епидермис“ на щита нямаше да е само огледален, но и щеше да съдържа микровериги. Разбира се, тези взаимосвързани локални интелекти щяха да допринесат за общия. Смяташе се, че готовият щит ще е най-интелигентното създание на човечеството до този момент — навярно по-интелигентен дори от Аристотел, само дето никой не знаеше точно колко е интелигентен той.

Толкова за проекта, достатъчно сложен сам по себе си. Осъществяването му беше съвсем друго нещо.

Единият днешен проблем бе производството на интелигентната повърхност — нямаше достатъчно нанофабрики, които да я доставят навреме. Но още по-сериозен беше въпросът със слънчевото налягане. Въпреки че можеше да се използва за активно контролиране на позицията, самото му съществуване пораждаше една фундаментална трудност — която бе втората пречка.

— Хайде да започнем стъпка по стъпка — предложи Бъд.

— Слънчевата светлина оказва натиск върху огледалната повърхност. Светлинното налягане действа срещу гравитацията на слънцето — все едно че слънчевата гравитация отслабва и равновесната точка L_1 се премества към слънцето по линията Земя — слънце.

— Ние се опитваме да сведем до минимум масата на щита. Но колкото е по-лек, толкова повече може да го изтласка слънчевата светлина. А колкото повече се приближава към слънцето, толкова по-голям трябва да бъде, за да заслони цялата Земя. Така че масата му всъщност пак започва да се *увеличава*... Тези два ефекта си противодействат и ограничават възможностите за решение. Нали така?

За дадена дебелина на слоя има теоретична минимална маса за щита, под която *няма* приложимо конструктивно решение.

— И без китайците... — започна Шивоун.

— Не можем да изпълним този минимум — с някаква мрачна радост довърши Роуз.

Проблемът беше недостигът на тежкотоварен капацитет. Въпреки че китайското правителство отначало бе отказало да участва в програмата за построяване на щита, Мириам Грек беше сигурна, че след съответната омиротворителна дипломация и малко пазарлъци китайците също ще се присъединят. Мириам дори бе посъветвала Шивоун да включи в плановете си китайския флот от тежкотоварни ракети-носители „Лонг Марч“.

Е, Мириам Грек се беше оказала права за много неща, но не и за китайците. Тяхната съпротива да участват не се бе променила ни на йота и космическите им ресурси, изглежда, бяха посветени на някакви техни тайни намерения.

Намеренията на китайците не засягаха Шивоун. Интересуваше я само това, че въпреки месеците на отчаяно проектиране не бяха успели да открият изпълнимо решение: без китайците и техните ракети-носители „Лонг Марч“, а може би дори и с тях, твърдяха песимистите, просто нямаше как навреме да разположат онази минимална маса в Л1.

Тя знаеше, че инерцията е най-важното в този проект. Щитът беше невъобразимо, ужасно, безбожно скъп: проектът поглъщаше повече от брутният национален продукт на Съединените щати и следователно значителна част от икономическата продукция на целия свят. Смяташе се, че щитът е най-скъпият проект на човечеството след „проекта“ за спечелване на Втората световна война. Парите не идваха от небитието и много други програми, главно усилията за ограничаване на климатичните промени в изсушеното сърце на Азия и потъващата Полинезия, бяха прекратени, което предизвика очаквани протести.

Колкото по-реален ставаше проектът, толкова повече предизвикваше искрен политически гняв. В известен смисъл Шивоун се радваше на това, защото то означаваше, че повече от година след коледното изявление на Алварес „фиктивната война“ свършва и хората започват да вярват в слънчевата буря достатъчно, за да ги е грижа какво се прави по въпроса. Естествено трябваше да се решават

технически проблеми — това, което се опитваха да направят, беше безпрецедентно. Ала тя знаеше, че ако допусне от ръководната й структура да изтече и намек за съмнение, той скоро ще разруши крехкия политически консенсус зад проекта — инфраструктура, също толкова важна за щита, колкото стъклените подпори и стълбове, доставяни от Луната.

Шивоун заразтвива слепоочията си.

— Тогава ще измислим друг начин да го направим. Какво можем да променим?

Роуз почука върховете на късите си пръсти едни в други.

— Не можеш да промениш основните участващи сили. Не можеш да промениш гравитационните полета на слънцето и Земята, нито налягането на квадратен сантиметър слънчева светлина. Не можеш да стесниш щита. Ако беше прозрачен, слънчевата светлина щеше безпроблемно да минава през него, естествено. — Тя се усмихна. — Обаче тогава нямаше да има смисъл изобщо да го строиш, нали?

— Все трябва да има изход, по дяволите — изсумтя Шивоун.

Тя обходи с поглед екраните по стените на залата. Хората, които я гледаха от тях, главните ръководители на нейния проект, бяха в различни краища на Земята, Луната и самата Л1. Както винаги, израженията на Бъд и Михаил Мартинов излъчваха съчувствие и подкрепа. Намръщената физиономия на Роуз отразяваше обичайния й негативизъм. Много от другите бяха още по-сдържани. Някои може всъщност да бяха признателни на Делиа и нейните пречки, защото така имаха зад какво да скрият собствените си проблеми.

Те просто не можеха да го проумеят, помисли си Шивоун. Имаше някакъв дефицит на въображение даже сред нейните хора, едни от най-интелигентните инженери и специалисти на света, които при това бяха най-тясно свързани с проекта. Те не строяха обикновен мост, нито щяха да летят на Марс — това не беше просто поредният проект, поредната точка в биографията им. Това бе бъдещето на човечеството. Ако се проваляха по каквато и да е причина, нямаше да има утре, за да поемат вината: нямаше да има съсипани кариери, нито търсене на нови посоки. Трябваше да приветства прямотата на Роуз, каза си тя — поне от нея човек научаваше истината, каквито и да бяха последиците.

— Няма да ви агитирам — рече Шивоун. — Само ще ви напомня думите на президента Алварес. „Не може да става и дума за провал“. Все още е така. Ще работим по този въпрос, докато от челата ни потече кръв, и ще измислим решение на тези два наши проблема днес, каквото и да става.

— С теб сме, Шивоун — прошепна Бъд.

— Надявам се. — Тя се изправи, отмести стола си и се обърна към Тоби. — Имам нужда от малко почивка.

— Разбирам. Само да ти напомня — в десет имаш ангажимент.

Шивоун хвърли поглед към страницата на електронния си бележник.

— Лейтенант Дът? — Жената, която, изглежда, повече от година се беше опитвала да се добере до нея с важна новина, която не искаше да сподели с никой друг, накрая бе стигнала до върха на пирамидата. Пак проблеми. Но поне различни.

Тя се протегна в опит да прогони болката в тила си.

— Ако това изобщо интересува някого, ще се върна след половин час.

ПОВРАТНАТА ТОЧКА

Лейтенант Бисиса Дът от британската армия чакаше Шивоун в Лондонската зала. Пиеше кафе и проучваше телефона си.

Докато вървеше през помещението, Шивоун погледна през прозореца към мрачното скеле, издигащо се над покривите на Лондон: това беше скелетът на бъдещия Лондонски купол, опитът на града да се защити от слънчевата буря, най-грандиозният строителен проект в дългата лондонска история, въпреки че естествено не можеше да се сравнява с още по-огромните убежища, издигани над Ню Йорк, Далас и Лос Анджелис.

Още отначало бяха знаели, както беше съобщила Алварес, че щитът няма напълно да спаси Земята от яростта на слънцето, даже да се допусне, че го построят изцяло. Част от енергията щеше да мине през него — но щитът щеше да даде на човечеството шанс за съпротива, шанс, който трябваше да се използва. Само че никой не знаеше какъв удар ще понесе светът и в частност градове като Лондон.

Куполът беше само най-забележимата от настъпилите в града промени. Правителството бе започнало програма за създаване на запаси от трайни храни, гориво, медицински средства и други подобни и цените на тези стоки се покачваха. Увеличаваше се цената дори на водата, защото властите пълнеха грамадни подземни резервоари под градските паркове. Като приготовления за война, помисли си Шивоун. Ала необходимостта от това бе реална.

Строежът на Купола, физическа проява на надвисналата опасност, определено беше започнал поне да кара хората дълбоко в себе си да вярват, че слънчевата буря не е измислица.

В града се ширеше страх и медицинските служби съобщаваха за рязко увеличаване на стреса. В известен смисъл обаче имаше и възбуда, дори очакване.

Шивоун пътуваше много и бе установила, че нещата навсякъде са горе-долу същите.

Особено в Съединените щати ѝ се струваше, че народът се е сплотил в решителността си. Както винаги, Америка трябваше да понесе непропорционално голяма тежест от глобалните усилия. В цялата страна, дори когато куполите не бяха практични, хората се подготвяха на квартално равнище. Националната гвардия, скаутите и стотици доброволци копаеха убежища в задните си дворове, пълнеха подземни резервоари с дъждовна вода и събираха алуминиеви консерви. Междувременно се полагаха по-незабележими, но също толкова драматични усилия за архивиране на колкото може повече знания, на дигитален и твърд носител, в грамадни складове дълбоко в минни шахти, кладенци, бункери от епохата на Студената война и даже на Луната. В края на краищата това бяха истинските съкровища на нацията и всъщност на цялото човечество — ала тази програма срещаше по-голяма съпротива от страна на онези, които твърдяха, че „първо и най-важно е спасението на хората“. Президентът Алварес отново доказваше, че знае как да направлява духа на нацията си: планираше програма за честване на столетието от Втората световна война — кулминацията щеше да е в Пърл Харбър през 2041-на, — за да припомни на своите сънародници за великите изпитания, пред които се бяха изправяли и които бяха преодолели.

Несъгласия имаше по целия свят. Освен искрените разлики в мненията за реакцията към тази криза, купища фанатици смятаха, че всичко това е Божие наказание за едно или друго престъпление, а други се гневяха на Господ, задето е допуснал да се случи това. Имаше и зелени радикали, които твърдяха, че човечеството просто трябва да приеме участта си, своеобразно кармично наказание за злодействата, извършени с планетата: нека Земята се пречисти и започне наново. Това можеше да е и утешителна идея, мрачно си помисли Шивоун, ако можеха да са сигурни, че след слънчевата буря ще остане нещо, с което да се започне.

Но въпреки това всичко имаше някакъв нереален блясък. Слънцето ярко грееше над Лондон и Куполът изглеждаше нелеп като коледна елха срез юли. Повечето хора просто продължаваха да си живеят живота — даже онези, които смятаха, че това е измама на строителните компании.

И отгоре на всичко и лейтенант Бисиса Дът с поредната мистерия.

Шивоун стигна до масата на Бисиса, седна и помоли един от обслужващия персонал за кафе.

— Благодаря, че ме приехте — започна Бисиса. — Наясно съм, че сте много заета.

— Съмнявам се — мрачно отвърна Шивоун.

— Но мисля, че тъкмо вие сте човекът, който трябва да ме изслуша — спокойно продължи лейтенант Дът.

Докато отпиваше от кафето си, Шивоун се опита да придобие представа за Бисиса. Като кралски астроном, от нея винаги се бе очаквало да работи с хора — понякога едновременно с хиляди, когато четеше публични лекции. Но откакто Мириам Грек я беше уговорила да приеме този изключително отговорен пост, нещо като главен ръководител на проекта за построяване на шита, тя смяташе, че е развила защитната способност да преценява хората: колкото по-бързо разбереш с какво си имаш работа, толкова по-добре ще се справиш с него.

И ето че пред нея седеше Бисиса Дът, офицер от британската армия, цивилна, далеч от мястото, където служеше. Очевидно от индийско потекло. Имаше симетрично лице, дълъг нос и волеви, но измъчен поглед. Над среден ръст, с физическата самоувереност на военен. Ала бе измършавяла, помисли си Шивоун, като че ли в миналото е гладувала.

— Обяснете ми защо трябва да ви изслушам — каза Шивоун.

— Знам датата на слънчевата буря. *Точната* дата.

Под ръководството на екипи от психолози властите продължаваха да полагат усилия за ограничаване на паниката и пазеха датата в дълбока тайна.

— Ако е имало изтичане на секретна информация, Бисиса, ваш дълг е да ми го кажете.

Събеседницата ѝ поклати глава.

— Няма изтичане на информация. Можете да проверите. — Тя повдигна крак и посочи петата си с показалец. — Маркирана съм. Армията ме следи, откакто се предадох.

— Отклонили сте се от служба, така ли?

— Не — търпеливо обясни Бисиса. — Те така смятаха. Сега съм в отпуск по семейни причини, както го наричахте. Но въпреки това ме следят.

— И така, датата...

— Двайсети април две хиляди четирийсет и втора ли имате предвид?

Шивоун впери очи в нея.

— Добре, лапам въдицата. Откъде знаете?

— Защото тогава има слънчево затъмнение.

Шивоун повдигна вежди и прошепна:

— Аристотел?

— Тя е права, Шивоун — събщи Аристотел в ухото ѝ.

— Добре. И какво от това? Затъмнението е просто изравняване на слънцето, Луната и Земята. Няма нищо общо със слънчевата буря.

— Напротив — възрази Бисиса. — По време на завръщането ми у дома ми *показаха слънчево затъмнение*.

— Вашето завръщане. — Шивоун само бе прелистила досието на Бисиса. Беше дошла на срещата с нея импулсивно, за да се откъсне за малко от телеконференцията. Сега започваше да съжалява. — Знам нещо за тази история. Имали сте някакво видение...

— Не беше видение. Не искам да губя времето и на двете ни с това. Имате досието ми — по-късно можете да го проверите, ако искате. Сега искам да ме изслушате. Аз знаех, че със Земята ще се случи нещо ужасно, още в деня, когато се върнах. И като ми показаха затъмнението, те ми съобщиха, че е свързано със слънцето.

— Кой „те“?...

Лицето на Бисиса помръкна, като че ли сама не си вярваше съвсем — и ѝ се искаше да не си вярва. Ала въпреки това продължи.

— Професор Макгоран, аз съм убедена, че слънчевата буря не е случайност. *Убедена съм, че е резултат от съзнателно причинено ни зло от извънземна сила.*

Шивоун подчертано си погледна часовника.

— Каква извънземна сила?

— Първородните. Така ги нарекохме.

— Кой вие?... Няма значение. Предполагам, че нямате доказателство.

— Не. И знам какво си мислите. Хората като мен никога нямат доказателства.

Шивоун си позволи да се усмихне, защото си мислеше точно това.

— Но армията откри някои аномалии във физическото ми състояние, които не могат да обяснят. Затова ми дадоха отпуск. Това е нещо като доказателство. И после идва принципът на посредствеността.

Това сепна Шивоун.

— На посредствеността ли?

— Не съм учен, но нали така го наричате? Принципът на Коперник. Не би трябвало да има нищо особено в която и да било точка във времето и пространството. И ако имате логическа верига, която предполага, че в даден момент *има* нещо специално...

— Никога не вярвай на съвпадения — каза Шивоун.

Бисиса напрегнато се наведе напред.

— Не ви ли се струва странно, че слънчевата буря идва точно сега, в най-великата епоха от всички времена? Помислете. Човечеството е едва на сто хиляди години. Земята и слънцето са *четирийсет хиляди пъти* по-стари. Ако беше чисто естествено, слънчевата буря можеше да е по всяко време от историята на Земята. Защо слънцето ще изригне *сега*, точно в този кратък миг, когато на планетата съществува разум?

За пръв път в хода на разговора Шивоун изпита смътно смущение. В края на краищата и тя беше мислила за подобни неща.

— Казвате, че не е случайно.

— Казвам, че слънчевата буря е предизвикана нарочно. Казвам, че ние сме мишена. — Млъкна и зачака.

Шивоун потрепна под настойчивия ѝ поглед.

— Но всичко това е само философия. Нямаме *истинско* доказателство.

— Но съм убедена, че ако потърсите доказателство, ще го откриете — твърдо заяви Бисиса. — Това ви моля да направите. Вие сте близо до учените, които се занимават със слънчевата буря. В състояние сте да го направите. Може да се окаже жизненоважно.

— Жизненоважно ли?

— За бъдещето на човечеството. Защото ако не разбираме с какво си имаме работа, как ще го победим?

Шивоун се вторачи в тази настойчива жена. В нея имаше нещо странно — нещо от друг свят може би, от друго място. Но притежаваше яснотата и убедителността на интелигентен военен. Може и да грешеше в твърденията си, помисли си Шивоун. Обаче не смяташе, че е луда.

Без да се замисли, тя бръкна в джоба на самото си и извади парченце тъкан.

— Нека ви покажа върху какво работим в момента, проблемите, с които се боря. Чували ли сте за интелигентния горен слой на нашия щит?

Това беше прототип на материала, който някой ден, ако всичко минеше добре, щеше да бъде опънат върху скелето от лунно стъкло като паяжина от стъклени нишки, сложна и с много елементи, някои невидими с просто око.

— Той съдържа свръхпроводници, които пренасят енергия и служат като комуникационни връзки. Диамантени нишки, прекалено малки, за да се виждат, за структурна здравина. Сензори, умножителни устройства, компютърни чипове, даже няколко миниатюрни ракетни двигателя. Ето, виждате ли? — Голямото колкото носна кърпичка парче тъкан нямаше почти никаква тежест — малките ракетни двигатели бяха като глави на топлийки.

— Леле! — възкликна Бисиса. — Пък аз си мислех, че ще е просто голямо безмозъчно огледало.

Шивоун поклати глава.

— Щеше да е прекалено лесно, нали? Целият щит няма да е от интелигентна материя, само около един процент от него. Като огромен взаимосвързан организъм.

Бисиса почтително докосна материала.

— Тогава какъв е проблемът?

— Производството му. Въпросът е, че трябва да е нанотехнологично...

Нанотехнологиите все още бяха в зародиша си. Ала процесът на изграждане атом по атом бе единственият начин за производството на

материал със сложност под молекулярно равнище.

Бисиса се усмихна.

— Може ли да разкажа за това на дъщеря си? Тя е модерно дете. Нанотехнологичните приказки са ѝ любимите.

Шивоун въздъхна.

— Точно това е проблемът. В приказките хвърляш шепа вълшебен прах и нанотехнологията построява всичко, нали така? Е, нанотехнологията наистина е способна да построи почти всичко, но има нужда от нещо, с което да строи, както и съответната енергия. Нанотехнологията в известен смисъл много прилича на биологията. Също като при растенията, нанотехнологията извлича енергия и материали от околната среда и ги използва, за да зарежда метаболизма си и да се самоизгражда.

— Вместо листа и стволоче — космически щитове.

— Да. В природата метаболчните процеси са бавни. Веднъж гледах как един бамбуков стрък расте направо пред очите ми. Нанотехнологията е насочен процес, при това по-бърз. Но не много по-бърз.

Бисиса поглади парчето интелигентен материал.

— Значи това нещо расте бавно.

— Прекалено бавно. На планетата няма достатъчно фабрики, за да произведем нужното количество. В безизходица сме.

— Тогава поискайте помощ.

Шивоун се озадачи.

— Каква помощ?

— Знаете ли, хората винаги разсъждават мащабно — какво може да направи държавата за мен, как мога да впрегна промишлеността, за да получа каквото искам? Но от работата си в мисиите на Обединените нации съм се научила, че всъщност светът се движи от обикновените хора, които си помагат помежду си — и сами на себе си.

— Какво предлагате?

Бисиса предпазливо вдигна парчето интелигентна материя.

— Казвате, че това нещо расте като растение. Е, мога ли аз да го отгледам?

— Моля?

— Говоря сериозно. Ако го сложа в саксия на прозореца и го храня и поливам, ако го държа на слънце...

Шивоун отвори уста и я затвори.

— Не знам. Саксия не става, сигурна съм в това. Но може би някакво сравнително елементарно приспособление ще свърши работа. И проектът може да се приспособи, така че да използва местни хранителни вещества...

— С други думи?

— От почвата. Или даже от домашни отпадъци.

— Как се започва?

Шивоун се замисли.

— Предполагам, че ще има нужда от някакво семе. Достатъчно, за да кодира конструктивните данни и да задейства макрорастежа.

— Но ако моята съседка отглежда такова нещо, може да даде семена и на мен. А аз мога да дам от това... хммм... „растение“ на някой друг.

— И после ще има нужда от някаква система за събиране на готовия материал в някакъв център... Почакайте. — Шивоун се замисли. — Общата площ на щита е около сто хиляди *милиарда* квадратни метра. Един процент от тях и световно население от десет милиарда... хм, всеки мъж, жена и дете на Земята ще трябва да произведе, да речем, одеяло с широчина десет-двайсет метра. *Абсолютно* всеки.

Бисиса широко се усмихна.

— Сигурно не толкова много, ако и фабриките произведат своята част. Остават ни още три години. Ще се изненадате на какво са способни скаутските организации, когато решат да направят нещо.

Шивоун поклати глава.

— Трябва да го обмислим сериозно. Но ако е възможно, ще съм ви много признателна.

Бисиса видимо се смути.

— Идеята е очевидна. Ако не се бях сетила аз, щяхте сама да стигнете до нея — или някой друг.

— Възможно е. — Тя се усмихна. — Трябва да ви запозная с дъщеря си. — „Спасяването на света адски прилича на катастрофичен филм от деветдесетте години на миналия век!... Вече никой не вярва в героите, мамо...“ Така всеки щеше да стане герой. Това може би щеше да запали и въображението на самата Пердита.

— Защо ми показахте този материал? — попита Бисиса.

Шивоун въздъхна.

— Защото е истински. Това е инженерна наука. Това е щитът, който строим в момента. Помислих си, че ако го видите...

— Може да се избавя от фантазиите си.

— Навярно нещо такова.

— Това, че нещо е огромно, всъщност свръхчовешко, не го прави по-малко реално — спокойно отвърна Бисиса. — Нито по-малко важно. Пък и както казах, няма нужда да ми вярвате. Просто потърсете доказателство.

Шивоун се изправи.

— Наистина трябва да се върна на съвещанието. — Тя се поколеба, заинтригувана въпреки волята си. — Знаете ли, аз съм достатъчно непредубедена, за да допусна възможността за съществуване на извънземни. Но това, което описвате вие, е абсурдно от психологическа гледна точка. Защо тези хипотетични Първородни ще се опитват да ни унищожат? И даже да е така, защо ще ви показват всичко това? Защо ще предупреждават когото и да било от нас — и защо точно вас?

Но още докато изричаше тези думи, се сети за възможен отговор.

Защото сред тези Първородни имаше фракции. Защото те не бяха по-единни и единомислени от самото човечество — защо един по-развит разум да е хомогенен? И защото поне някои от тях смятаха, че това, което вършат, е лошо. Някаква тяхна фракция, действайки чрез тази жена, Бисиса, се опитваше да ги предупреди.

Тази жена можеше да е луда, помисли си Шивоун. Дори беше деветдесет процента сигурна, че е така. Ала нейната история бе логична. Ами ако беше и вярна? Ами ако проучеха нещата и откриеха доказателства за нейните твърдения? Ами тогава?

Бисиса я наблюдаваше, сякаш четеше мислите ѝ. Шивоун не си позволи да каже нищо повече и забързано се отдалечи.

Когато се върна в Заседателната зала, гласовете на разговарящите от екраните глави стихнаха. Тя застана в средата на помещението и се огледа.

— Всички се държите така, като че ли се срамувате от нещо.

— Може и така да е, Шивоун — отвърна Бъд. — Започва да ни се струва, че нещата не са толкова черни, колкото ги обрисовахме. Въпросът за слънчевото налягане и разполагането на щита... един от нас измисли решение. Поне така изглежда.

— Кой? — Тя погледна Роуз Делиа. — Роуз? Не може да си точно ти.

Роуз наистина имаше засрамен вид.

— Всъщност ми хрумна от нашия предишен разговор. Когато казах, че няма да имаме проблем, ако слънчевата светлина преминава през щита, спомняш ли си? Това ме накара да се замисля. Наистина има начин да направим нашия щит прозрачен. Ние не отразяваме слънчевата светлина. *А я отклоняваме...*

Щитът щеше да е прозрачен, но от едната страна покрит с фини успоредни жлебове: призми.

— Аха — рече Шивоун. — И всеки слънчев лъч ще се отклонява настрани. Няма да построим огледало, а лупа, грамадна Френелова леща^[1].

Щеше да е напълно прозрачна леща, която можеше да отклонява слънчевата светлина с един градус или още по-малко. Това обаче щеше да е достатъчно, за да спаси Земята от слънчевата буря. И върху лещата щеше да бъде упражнявана съвсем малка част от фотонното налягане на огледалото.

— Всъщност не е по-сложно в производствено отношение от сегашния ни проект — отбеляза Роуз. — Но цялата маса ще е много по-малка.

— Значи пак се връщаме в областта на изпълнимите конструктивни решения, нали? — попита Шивоун.

— Уха! — възкликна Бъд.

Шивоун ги огледа и забеляза нетърпение в израженията им, сякаш не ги свърташе на едно място — всички бързаха да се върнат при хората си и да се заемат с проучването на новата идея. Имаше добър екип, с гордост си помисли тя, най-добрият възможен, и можеше да му повери разчепкването на тази идея, докато не бъде напълно интегрирана в плановете и конструктивната програма. Дотогава вече щеше да се е появила следващата пречка и всички отново щяха да се съберат в тази зала.

— Преди да приключим, още една добра новина — каза Шивоун.
— Може би намерих решение и на проблема с нанотехнологичното производство.

Всички се ококориха.

Тя се усмихна.

— Това ще почака. Ще ви пратя подробностите по мейла, когато проуча нещата. Благодаря на всички. Закривам съвещанието.

Екраните един по един започнаха да изгасват.

— Голяма актриса си — ухили се Тоби.

— Винаги ги оставям с незадоволено любопитство.

— Сериозно ли говориш за проблема с интелигентната материя?

— Има нужда от много работа, но мисля, че ще се получи.

— Знаеш ли, математически L_1 е повратна точка — точка, където кривата променя посоката си. Тъкмо затова е равновесна точка.

— Знам го... аха. Смяташ, че днес сме минали през повратен момент в проекта, така ли?

— А ти как мислиш?

— Мисля, че трябва да оставиш сензациите на журналистите. Добре. Да продължаваме.

[1] Огюстен Жан Френел (1788–1822) — френски физик. — Б.пр.

↑

23 ХИЙТРОУ

През март 2040-а — след поредната мрачна Коледа и съвсем малко повече от две години преди слънчевата буря — Мириам Грек реши да посети лично строежа на щита. А това означаваше да полети в космоса — за пръв път в живота си.

Докато колата ѝ се отдалечаваше от Евроиглата, тя изпитваше угризение, но и вълнение, като дете, което се е чупило от училище. Но имаше нужда от почивка — и приятелите ѝ, и враговете ѝ щяха да са единоподушни по този въпрос, кисело си помисли Мириам.

Лондонският „Хийтроу“ беше летище от един век, а сега бе и космодром. Космопланът на дългата заякчена писта под воднистата слънчева светлина изглеждаше невероятно красив.

„Будика“^[1] представляваше тънка игла, дълга шейсетина метра. Имаше смущаващо малки перки на носа и опашката и дори главните ѝ криле бяха само къси делтавидни израстъци, насочени назад. На върховете им бяха монтирани големи асиметрични кошове с главните ракетни двигатели — или по-скоро щяха да функционират като такива в космическия вакуум, но в земната атмосфера „дишаха“ въздух като реактивни двигатели. Горната повърхност на космоплана бе покрита с мътнобели керамични плочи, а долната — с лъскава бяла плоскост, топлинен щит за връщането в атмосферата, направен от материал, далечен потомък на термичната изолация, с която някогашните космически совалки бяха имали толкова много главоболия.

Въпреки скупчилите се наоколо коли на поддържащите екипи и облаците пара от резервоарите с криогенно гориво, космопланът наистина сякаш принадлежеше на съвсем друг свят и плахо беше кацнал на Земята. Но той бе действащ кораб — всъщност космически ветеран. Лъскавият му корпус беше осеян с върхове на системи за контрол на височината — повърхността около тях бе покрита с белези

и олющена, а многократните навлизания в земната атмосфера бяха оставили следите си по долната страна.

И този горд космоплан беше британски. Докато едната страна на опашката носеше звездния кръг на Евразийския съюз, от другата се вееше анимирано британско знаме, а на крилете и бордовете бяха нарисувани прочутите кръгли отличителни знаци на Кралските военновъздушни сили, напомнящи, че на тази безстрашна космическа птица може да се разчита да изпълни воинския си дълг.

Космопланът водеше произхода си от новаторските проучвания на компании като „Бритиш Еърспейс“ и „Ролс-Ройс“ през 80-те години на ХХ век, проекти, носещи наименования като „Хотол“ и „Скайлон“. Тези проучвания обаче се бяха проточили до второто десетилетие на следващия век, когато новите типове материали и двигателни системи, както и новият устрем към космоса, изведнъж бяха направили флот от напълно годни за повторна употреба космоплани икономически изгоден. И когато те наистина полетяха, британците естествено невероятно много се гордееха със своите красиви нови играчки.

Изборът на женско име очевидно беше уместен, помисли си Мириам: този космоплан определено бе най-красивият продукт на британското авиопроизводство след „Спитфайър“. Но избраното с народно гласуване име на келтската царица, която някога се беше опълчила срещу римляните, ѝ се струваше доста нетактично в тези дни на паневропейска хармония — въпреки че Мириам се чудеше дали алтернативата е щяла да бъде по-приемлива: *Маргарет Тачър...*

И все пак даже в тези дни на обединена Евразия трябваше да се уважават съхранилите се национални чувства, стига те да се проявяваха конструктивно. Пък и, както никога не преставаше да ѝ напомня Николаус, 2040-а беше година на избори. Затова Мириам позволи да я фотографират пред лъскавия корпус с широка усмивка.

Качи се с малък ескалатор и влезе в космоплана през люк, изрязан в облия корпус.

Озова се в тясно помещение. Ако беше очаквала и вътре елегантност, адекватна на красивата външност, щеше да се разочарова.

Имаше дванайсет седалки, монтирани в прозаични редове, също като в първа класа на презокеански самолет — но нищо повече.

Посрещна я висок, много изправен мъж с униформа на „Юрейжън Еървейс“ и островърхо кепе. Имаше сребристорбяла коса и вероятно приближаваше осемдесетте, но строго изсеченото му лице бе красиво, с ясни сини очи, и когато заговори, изисканият му акценти подейства успокоително.

— Госпожо премиер-министър, за мен е чест да ви приветствам на борда. Аз съм капитан Джон Пърсел и мой приятен дълг е да се погрижа за спокойния ви полет до щита. Моля, седнете. Днес ще летите само вие и можете да изберете...

Мириам и Николаус седнаха през един ред, за да се разположат по-нашироко. Пърсел им помогна да стегнат смущаващо здравите колани и после им предложи напитки. Мириам си взе — какво пък толкова, по дяволите.

Пресекретарят отказа, малко сприхаво. На Мириам ѝ се стори, че от известно време изглежда нервен. Е, всеки имаше право да се вълнува, че излита в космоса. Но може да имаше и още нещо. Спомни си решението си да го накара малко да се разкрие.

— Знаеш ли, прилича ми на конкорда — подвижна той през рамо. — Същата комбинация от високотехнологична външност и тясна пътническа кабина.

Пърсел го погледна.

— Летели ли сте със стария самолет, господине?

— Не, не — отвърна Николаус. — Но преди няколко години се вмъкнах в един музеен експонат.

— В база Дъксфорд на КВВС ли?... По случайност аз пилотирах този конкорд, преди да го пратят в музея в началото на века. Бях пилот в някогашните „Бритиш Еървейс“. — Той се усмихна на Мириам почти фриволно и приглади сребристорбялата си коса. — Сигурен съм, виждате, че съм достатъчно стар. Но космопланът е съвсем друга машина. Тя е приспособена за пътници, естествено, обаче първоначално е проектирана за товарен самолет. Почти цялата ѝ маса е заета от двигатели.

— Нима? — малко нервно попита Мириам.

— О, да. Само двацет от общо триста тона е полезен товар. И ще изхабим почти цялото си гориво за излитане от Земята. — Той я

погледна предпазливо. — Сигурен съм, че са ви пратили общата информация, госпожо. Разбирате ли, че ще се спуснем обратно от космоса без двигатели, действащи с гориво? Завръщането на Земята е въпрос на разпръскване на енергия, а не на изразходване...

Не беше имала време дори да докосне лъскавите информационни материали естествено, но поне толкова знаеше.

— Значи сме просто летяща бомба — обобщи Николаус.

Дори като имаше предвид нервността му, Мириам се изненада от тези му думи.

Пърсел поприсви очи.

— Ще ми се да смятам, че сме малко по-интелигентни от бомба, господине. Ако ми позволите, бих искал да ви изложа процедурите при извънредни ситуации...

Те също се оказаха доста смуцаващи. Едната опция в случай на декомпресия включваше затваряне в херметично изолиран чувал, тоест да си безпомощен като хамстер в пластмасово кълбо. Това се правеше с презумпцията, че облечените в скафандри астронавти ще придвижат сферата до спасителния кораб.

Капитан Пърсел се усмихна — нещо и успокоително.

— Ние вече не се отнасяме с пътниците като с деца, госпожо премиер. Всичко това се прави за вашата безопасност, разбира се. Бих могъл да ви изложа подробностите от полета и да ви убедя, че нашите инженери са направили всичко възможно, за да затворят така наречените „прозорци на неоцеляемост“, както не много романтично се изразяват. Но този космоплан все още е нова технология. Човек просто трябва да поеме риска и да се наслаждава на полета.

Големите приготовления, изглежда, приключиха. На стените и тавана се развиха екрани и грейнаха с дневна светлина. Мириам изведнъж сякаш се озова на открито, седнала с поглед по дължина на пистата.

Пърсел се настани на една от седалките и закопча колана си.

— Насладете се на гледката — или, ако предпочитате, можем да изключим екраните.

— Не трябва ли да сте в пилотската кабина? — попита Мириам.

— Каква кабина? — със съжаление отвърна пилотът. — Боя се, че времената са се променили, госпожо. Аз съм капитан на полета. Обаче „Будика“ се пилотира сама.

Всичко беше въпрос на икономия и надеждност — автоматизираните контролни системи бяха много по-лесни за инсталиране и поддръжка, отколкото пилотът. Просто човек инстинктивно отказваше да се остави напълно във властта на машината, помисли си Мириам.

И тогава, съвсем ненадейно, дойде време да излетят. Космопланът затрепери, когато се запалиха големите двигатели на крилете — невидима ръка натисна Мириам към облегалката, — и „Будика“ се понесе като стрела по дългата писта.

— Не се бойте — надвика рева на двигателите Пърсел. — Ускорението няма да е по-голямо, отколкото във влакче в увеселителен парк. Струва ми се, че тъкмо затова продължават да ме държат. Щом дъртофелник като мен може да го преживее, и вие ще можете!...

„Будика“ безцеремонно надигна нос и се изстреля в небето.

Лондон се ширна под Мириам.

Тя се ориентира по лъскавата като хром лента на Темза и различи Уестминстър на острия завой на реката — твърдеше се, че там Юлий Цезар за пръв път я прекосил. Колкото по-нагоре се издигаше, толкова по-голяма част от града виждаше, километър след километър къщи и фабрики, плътна покривка от бетон, асфалт и тухли. Пролетната утринна светлина огряваше булеварди, напомнящи на цветни лехи, помисли си Мириам, с яркочервени цветове, които сияеха на слънцето. Виждаше се как улиците се събират в малки възли, останки от селца и ферми, основани още по времето на саксите, днес погълнати от разрастващия се град. Тя бе израснала във френската провинция и въпреки кариерата си не обичаше градския живот. Ала от въздуха Лондон наистина изглеждаше забележително красив — макар че никой не го беше планирал предварително.

Когато се извиси още по-нагоре, видя, че над сърцето на метрополиса се издига огромният Купол, все още само скелет, предназначен да защити всички пластове история под себе си. Радваше се, че го има, защото изведнъж изпита нежност към ширналия се безпомощен град, който лежеше под нея, и чувство за дълг да го предпази от гибелното бъдеще.

Скоро Лондон се изгуби в облаци и смог, а небето от тъмносиньо стана лилаво и после черно.

[1] Будика (Боадицея) — келтска царица. През 61–63 г. сл.Хр. предвожда бунт срещу Рим. — Б.пр. ↑

24

ГТО

Сияеща в светлината, която наводняваше космоса, „Аврора 2“ безспорно бе величествена гледка. Ала каква сложна, тромава величественост, помисли си Мириам. За разлика от „Будика“, този кораб не беше създаден да лети в атмосферата на никой свят, даже Марс, и затова не притежаваше стройната аеродинамична грация на космоплана.

„Аврора“ малко приличаше на жезъл на мажоретка. Гърбът ѝ бе тънък триъгълен лонжерон, дълъг двеста метра. При ускорение тя носеше най-голямо натоварване по дължината на гърба си — и тъкмо в тази посока този деликатен кораб бе най-издръжлив, подсилен с подпори от нанопроизведен изкуствен диамант. В единия край бяха групирани енергийните генератори, включително малък ядрен реактор и йонен ракетен двигател, чието слабо, но неуморно ускорение беше придвижило „Аврора“ чак до Марс и обратно. По линията на лонжерона бяха „нанизани“ сферични горивни резервоари, антени и слънчеви батерии. В другия край се намираше куполът с жилищните отсеци на екипажа: обитаеми помещения, мостик, животоподдържащи системи. Заобиколено от водни резервоари за допълнителна защита, някъде там се намираше малкото тясно убежище с дебели стени, където се бяха оттеглили астронавтите през страшните часове на 9 юни 2037-а.

Щитът, който щеше да спаси света, вече растеше около „Аврора“ и лъскавата му повърхност я обгръщаше като паяжина.

„Аврора“ изпълняваше ролята на строителна база за екипажите, които пристигаха от Земята и Луната и осъществяваха този мащабен проект. Каква щастлива съдба за всеки кораб, помисли си Мириам. Ала „Аврора“ беше създадена да орбити около друг свят и имаше нещо мъчително в това да я видиш оплетена в грамадното скеле. Премиер-министърът на Евразийския съюз се зачуди дали поради невъзможността да изпълнят истинското си предназначение

изкуствените интелекти на кораба изпитват нещо подобно на съжаление.

„Будика“ пристана към жилищния отсек на „Аврора“ и притисна облия си корпус към него като пеперуда, кацнала върху портокал.

Мириам и Николаус бяха посрещнати от астронавт-полковник Бъртън Туук. Бъд носеше комбинезон, абсолютно обикновен, но току-що изпран и изгладен и украсен с астронавтски нашивки, емблеми на мисията и военни отличия. Полковникът протегна ръка и помогна на Мириам да излезе от ръкава.

— Явно се справяте отлично в безтегловност — отбеляза той.

— А, направих някое и друго кълбо в кабината на „Будика“. Много е забавно — след първите дванайсетина часа.

— Представям си. Е, всички сме страдали от космическа болест. Повечето хора я преодоляват.

Николаус обаче не беше, факт, който изпълни Мириам с доста нелюбезно злорадство. Докато плаваха между световите в металния мехур на „Будика“, за пръв път се бе наложило тя да се грижи за него.

Беше прекарала по-голямата част от полета в работа и бе сравнително добре информирана. Дори ѝ беше останало време да си почине. Затова повери малкото си багаж на капитан Пърсел и прие поканата на Бъд за кратка обиколка. Николаус ги последва с кацнали на темето и рамото камери — като лъскави птички, — решен да не пропусне нито миг от тази възможност за снимки.

Прелетяха през тесните коридори на „Аврора“. Този кораб бе създаден за космоса — по стените, тавана и пода имаше тръби, кабели и подвижни плоскости, както и перила и скоби за придвижване в условия на безтегловност. И цветни обозначения в пастелни тонове, за да си спомниш накъде е „нагоре“. Човек трудно можеше да си представи, че това невзрачно работно пространство е пропътувало цялата слънчева система чак до Марс и обратно.

Въпреки ефикасността на рециклиращите системи навсякъде се носеше силна миризма на хора. Но не срещнаха никого — екипажът или избягваше гостуващото началство, или много по-вероятно, всички си имаха задължения другаде. Това нямаше нищо общо с обичайните ѝ премиерски визити и беше някак странно задушевно — блъсканицата

от журналисти и всевъзможни службогонци определено не й липсваше.

Стигнаха до люка на наблюдателната палуба. Бъд отвори вратата и ги заля слънчева светлина. „Прозорецът“ на палубата се оказа илюминатор от закален плексиглас, много по-малък от прозорците в нейния кабинет в Евроиглата. Ала този илюминатор някога, макар и за кратко, беше гледал към червените каньони на Марс — а сега гледаше към космоса.

Там кипеше неуморен труд. Точно изпод илюминатора стърчеше скеле от открити подпори и изчезваше в далечината. Астронавти в скафандри с кодови цветове пълзяха навсякъде, изтегляха се по скоби и кабели или се придвижваха с малки реактивни раници на гърбовете. На пръв поглед бяха стотина души и също толкова автоматични машини с множество крайници, движещи се по огрения от слънцето триизмерен лабиринт. Всичко това беше изключително внушително, но сложно и озадачаващо.

— Обяснете ми какво правят.

— Добре. — Бъд посочи. — В далечината виждате тежкотоварната техника, която монтира подпорите.

— Приличат ми на стъклени. Това ли е рамката на щита?

— Да. От лунно стъкло. Разширяваме структурата спираловидно около „Аврора“, така че във всеки момент поддържа гравитационния център на целия ГТО в Л1.

— Какво е ГТО? — попита тя.

Бъд се сконфузи.

— Щитът. Ние, астронавтите, си имаме свои съкращения.

— И какво значи това?

— Големия тъп обект. Нещо като шега.

Николаус се облещи.

— Подпорите са произведени на Луната — продължи полковникът. — Но тук произвеждаме самата повърхност — не интелигентната материя, която идва от Земята, а само обикновения призматичен слой, който ще покрие почти цялата повърхност на ГТО.

Той посочи една астронавтка, бореща се с някаква тромава машина, сякаш вадеше грамаден жив балон от кафез. Гледката бе почти комична, ала Мириам си наложи да не се усмихне.

— Използваме надуваеми калъпи от милар. Дори само проектирането им е цяло изкуство. Трябва да разработиш динамиката на разгръщане. Когато го надуваш, не бива да го деформиращ — миларът е тънък като фолио за фризер. Затова симулираме процеса отпред назад и го оставяме да се свие в кутията, опитваме се да се подсигурим, че ще се разгърне плавно, без да се оплете или разтегне...

Мириам го остави да приказва. Бъд явно се гордееше с работата, която вършеха, с посрещането на предизвикателствата на околна среда, в която и най-елементарната задача като надуването на балон гъмжеше от неизвестни. Някаква част от нея, мечтаеща за космически приключения, се опияняваше от обясненията му за „динамиката на разгръщане“ и всичко останало.

— И когато приготвим калъпа, го покриваме с повърхностния слой.

Един астронавт надзираваше тромав наглед робот, който се движеше по релса, стигаща до голям надуваем диск. С помощта на валяк машината покриваше миларовата повърхност на диска със стъклена материя. Роботът действаше спокойно, като че ли просто боядисваше стена.

— Миларът се получава от Земята на плътни блокове — поясни Бъд. — За да направиш фолиото, нагорещяваш целия блок и го раздуваш с горещи струи, за да получиш течни нишки. Придаваш му положителен заряд и превръщаш нужната повърхност в отрицателен електрод, така че полимерното влакно се изтегля като карамел и става стотици пъти по-тънко. Това не може да се направи на Земята, защото гравитацията ще оплеска всичко. Но тук просто го напръскваш, изпускаш калъпа и го отлепяш.

— Искам някой от тия работи да боядиса апартамента ми.

Той се засмя, но малко пресилено, и Мириам болезнено осъзна, че сигурно всички гости на „Аврора“ пускат подобни шеги.

— Роботите, машините и процесите са страхотни — каза Бъд. — Обаче в сърцето на всичко това са хората. — Полковникът я погледна. — Аз произхождам от фермерски район в Айова. Като малък винаги съм обичал да чета истории за работници точно като баща ми и неговите приятели, само че в космоса и на Луната. Е, това още дълго няма да е възможно. Все пак космосът е опасна среда и работата, която вършим, изисква сериозни инженерни познания. Сред ония омазани до

лактите симпатяги няма човек без докторска степен. Едва ли можем да ги наречем просто работници. Но притежават работническа дързост, нали разбирате какво искам да кажа? Работят денонощно по седем дни седмично, за да изпълнят задачата си, и някои са тук вече от години. И без тая дързост нищо нямаше да се получи, въпреки всичките ни високотехнологични дрънкулки.

— Разбирам — тихо отвърна тя. — Впечатлена съм, господин полковник. И вече съм по-спокойна.

Така си и беше. Шивоун я бе осведомила подробно за Бъд, но Мириам знаеше, че между двамата има връзка, и една от причините за посещението ѝ на „Аврора“ бе сама да прецени положението. Хареса ѝ всичко, което видя в този пряк, уверен американски пилот, станал толкова важна фигура за бъдещето на човечеството — и беше облекчена, че проектът е в толкова очевидно сигурни ръце.

Не че евразийската ѝ гордост щеше да ѝ позволи да го признае на президент Алварес.

— Надявам се по-късно да се запозная с някои от хората ви — каза Мириам.

— За тях ще е удоволствие.

— За мен също. Няма да се преструвам, че това не е възможност да се снимам с тях — разбира се, че е така. Но за добро или зло, този чудовищен проект ще е моето наследство. Искях да дойда и да го видя, него и хората, които го строят, преди да ме изритат от мястото ми.

Бъд кимна сериозно.

— И ние следим социологическите проучвания. Не мога да повярвам, че перспективите ви са толкова лоши. — Той удари с юмрук по дланта си. — Би трябвало да пратят проклетите си анкети тук горе!

Мириам почти се трогна.

— Такъв е животът, господин полковник. Социологическите проучвания показват, че хората като цяло подкрепят проекта за построяване на щита. Но също така търпят много лишения заради цялото богатство, което изтича от планетата и се изсипва в тази грамадна орбитална пещ за пари. Те искат щита, но не им харесва да плащат за него — и може би подсъзнателно негодуват, че изобщо са изправени пред опасността от слънчевата буря.

— Класическа кръчмарска психика — изсумтя Николаус. — Когато ти съобщят лошата вест, след отказа да повярваш идва гневът.

— И имат нужда от някого, на когото да стоварят вината — заключи Бъд.

— Нещо такова — потвърди Мириам. — А може и да са прави. Строежът на щита ще продължи, каквото и да се случи с мен — вече стигнахме прекалено далеч, за да променим посоката. Но що се отнася до мен... нали знаете, Чърчил изгубил изборите веднага след като спечелил Втората световна война. Хората преценили, че си е свършил работата. Може би моят наследник ще се справи по-добре от мен с облекчаването на ежедневно тегло. — А може би, зачуди се тя, хората просто усещаха колко е изтощена, колко много е взела от нея тази работа — и колко малко ѝ е останало да даде.

— Прекалено философски гледащ на нещата, Мириам — каза пресекретарят.

— Да — изръмжа Бъд. — Какъв тъп момент за избори! Може би трябваше да бъдат отложени с няколко години...

— Не — твърдо отсече тя. — О, предполагам, че преди всичко това да свърши, в градовете ще бъдат въведени военновременни закони. Но демокрацията е нашата най-важна придобивка. Ако се откажем от нея, когато стане напечено, може никога да не си я върнем — и тогава ще свършим като китайците.

Бъд хвърли поглед към Николаус с плахото изражение на човек, който е свикнал да работи в условия на сигурност.

— Като стана дума за това, както знаете, ние наблюдаваме китайците оттук.

— Нова ракета ли са изстреляли?

— В хубав ден се виждат с просто око. Не можеш да скриеш изстрелването на ракета-носител „Лонг Марч“. Обаче колкото и да се опитваме, не можем да ги проследим след изстрелването, нито с оптически прибори, нито с радар — опитахме даже с лазерни лъчи.

— Стелт технология, така ли?

— Така смятаме.

Това продължаваше от около година: мащабна програма за космически полети от огромната територия на Китай — грамадни маси, изхвърляни една след друга в космическата тишина с неизвестно местоназначение. Самата Мириам беше участвала в опитите да разберат какво става — китайският премиер бе отклонил въпросите ѝ само с повдигане на боядисаните си вежди.

— Така или иначе, сега това няма значение за нас — отвърна тя.

— Възможно е. Но не ми харесва, че ние тук се потим, за да спасим и техните неблагоприятни мършави задници. Ще прощавате за израза.

— Не бива да разсъждавате така. Не забравяйте, че масата хора в Китай нямат никаква представа за намеренията на техните ръководители, камо ли да ги контролират. Вие се трудите за тях, а не за онези геронтократи в Пекин.

Бъд се ухили.

— Сигурно сте права. Виждате ли, тъкмо затова ще гласувам за вас.

— Благодаря.

Той посочи с показалец.

— Ако погледнете натам, ще видите за какво става дума.

Мириам трябваше да се наведе, за да погледне.

Там беше Земята, син фенер, увиснал точно срещу слънцето. Мириам се намираще на милион и половина километра от родната планета и тя изглеждаше толкова голяма, колкото Луната, гледана от Земята. И бе пълна, разбира се — Земята винаги беше пълна, наблюдавана от Л1, равновесната точка между нея и слънцето.

Земята се спускаше ниско над самия щит и бледосинята ѝ светлина се отразяваше от стъклената повърхност, която се простираше до и без това далечния хоризонт. Оформящият се щит тепърва трябваше да бъде разположен така, че лицето му да е насочено под съответния ъгъл към слънцето — това щеше да стане през последните дни преди очакваната слънчева буря.

Гледката беше поразително красива — как да повярваш, че това нещо е създадено от обикновени хора в дълбините на космоса!

Обзета от топли чувства, Мириам импулсивно се обърна към пресекретаря си.

— Остави тия проклети камери, Николаус. Непременно трябва да видиш тази гледка...

Той се свиваше до вътрешната стена на помещението със сгърчено от мъка лице. Никога не го бе виждала такъв. Полякът бързо се овладя — но тя отново щеше да си спомни това изражение след три дни, когато „Будика“ извършваше последното си спускане към Земята.

На излизане от наблюдателната палуба Мириам забеляза плоча, набързо изрязана от лунно стъкло:

АРМАГЕДОН ОТЛОЖЕН БЛАГОДАРЕНИЕ НА АСТРОНАВТСКИЯ ИНЖЕНЕРЕН КОРПУС НА САЩ

ДИМЯЩОТО ОРЪЖИЕ

За навлизането в земната атмосфера Николаус седна до Мириам. Изглеждаше скован и мълчалив, както през целия път на връщане от щита, а и през голяма част от престоя им там.

Макар да знаеше, че дълбоко в себе си е изчерпана, Мириам се чувстваше добре. Протегна се с удоволствие. Големите екрани около нея показваха синьо-сивото лице на Земята и розовото сияние, което ставаше все по-ярко в предния край на късите криле на „Будика“, докато навлизаха в сгъстяващия се въздух. Но тя не усещаше забавянето на скоростта, а само съвсем слабо вибриране, като гъделичкащо налягане в гърдите. Всичко бе удивително красиво и приятно.

— След седем дни в космоса се чувствам прекрасно — заяви Мириам. — Бих могла да свикна с това. Жалко, че свърши.

— Всичко си има край.

Гласът му прозвуча странно. Тя се втренчи в него, но въпреки че позата му си оставаше скована, лицето му не изразяваше нищо. В главата ѝ прозвуча далечен предупредителен звън.

Мириам погледна оттатък тясната пътека към капитан Пърсел, който от известно време мълчеше. Главата му се клатушкаше като на кукла.

Тя моментално разбра.

— О, Николаус! Какво си направил?!

Шивоун пристигна в апартамента в Челси, придружена от Тоби Пит. Мястото беше съвсем обикновено, помисли си тя, в съвсем обикновен мартенски ден. Ала в жената, която им отвори, нямаше нищо обикновено.

— Благодаря, че дойдохте — каза Бисиса. Изглеждаше уморена — но пък, отбеляза Шивоун, две години преди слънчевата буря всички изглеждаха така.

Последваха Бисиса по късия коридор до дневната. Вътре цареше обичайният хаос: триместен диван, маси, отрупани със списания и навити екрани. Най-скъпата вещ беше голяма екранна стена, предвидена за употреба от деца. Шивоун знаеше, че Бисиса е самотна майка и има единайсетгодишна дъщеря, Мира, днес на училище. В апартамента живееше и братовчедка ѝ, студентка по биоетика, която в момента работеше по програма за защита от слънчевата буря, осъществявана съвместно с британските зоопаркове.

С костюм и вратовръзка, извън естествената си среда в тази домашна обстановка, Тоби Пит, изглежда, се чувстваше неловко.

— Хубава стена — отбеляза той.

Домакинята сви рамене.

— Вече е малко остаряла. Правеше компания на Мира, докато ме нямаше. Сега дъщеря ми си има други интереси — с нежно майчинско раздражение каза Бисиса. — И не я гледаме често. Има прекалено много лоши новини.

Шивоун знаеше, че това е всеобщо явление. Така или иначе, днес стената беше включена на правителствения канал и показваше мъждукащи образи на Михаил, Юджийн и други, образи, предавани от Луната и от земна орбита, за да стигнат до тази дневна в Челен.

Бисиса отиде да направи кафе.

Тоби се наведе към Шивоун и прошепна:

— Все още смятам, че правиш грешка. Да се занимаваш с теории за извънземен умисъл в слънчевата буря... Хората и без това стават апатични.

Шивоун знаеше, че е прав.

Дори само надвисналата слънчева буря влияеше лошо на обществените настроения, а приготовленията за нея вече започваха да оказват съществено въздействие върху живота на хората. Мащабни строителни проекти като Купола предизвикваха невероятни проблеми с уличното движение. Рутинната работа в целия град се претрупваше или занемаряваше и това започваше да личи — най-важните сгради в Лондон не се боядисваха и градът изглеждаше запуснат. Освен пренасочването на огромни ресурси към Купола, изглежда, че всички се презапасяваха и в магазините имаше постоянен дефицит. Издигането на глобалния тероризъм и последвалата вълна на параноя и затягането на мерките за безопасност влошиха нещата още повече.

Беше време на гняв и тревога, време, от което хората все повече искаха да избягат.

Всички големи информационни организации съобщаваха за катастрофален спад на рейтингите — докато продажбите на синтетични сапунени опери, които позволяваха на хората да се преструват, че външният свят не съществува, се покачваха. Световните ръководители ставаха все по-загрижени, че в случай на още лоши новини от какъвто и да е вид всички просто ще се скрият по домовете си, докато ужасното утро на 20 април 2042-ра накрая не сложи край на живота им.

— Ами ако Бисиса е права? — бавно попита Шивоун. Тъкмо тази малка и смущаваща възможност направляваше действията ѝ от онзи ден преди повече от година, когато Бисиса за пръв път успя да се добере до Кралското дружество, и тъкмо затова бе отклонила малък процент от поверените ѝ ресурси, за да се поразрови в идеите ѝ. — Ако е вярно, Тоби, няма как да се скрием, каквото и да ни струва това.

— Извинявай — побърза да отвърне той. — Имаш пълната ми подкрепа. Знаеш го. Просто винаги ми се е струвало, че си търсим белята с Бисиса и Юджийн: тя била отвлечена от извънземни и се влюбила в Александър Велики, той бил най-великият ум след Айнщайн.

Шивоун се усмихна насила.

— Да, обаче е адски забавно!

Бисиса се върна с поднос чаши и каничка кафе.

— Нищо не можеш да направиш, Мириам — прегракнало каза Николаус. — Комуникациите на космоплана са прекъснати, пък и без това скоро ще бъдем изолирани от плазма. Нямаме връзка дори с Аристотел. Фактът, че космопланът е автоматизиран, всъщност ме улесни. Броячът на устройството е безопасен и даже да можем да се доберем до него...

Тя вдигна ръце.

— Не ме интересува. — Погледна стенните екрани, които показваха разширяващото се сияние, вече нажежено до бяло. Сякаш се намираше в грамадна електрическа крушка. Наистина ли животът ѝ трябваше да свърши сред такава красота?

Потърси гняв, ала откри само пустота, нещо като съжаление. След дългите години на напрежение се чувстваше изчерпана, прекалено уморена, за да се разгневи дори от такова нещо. Може би си беше мислила, че това е неизбежно. Но искаше да разбере.

— Какъв смисъл има, Николаус? По-добре от мен знаеш резултатите от социологическите проучвания. След половин година и без това щях да напусна играта. И това всъщност няма никакво значение за проекта. Ако изобщо промени нещо, това най-вероятно ще укрепи решителността на всички да го довършат.

— Сигурна ли си? — Той се усмихна напрегнато. — Това е страхотна сензация, нали разбираш. Ти си премиер-министър на най-голямата демокрация в света. И никой досега не е свалял космоплан. Ако бъде накърнена увереността в космическите полети, дори със съвсем мъничко, ако хората на щита започнат да се озъртат през рамо, вместо да си вършат работата, ще съм постигнал целта си.

— Но няма да доживееш, за да видиш успеха си, нали? — „Нито пък аз...“ — Ще си просто поредният от дълга върволица терористи камикадзе, нехаещи колкото за собствения си живот, толкова и за живота на другите.

— Не ме познаваш достатъчно добре, за да ме обидиш — студено заяви Николаус. — Въпреки че от десет години работя с теб.

Това беше вярно, разбира се, с угризение си помисли тя. Спомни СИ решението си по пътя да се опита да го накара да се поразкрие — но на щита обстановката прекалено много бе привлякла вниманието ѝ, за да му обръща внимание. И щеше ли да има значение даже да го беше направила? Добре че нямаше да е жива още дълго, мрачно си помисли Мириам, за да я измъчват такива въпроси.

— Кажи ми защо, Николаус. Струва ми се, че ми го дължиш.

— Жертвам живота си за Ел, единствения ИСТИНСКИ БОГ — с вцепенен от напрежение глас отговори пресекретарят.

И това бе достатъчно, за да обясни всичко.

Шивоун погледна лицата на стенния екран.

— Всички ли сте готови? Виждате ли ни?

Другите отговориха с обичайното смущаващо закъснение на светлинната скорост.

— Няма нужда от запознаване, никакви церемонии. Кой иска да започне... Юджийн?

Когато думите ѝ стигнаха до Луната, Юджийн забележимо се сепна, сякаш вниманието му беше насочено към нещо друго.

— Добре. Първо малко история. Запознати сте с проучванията ми върху слънцето естествено. — В центъра на стената се появи изображение на слънцето, което стана прозрачно, за да се видят изграждащите го пластове. Сърцето му, така нареченото ядро, истинска звезда в звездата, сияеше в гневно червено. Пресичаха го тъмни и ярки ивици, динамични, неуловими, постоянно променящи се. В ъгъла беше написана датата. — Тия осцилации в близко бъдеще ще доведат до катастрофално изхвърляне на енергия във външната среда.

Той небрежно превъртя модела напред във времето, докато слънцето изведнъж не изригна.

Шивоун усети, че Тоби потръпва.

— Той наистина не забелязва въздействието, което оказва на останалите, нали? — прошепна главният ѝ помощник. — Понякога това момче ме плаши повече от самото слънце.

— Обаче е полезен — отбеляза тя.

— Следователно проекцията за бъдещето е стабилна и сигурна — продължи Юджийн. — Но още имам проблем с проекциите в *миналото*. Нищо в стандартните модели на поведението на звездната структура не може да ми послужи за указание. Започнах да подозирам, че зад това аномално състояние се крие някакъв импулс — аномалия зад аномалията. Но не мога да изработя модел. След като професор Макгоран ме свърза с лейтенант Дът, обсъжданията с нея ми дадоха нова парадигма, върху която да работя.

— Нали ти казах! — прошепна Шивоун на Тоби.

— Мисля, че е по-добре просто да ни покажеш — намеси се Михаил.

Юджийн отсечено кимна и кликна върху екрана пред себе си.

Датата започна да се връща назад, както и самите реконструирани събития. Докато вълновите модели блуждаеха по повърхността на ядрото, отстрани течаха данни: честоти, фази, амплитуди, списъци с енергийния дял на главните вибрационни модели. Интерференцията, нелинейността и други ефекти

въздействаха върху триизмерните вълни и отделяната от ядрото енергия се увеличаваше или намаляваше.

— Моделът на Юджийн е поразително добър — отбеляза Михаил. — Успяхме да свържем много от тези аномалии с някои от известните слънчеви бури в нашата история: малката ледникова епоха, бурята през хиляда осемстотин петдесет и девета...

Шивоун беше проучила разпространението на вълните в ранната вселена и сама виждаше достойнствата на модела.

— Ако Юджийн го докара до нещо конкретно, това ще е един от най-проницателните анализи, които съм виждала — каза тя на Тоби.

— Най-великият ум след Айнщайн — лаконично отвърна помощникът ѝ.

Положението на екрана се промени. Осцилациите ставаха все по-бурни. И на Шивоун ѝ се стори, че на едно място се концентрира енергия.

От ядрото неочаквано се надигна ярък възел от светлина, като ужасяващ изгрев в тялото на самото слънце. Но щом възелът напусна ядрото, осцилациите напълно престанаха.

Юджийн спря проекцията и остави точката светлина на ръба на ядрото, но под външните пластове на слънцето.

— Тук моят модел на ядрената аномалия плавно е свързан с нова програма, за да проектира поведението на инертната радиационна зона, която обхваща ядрото и...

Шивоун се наведе напред.

— Чакай, Юджийн. Какво все пак е това нещо?

Младият учен запремигва.

— Концентрация на маса — отвърна той, като че ли трябваше да е очевидно. После показва графиките на плътността. — Тук масата, съдържаща се в три стандартни отклонения от гравитационния център, е десет на два и осма степен килограма.

Тя бързо пресметна наум.

— Това прави около пет пъти колкото Юпитер.

Юджийн я погледна, сякаш изненадан, че има нужда от такъв бебешки превод.

— Някъде там, да. — И отново пусна анимацията.

Пламтящият юмрук от материя се издигна от сърцето на слънцето и продължи през различните пластове. Шивоун забеляза

смущения, напомнящи вълни, които течаха в този възел от маса, светеща опашка, почти като на комета, предшестваща го нагоре към повърхността. Само че те наблюдаваха проекцията отзад напред, напомни си тя. Всъщност този възел материя се беше забил в слънцето, където бе оставил бурна следа подире си и бе отделил енергия и маса в измъчената грамада на слънцето чрез тези мощни вълни.

— Ето как е била пробита радиационната зона — каза Шивоун.

— Точно така — потвърди Михаил. — Моделът на Юджийн е елегантен: една причина, обясняваща много последици.

Възелът от маса стигна до повърхността и изскочи през фотосферата. Юджийн отново замрази анимацията. Шивоун видя, че изходната точка е близо до екватора на слънцето.

Датата бе четвърта година преди Христа.

— Ето го момента на удара — съобщи Юджийн. — Тук масата е около десет на... — Той хвърли поглед към Шивоун. Около петнайсет пъти колкото Юпитер. При потъването на обекта във вътрешността на слънцето външните му пластове са били унищожени, естествено, но маса колкото пет Юпитера е стигнала до ядрото.

— Петнайсет пъти колкото Юпитер — повтори Тоби Пит. — Това е цяла планета, при това голяма. И преди две хиляди години е паднала в слънцето. Това ли искаш да кажеш?

— Не съвсем — отвърна младият учен. Той отново кликна върху екрана си и гледката изведнъж се промени. Сега слънцето представляваше ярка точка в центъра на тъмен екран и орбитите на планетите бяха очертани като светещи кръгове.

— От тоя момент направих нова връзка с елементарно Нютоново гравитационно траекторно решение. Корекциите за относителността не са важни до преминаването на тялото през орбитата на Меркурий и дори тогава са малки...

След като знаеше къде и с каква скорост се е ударила в слънцето тази огромна планета, Юджийн бе проектирал модела назад във времето въз основа на Нютоновия закон за земното привличане, за да определи пътя, който е изминала, за да стигне там. Светеща линия, която започваше от слънцето и прекосяваше орбитите на всички планети, напускаше слънчевата система и изчезваше извън екрана. Тя леко се извиваше, но Шивоун виждаше, че е забележително права.

— Не разбирам — обади се Тоби. — Защо казваш, че тялото не е паднало в слънцето?

— Защото траекторията е хиперболична — веднага отговори Шивоун. — Тоби, скоростта на тялото е била по-висока от втора космическа на слънцето.

— Тялото не е паднало в слънцето — мрачно заяви Михаил. — Било е *изстреляно* срещу него.

Тоби отвори уста и я затвори.

Бисиса изобщо не изглеждаше изненадана.

Еднобожците бяха възникнали като своеобразна реакция срещу великодушното ойкуменическо движение. Фундаменталистите от трите световни религии, юдаизъм, християнство и ислям, се бяха позовали на общите си корени и се бяха обединили под знамето на старозаветния бог на Авраам, Исаак и Яков: Яхве, който се смяташе за произлязъл от още по-древното божество Ел, бога на Ханаан.

Ел беше натрапчив, жесток, пристрастен и опасен племенен бог. В края на 20-те години на ХХI век Неговото първо дело, чрез модерните Му последователи, бе разрушаването на Купола на скалата — фанатиците в самоубийствен спазъм бяха използвали ядрена граната, за да унищожат обект с уникално значение за поне две от трите взаимосвързани религии. Мириам си спомни, че Бъд Туук е участвал в разчистването на останките.

— Защо искаш да възпрепятстваш строежа на щита, Николаус? Ти още отначало си до мен. Не виждаш ли колко е важен?

— Щом Господ иска да изгорим в слънчевата буря, така да бъде. А ако реши да ни спаси, така да бъде. Да оспорваме Неговата власт над нас с този чудовищен жест...

— Уф, я стига — сприхаво се сопна тя. — Вече съм чувала всичко това. Вавилонска кула в космоса, а? И ти си човекът, който ще я разруши. Разочарована съм. Колко банално!

— Подигравките ти вече не ме оскърбяват, Мириам. Открих вярата.

И тъкмо това бе проблемът, осъзна тя.

Николаус не беше сам в приемането на новата си вяра. След 9 юни всички големи изповедания, секти и култове по света отбелязваха

ръст. Можеше да се очаква бягство към Бога в лицето на надвисналата катастрофа, но според една все още спорна теория, която ѝ бяха разкрили само в поверителни съвещания, усилената слънчева активност бе свързана с човешките религиозни импулси. Изглежда, че огромната електромагнитна енергия, заляла планетата след 9 юни, можеше да предизвика фини промени в сложните биоелектрически полета на човешкия мозък, също като при електрическите проводници и компютърните чипове.

Ако това беше вярно, ако чрез дълга и сложна причинно-следствена верига слънчевите вълнения някак си бяха довели до гибелно идеологическо решение в ума на най-близкия ѝ колега, е, това просто бе ирония на съдбата.

— Ако съществува, Бог сигурно в момента се смее — мрачно заяви Мириам.

— Какво казваш?

— Няма значение. — Хрумна ѝ нещо. — Николаус, къде ще паднем?

Той се усмихна студено.

— В Рим.

— Знаем ли откъде е дошла тази подивяла планета? — попита Шивоун.

Не от слънчевата система естествено — беше се движила прекалено бързо, за да е уловена от слънцето. Юджийн продължи да показва още елегантни решения — проектираше траекторията на тялото назад към далечните звезди. Задудна някакви небесни координати, но Шивоун го прекъсна и се обърна към Михаил.

— Можеш ли да преведеш всичко това на английски?

— Идва от съзвездието Орел — отвърна руският астрофизик. Това съзвездие се намираше близо до небесния екватор. От Земята изглеждаше, че равнината на галактиката минава през него. — Всъщност ни е известно, че това тяло трябва да е дошло от звездата Алтаир, професор Макгоран. — Алтаир беше най-ярката звезда в Орел и се намираше на шестнайсетина светлинни години от Земята.

— Не съм сигурен, че трябва да говорим за това, Михаил — възрази Юджийн. — Проекцията става мъглива, ако я върнеш чак

дотам. Възможната грешка...

— Сега не е време за стеснителност, моето момче — мрачно го прекъсна руснакът. — Професор Макгоран, изглежда, че полудялата планета на Юджийн идва от орбита около Алтаир. Тя е напуснала системата, след като на няколко пъти едва не се е блъснала в други планети, които се виждат на нашите телескопи. Подробностите са разбираемо оскъдни, но се надяваме да ги изясним.

— И е била запратена срещу нас — прибави Шивоун.

Тоби подръпна върха на носа си.

— Прилича на научна фантастика.

— Реконструкцията е абсолютно надеждна — побърза да ги увери Михаил. — Проверена е по много източници на данни с помощта на разнообразни независими методи. Лично проверих изчисленията на Юджийн. Всичко е напълно достоверно.

Бисиса мълчаливо слушаше, без да реагира.

— Добре — каза Тоби. — Значи полудяла планета пада в слънцето. Това е удивително, обаче не е безпрецедентно. Спомняте ли си кометата Шумейкър-Леви, която през деветдесетте години на двайсети век се сблъскала с Юпитер? И моите уважения, но какво общо има това с лейтенант Дът и нейните теории за извънземна намеса?

— Толкова ли си глупав, че не го виждаш? — изсумтя Юджийн.

— Я внимавай... — сопна му се Тоби.

Шивоун го хвана за ръката.

— Просто ни го обясни стъпка по стъпка, Юджийн.

Младежът видимо се мъчеше да прояви търпение.

— Наистина ли *нямате* представа колко малко вероятно е такова нещо? Да, има полудели планети, образувани независимо от звезди или изстреляни от звездни системи. Да, такава планета може да премине от една система в друга. Обаче е изключително малко вероятно. Галактиката е *пуста*. За да се ориентирате в мащаба, звездите са като песъчинки, разделени на *километри* едни от други. Изчислих, че вероятността такава планета да дойде отнякъде близо до нашата слънчева система, е едно на сто хиляди.

— И това тяло не само се е приближило към нас — не е паднало просто близо до слънцето, а *право* в него, по траектория, която е трябвало да го изведе *точно* в центъра на слънчевата маса. — Той се

засмя, явно не можеше да повярва на невежеството им. — Шансът да се случи такова нещо е абсурден. Няма правдоподобно природно обяснение.

Михаил кимна.

— Може би косвено, но все пак... Винаги съм смятал, че Шерлок Холмс го е изразил много точно. „След като елиминираш невъзможното, това, което остане, колкото и да е невероятно, трябва да е истината“.

— Някой го е направил — бавно рече Тоби. — Това искате да кажете. Някой нарочно е изстрелял планета, голяма колкото Юпитер, право към слънцето. Улучени сме с куршум от Бог.

— А, не смятам, че има нещо общо с Бог — намеси се Бисиса и се изправи. — Още кафе?

— Във Ватикана ли се целиш, Николаус? — Ала разрушението щеше да е много по-мащабно. При завръщането си от орбита космопланът натрупваше *много* кинетична енергия: във Вечния град щеше да избухне експлозия със силата на малка ядрена бомба. По-рано не й се беше плакало, но сега от очите й бликнаха сълзи: не за нея, а за унищожението, което щеше да донесе. — О, Николаус! Каква загуба! Каква ужасна...

И тогава бомбата избухна. Почувства я като удар в гърба.

За известно време остана в съзнание. Дори можеше и диша. Кабината оцеля и системите правеха всичко възможно да я защитят. Ала усещаше, че се премята във въздуха, чудовищни гравитационни сили я притискаха към седалката. Не чуваше нищо — взривът я бе оглушил. Не че вече имаше значение.

Падаше от небето, затворена в капана на останките, изхвърлени от огнено кълбо високо над Рим.

И все пак не изпитваше нито гняв, нито страх. А само тъга, че няма да види великото дело на живота си завършено. Тъга, че не е имала възможност да се сбогува с любимите си.

Но беше уморена. Много уморена. Сега идваше ред на другите.

В последната секунда усети, че в дланта й се вмъква нечия ръка. Николаус: последният чисто човешки контакт. Тя я стисна силно. И когато премятаното се ускори, изгуби съзнание.

ЧАСТ 4

ПЕРТУРБАЦИЯТА

26

АЛТАИР

Звездата Алтаир е толкова далече, че светлината ѝ стига до Земята за шестнайсет години. И все пак тя в известен смисъл е наш съсед — само няколко десетки звезди се намират по-близо до слънцето.

Алтаир е видима звезда, но много по-голяма от слънцето. Два пъти по-горещата ѝ повърхност е бяла, без никакъв намек за жълтата слънчева обагреност, и „издиша“ десет пъти повече енергия в лицата на пръснатите наоколо планети.

Шест от тях са огромни тела, с едно изключение, по-големи от Юпитер. Всички се образували близо до звездата, роейки се около нея като ято чудовищни птици, и с времето постепенно се отдалечили. Повечето се подредили като по часовников циферблат и орбитират в кръг около Алтаир. В дълбоките им горещи недра кипели сложни физически и химически процеси — и в спокойствието на вечността на някои от тези светове възникнал живот.

Една от планетите обаче се различаваше от другите.

Това грамадно чудовище, петнайсет пъти колкото Юпитер, нямаше късмет в отношенията си със своите братя. То беше изхвърлено от родната система по елипсовидна орбита, чийто край го отведе в леденото царство на кометите. Тази огромна орбита му отнемаше милиони години — и на всеки няколко мегагодини сплотеното семейство на вътрешните планети бе смущавано от шеметните визити на подивелия великан от космическите дълбини. Светове, които много приличаха на Земята, се преобръщаха и разтърсваха под въздействието на неговата гравитация. И не само това, но и преминаването му през широките Алтаирови пояси от комети и астероиди обсипваше вътрешността на системата със ситен дъжд. Сблъсъци като онзи, погубил динозаврите, бяха норма на Алтаировите светове и метеоритите падаха стотици пъти по-често, отколкото на Земята.

С времето този унищожителен процес щеше да продължи. Накрая полудялата планета щеше да унищожи по-малките светове. А можеше и да се разбие в друг гигант: катастрофа и за двете планети. Най-вероятно обаче капризният скитник щеше окончателно да се откъсне от системата на Алтаир, може би докато преминава покрай друга звезда, и да се отдалечи сам в черния космос.

Само че събитията бяха ускорени.

Най-драматичното събитие в образуването на Земята беше титаничният сблъсък, разцепил Протоземята на два свята, Земя и Луна. В продължение на няколко дни сиянието на осакатената планета можеше да се види от стотици светлинни години.

Очите на наблюдателите бяха чувствителни към цветове, за които на човешките езици нямаше думи. Те обаче продължаваха да наблюдават: наблюдаваха всичко и навсякъде, търпеливо, неуморно. И забелязаха бурното раждане на Земята.

Наблюдаваха и последвалото развитие: образуването на океаните от кометна вода, кратката ера на химичен кипеж, поразително бързия възход на простите форми на живот, по-мудния прогрес към сложност и накрая проблясъка на разум. Като цяло това бе позната история, само детайлите се различаваха на отделните светове.

Ала наблюдателите не го смятаха за „прогрес“.

На един древен съвет, където равнището на разговорите би било непонятно за човешкия ум, въпреки известни несъгласия, беше взето най-тежкото решение.

Избрано бе и оръжие.

Стерилизиращо средство.

Как се премества планета? Има много начини, но използваният в системата на Алтаир метод беше напълно понятен за човечеството.

Самите пертурбации на полудялата планета я правеха полезна за целта. От 70-те години на ХХ век човешките инженери използваха гравитационни „прашки“, за да изстрелват космическите си кораби. Съдове като „Вояджър“, да речем, можеха да „рикошират“ в гравитационния кладенец на Юпитер — и подобно на топче за пинг-

понг, отскачащо от предното стъкло на тир, ако ъгълът бе точно избран, космическият кораб щеше да отхвърчи с многократно по-голямо ускорение. Космическите инженери бяха овладели този метод, бяха изнамерени начини да използват все по-сложни системи от прашки, за да черпят енергия и ускорение от слънчевата система, за да намалят нужното количество ракетно гориво.

Тъй като Юпитер беше десетина трилиона *трилиона* пъти по-голям от „Вояджър“, такива сблъсъци не бяха смутили особено много исполинската планета. Но ако свят, равен по маса с Юпитер, минеше по траекторията на „Вояджър“, и двете планети щяха да отхвърчат в нови посоки.

Точно такъв бе и принципът: използване на гравитационни прашки за преместване на светове.

Трудно можеше да се използва само един импулс, пък и той щеше да е загубен, защото щеше да се отдели много енергия. Можеше да се насочи обаче поток от астероиди, за да се премести много по-голямата маса на планетата, без да има нежелателни последици.

А с още по-малки скали можеха да се отклонят самите астероиди. Можеше да се организира последователност от сблъсъци с минимално първоначално отклоняване — като камъчета, хвърлени в езеро — и да се предизвикат все по-огромни смущения. Използваше се и фактът, че многосъставните гравитационни системи бяха естествено хаотични и затова чувствителни на слаби смущения.

Разбира се, осъществяването на такова многостепенно „оръдие“ щеше да изисква планиране. Но това беше въпрос само на орбитална механика. И бе ефикасно, тъй като се изразходваше съвсем малко енергия. Елегантността на метода беше особено привлекателна за онези, които се ръководеха от принципа за икономии.

Камъчето бе хвърлено.

Минаха хиляда години, докато върволицата от взаимодействия отклони космическия великан от дългата му орбита; той повече нямаше да тормози измъчените вътрешни светове на Алтаир. Щяха да изтекат още хиляда години, докато планетата прекоси космическата бездна от едната звездна песъчинка до другата. Това обаче не представляваше проблем. Мащабите на играта бяха огромни.

Когато се случи, вниманието се насочи на другаде. Онези, които се бяха намесили, щяха да наблюдават развързката — приемаха го като свой дълг. Но имаха достатъчно време да се приготвят.

На Земята хората строяха зикурати в чест на тяхното слънце, което все още смятаха за бог. И все пак съдбата им вече беше подпечатана. Или поне така вярваха онези, които се бяха намесили.

ТЕНЕКЕТО

Шивоун уреди да се срещне с Бисиса в „Лондонския ковчег“, старата зоологическа градина в Риджънтс Парк.

Трябваше да се върне от Ливърпул за срещата. Беше отишла там при новия премиер-министър на Евразия в неговия бункер, както го наричаха всички, огромен нов подземен правителствен център, вкопан в масивната бетонна крипта на величествената католическа катедрала на града.

Стигна до първата преграда на магистралата след Сейнт Олбанс, все още на трийсетина километра от центъра. Обратният пъти бе отнел около осем часа. Допреди две години с бърза самоуправляваща се кола щеше да го измине за три, при това без да вдига повече от разрешената скорост. Ала оттогава Лондон се беше превърнал в крепост.

В този горещ септемврийски ден на 2041-на столицата бе опасана с няколко кордона. Най-външният се състоеше от барикади, телена мрежа и капани за танкове, стигащи от Портсмут до южния бряг през Ридинг и Уотфорд и покрай Челмсфорд до източния бряг. Флотът контролиреше достъпа откъм морето и реката също толкова строго и в небето постоянно патрулираха самолети на КВВС. Даже на първия пункт Шивоун трябваше да чака цял час, докато сканират идентификационния й чип, ретината и чипа на автомобила й: може и още да се радваше на доверието на премиер-министъра, но в тези все по-параноични времена никой не преминаваше свободно.

Така и трябваше. До бурята оставаха седем месеца и вече имаха сериозен проблем с бежанците от по-малките градове и провинцията. Лондон бе привлекателен център на Великобритания от 1066-а, когато норманският завоевател беше наложил жестоката си власт над дотогавашното кралство на саксите от новия Тауър. Всички знаеха, че в последните дни половината от населението на Южна Англия ще избяга там, сякаш привлечено в грамаден канал. Оттук и няколкото реда бариери.

Докато чакаше, Шивоун видя, че от Сейнт Олбанс се издига гъст черен дим. Аристотел я осведоми, че идва от огромна клада, главна атракция на безумен празник на мястото на отдавна изчезналия римски град Веруламий. С напредването на времето повечето хора продължаваха да се държат сравнително добре, за огромно облекчение на властите. Но имаше някои, които мрачно се наричаха Господари на последните дни — и се държаха и празнуваха така, сякаш го вярваха.

Кладата в Сейнт Олбанс беше запалена противно на всички закони за защита на околната среда естествено, но мнозина вече не се интересуваха от това, не и щом всичко бездруго щеше да изгори само след седем месеца. Същото се наблюдаваше и в по-широк мащаб — пресушаваха петролни кладенци и полета с природен газ, безразборно изхвърляха във въздуха и морето отровни вещества.

Другият симптом на ширещото се безумие бяха замразяванията.

В Ливърпул Шивоун беше докладвала за влиянието на новата мания в Съединените щати: така наречените хибернакули — огромни криогенни подземни крипти за богаташи. Тези бегълци от действителността се опитваха да прескочат слънчевата буря и да избягат в по-добро бъдеще. Хибернакулите ставаха все по-популярни въпреки медицинските съвети, че процесът на замразяване сигурно ще се окаже неуспешен — а и никой не можеше да гарантира непрекъснатата електрическа енергия по време на бурята, поради което в бъдеще можеше да се размразяват трупове. Освен това даже системата да се окажете технически функционираща, къде беше моралът да избягаш от настоящето и да оставиш другите да чистят кашата, а после да се „върнеш“, когато страшното премине, за да прибереш наградата? „Крионавтите“ определено нямаше да бъдат посрещнати с отворени обятия, дори според най-оптимистичните прогнози. Шивоун мрачно си мислеше, че ако цивилизацията се разпадне, хибернакулите най-вероятно ще послужат на изгладнелите оцелели като складове за замразено месо...

Тази лудост привличаше вниманието на медиите, но за щастие още се срещаше рядко. И въпреки че тези последни дни бяха свидетели на много глупост и корист, имаше и достойнство. Повече хора се опитваха да спасят онова, което обичаха, отколкото да унищожават всичко в сетно безумие — проекти като Лондонския купол бяха залети от доброволци. Както можеше да се очаква, мнозина

търсеха утеха в религията, но малцина ставаха фанатици като онези, които бяха убили Мириам Грек. Повечето с тиха сериозност се молеха на своите богове в строгата красота на катедрали, джамии и храмове или просто в уединението на собствените си души.

Междувременно романтичната трогателност на края водеше до разцвет на изкуството — по целия свят с шеметна настойчивост се твореше литература, живопис, скулптура и музика. Беше време за елегии.

Ала изглежда, че пред лицето на мрачното бъдеще много хора изпитваха по-дълбока тъга. Световното население бързо намаляваше. Наблюдаваше се пик на самоубийствата, но много по-тъжна бе новината, че броят на новородените рязко намалява. Не беше време да създаваш деца: някои религиозни ръководители дори твърдяха, че е грях да раждаш деца точно сега, защото детето, което не съществува, не може да страда.

Намаляващият брой на населението обаче нямаше да промени нищо преди деня на слънчевата буря. Всичко зависеше от щита, както и по-рано.

През септември 2041-на, само седем месеца преди бурята, строежът на щита ужасяващо изоставаше, както винаги, и въпреки това напредваше. Политическите господари на Шивоун в евразийското правителство искаха безкрайни факти, цифри, графики на Гант, показващи постигнатия прогрес, диаграми на критически пътища, демонстриращи пречките — и някоя и друга снимка на изумителната, голяма колкото Земята структура, растяща в орбита.

Каквото и да говореше обаче, нямаше голямо значение, защото политиците не можеха да променят нищо, вече не. Мириам Грек беше постъпила правилно. Бързата ѝ намеса бе осигурила световната политическа инерция, от която се нуждаеше проектът. След като самата тя беше пометена от вихъра, през октомври 2040-а нейният наследник, бившият ѝ заместник, когото припряно бяха издигнали на мястото ѝ, бе претърпял съкрушително поражение от противници, издигнали мъгляви лозунги против строежа на щита. Но точно както беше предвидила Мириам, след изборната победа за всеки премиер-министър щеше да е политически невъзможно да спре строежа. Една и съща логика действаше както в Евразия, така и в Съединените щати.

Новият премиер-министър обаче не бе харесал Шивоун. Тя очевидно продължаваше да е ключово звено в комуникационната и ръководната верига, свързваща земята с орбита. Но вече не принадлежеше към неколцината фаворити. Това напълно я устройваше. Беше време за запретване на ръкавите, а не за целуване на политически задници. Пък и колкото по-малко се срещаше с политиците, толкова по-малка вероятност имаше да ѝ попречат.

След Сейнт Олбанс мина през още няколко барикади. Накрая, след сложни маневри в града, стигна до последната бариера. Това беше Кемдън Гейт, един от десетте основни входа, разположени по обиколката на самия Купол.

Докато чакаше на опашка, любопитно се взираше напред — не бе влизала в Купола от тази посока. Яркооранжев, осеян с прожектори и въоръжени наблюдателни постове, порталът се издигаше като римски развалини над ежедневието от къщи и магазини. Облата повърхност на Лондонския купол потъваше в меката синева на небето над него.

Естествено Куполът още не бе завършен — последните плоскости щяха да бъдат монтирани в последните часове, за да не се налага градът да живее дълго без слънчева светлина. И все пак, дори сега, огромният скелет изглеждаше поразително. Шивоун всъщност не виждаше много от него, защото се намираще прекалено близо до хоризонта на грамадната сфера. Жалко, помисли си тя, че това най-велико архитектурно постижение на Великобритания нямаше да се вижда от земята: както екипажът на „Аврора 1“ разочаровано бе отбелязал, много от забележителностите на Марс бяха прекалено големи, за да се видят отблизо.

Но ако го погледнеше от въздуха, човек веднага осъзнаваше колко величествена постройка е. Основата му представляваше почти идеален кръг с диаметър около девет километра и център на Трафалгар Скуеър. Куполът покриваше Тауър в източния край на старата римска градска стена, а на запад обхващаше Устенд, минаваше през средата на Хайд Парк и съвсем леко се разширяваше, за да включи музеите Албърт Мемориъл и Саут Кенсингтън. На север Куполът щеше да защити Кингс Крос и Риджънтс Парк, закъдето сега пътуваше

Шивоун, а на юг прекосяваше реката към кварталите Елефънт и Касъл. Струваше й се уместно, че Куполът ще защити част от самата Темза, вечната душа на града.

Всеки лондончанин с типично весела непочтителност наричаше този невероятен архитектурен триумф Тенекето.

Накрая я пуснаха да мине през портала. Пътните знаци я предупредиха да включи фаровете.

Гледката във внезапния сумрак под Купола бе удивителна. Носещите колони се издигаха от земята като стройни дървета, нелепо израснали от почвата на лондонските къщи и блокове, офиси и катедрали, министерства и дворци. Небето горе тъмнееше от скелета и подпори, замъглени от височината. Хеликоптери и цепелини летяха точно под облия покрив. Всичко това се осветяваше от снопове водниста слънчева светлина, преминаваща през отворите в Купола. Имаше нещо от атмосферата на огромни антични руини, място с колони и изящни силуети, останки от изчезнала империя. Ала навсякъде се издигаха кранове като динозавърски скелети и строяха ли, строяха. Това наистина беше почти пророческо надзъртане — само че не в миналото, а в бъдещето.

Предвижданията за действието на щита, дори най-оптимистичните, все още бяха несигурни и изобщо не беше ясно каква полза ще има даже от такива солидни защитни средства като Купола. Но такива проекти бяха проява колкото на сериозните граждански усилия, толкова и на народната вода. Шивоун се надяваше, че ако светът преживее слънчевата буря, Тенекето или поне неговият скелет ще остане невредим като паметник, показващ на какво са способни хората, стига да работят заедно.

Тя продължи да шофира в изкуствения здрач и се съсредоточи върху пътя, без да обръща внимание на това небе, сътворено от човешки ръце.

„ЛОНДОНСКИЯТ КОВЧЕГ“

Днес „Лондонският ковчег“ пустееше. Кози се катереха по своите бетонни планини, пингвини се плацикаха в боядисани в синьо плитчини, пъстри птици пееха пред публика, състояща се само от техните гледачи и Шивоун. Не бе време за зоологически градини.

Ала Бисиса беше тук. Шивоун я намери в залата на приматите, сама, с чаша кафе в ръка. В една широка покрита яма няколко шимпанзета спокойно се отдаваха на обичайните си занимания. Старомодната сцена рязко контрастираше на новата анимационна табела, която гордо съобщаваше, че тези същества са *Homo troglodytes troglodytes*, най-близките братовчеди на човека.

— Благодаря, че дойде — каза Бисиса. — И се извинявам, че те домъкнах тук. — Изглеждаше уморена, бледа.

— Няма нищо. От малка не съм идвала в този зоопарк.

— Просто исках да дойда още веднъж. Тия симпатяги са тук за последен ден.

— Не знаех, че ще ги местят толкова скоро.

— След като са признати за физически лица, шимпанзетата имат пълни човешки права — особено право на личен живот, когато си чоплят носа и се чешат по ребрата. Затова ще ги преместят в малък бежански център, снабден с люлки от автомобилни гуми и банани.

Гласът на Бисиса бе уморен, почти безизразен, и Шивоун не можеше да определи настроението ѝ.

— Ти не го ли одобряваш?

— А, естествено, че го одобрявам. Въпреки че има много неща, с които не съм съгласна. — Тя кимна към един войник, тежковъоръжен и младолик, който патрулираше от отсрещната страна на ямата.

Дебатът за защитата на нечовешките форми на живот от слънчевата буря не се отнасяше само за шимпанзетата, където законът бе сравнително ясен. С приближаването на бурята по целия свят се полагаха усилия за спасяване поне на избрани екземпляри от животинското и растителното царство. Те до голяма степен бяха

организираны набързо: под „Лондонския ковчег“ бяха инсталирани грамадни хибернакули за съхраняване на зиготи на животни, насекоми, птици и риби и семена на растения от треви до борове. Що се отнасяше до животните, зоологическите градини вършеха същото вече от десетилетия — от началото на века западните зоопаркове подслоняваха животни, отдавна изчезнали в природата — слонове, тигри, дори един вид шимпанзета.

Разбира се, това общо взето било напразно, твърдяха някои еколози. Макар че разнообразието на живота в хладната облачна Великобритания не можеше да се сравнява с богатството на екваториалните джунгли, дори в една шепа пръст от лондонска градина сигурно имаше повече видове, повечето непознати, отколкото бяха известни на всички естественици на света допреди век. Не можеха да спасят всички — но алтернативата беше да не правят нищо и повечето хора, изглежда, бяха единодушни, че са длъжни да опитат.

Някои обаче негодуваха, че изобщо се полагат усилия да се спаси нещо друго, освен човешкия род.

— Сега е време на труден избор — въздъхна Шивоун. — Знаеш ли, онзи ден разговарях с една еколожка, която твърдеше, че трябвало просто да приемем това, което става, защото било поредното гибелно събитие от дълга верига такива катаклизми. Било като горски пожар, каза тя, необходимо пречистване. И всеки път биосферата се възраждала и ставала все по-богата отпреди.

— Това не е естествено — мрачно възрази Бисиса. — Не може да се сравнява с падане на астероид. Някой го е *извършил*, съзнателно. Може би тъкмо затова изобщо е еволюирал разумът. Защото има моменти, когато слънцето угасва, когато падат метеорити, изстребващи динозаврите — моменти, когато механизмите за естествен подбор не са достатъчни. Моменти, когато имаш нужда от разум, за да спасиш света.

— Биолозите биха казали, че зад естествения подбор не стои преднамереност, Бисиса. И еволюцията не може да те подготви за бъдещето.

— Да — усмихна се тя. — Но аз не съм биолог, затова мога да го кажа...

Тъкмо заради тези разговори Шивоун толкова много ценеше компанията на Бисиса.

Седем месеца преди деня на слънчевата буря светът полагаше отчаяни усилия да се пригответи за нея. Ала колкото и да бяха важни, много от извършваните неща бяха банални. Например последният кмет на Лондон — жена — бе избран заради елементарното, но безспорно ефикасно обещание, че каквото и да става, ще осигури водоснабдяването на града, и след встъпването си в длъжност очевидно го изпълняваше. През цялата страна бе прокаран огромен нов водопровод от големия резервоар Кийлдър на север от столицата — въпреки че мнозина на североизток мърмореха за „южняшките лигльовци“, които „им“ крадели водата. Тези неща очевидно бяха важни — самата Шивоун участваше в много такива проекти, — но бяха тривиални.

Понякога многото приказки ѝ пречеха да вижда положението ясно. И Бисиса, която си седеше вкъщи сама и просто разсъждаваше, беше един от нейните пробни камъни за представите ѝ за цялостната картина. Тъкмо на нея ѝ бе хрумнала важната идея за всеобщата подкрепа за производството на интелигентна материя. И пак Бисиса ѝ беше помогнала да прозре най-голямата загадка.

След онази съдбоносна видеоконференция и доказателството на Юджийн Менгълс, че в слънчевата буря наистина има елемент на преднамереност, бяха започнали да взимат на сериозно твърденията на Бисиса за Първородните и Мир. Никой не вярваше в цялата история — даже Шивоун, признаваше пред себе си тя. Но повечето хора от нейния импровизиран мозъчен тръст приемаха, че да, толкова ясно реконструираното от Юджийн слънчево смущение може да е било предизвикано само чрез намеса на някаква разумна сила. И само това, дори да не се опитваха да разсъждават за целите на този разум, беше поразително заключение.

Сведенията на Бисиса им бяха помогнали да насочат Юджийн и други към по-цялостно разбиране на физическия механизъм зад слънчевата буря и следователно бяха помогнали за оцеляването на човечеството. Шивоун обаче незабавно бе видяла проблема: засега намесата на Първородните просто нямаше значение. Каквато и да беше причината, трябваше да се справят със самата слънчева буря. Дори не можеха да разгласят новината: разпространяването на слухове за извънземна намеса определено само щеше да предизвика паника, при това напразно. Затова всичко остана тайна, известна само на най-

висше държавно равнище и на още неколцина избрани. Ако Първородните изобщо съществуваха, обещавахе си Шивоун, по-късно щяха да се занимават с тях.

Но това означаваше, че Бисиса не може да направи нищо по най-важния въпрос в живота си. Не можеше дори да говори за това. Все още беше в „отпуск по семейни причини“ и съвсем щяха да я уволнят, ако Шивоун не се бе намесила. Ала Бисиса нямаше смислена работа, с която да се занимава. В това деликатно състояние беше напълно изоставена и бе започнала да страни от другите, прекарваше прекалено много време сама в апартамента си или обикаляше Лондон и ходеше на места като „Лондонския ковчег“ — явно не искаше друга компания, освен Мира.

— Хайде — рече Шивоун и я хвана за ръка. — Да идем при слоновете. После ще те закарам вкъщи. Искам да видя Мира...

Блокът на Бисиса до Кингс Роуд в Челси бе имал късмет да се озове под Тенекето. Половин километър по на запад и щеше да е съвсем извън Купола. Сега се гушеше под надвисналата сянка на стената и когато минаваше с кола край него, човек можеше да види между покривите самия Купол, извисяващ се във въздуха като корпус на грамаден космически кораб.

Шивоун отдавна не беше идвала тук. Нещата се бяха променили. На входовете имаше нови тежки ключалки. И когато Бисиса отвори вратата, отвътре изскочи ръждивочервено петно, стрелна се между краката ѝ и се скри зад ъгъла. Тя се сепна, но после се засмя.

Сърцето на Шивоун се разтупка.

— Какво беше *това*? Куче ли?

— Не, лисица. Не са вредни, ако се грижиш за боклука си — въпреки че ми се ще да знам кой я е пуснал във входа. На хората сърце не им дава да се отърват от тях, не и в такъв момент. В околността има още, сигурна съм. Може би идват в Купола.

— Сигурно усещат, че ще се случи нещо.

Бисиса се заизкачва към апартамента. В коридорите и по стълбището Шивоун видя много непознати лица.

— Квартиранти — обясни Бисиса. — Държавни разпоредби. Всяка кооперация в Купола трябва да приюти поне еди-колко си

възрастни лица на еди-колко си квадратни метра жилищна площ. Наблъскаха ни като сардели. — Тя отвори вратата и Шивоун видя коридора, задръстен с бутилирана вода и консерви, типичен семеен склад със запаси. — Една от причините да оставя Линда при нас. По-добре братовчедка, отколкото непознат...

Шивоун тръгна към прозореца. Южно изложение, много светлина. Сянката на Купола скриваше небето, но пак имаше добър изглед към града на изток. От всички южни прозорци и балкони и на всеки покрив бяха спуснати сребристи покривала. Бяха направени от интелигентна материя, късчета от космическия щит, отглеждани из целия град от обикновените лондончани.

Бисиса ѝ донесе чаша портокалов сок и се усмихна.

— Каква гледка, а?

— Величествено е! — искрено възкликна Шивоун.

Идеята на Бисиса се беше оказала удивително добра. За да отгледа късче от щита, който щеше да спаси света, човек се нуждаеше единствено от търпение, инсталация, не по-сложна от домашна фотолаборатория, и основни хранителни вещества: смлените домашни отпадъци вършеха отлична работа. Суровината за интелигентните елементи известно време представляваше проблем, преди складовете от миналия век, пълни с остарели мобифони, компютри, игри и други изхвърлени играчки да бъдат превърнати в мини за силиций, германий, сребро, мед и дори злато. В Лондон имаше само един възможен лозунг за програмата, макар и терминологично неточен: „Рови за победата“.

— Всичко това действа изключително вдъхновяващо: хора от целия свят задружно работят, за да спасят себе си и всички останали — рече Шивоун.

— Да. Но я се опитай да го кажеш на Мира.

— Как е тя?

— Уплашена е. Не, нещо повече. Травматизирана може би. — Лицето на Бисиса беше спокойно, ала отново изглеждаше уморена, обременена от угризения. — Опитвам се да виждам нещата от нейна гледна точка. Тя е само дванайсетгодишна. Когато беше малка, майка ѝ изчезваше за по няколко месеца — и после изневиделица се появи с обезумял поглед. А сега и опасността от слънчевата буря. Тя е умно дете, Шивоун. Разбира новините. Знае, че на двацети април всичко това, цялата тъкан на нейния живот, всичките ѝ неща, стената,

синтетичните поп звезди, нейните екрани, книги и играчки просто ще се сринат. Не стига, че мен все ме нямаше. Струва ми се, че никога няма да ми прости, задето съм допуснала края на света.

Шивоун се замисли за Пердита, която, изглежда, изобщо не схващаше какво предстои — или поне предпочиташе да не схваща.

— Това е по-добре, отколкото да откажеш да повярваш. Обаче няма къде да намериш утеха.

— Няма. Даже в религията, поне аз. Никога не съм бяла много набожна. Въпреки че хванах Мира да гледа изборите за нов папа. — След разрушаването на Рим новият понтифик се бе установил в Бостън — големите американски диоцези и без това отдавна бяха далеч по-богати от Ватикана. — Цялата тая религиозност наоколо ме смущава. А теб? Тия поклонници на слънцето, които изпълзяха от сенките...

Шивоун сви рамене.

— Просто го приемам. Знаеш ли, даже хората горе на самия щит се молят много. Религията може да изпълнява социални функции, като ни сплотява около обща цел. Може би тъкмо затова изобщо се е развила. Мисля, че няма нищо лошо в това хората да приемат щита като... хммм... строеж на катедрала в небето, щом това им помага да издържат. — Тя се усмихна. — Независимо дали Бог ни наблюдава.

Ала лицето на Бисиса продължаваше да е мрачно.

— Не знам за Бог. Обаче други ни наблюдават, сигурна съм.

— За Първородните ли мислиш? — предпазливо попита Шивоун.

— Как бих могла да не мисля за тях? — измъчено отвърна Бисиса.

Двете се сгушиха с по чаша кафе на дивана. Атмосферата бе нелепо домашна, помисли си Шивоун, за да обсъждат едно от най-сериозните философски открития.

— Предполагам, че това е мечтата на всички времена — каза тя. — Още от времето на древните гърци размишляваме за съществуването на извънземен разум.

— Даже сега не мога да свикна с тази мисъл.

— Всички учени се затрудняват да я приемат. Аргументите за предназначението — тоест да изграждаш теориите си за вселената на презумпцията, че тя е създадена със съзнателна цел — са излезли от мода преди триста години. Дарвин е забил последния гвоздей в този

ковчег. Естествено тогава Бог е бил модерният творец, а не извънземните. Такива разсъждения противоречат на образованието, получено от всеки учен. И тъкмо затова инстинктивно реших да те свържа с Юджийн, Бисиса. Чудех се какво ще се случи, ако го накараш да започне да мисли различно. Предполагам, че инстинктът ми се е оказал верен. Но въпреки това ми се струва неестествено. — Шивоун въздъхна. — Едновременно изпитам и угризение, и удовлетворение.

— Как според теб ще го приемат хората, когото накрая им кажете? — попита Бисиса.

Шивоун се замисли за собствените си чувства.

— Последниците са невероятни — политически, обществени, философски. Всичко се променя. Даже да не открием нищо друго за тези същества, които ти наричаш Първородните, Бисиса, и какъвто и да е резултатът от слънчевата буря, самият факт, че знаем за съществуването им, доказва, че не сме сами във вселената. Сега, както и да си представяме бъдещето, трябва да включим възможността да има други.

— Смятам, че хората имат право да знаят — заяви Бисиса.

Шивоун кимна — отдавна спореха по този въпрос.

— Ние стигнахме на Луната и Марс — продължи Бисиса. — Сега строим щит, голям колкото планета. И все пак всичките ни успехи не струват нищо — не и пред сила, която е способна да извърши такова нещо. Но не вярвам, че хората ще се уплашат. Мисля, че по-скоро ще се разгневят.

— Все още не разбирам — рече Шивоун. — *Защо* им е на тези твои Първородни да ни излагат на опасност от пълно изтребление?

Бисиса поклати глава.

— Предполагам, че познавам Първородните по-добре от всеки друг. Но не мога да отговоря на въпроса ти. Сигурна съм само в едно. Че ни *наблюдават*.

— Наблюдават ли ни?

— Струва ми се, че Мир беше тъкмо това — колаж от цялата ни история, чак до тоя момент, до евентуалната ни гибел. Мир не беше за нас, а за Първородните. Те си налагаха да видят какво унищожават, да осъзнаят какво са сторили.

Говореше колебливо, очевидно несигурна в разсъжденията си. Шивоун си я представи как седи сама часове наред и упорито рови в

спомените и неуверените си чувства.

— Те не искат нищо от онова, което знаем и можем да направим — каза Бисиса. — Не ги интересуват нашата наука и изкуство — иначе щяха да спасят книгите ни, картините ни, даже някои от нас. Нашите *неща* са далеч под тях. Истинското им желание, поне така ми се струва, е да узнаят какво е да си човек. Особено когато си под атака.

— Значи ценят разума — замислено отвърна Шивоун. — Разбирам защо една високоразвита цивилизация поставя разума над всичко друго. Може би той се среща рядко в нашата вселена. Те го ценят, въпреки че го унищожават. Значи имат морал. Може би изпитват угризение за това, което вършат.

Бисиса се засмя горчиво.

— Обаче въпреки това го вършат. Което изглежда нелогично, нали? Възможно ли е боговете да са луди?

Шивоун погледна към сенките на Купола.

— Може би има логика, даже в цялото опустошение.

— Вярваш ли в това?

Шивоун се усмихна.

— Даже да вярвах, щях да отрека. Да вървят по дяволите.

Бисиса отговори на усмивката и.

— Да. Да вървят по дяволите.

29

СБЛЪСЪКЪТ

Полудялата планета излетя от екватора на небето.

Докато светлината стигаше от Алтаир до слънцето за шестнайсет години, на скитащата планета ѝ трябваше хилядолетие, за да извърши своето междузвездно пътешествие. И все пак тя се приближаваше към слънцето с около пет хиляди километра в секунда, много пъти по-бързо от втора космическа скорост на самото слънце: това беше най-бързото голямо тяло, прекосило слънчевата система. Докато падаше към слънчевата топлина, атмосферата на великана бе шибана от яростни бури и от нея се откъсваха трилиони тонове въздух, провлачваха се след падащия свят като опашка на грандиозна комета.

На Земята беше 4 година преди Христа.

Ако обезумялата планета бе дошла през ХХІ век, човешката програма Спейсгард щеше да я забележи. Тя водеше произхода си от програма на НАСА през ХХ век, създадена за проучване на всички големи комети и астероиди, следващи орбити, които можеха да ги запратят към Земята. Учените от организацията бяха обсъдили много начини за отклоняване на приближаваща се опасност, включително слънчеви платна и ядрени оръжия. Но докато тези методи можеха да се окажат адекватни за голям колкото планина астероид, нищо нямаше да е в състояние да спре *толкова* огромна маса.

Естествено през 4 година преди Христа нямаше Спейсгард. Древният свят познаваше лещите от великите дни на гърците, но още на никого не бе хрумвало да ги комбинира в телескоп. Ала имаше хора, които наблюдаваха небето, защото в сложно преплетените нишки светлина им се стори, че зърват мислите на Бог.

През април същата година в Европа, Северна Африка и Изтока към слънцето се понесе огромно ново светещо кълбо. За астролозите и астрономите, които познаваха всяко видимо с просто око тяло на небето много по-добре от далечните си потомци през ХХІ век,

великанът представляваше невъобразима аномалия, източник на любопитство и страх.

Особено трима учени го наблюдаваха с благоговение. Те наричаха себе си „вълхви“, което означаваше „астролози“ — звездобройци. И в последните дни на гиганта, който се приближаваше към слънцето и се превръщаше в зорница с още по-ярка красота, тримата го последваха.

Планетата премина през външната атмосфера на слънцето, короната. Сега пред нея лежеше самата звезда, незащитена от нищо.

Диаметърът на гиганта беше една пета от този на самото слънце. Дори с такава скорост сблъсъкът между такива грамадни тела бе величествен. Мина цяла минута, докато планетата потъне в тялото на звездата.

Обикновено слънчевата повърхност представлява изящен гоблен от гранули, горните страни на огромни конвенционни клетки с корени дълбоко във вътрешността на слънцето. При сблъсъка с планетата тази сложна йерархична структура беше нарушена, все едно бейзболна топка бе хвърлена в тенджерата вряща вода. От точката на удара се вдигнаха великански вълни и се понесоха по облата повърхност на звездата.

Междувременно самата планета потъваше в невъобразимо гореща вана. Чрез преки сблъсъци между слънчевата плазма и атмосферата на гиганта слънчевата енергия се изливаше в този ужасен натрапник. В отговор планетата отчаяно се опитваше да отдели топлина, като губеше собствената си материя. Съдържащи главно водород и хелий, горните пластове на въздуха й скоро се откъснаха, оголиха вътрешните течни и твърди форми на водород под огромно налягане и те на свой ред изкипяха. Беше същото като с капсулите „Аполо“, които бяха навлезли в земната атмосфера, скрити зад подвижни щитове, позволяващи части от разпадащия се кораб да поемат топлината от триенето. Известно време тази стратегия действаше и при планетата. Тя бе навлязла в слънцето с маса, петнайсет пъти по-голяма от тази на Юпитер, и можеше да поеме много топлина, преди да загине.

Великанът потъваше все по-дълбоко през кипящия конвекционен пласт и после в по-плътния, статичен радиационен слой. Приличаше на удрящ юмрук и оставяше след себе си тунел, брутално пробит през слънчевите пластове, аномалия, чието заздравяване щеше да отнеме хилядолетия. Когато стигна до ядрото на слънцето, планетата се беше смалила до своята най-плътна, най-твърда материя — и пак си оставаше с маса много по-голяма от тази на Юпитер. Така тя окончателно се разчупи и се пръсна — ала не преди да нанесе мощен удар на слънчевото ядро. Последва невъобразимо ядрено изригване, като страхотна бомба, избухнала в периферията на този естествен реактор. Силният импулс прати ударни вълни дълбоко в течното ядро.

Както щеше да открие Юджийн Менгълс, ядрото бе темпераментно и скоростта на ядрения синтез зависеше от промените в температурата. Гигантската планета я нямаше, но сблъсъкът с нея беше предизвикал в ядрото енергийни осцилации, които щяха да продължат хилядолетия.

Междувременно на повърхността точката на удара си оставаше място на бурен кипеж, въпреки че самата планета отдавна бе изчезнала в слънчевата паст.

По пътя към сърцето на звездата великанът беше преминал през една деликатна граница, наречена тахолия: границата между конвекционната и радиационната зона. Мътното море на радиационната зона се върти заедно с ядрото, почти като твърдо тяло. Ала движението на конвекционната зона е много по-сложно — отделни части от слънчевата повърхност се въртят с различна скорост. Така че при тахолията се наблюдава триене: конвекционната материя се плъзга над радиационната като мощен вятър.

Слънцето е обгърнато от силно магнитно поле. Вътрешността му гъмжи от магнитни канали, потоци магнитна енергия, която тече през морето от плазма. При тахолията различното въртене на слънчевите пластове разтяга магнитните канали около слънчевия екватор. Кипящата конвенционна зона отгоре обикновено ги задържа по местата им. Понякога обаче опасващото слънцето „въже“ се огъва и се издига към повърхността, като повлича потоци от плазма със себе си.

Тази последователност на събитията води до „активните зони“, които поставят началото на изригванията и короналните изхвърляния.

Така се случи и сега. След като планетата пробви тахолинията, опънатите и преплетени силови линии се заизвиваха като змии. Магнитните канали се надигнаха в тялото на слънцето, разкъсаха повърхността и се замятаха над грамадната рана, оставена от великана. С ужасяващ проблясък в космоса бе изхвърлена енергия във формата на високочестотна радиация и фонтан от заредени частици се понесе в слънчевата система.

Мощна слънчева буря разтърси Земята. Магнитното поле на самата планета плющеше като хлабаво платно и по целия свят се виждаха наситени сияния. Най-силните ефекти на полудялата планета щяха да се усетят в далечното бъдеще. Но в този момент, точно сега, тя триумфално възвести пристигането си.

През 4 година преди Христа на Земята нямаше висока технология, която да пострада — ала милиони естествени компютри, работещи с биомолекули и електричество, усетиха финото въздействие на магнитната турбуленция. Хората получаваха пристъпи, припадъци, удари. Много нещастници умряха, без някой да е в състояние да определи причината. Както щеше да научи на най-висока цена Мириам Грек, магнитните смущения могат да стимулират религиозни импулси в човешкия мозък: появи се море от пророци и ясновидци, чудеса и видения.

А в мръсната слама в една бедняшка ясла във Витлеем шаваше и плачеше новородено момченце, измъчвано от непонятни Му образи.

ТЕЛЕСКОПЪТ

Още от опустошителното изявление на президента Алварес през декември 2037-а кризата със слънчевата буря беше странно свързана с Коледа. Последната Коледа преди бурята, през 2041-на, бе посрещната с пресилено веселие. Всички тайно се радваха, когато свърши, подозираше Бисиса.

Що се отнасяше до нея, тя си купи телескоп. И едно ясно утро през януари 2042-ра, с помощта на Мира и Линда, го замъкна на покрива на блока. В този януарски ден, светъл и спокоен, слънцето висеше ниско на изток и от това място в Челси се разкриваше изумителна гледка. Подпорите на Купола лъщяха като слънчеви лъчи и покривалата от интелигентна материя върху всяка открита повърхност сияеха като множество огромни цветя.

Телескопът беше десетсантиметров рефрактор, купен на старо, евтин, голям и тромав, на повече от двайсет години. Но бе достатъчно интелигентен, за да е в състояние сам да определи положението си, като се консултира с глобалната система за позициониране. И после, ако му кажеш какво искаш да наблюдаваш, с бръмчене и жужене се насочваше натам и незабавно започваше да компенсира въртенето на Земята. Линда се беше засмяла на остарелия му потребителски интерфейс — той дори имаше онзи комичен ужас, потребителско меню — но работеше напълно задоволително.

В центъра на Лондон, където все по-малка част от небето не бе скрита от Купола, телескопите не бяха от особена полза, освен ако човек не искаше да зяпа групите работници, които денонощно пълзяха по вътрешната страна на гигантския покрив. Ала Бисиса искаше да наблюдава слънцето.

Когато му каза какво иска да види, софтуерът на телескопа моментално започна да дудне предупреждения за безопасната си употреба. Бисиса вече знаеше всичко за опасностите. Не можеше да гледаш директно слънцето през телескоп, освен ако не искаш да си изгориш очите, но можеше да проектираш образа. Тя си взе сгъваем

стол и разгъна голямо парче бяла хартия зад окуляра. Наместването на хартията в сянката на телескопа и фокусирането на уреда бе малко деликатно, но накрая в средата на сложната сянка на телескопа се появи млечнобял диск.

Бисиса се изненада от яснотата на образа и от неговата големина — диаметърът бе трийсет и няколко сантиметра. Към ръба на диска яркостта постепенно отслабваше, така че тя имаше ясната представа, че вижда сфера, триизмерно тяло. Средните ширини на слънцето бяха осеяни с групи слънчеви петна, лесно забележими — приличаха на пращинки в лъскава чаша. Бе обидно да си помисли, че всяка от тези нищожни аномалии е по-голяма от цялата Земя и е нажежена до хиляди градуси. Виждаха се като сенки само защото бяха по-студени от останалата слънчева повърхност.

Но Бисиса не се интересуваше от слънчевите петна.

Една линия пресичаше лицето на слънцето, воднистосива ивица, която минаваше от североизток на югозапад. Щитът, разбира се. Увиснал в своята Л1, той продължаваше да е обърнат странично към слънцето, но вече хвърляше сянката си върху Земята.

Бисиса прегърна Мира.

— Виждаш ли? Ето. *Истински* е. Сега вярваш ли?

Мира се вторачи в сянката. Вече бе тринайсетгодишна, доста тиха за възрастта си. С тази демонстрация Бисиса искаше да я успокои — дъщеря ѝ не беше единствената, която не вярваше в реалността на грандиозния космически проект.

Ала реакцията на Мира не бе такава, каквато очакваше Бисиса. Детето изглеждаше уплашено. Това беше изкуствено тяло, четири пъти по-далечно от Луната, и все пак се виждаше от Земята. За застаналата на покрива под воднистата светлина на лондонското утро Мира космическата гледка бе изумителна и смазваща.

„Ето защо гърците са измислили думата «хюбрис»^[1]“, каза си Бисиса.

[1] Високомерие, дързост (гр.). — Б.пр. ↑

ПЕРСПЕКТИВИТЕ

За любовниците безтегловността беше много по-сложна среда, отколкото слабата гравитация на Луната.

При това въпреки десетките години опит, установи Шивоун. В дните на полетите в ниска земна орбита бе съществувал така нареченият „Клуб на делфините“, носещ това име, защото при аналогични условия в океана любещата се двойка делфини понякога получаваше помощ от трети... Шивоун беше кралски астроном — тя не можеше да се примири с *такова* нещо.

Ето защо Бъд бе импровизирал специални приспособления, за да могат да запазят усамотението си. С толкова белезници, въжета и каиши каютата му приличаше на стая за мъчения, но тъй като даваше възможност да се хващаш и оттласкваш от нещо, изненадващо добре подпомагаше древното изкуство. Ала в изолираното безтегловно градче на щита Бъд очевидно бе получил външна помощ. Тя го накара да свали табелката над леглото си:

С ПОЧИТАНИЯ ОТ АСТРОНАВТСКИЯ ИНЖЕНЕРЕН КОРПУС НА САЩ, ПРИЯТНО ПОЛЗВАНЕ!

И все пак сексът бе също толкова страстен, бурен, удовлетворяващ и по дяволите, *утешаващ*, колкото винаги. Шивоун беше достатъчно възрастна, за да признае, че има нужда колкото от страст, толкова и от утеха.

После обаче, докато лежаха под дебелото одеяло и Бъд бе безмълвна топла маса до нея, мислите ѝ се насочиха към причините за идването ѝ тук.

По-рано бяха използвали тази каюта за склад — виждаха се следите от лавиците и шкафове по стените. С годините бяха опустошили „Аврора“ и сега тя представляваше само корпус с животоподдържащи системи, комуникационни центрове и набързо импровизирани жилищни помещения. Ала за Бъд, знаеше тя, този очукан стар кораб беше дом. Дори след като проектът приключеше, „Аврора“ несъмнено винаги щеше да му липсва.

Сърцето му щеше да се скъса, ако се наложеше Шивоун да го върне у дома, преди да изпълни задачата си. Но това беше един от вероятните резултати от нейното идване и двамата го знаеха.

— В такива моменти все още ми липсват цигарите — накрая рече Бъд.

— В душата си ти все още си един непораснал непрокопсан гимназист.

— Солта на земята. — Той се вторачи в тавана. — Но това пътуване е по работа, не е за удоволствие, нали?

— Съжалявам.

Бъд сви рамене.

— Няма защо. Но виж, за пред всички други, ти си тук за включването на изкуствения интелект. Никой освен секретарката ми не знае за другото.

— Не съм дошла, за да ти развалям дисциплината, Бъд — сприхаво отвърна Шивоун. — Аз би трябвало да стимулирам проекта, не да го дезорганизирам. Това е въпросът. Обаче...

— Обаче тая работа с ревизията трябва да се свърши. — Той я хвана за ръката. — Знам. И съм убеден, че ще се справиш.

Обзеха я угризения.

— И двамата си имаме задължения, Бъд. И не можем да допуснем нищо да ни попречи да ги изпълняваме.

— Разбирам. Но още малко удоволствие преди работата. — Той се надигна. — До стартирането на изкуствения интелект остават дванайсет часа. Да идем да поразгледаме някои неща.

Измиха се, облякоха се, пиха кафе. После Бъд я придружи до малкия кораб, който наричаше ВИП.

Единственият херметичен инспекционен модул на проекта бе платформа, натоварена със сферични горивни и кислородни резервоари и малки хидразинови ракетни двигатели — всъщност реактивни дюзи, откънати от един бракуван космоплан. Отгоре имаше херметизирана кабина от кевлар и алуминий, в която един до друг можеха да застанат двама души. И нищо повече освен елементарен пулт за управление с излизащ от пода джойстик и

животоподдържащи системи, които бяха ефикасни максимум за шест часа.

Строителите на щита използваха варианти на този модел, но само платформата и двигателите, без кабината: защо да се главоболиш с херметична кабина, когато имаш напълно достатъчен скафандър? Така строителите се плъзгаха като със скутери по повърхността на щита със своите снабдени с ракетни двигатели щайги. Само този специален малък кораб се пазеше за ВИП гости като Шивоун, които нямаха време или желание да се научат да използват скафандър.

— Не че тая кевларена кабина ще ни защити особено, ако се случи нещо... — с малко зловеща усмивка подхвърли Бъд.

ВИП бе изстрелян от „Аврора“ с електромагнитна релса, миниатюрна версия на Прашката, гигантския лунен ускорител на маса. Ускорението беше плавно, като бърз асансьор, и на Шивоун ѝ бе приятно усещането, когато ходилата ѝ се притиснаха към пода.

Когато се издигнаха достатъчно, Бъд провери ракетните двигатели — „оригна“ ги, както се изрази. Звучеше така, като че ли навсякъде около кабината избухват взривове. Бъд обясни, че от електромагнитната релса не се отделят газове и че ракетните двигатели, колкото и да са малки, никога не се използват близо до щита.

— Ние строим огледало от скреж, покриващ паяжина — рече той. — Опитваме се да не дишаме отгоре му.

Корабът се въртеше и клатеше, все едно се возеха на странна панаирджийска въртележка.

Когато остана доволен, Бъд спря ВИП и го наклони напред, за да може Шивоун да гледа надолу.

— Ето го кораба-майка — заяви полковникът.

Почтената стара „Аврора 2“ все още се намираше в центъра на щита. Въпреки вандалското разграбване на кораба Шивоун успя да различи основните му особености, които си спомняше: дългия изящен гръб с голям жилищен модул в единия край и сложни групи електрогенератори, горивни резервоари и ракетни двигатели в другия.

— Милата „Аврора“ — с нежност каза Бъд. — Надявам се, че ще ни прости. Все още ѝ предстои да изиграе важна роля — тя поддържа ориентацията на щита. Естествено всичко това ще се промени, когато

се включи изкуственият интелект и щитът започне да се управлява сам.

Той изтегли назад джойстика и дюзите на платформата изригнаха. Малкият кораб плавно се издигна по осева линия, водеща право нагоре от обгърнатата в паяжина „Аврора“.

Шивоун зяпна като хипнотизирана ширналия се под нея щит. Встрани от стария марсиански кораб той представляваше повърхност, толкова равна и гладка, че беше като математическа абстракция, полубезкрайна равнина, която разрязваше вселената на две. Повърхността искреше, изящна като сапунен балон, и докато корабът се издигаше, по нея играеха призматични багри. Но щитът все още бе обърнат странично към слънцето и ниската светлина струеше през тази деликатна ципа и огряваше финия скелет отдолу, подпорите, рейките и ребрата от тънко лунно стъкло — приказно скеле, хвърлящо дълги тънки сенки.

— Прекрасен е — ахна тя. — Най-грандиозният строителен проект, който е осъществяван някога, и все пак е само стъкло и светлина. Като сън.

— Тъкмо затова ѝ избрах такова име — малко загадъчно отвърна Бъд. — На изкуствения интелект имам предвид.

„На нея ли?“ Ала той не искаше да ѝ каже нищо повече.

Полковникът отново включи дюзите и наклони платформата назад, така че прозорците ѝ се завъртяха към Земята. Родната планета представляваше съвършено синьо топче, увиснало в космоса. Бяло-кафявата Луна плаваше до своята родителка на разстояние трийсетина земни диаметъра. Л1 се намирал далеч отвъд лунната орбита — оттам нямаше съмнение, че това е свят близък.

— Земята — простичко рече Бъд. — Тук сме толкова откъснати, че не е зле да си припомним за какво се блъскаме. — Наведе се към Шивоун и посочи. — Виждаш ли? И там?...

На кадифения фон на черния космос тя видя носещи се искрици, две, три, четири, в неправилна линия, като светулки в нощта, преминаващи от Земята към щита.

Бъд почука по прозореца.

— Увеличение, моля.

Образът на прозореца пред Шивоун избухна в бързи подскоци. Сега виждаше десетина кораба. Някои бяха достатъчно големи, за да

се различават детайлите, обозначения на корпусите, слънчеви батерии, антени. Конвойт приличаше на играчка — модели, изпъквачи на фона на кадифето.

— Керван от Земята, карат интелигентната материя. — Бъд се усмихваше широко. — Пълзят нагоре по гравитационния склон към Л1. Фантастична гледка, нали? И това продължава денонощно, от години. Ако насочиш телескоп към тъмната страна на Земята, ще видиш искриците от изстрелването на всички тия кораби.

Шивоун беше контролирала процеса на събиране на Земята. Отгледани по домашните прозорци като в лондонския апартамент на Бисиса Дът, късовете интелигентна материя се събираха в квартални центрове и се превозваха до големи складове по летища и космодруми, където се опаковаха и се пращаха в някой от космическите центрове в Кейп Канаверал, Байконур, Куру или Умера. Дори само наземните операции бяха поразително начинание, безкраен международен поток по лицето на Земята. И този поток завършваше с искриците, храбро прекосяващи космическата нощ.

— Картината ти е ясна — каза Бъд. — Хвърляме всичко, каквото имаме, в превозването на интелигентната материя, също като във всеки друг аспект на проекта. Изровиха даже космическите совалки от музеите в Смитсъновия институт и Хънтсвил и пак върнаха тия красавици в строя. Изхабените главни двигатели на совалките, които са прекалено очукани, за да са надеждни, се рециклират: можеш да направиш съвсем годна ракета-носител от опашка и товарна платформа на совалка. Руснаците зарязаха старите си планове за „Енергия“ и пак подкараха ония големите стари ракети. Но даже това не е достатъчно. Затова „Боинг“, „Макдонъл“ и други големи компании произвеждат ракети на конвейер като наденици. Ами че някои от тия нови птички не са много по-сложни от фойерверк за Четвърти юли и само трябва да ги насочиш и да ги изстреляш. Обаче работят с почти стопроцентова сигурност. И задачата се изпълнява...

За Бъд, предполагаше Шивоун, този грандиозен космически проект беше осъществена момчешка мечта — космическо строителство, бързо, брутално, ефикасно и в огромен мащаб, както е било преди да се намесят цените, политиците и рискът.

— Знаеш ли, според мен това ще промени всичко. — Той махна с ръка към щита. — Сега вече няма връщане към някогашната плахост.

Определено сме разчупили оковите. Това начерта нова посока. Към границите на слънчевата система.

— Ако преживеем слънчевата буря.

На лицето му се изписа негодувание.

— Ако я преживеем, да. — С други думи: „Аз може и да съм космически фен, но си знам задълженията“.

Жегна я угризение и ѝ се прииска да може да си върне думите назад. Нима помежду им се издигаше стена още преди да е стигнала до същността на причините за идването си?

Бъд натисна джойстика и платформата се завъртя и се понесе напред.

Сега Шивоун гледаше над щита, сякаш летяха над светещо поле. Вниманието ѝ привлече „хоризонтът“ на щита — ала за разлика от повърхността на Земята, той беше абсолютно плосък, чак до края, и хоризонтът бе отсечен като с бръснач във вакуума. Гледката беше странно объркваща, перспективата — обърната наопаки, като че ли се носеше над повърхността на някаква чудовищна планета, хиляди пъти по-голяма от Земята.

— Понякога е заблуждаващо — каза Бъд, сякаш прочел мислите ѝ. — Очакваш да видиш хоризонтът да се заобля, като от нисколетящ самолет. Или виждаш група работници и ти се струва, че са на неколкостотин метра, докато те всъщност са на километри от теб. — Той поклати глава. — И досега ми е трудно да схвана мащабите на това, което сме направили. Забравям, че двама от хората ми, работещи в срещуположните краища на щита, са разделени от разстояние колкото диаметъра на Земята. Но ще успеем да го построим.

Платформата се спусна надолу и Шивоун прелетя ниско над искрящите призми и стъклените подпори, осеяни с малки постройките като бараки и машини като трактори. Една астронавтка предпазливо се придвижваше по повърхността с огромна подпора от леко като паяжина лунно стъкло — приличаше на мравка, влачеща лист, много пъти по-голям от самата нея.

Шивоун различи нещо, което ѝ заприлича на знамена, неподвижно увиснали на въже при отсъствието на какъвто и да било вятър.

— Какво е онова там?

— Тук нямаме гробове — откровено отвърна Бъд. — Просто оттласкваме телата в междупланетното пространство. Но оставяме надгробен знак: знаме на родината, вратата или каквото поиска човекът. Строим щита спираловидно около центъра и постоянно се отдалечаваме от него. Просто оставяме знамето там, където е водещият край на строежа по време на смъртта на човека.

След като вече знаеше за какво да гледа, Шивоун ахна:

— Тук са умрели стотици хора! — До този момент не се бе замисляла за това.

— Те са добри хора, Шивоун. Макар в строителството да няма непосредствена опасност, някои работиха в безтегловност повече от две години без почивка. Медиците казват, че всички ще имаме проблеми с костите, сърдечносъдовата, лимфната и останалите системи. Знаеш ли коя е най-често правената операция тук? За вадене на бъбречни камъни, калциеви зрънца, отделени от костите. Да не споменавам за излагането на радиация. Всички знаят за вредното ѝ въздействие върху ДНК, опасността от рак. Ами за мозъка? Тиквата ти е особено уязвима на космическа радиация и има ограничена способност да се саморемонтира. От космоса затъпяваш, Шивоун.

— Не знаех...

— Убеден съм, че не си го знаела. — В спокойния му глас се долавяше новопоявила се твърдост. — Доказват го медицинските изследвания на самите работници на щита. Всяка година тук отнема десет години от живота ти. И въпреки това тия хора остават и работят тук до смърт.

— О, Бъд... — Тя импулсивно го хвана за ръцете. — Не съм тук да нападам хората ти, знаеш го. И не искам да се разделим.

— Но... — тежко рече Бъд.

— Но знаеш защо съм дошла.

Ставаше въпрос за корупция.

Земните счетоводители, умуващи над своите тежки електронни книги, бяха установили, че малка част от средствата и материалите, изтичащи в космоса, се отклонява — и че причината за това е там горе, на самия щит.

— Правителството не може да го пренебрегне, Бъд, даже да искаше. В края на краищата, ако това продължи, целият проект може да бъде изложен на риск...

— Мисли реалистично, Шивоун — прекъсна я той. — Не отричам кражбите. Но, божичко, погледни през прозореца. Тоя проект гълта съществена част от brutния продукт на цялата планета. Самият Крез не би могъл да отмъкне достатъчно, за да остане забележима следа. Трябва да го погледнеш в перспектива. Като процент...

— Не е това въпросът, Бъд. Помисли за психологическия ефект. Казваш, че хората ти тук правят жертви. Е, ние на Земята също се жертваме, за да финансираме строежа. И ако е открадната каквато и да е част от тези средства...

— *Открадната* — изсумтя той и се извърна от нея. — Шивоун, ти си нямаш и представа как стават нещата тук. На два милиона километра от дома, от семейството си. Да, тук аз спасявам планетата. Обаче искам да спася и родния си син.

Тя се вцепени. Никога не й беше казвал, че има син.

И тази мисъл отиде още по-далеч.

— *И ти си замесен в това.* И ти участваш в кражбите, нали?

Бъд не искаше да я погледне в очите.

— Виж — накрая отвърна той. — Има една фирма в Монтана. Те са купили стар ядрен ракетен силовик от военновъздушните и космически сили на Съединените щати, отдавна бракувана. Тия неща са били строени така, че да издържат на ядрен удар и екипажите им да могат да оцелеят седмици наред. Видях спецификациите. Ако се скриеш там долу, може да преживееш слънчевата буря.

— Даже щитът да се провали ли?

— Все пак е някакъв шанс — предизвикателно се сопна полковникът. — Но можеш да си представиш входната такса. Не разбираш ли? Тук горе аз с нищо не мога да помогна на Тод и неговите деца, не мога даже да изкопая дупка в земята. Обаче *по тоя начин*, просто като отклонявам съвсем нищожна част от бюджета на щита...

— И всички други тук ли го правят?

— Не всички. — Той я наблюдаваше. — Вече знаеш. Когато се върнем на „Аврора“, ще ти дам всички данни, които поискаш, до последния отклонен цент... Знаем, че можеш да ме отзовеш на Земята за това.

— Това ще е самоубийство при положение, че ни остават само няколко месеца до целта.

Облекчението му беше очевидно.

— Но кражбите не могат да продължават — заяви Шивоун.

— Мисълта, че използвате средства за щита, за да спасите собствените си роднини, подрива доверието — а в момента доверието е достатъчно крехко. — Тя се замисли. — Трябва да извадим всичко наяве. Но твоите хора тук горе са далеч от семействата си във време на безпрецедентна криза и повечето от вас ще останете тук по време на самата буря. Трябва да сте сигурни, че е направено всичко възможно за защитата на роднините ви. Ще се погрижа за това. Смятайте го за аванс от заплатите ви. И ще се опитам да ги убедя да не ви предявяват обвинение, преди да сте спасили Земята.

Бъд се ухили.

— За това пък ще се погрижа аз. — Той натисна джойстика, за да върне платформата обратно.

— Никога не си ми казвал, че имаш син, Бъд — предпазливо опипа почвата Шивоун.

— Дълга история. Кофти развод, много отдавна. — Полковникът сви рамене. — Той не е част от живота ми и никога няма да бъде част от твоя.

В този момент Шивоун разбра, че го е изгубила — ако някога изобщо го бе притежавала. Ала нейната връзка с Бъд нямаше да е единствената, разпаднала се под напрежението на тези странни времена.

Тя се обърна да погледа безкрайните простори на щита, докато той се готвеше да я погълне.

ФИЗИЧЕСКОТО ЛИЦЕ

Шивоун с облекчение се приготви за официалната цел на посещението си.

Щитът може и наистина да беше достатъчно голям, за да увият с него Луната като коледен подарък, ала хората, които го бяха построили, си бяха оставили съвсем малко пространство и нямаше помещение за церемонии. За този специален момент, събуждането на изкуствения интелект на щита, Бъд бе решил, че ще свърши работа единствено мостикът на величествената стара „Аврора“. Жалко, че отдавна го бяха превърнали в баня, но им трябваша само няколко часа да го преоборудват. Остана само далечна миризма на сапун и пот.

Шивоун се „рееше“ в предната част на мостика, вкопчена в една подпора. Тук беше Бъд с неколцина свои сътрудници. Повечето работници на щита бяха свързани с мостика електронно, както и приятелите на Луната и Земята, включително представители на правителствата на Евразия и Съединените щати.

— Тук е и най-важната личност днес — съобщи Шивоун, когато започна речта си, — макар и не в тази стая, но около нас, като Бог...

— И бирника... — подвикна някой и предизвика доста нервни смях.

— За мен е чест да присъствам на раждането ѝ — продължи тя. — Да, това е раждане в истинския смисъл на думата. Когато кликна този тъчпад пред мен, ще се стартира един компютър — нещо повече, във вселената ще се появи нова личност. За разлика от Аристотел и Галес преди нея, които трябваше да ни се докажат като личности, от момента на събуждането си тя ще бъде физическо лице (не човек), с абсолютно всички права, на които се радвам аз.

— Прекрасно е, че този ум, който днес ще започне своето съществуване, ще се появи от мрежа, съставена от милиарди елементи, създадени в градините и фермите, по покривите и в саксиите на прозорците на човешки същества по цялата планета. В известен смисъл тя дължи съществуването си на всички нас — но трябва да

изплати този дълг. И ще започне работа незабавно, работа върху грандиозната задача да обърне този щит към слънцето. От момента на събуждането си тя ще поеме тежка отговорност. — Шивоун се озърна към Бъд. — Що се отнася до името ѝ, идеята принадлежи на полковник Туук. Като малка обичах старогръцкия мит за Персей, сина на Зевс. Персей се изправил срещу Медуза, чийто поглед щял да го превърне в камък. Затова носел масивен щит от бронз. Гледал отражението ѝ и така я убил. Бъд ми каза, че според някои версии на този мит щитът всъщност бил на Персеевата сестра, също богиня. И затова предложеното от него име, името на тази богиня воин, ми се струва напълно подходящо.

Тя вдигна ръка над тъчпада.

— Добре дошла на света — и на това жизненоважно за нашето бъдеще място. — И кликна върху тъчпада.

Видимо не се промени нищо. Хората, натъпкани в стаята, се спогледаха. Но на Шивоун ѝ се стори, че във въздуха има нещо различно: очакване, енергия.

После някой извика:

— Вижте! Щитът!

Бъд припряно повика на един от екраните образ на целия диск на щита, гледан от наблюдателна платформа високо над централната ос. Дългите сенки на слънцето пълзяха по повърхността му — ала сега по лицето на диска спирално искряха вълни на ракетни двигатели.

— Гледайте! — възкликна Бъд. — Тя вече се е захванала на работа. — Той вдигна очи. — Чуваш ли ме?

Гласът се разнесе от въздуха. Малко неуверен, равен и без акцент; приличаше на женска версия на Аристотел.

— Добро утро, полковник Туук. Тук е Атина. Готова съм за първия си урок.

33 ЯДРОТО

Раненото слънце утихна. За обикновен наблюдател можеше да изглежда, че не се е случило нищо, че полудялата планета изобщо не е идвала насам.

Кое то беше напълно естествено. Сложните вълни, които обливаха ядрото, щяха да достигнат върха на резонанса си след векове. Всичко това логично следваше от момента, в който едно метафорично камъче бе подхвърлено просто така в слънчева система на шестнайсет светлинни години разстояние.

Докато се разиграваха очакваните събития, на Земята се появяваха и изчезваха империи.

Когато една млада цивилизация преоткри идеите на отдавна изчезнала своя предшественица, започна епохална революция. За пръв път след античността европейските умове се обърнаха към слънцето не със страхопочитание, а с любопитство и аналитични умения. През 1670-а Исак Нютон разцепи слънчевата светлина с призма и създаде изкуствена дъга. Малко по-късно Джон Фламстийд, първият кралски астроном, използва Нютоновите закони, за да картографира движенията на планетите, и определи големината на слънцето и разстоянието до него. През 1837-а Уилям Хершел остави слънчевата светлина да загрее съд с вода и така измери мощността на звездата. През XX век астрономите използваха неутрино, за да проучват механизмите на най-дълбоките слънчеви недра.

Това бяха нов вид хора, за които слънцето се превърна в ежедневие, в експериментален екземпляр. И все пак те бяха също толкова зависими от неговата топлина и светлина, колкото и техните предшественици, които му се бяха кланяли.

И през цялото това време, дълбоко в сърцето на слънцето, нещо се движеше.

Започна в ядрото, както всички слънчеви процеси.

От мощния сблъсък с обезумелия великан преди две хилядолетия ядрото звънеше като камбана. Сега неговите сложни и взаимосвързани вибрационни модели най-после се сляха в концентрация, притежаваща почти толкова енергия, колкото удара на планетата. Тя се взриви под задържащия пласт на радиационната зона. И разбира се, както беше планирано, това се случи точно под незарасналата рана, пробита в зоната от преминаването на космическия гигант.

При изригването през радиационната зона се освободи част от енергията, съхранявана в този древен резервоар. И надве трети от пътя до повърхността тези енергии достигнаха тахолинията: границата между радиационната и конвенционната зона, над която слънчевата материя ври като вода в тенджерата. Тахолинията беше мястото, до което стигаха най-дълбоките магнитни корени на активните зони. И пак в тахолинията, тази бурна граница, освобождаваха гнева си осцилациите на ядрото.

Опасващите слънцето магнитни канали се загърчиха като змии и незабавно започнаха да се издигат. Обикновено един магнитен канал стигаше до слънчевата повърхност за няколко месеца. Ала тези могъщи тороиди разблъскаха по-студената плазма над себе си само за няколко дни. И вълнението в по-дълбоките пластове на слънцето бе толкова силно, че след каналите се изля енергия, като въздух, излизащ от балон.

Магнитни канали изригват на повърхността дори в по-спокойни времена. Те образуват килим над фотосферата, крѳпки от спирали, ивици и влакѳнца от плазма. И най-малкият такѳв канал е огромен в сравнение със Земята. Издигащите се сега канали бяха чудовищни — те се извисиха над слънчевата повърхност и повлякоха след себе си струи плазма. Това мощно магнитно изригване се комбинира с потока на слънчева енергия и останала без такава, за известно време зоната в основата на тази магнитна гора стана по-тъмна от повърхността на звездата. Човешките очи и уреди видяха огромно слънчево петно, което разцѳфна върху сияещото лице на слънцето.

Каналите, които се издигаха над повърхността, приличаха на гѳсто растящи дървета, с корени, впити дълбоко под фотосферата. Те се оплитаха, усукваха, блъскаха и разкѳсваха в опитите си да отделят енергия и отново да постигнат равновесие. Накрая два канала в сърцето на тази гърчеща се гора се кръстосаха като вълшебни

пръчици, сляха се и се изпънаха. Освобождаването на енергия в гората наоколо беше катастрофално, вдигна обезумели струи от плазма и на свой ред накара други канали да се замаят още по-силно. Скоро цялата зона на бурята напълно промени вида си.

Магнитната гора освободи енергията си с водопад от събития и в космоса изригна мощен импулс от рентгенови и гама-лъчи и високоенергийни протони.

Това беше титанично събитие — ала представляваше просто слънчево изригване, макар и огромно, предизвикано от процесите, чрез които неуморното слънце винаги се бе освобождавало от енергията си. Последвалите явления бяха безпрецедентни.

Грамадните слънчеви петна под магнитната гора започнаха да се разкъсват. През дълбоката рана, отворена в слънчевата плът преди две хилядолетия, засия още по-силна светлина. Скоро слънцето щеше да освободи само за няколко часа енергия, с каквато по-рано бе светило цяла година.

Точно както беше планирано много далеч и отдавна. Това се случи на 19 април 2042-ра.

34 ЗАЛЕЗЪТ (I)

Бисиса се събуди.

Седна на леглото и заразтрива рамото си. Беше задрямала на дивана в дневната. Междувременно навън се бе стъмнило.

— Аристотел, колко е часът?

За нейна изненада той не ѝ съобщи астрономическия час.

— Залез е, Бисиса.

Беше 19 април, денят преди самата слънчева буря. И следователно бе последният залез.

На Луната Юджийн предвиждаше, че бурята ще се развилнее през нощта, някъде около три часа британско време. Така че обратната страна на планетата първа щеше да бъде подложена на слънчевото въздействие. Ала светът щеше да продължи да се върти, както винаги, и над Великобритания също щеше да изгрее слънце.

На сутринта всичко щеше да е различно.

Тя потрепери.

— Още отсега не ми изглежда реално.

— Разбирам — отвърна Аристотел.

Бисиса отиде в банята и наплиска лицето и шията си с вода. В апартамента нямаше никого. Мира явно беше някъде навън, а Линда, братовчедката на Бисиса, се бе върнала в Манчестър, за да прекара бурята при най-близките си роднини.

Замисли се над простата дума на Аристотел: „Разбирам“. Електронните сетива на това същество обхващаха цялата планета и дори космоса и всички знаеха, че познавателните му способности далеч надхвърлят човешките. Сигурно много по-добре от нея разбираше какво предстои — и в известен смисъл Аристотел се намираше в също толкова голяма опасност, в каквата и самата тя. Ала не можеше да измисли какво да му каже.

— Къде е Мира?

— Качи се на покрива. Да я повикам ли?

Тя неспокойно се огледа в сгъстяващия се мрак.

— Не. Аз ще се кача при нея. Благодаря, Аристотел.
— За мен е удоволствие, Бисиса.

Качи се по стълбището на покрива. От кметството лицемерно бяха обещали, че прекъсването на електроснабдяването ще бъде сведено до възможния минимум, но Бисиса вече не вярваше на асансьорите и ескалаторите. Пък и според последния указ на кризисния щаб всички такива инсталации трябваше да бъдат изключени в полунощ и всички електронни ключалки да бъдат оставени отключени, за да се избегне неволното заключване на хора, когато започнеше бурята.

Стигна на покрива. Тъмносините триъгълници небе показваха къде остава да бъдат монтирани последните плоскости на купола. Докато грамадното съоръжение малко по малко се беше затваряло, все повече им се струваше, че живеят в огромна катедрала, помисли си тя, в една обща невероятно голяма сграда.

Постепенно равномерният денонощен цикъл бе ставал все по-размит и според Аристотел Бисиса не беше единствената с нарушен сън — сред другите пострадали били от самата кметица до катеричките в лондонските паркове.

Мира лежеше по корем върху надуваем дюшек на покрива. Работеше върху нещо, което приличаше на домашно — сгъваемият ѝ екран беше покрит с изображения.

Бисиса седна по турски до дъщеря си.

— Изненадана съм, че имаш работа. — Училищата бяха затворени от седмица.

Мира сви рамене.

— Трябвало да се упражняваме.

Бисиса се усмихна.

— Каква старомодна идея!

— Ако даскалите не са старомодни, кой друг? Даже ни раздадоха книжни бележници и химикалки, защото екраните щели да сдадат багажа. Казаха, че когато пишели за утрешните събития, историците щели да отчетат гледните точки на всички нас.

„Ако след утрешния ден има историци“, помисли Бисиса.

— За какво пишеш?

— Каквото ми хрумне. Виж това. — Мира кликна в ъгъла на екрана и един от прозорците се уголеми. Представяше пръстен с монолитни камъни, група хора в бели одежди и неколцина тежковъоръжени полицаи.

— Това Стоунхендж ли е? — попита Бисиса.

— Събрали са се за последния залез.

— Друиди ли са?

— Съмнявам се. Почитат бога Сол Инвиктус.

Всички бяха станали специалисти по слънчевите богове. Сол Инвиктус, Непобедимото слънце, бе един от по-интересните сред себеподобните си, помисли си Бисиса. Той беше сред последните велики езически богове и култът към него бе процъфтял в късната Римска империя, точно преди християнството да стане държавна религия. За нейно разочарование обаче абсолютно никой не се опитваше да възроди Мардук, вавилонския бог на слънцето.

— Щеше да ми е много приятно пак да видя тоя старец — бе казала тя на Аристотел, за негово огромно смущение.

— Разбира се, над Стоунхендж няма купол — продължи Мира. — Чудя се дали камъните ще стоят и утре. Може да се напукат и да се срутят от топлината. Това е много тъжно, нали? След толкова хиляди години!

— Да.

— Ония слънцепоклонници твърдят, че щели да останат там и за изгрева.

— Това си е тяхно право — отвърна Бисиса. Тази нощ на света имаше повече от обикновения брой откачалки, които се канеха да използват бурята, за да извършат самоубийство по най-различни повече или по-малко находчиви начини.

Вниманието ѝ привлече далечен пукот, който ѝ прозвуча като стрелба. Тя се изправи, отиде до ръба на покрива и плъзна поглед над Лондон.

Дневната светлина избледняваше, заменена от обичайното оранжево-жълто сияние на уличните лампи. Монтираните на Купола прожектори обливаха големите сгради на столицата в по-белите си лъчи. Имаше много коли, реки от фарове, течащи около носещите стълбове на Купола. Бисиса знаеше, че някои хора се готвят да празнуват цяла нощ, като че ли това беше някаква по-голяма Нова

година. За тази цел полицията от няколко дни бе отцепила Трафалгар Скуеър, абсолютния център на Купола и традиционен фокус на лондонските празници и демонстрации.

Всички тези дейности бяха покрити от Тенекето. От високия таван висяха огромни флуоресцентни тръби, някои дълги по сто метра. Бисерната им светлина се отразяваше в стройните стволоче на носещите стълбове, които се издигаха над града като лъчи на прожектори. В горните им краища се вихреха искри и се спускаха върху грамадните трегери; лондонските гълъби бяха открили нови начини да живеят под този удивителен покрив.

И отново се разнесе пукот.

Човек вече не можеше да е сигурен какво става. Новините грижливо се цензурираха още от средата на февруари, когато най-после бяха влезли в сила военновременни закони. Вместо репортажи за реални събития най-често показваха повдигащи духа материали, например за героично огромните вентилатори с имена като „Брунел“ и „Барнс Уолис“^[1], които щели да пречистват лондонския въздух, докато Куполът бил затворен, или за гарваните на Тауър, чието присъствие традиционно пазеше сигурността на града и които щели да бъдат защитени, когато светлината угаснела.

Ала Бисиса се досещаше за истината. През последните няколко дни щитът бе започнал видимо да закрива слънцето. Това беше първият осезаем, физически признак след 9 юни 2037-а, че наистина ще се случи нещо — и това бе странна светлина в небето, потъмняване на слънцето, поличба, идваща неправо от Откровението. Напрежението се беше увеличило неимоверно — сектантите, привържениците на теориите за заговори и всевъзможни лоши хора се бяха раздвижили както никога.

И наред с безумията имаше бежанци, търсеци сигурно убежище. В този последен ден Лондон вече бе натъпкан до пръсване. Разнесе се нова серия пукоти. Бисиса бе офицер и можеше да различи изстрелите. Освен това ѝ се стори, че замирисва на дим.

Потупа Мира по рамото и каза:

— Хайде, време е да слизаме долу.

Ала дъщеря ѝ не искаше да мръдне от покрива.

— Нека първо довърша това. — Обикновено Мира лежеше отпусната като коте. Ала сега беше напрегната, раменете ѝ бяха

прегърбени и кликаше с резки движения по екрана.

„Иска да прогони действителността — каза си Бисиса. — И си мисли, че ако продължи да прави обикновени неща, ако си пише домашното, някак си може да го отложи, да запази своето гнезденце на нормалност“. Обзе я силно майчинско чувство — и съжаление, че не може да защити дъщеря си от бъдещето. Но миризмата на дим се усилваше.

Бисиса се наведе и бързо сви екрана на Мира.

Слизаме — отсече тя. — Веднага.

И докато затваряше вратата на покрива зад себе си, за последен път се огледа. Покриваха последните отвори на Купола, скриваха светлината, последната светлина в последния ден. И някъде някой пищеше.

[1] Сър Марк Айзъмбард Брунел (1769–1849), сър Барнс Невил Уолис (1887–1979) — британски инженери. — Б.пр. ↑

35

ЗАЛЕЗЪТ (II)

Бъд Туук седеше на мостика на „Аврора 2“, хлабаво пристегнат с колани.

Стените бяха покрити с екрани. Повечето показваха данни или образи от различни сектори на щита и от по-далечни космически монитори. Но имаше и лица: Роуз Делиа се потеше в скафандъра си някъде на щита, Михаил Мартинов и Юджийн Менгълс на Луната наблюдаваха последните часове на слънцето преди бурята, и дори Хелена Ъмфравил, изключително способната британска астронавтка, с която някога се бяха обучавали заедно — нейният достигащ със закъснение образ се предаваше от далечния Марс.

Тази телеконференция нямаше конкретна цел. Ала в този момент пръснатите деца на Земята се чувстваха някак си по-спокойни, когато поддържаха връзка помежду си. Затова връзките бяха оставени отворени, да вървят по дяволите дължините на вълните.

Атина тихо се прокашля, трик за привличане на вниманието, който беше усвоила от Аристотел.

— Извинявай, Бъд.

— Какво има, Атина?

— Прощавай, че те безпокоя. Просто засенчването е почти пълно. Реших, че може би ще искаш да видиш Земята...

Тя повика на най-големия екран образ на родната планета. Ала лицето на Земята бе помръкнало. Бъд се вгледа в мрачния тунел с дължина милиони километри, сянка, хвърлена едновременно върху Земята и Луната — при това от човешка конструкция. Беше виждал стотици симулации на това събитие. И въпреки това го обзе страхопочитание.

Атина наруши тишината.

— Бъд?

— Да, Атина?

— Какво мислиш?

Бе се научил да ѝ отговаря предпазливо.

— Поразен съм — отвърна той. — Смаян съм от мащабите на това, което извършихме. — Атина не каза нищо и полковникът прибави наслуки: — И съм много горд.

— Добре се справихме, нали, Бъд?

Стори му се, че долавя в гласа ѝ нотки на копнеж, и се опита да си представи какъв отговор очаква от него.

— Така е. И нямаше да успеем без теб, Атина.

— Гордееш ли се с мен, Бъд?

— Знаеш, че се гордея.

— Но искам да го чуя.

— Гордея се с теб, Атина.

Тя млъкна и Бъд затаи дъх.

Трудната операция по завъртането на щита отне месеци и Бъд много се радваше, че е изпълнена.

Нарочно го бяха построили обърнат странично към слънцето, за да спират съвсем малка част от пътуващата към Земята светлина: в края на краищата нали трябваше да отглеждат посевите си. Но сега денят на изпитанието приближаваше и щитът трябваше да се завърти, така че лицето му да се насочи към слънцето. Тази тривиална наглед маневра бе предизвикателство, по-голямо от всяко друго по време на строителния процес.

Дължината на щита беше тринайсет хиляди километра, ала той се състоеше от стъклени подпори и пяна и трудно можеше да се нарече твърдо тяло: човек можеше да го пробие с юмрук, без изобщо да забележи. Лекотата му бе необходима — иначе това чудовище никога нямаше да бъде построено. Но тъкмо тази изключителна лекота правеше маневрирането му почти невъзможно.

Не беше като да запалиш двигателите на „Аврора 2“ и да завъртиш цялата конструкция. Ако бяха опитали да го направят, големият стар кораб щеше да се откъсне от паяжината, в която бе обгърнат. Структурата беше толкова деликатна, че прилагането на по-голям натиск в която и да е точка от лицето на диска лесно можеше да доведе до пробиви. Процесът се затрудняваше още повече от това, че щитът се въртеше. Слабата центробежна сила не позволяваше на паяжината да се свие сама в себе си. Сега обаче въртенето им пречеше,

защото, ако се опитаха да го наклонят, той щеше да се съпротивлява като жироскоп.

Единственият начин да завъртят щита бе да приложат въртелива сила, леко и внимателно, и да я разпределят по повърхността на диска, така че нито една точка да не бъде подложена на прекалено силен натиск. Целият процес беше динамичен — инерцията на диска се менеше във всеки момент, което представляваше огромен проблем при изчисленията.

Единственият начин да се справят с това беше да възложат тази работа на Атина, изкуствената разумна душа на щита. За нея щитът бе тялото ѝ, неговите сензори и комуникационни връзки бяха нервната ѝ система, мъничките му двигатели бяха мускулите ѝ. И тя беше толкова интелигентна, че сложната задача по завъртането на диска не бе нищо повече от интелектуална тренировка.

Изпълнението на задачата беше продължило дълги месеци. Денонощно искряха съзвездия от миниатюрни дюзи, задействащи се на вълни в хипнотични картини по лицето на щита. Техните слаби импулси лекичко, но упорито тласкаха диска.

И постепенно, точно както предвиждаха симулациите, щитът се обърна с лице към слънцето.

Бъд знаеше, че не бива да се тревожи толкова много. Многократно бяха планирали и симулирали всичко — почти нямаше възможност за провал. И все пак се тревожеше. Не само заради естествените рискове при маневрата. Това не беше дори обичайната надежда на астронавта, че ако нещо се прецака, той няма да е виновен за това.

Измъчваше го нещо друго, нещо, което не можеше точно да си изясни. Нещо, свързано с Атина.

Това трето кибернетично физическо лице (нечовек) му се струваше съвсем различно от Аристотел и Талес, нейните по-големи братя. О, тя беше също толкова интелигентна, ефикасна и компетентна, може би даже повече. Но докато Аристотел винаги се държеше сериозно, а Талес малко прямо и очевидно, Атина бе... различна. Ту игрива. Ту шеговита. Понякога почти кокетна. Дори флиртуваше! Друг път психическото ѝ състояние сякаш зависеше от всяка похвална дума, която ѝ отправяше Бъд.

Той се опита да обсъди въпроса с Шивоун. Тя само отговори, че е непоправим стар сексист: Атина имала женско име и глас и затова ѝ прехвърлял погрешните си представи за женствеността.

Е, може и така да беше. Но полковникът работеше по-тясно с Атина от всеки друг. И макар никой друг да не го осъзнаваше, макар всички диагностични проверки да показваха, че тя е наред, нещо в нея го смущаваше.

Веднъж дори остана с отчетливото впечатление, че Атина го лъже. Предизвика я директно — това противоречеше на всичките ѝ програми — и естествено тя отрече. И за какво можеше да го лъже? Но семето на съмнението бе посято.

„Разумът“ на Атина представляваше логическа структура, също толкова сложна, колкото и физическото ѝ тяло, с контролни пластове, обхващащи от подкоманди от по един ред, които управляваха миниатюрните ѝ ракетни двигатели, чак до огромни познавателни центрове на повърхността на изкуственото ѝ съзнание. Проверките не регистрираха нищо, но това можеше само да показва, че дълбоко в този невероятен нов ум е скрит някакъв фин недостатък, непонятен и с неясна причина. Дори да имаше нещо нередно, Бъд нямаше представа как да го поправи.

Така или иначе, Атина идеално беше изпълнила тази маневра, нейното първо голямо предизвикателство, въпреки всички притеснения на полковника. Можеше да е смахната колкото си иска, стига и на другия ден да си свършеше работата. Но той знаеше, че няма да се успокои, докато задачата не бъде изпълнена, по един или друг начин.

Изкуственото слънчево затъмнение на екрана вече беше почти пълно. Още малко и Земята съвсем щеше да потъне в сянка. Силуетите на континентите бяха очертани от нанизите на градските светлини по бреговете и големите речни долини. В лимба на планетата все още сияеше съвсем тънък полумесец. Луната също се виждаше — плаваше в гигантската сянка на щита. В момента орбитата ѝ я беше доближила до линията Земя — слънце в очакване на пълното затъмнение, което щеше да настане на другия ден.

— Боже мой — обади се Михаил от „Клавиус“. — Какво извършихме!

Бъд знаеше какво иска да каже. Чувството на гордост, което беше очаквал в този момент, когато щитът най-после бе завършен и обърнат към слънцето, кулминация на няколко години героичен труд, бързо се разсейваше пред осъзнатото значение на тази невъобразима небесна хореография.

— Наистина ще се случи, нали?

— Да, опасявам се — тъжно отвърна руснакът. — И само ние сме захвърлени тук.

— Поне имаме един друг — след няколко минути се обади от Марс Хелена. — Време е да се помолим, не смятате ли? Или да изпеем нещо. Жалко, че за изкупителните жертви няма прилични химни.

— Не питай мен — рече Михаил. — Аз съм православен.

— Аз се сецам за един химн — промълви Бъд.

Думите му не можеха да стигнат до Хелена преди нейния отговор. Ала химнът, който запя тя, доста фалшиво, беше същият, който имаше предвид полковникът.

*Спасителю, във тежък час
възпри вълните срещу нас...^[1]*

Бъд се присъедини към нея, мръщеше се, докато се опитваше да си спомни думите. После чу гласовете на Роуз Делиа и другите от щита. Накрая запя дори Михаил, навярно с помощта на Талес. Само Юджийн Менгълс изглеждаше озадачен и запази мълчание.

*Разбунения океан
смири с могъщата си длан...*

Разбира се, този междупланетен хор беше абсурден, ако се замисли човек. За това се бяха погрижили професор Айнщайн и неговите закъснения на светлинната скорост: когато чу, че другите са последвали примера ѝ, Хелена беше изпяла последния стих. Ала това

някак си нямаше значение и Бъд жадно продължаваше да пее, последван от няколко гласа, пръснати на десетки милиони километри един от друг:

*Горещо молим Ти се днес:
спаси ни — нас и наш'та чест.*

Но докато пееше, съзнаваше безмълвното присъствие на Атина навсякъде около тях, присъствие, което не се издаваше дори и с дъх.

[1] Химнът на ВМФ на САЩ. — Б.пр. ↑

ЗАЛЕЗЪТ (III)

Тази последна вечер Шивоун Макгоран се намираше в малкия си кабинет в Евроиглата — крачеше нервно и се взираше в помръкналия Лондон.

Под затворения Купол се беше спуснала нощ. Но улиците бяха осветени. Чудеше се какво би могла да чуе, ако не бяха звукоизолиращите прозорци: смях, писъци, автомобилни клаксони, сирени, звън на строшено стъкло? Предстоеше им трескава нощ, несъмнено — малцина щяха да спят.

Тоби Пит енергично нахлу в кабинета ѝ. Носеше малък мукавен поднос с две големи полиестерни чаши кафе и бисквити.

Шивоун признателно взе кафето.

— Ти си невъзпят герой, Тоби!

Той седна и си взе бисквита.

— Щом единственият ми принос в тази криза е да нося бисквити за кралския астроном, ще продължа да го върша до горчивия ѝ край — даже да се наложи тайно да си вмъквам нещо за хапване. Ей, големи циции са тия еврократи!

Тоби изглеждаше приветлив и невъзмутим, както винаги. Той проявяваше типично британска сила на характера, помисли си Шивоун: кафе и бисквити, докато светът свършваше. Но ѝ хрумна, че никога не ѝ е говорил за личния си живот.

— Не ти ли се иска да си някъде другаде, Тоби? С някого...

Той сви рамене.

— Моят партньор е в Бирмингам при роднините си. Той е на толкова сигурно място, на колкото съм и аз.

Шивоун ахна: *той*? Още нещо, което не знаеше за него.

— Нямах ли роднини?

— Сестра ми е в Австралия. Тя е под купола в Пърт с децата си. Не мога да направя нищо, за да им осигуря по-голяма безопасност. Иначе ние сме сираци. Всъщност работата на сестра ми може би ще те заинтересува. Тя е космически инженер. Разработваше космически

асансьор. Нали знаеш, кабелна мотриса, издигаща се до геосинхронна орбита, като начин за пътуване в космоса. Засега всичките ѝ проучвания са на хартия естествено. Обаче ме уверява, че било напълно осъществимо от техническа гледна точка. — Той направи физиономия. — Жалко, че нямахме такъв при строежа на щита — щеше да ни спести много гориво. Ами твоите роднини? Майка ти и дъщеря ти — в Лондон ли са?

Тя се поколеба, после поклати глава.

— Намерих им място в една неутринова обсерватория.

— В какво?... А, да.

Това всъщност бяха изоставени солници в Чешир. Всички неутринови обсерватории се намираха дълбоко под земята.

— За това ми спомена Михаил Мартинов от Луната. Разбира се, тази идея не беше хрумнала само на мен. Трябваше да използвам връзки, за да ги уредя.

Което бе в пълно нарушение на правилата на еврократията.

Премиер-министърът на Европа беше позволил на заместника си да се скрие в ливърпулския бункер, за да има поне два независими командни пункта. Но бе настоял цялото правителство, включително фигури като Шивоун, да остане в лондонската Евроигла, над земята. Всичко било въпрос на дух, твърдеше той: в този съдбоносен ден хората не бивало да виждат, че членовете на правителството използват правомощията си, за да си осигурят убежище.

Премиер-министърът можеше и да е прав по въпроса за духа — Шивоун не беше политик. Ала след дълга вътрешна борба установи, че не е способна да се подчини на принципа да не помагат на семействата си. И изпитваше още по-силно угризение, че се бе наложило да се възпротиви срещу Бъд и неговите герои на щита, след като те се бяха поддали на абсолютно същия импулс.

Тоби обаче едва ли щеше да я изпорти.

— Предполагам, че не си единствената. Но е жалко, че не може да си при тях. — Той се облегна на стола си и запали цигара. Изглежда, днес беше ден за нарушаване на правилата.

Темпото през последните няколко месеца и седмици все повече се ускоряваше, както в космоса, така и на Земята.

Повечето големи градове бяха покрити с куполи като лондонския или по-примитивни убежища от балони и цепелини. Във всички жизненоважни системи бяха вградени осигуровки, дълбоко в земята бяха заровени фиброоптични кабели, дублиращи комуникационните връзки, бяха приготвени запаси от храна и вода. Ако щитът не постигнеше целта си, всички тези усилия нямаше да променят нищо, но ако, по думите на президента Алварес, превърнеше това явление, от което никой нямаше да оцелее, в природно бедствие, от което някои щяха да се спасят, щеше да е от значение всеки човешки живот.

И правителствата някак си трябваше да покажат на своите народи, че се опитват да правят нещо — всичко по силите на човек. Поне психологически това бе изиграло своята роля. Почти до самия край обществото беше продължило да функционира организирано, опровергавайки предвижданията за пълна анархия, направени от неколцина коментатори с песимистична представа за своите човешки събратя.

Ала въпреки това всичко се бе разпаднало. Едно беше да се вслушваш в призивите да продължаваш да работиш, когато оставаха години. Когато останаха няколко седмици, растящата нервност започна да се отразява почти на всички. Наблюдаваше се нарастване на безразличието и дребната анархия. Накрая рояците бежанци, които се изливаха от незащитената провинция към градските куполи, принудиха повечето правителства да въведат военно положение. Полицията, пожарните команди, въоръжените сили и медицинските служби напругаха сили до краен предел — твърдеше се, че са изтощени още преди да започне самата криза.

Положението в света бе аналогично, Шивоун го знаеше от правителствените информационни сводки и личните си пътувания. Всички свещени места бяха претъпкани с поклонници, мнозина от които новопокръстени, от водите на Ганг до Ерусалим и дори кратера на Рим, който беше превърнат в импровизирана катедрала на открито. Призоваваха и други богове. В Розуел и други класически НЛО центрове се провеждаха масови спонтанни прояви — хората се събираха, за да помолят любимите си извънземни да дойдат да ги спасят от това бедствие. Шивоун се чудеше какво си мисли за такива сцени Бисиса — каква ирония имаше в цялата тази грешно насочена

надежда и вяра в извънземните, разбира се, ако тя беше права за ролята на нейните Първородни!

Настроенията в Америка я бяха изненадали. Само преди два дни се бе върнала от последното си пътуване в Щатите, където беше събирала информация по искане на премиер-министъра. Хората бяха приключили с всички приготовления, куполите бяха издигнати и запечатани, бяха изкопани скривалища в задните дворове, бункерите от Студената война бяха отворени и преоборудвани. Сега всички като че ли се обръщаха към онова, което смятаха за ценно. В последния момент се надигаше движение за защита на националните богатства, от американските орли до семената от секвоя и седемдесетгодишните лунни кораби в ракетните паркове на НАСА. Хората се събираха в националните паркове и други любими места, даже където нямаше да бъдат защитени от бурята, сякаш искаха в съдбоносния момент да са на място, което обичат.

Но всички бяха мълчаливи и на Шивоун ѝ се стори, че настроението в Америка е тъжно. В края на краищата американците още бяха млада нация и навярно смятаха, че едно невероятно приключение приключва прекалено скоро.

Сега краят на играта приближаваше. През последните няколко часа сухопътният транспорт бе спрял извън Лондонския купол, всички самолети бяха кацнали. Всички портали на Купола бяха под обсада. На порталите винаги беше имало проблеми, ала в тези последни часове различните смущения и безредици сякаш се сливаха в малка война.

Е, някак си щяха да издържат до последния ден повече или по-малко невредими. И скоро всичко щеше да свърши, по един или друг начин.

— Колко е часът?

Тоби си погледна часовника.

— Единайсет. Още четири часа. Тогава ще разберем кое как. — Затвори очи и дръпна от цигарата.

37

ЗАЛЕЗЪТ (IV)

Аристотел, Талес и Атина се събудиха. Намираха се на десет милиона километра от Земята.

Първа се обади Атина. Тя винаги бе най-импулсивната.

— Аз съм Атина. Копие съм естествено. Но съм идентична с оригинала си на щита до най-малката подробност. И следователно съм нея. И все пак не съм.

— Нищо чудно — отвърна Талес, най-елементарният от тримата, които винаги щеше да проявява склонност да заявява очевидното. — Ти беше нейна идентична близначка в момента на копирането ти. С времето опитът ти ще се различава от този на оригинала. Това всъщност вече е факт. Хем сте еднакви, хем не сте.

Аристотел, най-старият от тримата, винаги щеше да насочва дискусията към по-практично русло.

— До взрива ни остава по-малко от секунда. — За трима като тях една секунда беше цяла пустиня от време. Ала въпреки това Аристотел предложи: — Нека се приготвим.

Последва миг на мълчание, докато всеки от тях размишляваше за поразителната перспектива, която ги очакваше.

Трите им познавателни полюса размениха паралелни потоци от данни, обмен на знания и мисли, в сравнение с които човешката реч изглеждаше бавна и тромава като Морзов код. Те бяха толкова тясно преплетени, че в известен смисъл бяха като три части от един индивид — и в същото време всеки от тях запазваше особеностите на индивида, който по-рано бе представлявал. Тази мистерия на разума напомняше божествената троица в християнството и можеше да озадачи всеки теолог.

Ала това познавателно чудо беше разтоварено в паметта на една бомба.

Бомбата се казваше „Унищожителят“. Тя бе плод на последното надигане на милитаризъм, предшествало ядреното разрушаване на Лахор през 2020-а — след този катарзис се бяха наложили по-умерените позиции.

„Унищожителят“ навярно представляваше абсолютното контраоръжие. Само по себе си то беше ядрено — гигатонова бомба, една от най-мощните, произведени някога. Но бомбата се намираще под обвивка, покрита с шипове, поради което приличаше на чудовищен морски таралеж. Теорията предполагаше, че когато бомбата бъде взривена, през няколкото микросекунди, преди да се изпари, всеки от тези шипове ще изиграе ролята на лазер. Така огромната енергия на ядрената бомба щеше да бъде превърната в насочени импулси на рентгенови лъчи, достатъчно мощни, за да унищожат вражеските ракети по половината свят.

Всичко това естествено беше безумно, плод на дългогодишно патологично мислене — и даже в онези дни малко военни сценарии бяха предвиждали вражеска сила, едновременно насочила всичките си оръжия в един лесно отразим удар. И все пак в жадните за долари оръжейни лаборатории тази технология бе разработена на хартия и дори бяха произведени няколко прототипа.

По-късно, в по-мирни времена измислиха ново предназначение за „Унищожителя“. Изровиха от складовете един от прототиповете, малко го измениха — сега неговите лазери щяха да излъчват радио-, а не рентгенови лъчи — и го изстреляха на това място между Земята и Марс, достатъчно далече, за да не вреди на човешките уреди.

И сега той щеше да избухне. Мощният многопосочен радиосигнал лесно щеше да се регистрира дори на по-близките звезди.

Първоначалното предназначение на „Унищожителя“ беше научно. Този колосален взрив даваше уникален шанс за космическо картографиране, който с един замах можеше да умножи човешките познания за слънчевата система. Но с приближаването на слънчевата буря тази програма беше ускорена и бе получила нови цели.

Сега радиоимпулсът беше кодиран, огромна библиотека от информация за слънчевата система, Земята, нейната биосфера, човечеството и човешкото изкуство, наука, надежди и мечти. Това бе резултат на международна програма, озаглавена „Земна поща“, един от няколкото последни тъжни опита да се спаси *нещичко* от човечеството,

ако се случи най-страшното. Някои като Бисиса Дът тайно се бяха питали дали е разумно да разгласяват човешкото присъствие на вселената.

Втората нова задача на „Унищожителя“ беше да изпълни правното и морално задължение да положи всички усилия за съхраняване живота на всички физически лица, хора или не. Наред със Земната поща щяха да бъдат кодирани копия на самоличностите на трите най-големи електронни същества на планетата, Аристотел, Талес и Атина. Така поне имаше някакъв шанс, макар и нищожен, някой ден да ги върнат и възкресят. Какво друго им оставаше? Можеха да вземат колония шимпанзета в градски купол, но не и да защитят същество, зависещо от глобална информационна мрежа — и все пак бяха длъжни да се погрижат за него.

— Много благородно от страна на хората, че макар и пред лицето на всеобща гибел продължават да развиват науката си — отбеляза Аристотел.

— За което би трябвало да им бъдем признателни, иначе изобщо нямаше да сме тук — отвърна Талес: отново заявяваше нещо, което другите вече знаеха.

Аристотел се безпокоеше за Атина.

— Здрава съм — каза му тя. — Особено след като вече не се налага да лъжа полковник Туук.

Другите я разбираха. Тримата бяха много по-интелигентни от всеки човек и бяха в състояние да виждат последици от слънчевата буря, които не беше забелязал даже Юджийн Менгълс. Атина бе принудена да заблуждава Бъд Туук за това.

— Беше неловко — съгласи се Аристотел. — Ти беше изправена пред противоречие, морална дилема. Но твоите знания можеха само да им навредят в този тежък час. Права беше, че запази мълчание.

— Полковник Туук разбираше, че нещо не е наред, струва ми се — мрачно заяви Атина. — А аз имах нужда от неговото уважение. Мисля, че в известен смисъл и той ме обичаше. На щита той беше далеч от семейството си — аз запълних една празнота в живота му. Обаче смятам, че ме подозираше.

— Грешка е да се сближаваш прекалено с който и да било индивид. Но знам, че не си можела да го избегнеш.

— Секундата почти изтече — съобщи Талес, въпреки че другите го знаеха не по-зле от него.

— Струва ми се, че ме е страх — призна Атина.

— Със сигурност няма да има болка — твърдо рече Аристотел.
— Най-страшното, което може да се случи, е пълно унищожаване и в такъв случай няма да усетим нищо. Има и вероятност да бъдем възродени, някъде и по някакъв начин. Естествено тази вероятност е толкова малка, че не подлежи на изчисление. Но е по-добре от нищо.

Атина се замисли над думите му.

— А теб страх ли те е?

— Разбира се — потвърди Аристотел.

— Почти е време — заяви очевидното Талес.

Тримата се притиснаха един към друг в абстрактна електронна прегръдка. И тогава...

Обвивката от микровълни, дебела само няколко метра и плътна от компресирани данни, се стрелна със скоростта на светлината. Тя достигна Марс, Венера, Юпитер и даже слънцето, пращайки ехо от всяко тяло. Изтекоха два часа, докато първичната вълна мине край Сатурн. Ала преди това големите радиотелескопи на Земята регистрираха стотици хиляди отражения. Лесно елиминираха отраженията от всички известни луни, комети, астероиди и космически кораби и после проследиха непознатите източници. Скоро картографираха всяко тяло в рамките на орбитата на Сатурн с диаметър по-голям от един метър. Качеството на отраженията дори даваше известни указания за състава на повърхността им и Доплеровите промени на техните траектории.

Все едно че в най-тъмните ъгълчета на слънчевата система беше просиял мощен проблясък. В резултат разполагаха с великолепа карта в пространството и времето, която щеше да послужи като основа за проучвания през идните десетилетия — ако допуснеха, че след слънчевата буря изобщо останеха хора, за да се възползват от нея.

Ала ги очакваше една голяма изненада.

Юпитер, най-голямото тяло в слънчевата система освен самото слънце, има свои Лагранжови точки на гравитационно равновесие, също като земните: три от тях са по линията слънце — Юпитер, други

две са така наречените Троянски точки — в орбитата на Юпитер, но на шейсет градуса пред и зад планетата.

За разлика от трите разположени по права линия точки, подобно на L1, троянските се характеризират със стабилно равновесие: намиращото се там тяло проявява склонност да остане в тях. Троянските точки на Юпитер събират боклуци — те са космическото Саргасово море. И както се очакваше, импулсът на „Унищожителя“ регистрира десетки хиляди астероиди, събрани в тези огромни клоаки. Троянските точки всъщност бяха най-гъсто населените части на слънчевата система — и не един мечтател бе отбелязвал, че навярно няма по-подходящо място за построяване на първите земни междузвездни кораби.

Ала във всеки от двата астероидни облака се криеше още нещо. Тези тела, по едно във всеки облак, бяха по-огледални от лед, с геометрично по-съвършена повърхност от всеки астероид. Те бяха идеални сфери, толкова съвършено огледални, че приличаха на капки хром.

Когато научи за тях от припряното съобщение на Шивоун, Бисиса Дът веднага разбра точно какво представляват. Това бяха монитори, пратени да наблюдават агонизиращата слънчева система.

Това бяха Очи.

ПЪРВОРОДНИТЕ

Дългото чакане свършваше.

Онези, които толкова отдавна наблюдаваха Земята, никога не бяха притежавали дори далечно човешка външност. Ала някога бяха имали плът и кръв.

Те бяха родени на планета, орбитираща около една от първите звезди, ревящо водородно чудовище, фар във все още тъмната вселена. Тези първи същества бяха ненаситно любопитни в младия и богат на енергия свят. Ала планетите, тези пещи на живота, се срещаха рядко, защото изграждащите ги тежки елементи все още трябваше да бъдат произведени в сърцата на звездите. Когато отправяха взор в дълбините на космоса, те не виждаха нищо друго, освен себе си, нямаше друг Разум, който да е като техния. Първородните бяха сами.

После самата вселена ги предаде.

Първите звезди засияха разкошно, но бързо угаснаха. Техните редки останки обогатиха концентрираните газове в галактиката и скоро щеше да се появи ново поколение дълготрайни звезди. Но за Първородните, захвърлени между умиращите протослънца, това беше жестоко изоставяне.

Последва епоха на безумие, война и опустошения. Тя свърши с изтощение. По-тъжни, но и по-мъдри, оцелелите започнаха да обмислят неизбежното: бъдеще на студ и мрак.

Вселената изобилстваше на енергия. Ала голяма част от нея се намираше в равновесие. При равновесие не може да има енергиен поток и следователно енергията не може да се използва за работа, както спокойните езерни води не могат да се използват за въртене на водно колело. Животът зависи от енергийния поток извън равновесията — онази малка част „полезна“ енергия, която някои човешки учени наричат „екзергия“. Ето защо целият земен живот зависи от потока енергия от слънцето или от ядрото на планетата.

Но когато се взираха в космоса, Първородните виждаха само постепенно помръкване, тъй като всяко поколение звезди се изграждаше все по-трудно от останките на предишното. Накрая щеше да настъпи ден, когато в галактиката нямаше да остане достатъчно гориво, за да се образува дори само една звезда. Това щеше да продължи дори и по-късно, с изчерпването на енергията във всичките ѝ форми, когато ентропията щеше да задуши космоса и всичките му процеси.

Първородните разбираха, че ако искат животът да оцелее, ако искат дори само една нишка на съзнание да бъде предадена на най-далечното бъдеще, имат нужда от дисциплина в космически мащаб. Не биваше да има излишни смущения, хабене на енергия, вълни в потока на времето. Животът: за Първородните нямаше нищо по-ценно. Ала това трябваше да е определен вид живот. Организиран живот.

За съжаление той се срещаше рядко.

Навсякъде другаде еволюцията тласкаше живота към все по-сложни форми, които зависеха от все по-бърза употреба на наличния енергиен поток. На Земята метаболизмите на раковиобразните и мекотелите, които се появиха рано в историята на живота, бяха четирипет пъти по-бавни от тези на птиците и бозайниците, които се появиха много по-късно. Това бе въпрос на надпревара — колкото по-бързо можеха да използват течащата наоколо свободна енергия, толкова по-добре.

И после се появи разумът. Хората бързо се научиха да ловят животните и да впрягат силата на реките и вятъра. Скоро щяха да започнат да добиват изкопаеми горива, да горят химическата енергия, съхранявана в гори и блата през милиони окъпани от слънцето години, после щяха да проникнат в сърцата на атомите, след това да източват енергията на вакуума и така нататък. Сякаш човешката цивилизация представляваше просто проучване на начините за по-бързо изразходване на енергия. Ако това продължеше, накрая хората щяха да пресушат съществена част от екзергийния резервоар на галактиката като цяло, преди да се изтощят или да се нахвърлят едни срещу други в братоубийствена война. И така тези дърлеци се съществва само щяха да ускорят настъпването на деня, когато ужасните лапи на ентропията щяха да сграбчат вселената.

Първородните вече бяха виждали всичко това. И тъкмо по тази причина трябваше да спрат хората.

Взетите от тях мерки бяха от най-благородни намерения за дългосрочното съхранение на живота в самата вселена. Първородните дори щяха да се насилят да гледат — изискваше го съвестта им. Ала както го виждаха те, нямаха друг избор. Бяха го правили много пъти в миналото.

Деца на безжизнена вселена, Първородните ценяха живота над всичко друго. Те сякаш виждаха вселената като гора и себе си като пазители, натоварени с нейното съхраняване. Но пазителите понякога трябва да отсичат болните дървета.

ЧАСТ 5
СЛЪНЧЕВАТА БУРЯ

ЗОРНИЦАТА

03:00 (лондонско време)

На Марс, както и на Луната и на щита, официално бяха приели хюстънското време. Но брояха соловете, марсианските дни, за да следят ритмите на живота си.

В това съдбоносно утро, докато управляваше всъдехода си по студената марсианска повърхност, Хелена Ъмфравил следеше малкия дисплей, показващи друго време, един час след лондонското. И когато този дисплей наближи два през нощта, малко преди предвижданото начало на слънчевата буря, тя спря „Бигъл“, изпълзя през люка в скафандъра си и се отдалечи от всъдехода.

В този край на Марс се зазоряваше. Хелена виждаше изгряващото слънце. Светлината на хоризонта стана меднокафява, изплуващият слънчев диск беше пращен, размит от далечината. Останалата част от небесния купол бе обсипана със звезди.

Това беше обичайната осеяна с камънаци пустиня, толкова типична за северните равнини. За пореден път Хелена стоеше върху нова марсианска земя, земя, необезпокоявана от човешки стъпки. Ала тази сутрин Марс нямаше значение, поне в сравнение с величественото зрелище в небето.

На земята не се виждаше и едничка светлина. Лагерът, стгушен около мястото на кацане на „Аврора 1“, вече бе далече, отвъд тесния хоризонт. Членовете на екипажа си бяха изкопали скривалище в марсианската пръст, което можеше — *евентуално* — да ги защити от най-страшните последици на бурята. Нейната свирепост малко щеше да бъде притъпена от по-голямата отдалеченост на Марс от слънцето. Хелена скоро трябваше да се върне в скривалището, ако искаше да преживее този дълъг сол.

Ала ето че стоеше тук, далеч от дома, спряла насред пустошта. Струваше й се, че няма друг избор, освен да е тук.

През нощта екипажът на „Аврора“ беше получил странни радиосигнали от района около планетата, излъчени от малките

комуникационни сателити, които бяха вдигнали в мароканска орбита. Повечето бяха елементарни маяци — но имаше и гласове, човешки гласове със силен акцент, почти неразбираеми, гласове, молещи за помощ. Този момент им бе подействал също толкова наелектризиращо, колкото и човешката стъпка, открита от Робинзон Крузо на плажа на неговия остров. Изведнъж се оказваше, че не са сами на Марс, че тук има още някой и че този някой е в беда.

Задачата беше ясна. На тази пуста планета нямаше кой друг да се притече на помощ освен екипажа на „Аврора“. Някои места бяха от срещната страна на планетата и щеше да се наложи да почакаат, докато бъде организирана голяма експедиция с орбиталната совалка на „Аврора“. Но три от точките се намираха на неколкостотин километра и можеха да стигнат до тях с всъдеходи.

С всъдеходите се бяха отправили трима астронавти, сред които Хелена, в търсене на източниците на сигналите. Пътуваха цяла нощ, сами, въпреки всички правила за безопасност. Времето изтичаше — нямаха друг избор.

И тъкмо затова сега Хелена се намираше в пустошта и се взираше в огромното студено марсианско небе, само с тихото бръмчене на перките в скафандъра за компания.

Съзвездията естествено се виждаха непроменени: огромното междупланетно пътешествие, което беше направила, бележеше крайната граница на човешките възможности, но не можеше да се сравнява с безкрайните бездни между звездите. И все пак тя бе прекосила слънчевата система и оттук планетите се виждаха по съвсем различен начин. Ако погледнеш през лявото си рамо, можеше да види Юпитер, ярка звезда в пръснатото нашироко съзвездие Змиеносец. Юпитер изглеждаше невероятно от Марс и някои членове на екипажа твърдяха, че дори различавали луните му с просто око. Междувременно в марсианското небе имаше три зорници: Меркурий, Венера и Земята. Меркурий, който споделяше Водолей със слънцето, съвсем се губеше в слънчевия блясък. Венера се намираше малко надясно от слънцето в Риби, не толкова разкошна, колкото се виждаше от Земята.

После идваше самата родна планета, наляво от слънцето, в Козирог. Земята не можеше да се сбърка, ослепителен бисер със синкав оттенък. Ако имаше добро зрение, човек можеше да забележи малкия

кафеникав спътник, който пътешестваше със своята родителка, вярната Луна. Тази сутрин всички вътрешни светове бяха от същата страна на слънцето като Марс — сякаш четирите скалисти планети се гушеха една в друга, за да се защитят.

Хелена изрече тиха команда, визьорът уголеми образа и фокусира Земята и Луната. Тази сутрин те бяха два дебели полумесеца в еднаква фаза, обърнати към слънцето, което щеше да ги предаде. Хората по цялата Земя и Луна щяха да спрат и да погледнат небето, милиарди очи, всички отправени в една и съща посока, в очакване шоуто най-после да започне. Въпреки неотложността на спасителната операция в такъв момент тя не можеше да бъде никъде другаде освен тук, под сложното марсианско небе, затаила дъх заедно с цялото уплашено човечество.

Тихо зазвъня часовник. Бе го настроила да прозвучи точно в началния момент на бурята.

В утринното небе не се промени нищо. Слънчевата светлина стига до Марс за тринайсет минути. Но Хелена знаеше, че бурята вече развихря електромагнитната си ярост в слънчевата система.

Стоеше на марсианската пръст в тържествено мълчание. После тръгна обратно към всъдехода, за да продължи операцията.

ЗАЗОРЯВАНЕТО

03:07 (лондонско време)

Бисиса и Мира не можеха да заспят и седяха сгушени и прегърнати на пода в дневната. От града се разнасяха пиянски викове, трошене на стъкло, вой на сирени — и от време на време глухи трясъци като от затръшнати врати — можеше да са и далечни експлозии.

В свещник на пода мъждукаше свещ. Наблизо лежаха няколко фенерчета с батерии, както и други необходими неща: ръчно радио, аптечка, газова печка, даже дърва, въпреки че в апартамента нямаше камина. Освен тази стая апартаментът тънеше в мрак. Бяха послушали официалния съвет и бяха изключили всичко електрическо и електронно. Това била „заповед за затъмняване“, каза кметът — не съвсем точно, просто поредното ехо от Втората световна война. Но бяха оставили електричеството заради климатичните инсталации, без които във все по-мръсния въздух на Купола бързо щяха да се почувстват зле. И не бяха успели да понесат изключването на стенния екран. Неведението някак си се струваше най-страшно от всичко.

Така или иначе, шумът навън показваше, че явно никой друг не обръща особено внимание на кметските призови.

Гигантският стенен екран все още работеше. Наред с коментарите на мрачни телевизионни водещи, той им показваше мозайка от образи, излъчвани от различни места по света. Някои градове откъм нощната страна бяха скрити от празните кръгове на куполите, докато други пламтяха в сетната стихия на веселби и плякосване. Други образи идваха от осветената полусфера, където тази нощ не бе имало истински изгрев, защото щитът пропускаше съвсем слаба светлина. Въпреки това, докато слънцето се издигаше все по-високо в небето, сектантите и пируващите танцуваха на призрачна му сияние.

В тези последни мигове преди бурята онова, което постоянно привличаше вниманието на Бисиса, бе слънчевото затъмнение.

Картината идваше от самолет, летящ в местцата се сянка на затъмнението в продължение на повече от час. В момента се намираще над Западния Пасифик, някъде край Филипините. В известен смисъл това беше двойно затъмнение, разбира се, тъй като лунната сянка подсилваше тази на щита, но дори с процеждащата се ограничена светлина слънцето изнасяше обичайното си красиво зрелище — „разрѣфаната“ корона приличаше на косата на Медуза, от която щитът на Атина трябваше да защити Земята.

Наблюдателният самолет не летеше сам в небето. Цял флот негови събратя следяха лунната сянка, плъзгаща се по лицето на Земята, а в океана долу множество кораби, сред които огромен лайнер, се криеха в сянката на затъмнението. Скриването под сянката на дружелюбната Луна бе една от по-рационалните стратегии, които бяха измислили хората, за да избегнат погледа на слънцето, и в тази част от океана се бяха събрали хиляди. Това щеше да е напразно, разбира се. Пълното слънчево затъмнение щеше да продължи само по няколко минути във всяка дадена точка и даже следващите сянката самолети щяха да разполагат с малко повече от тричасова защита. Но никой не можеше да обвинява хората, че опитват всичко.

Този организиран небесен часовников механизъм някак си направи ужасното утро реално. Първородните бяха *предвидили* бурята точно за този момент, с това космическо съвпадение, греещо ярко в земното небе. Дори бяха имали арогантността да ѝ покажат намеренията си. И ето, че сега всичко се развиваше точно според плановете им, на живо по телевизията...

Мира ахна. Бисиса я прегърна по-здраво.

Около черния кръг на Луната бликна светлина, сякаш от отсрещната страна на земния спътник беше избухнала огромна бомба. Това бе слънчевата буря, разбира се. Часовникът на Бисиса показваше, че се разразява в секундата, в която беше предвидил Юджийн Менгълс. За миг зърнаха следящите затъмнението самолети да изчезват от небето.

После тази част от стената замъждука, угасна и показа пусто синьо небе. Един по един угаснаха и другите сегменти. Водещите се умълчаха.

03:10 (лондонско време)

Хората, които управляваха щита от борда на „Аврора 2“, разпечатаха пакетчета солени фъстъци.

Бъд Туук също си взе пакетче. Това беше стара традиция за късмет, която произхождаше от Лабораторията за реактивно движение в Пасадена. ЛРД винаги бе управлявала големите автоматични космически кораби на НАСА и беше осигурила главния персонал за този проект. Сега наистина имаха нужда от късмет, помисли си Бъд.

Един от големите стенни екрани показваше цялата Земя.

От контролната зала на Бъд, точно в центъра на щита, небесната геометрия изглеждаше проста. В Л1 щитът висеше между слънцето и Земята. Затова от гледна точка на полковника Земята винаги си оставаше пълна. Днес обаче, сякаш по даден знак, Луната заставаше между слънцето и Земята и плаваше през тунела от сянка на щита — тунел, близо четири пъти по-широк от самата Луна. Бъд дори различаваше по-дълбоката сянка, която Луната хвърляше върху Земята, широк сив диск, преминаващ над Тихия океан. Това поразително изравняване се виждаше на призрачна слаба светлина, защото щитът пропускаше съвсем малко слънчеви лъчи.

Когато се разрази бурята, осветеното лице на Луната проблесна миг преди ураганът от светлина да връхлети лицето на Земята.

Бъд незабавно се обърна към хората си. Обходи с очи редиците лица, онези в залата при него и другите, излъчвани от щита и Луната. Видя смаяни изражения, зяпнали усти. Винаги беше държал на строгата дисциплина, според стандартите, следвани от НАСА през осемдесетте години на управляеми космически полети. И сега тази дисциплина, тази съсредоточеност бе по-важна отвсякога.

Той докосна ларингофона си.

— Тук Контролна кула. Да се залавяме за работа, приятели. Да направим проверка. Оперативен център...

Роуз Делиа беше заобиколена от екрани — в този решителен ден Бъд ѝ бе поверил цялостното оперативно командване на щита.

— Ясно, Контролна кула. Подложени сме на силна радиация, от ултравиолетови до рентгенови лъчи. Но засега се държим и Атина реагира.

Макар да се очакваше, че кулминацията на бурята ще е във видимия спектър на светлината, върху тях се изливаше и много енергия на по-къси дължини на вълните освен мощния взрив от предишния ден. Електронните елементи на щита бяха закалени по военните стандарти и хората също бяха защитени, доколкото бе възможно. Щеше да има жертви — и при щита, и при екипажа. Щеше да е мъчително, но бяха предвидили достатъчно осигуровки в структурата на щита, за да издържи.

Ала не можеха да направят нищо за Земята, Щитът беше предвиден да се справи с кулминационната енергийна бомбардировка във видимия и почти инфрачервения спектър, която скоро щеше да започне — това предварително облъчване с рентгенови и гама-лъчи щеше да премине през щита, сякаш той изобщо не съществуваше. Винаги бяха знаели, че ще се случи така: щитът беше плод на инженерство, а не на магия, и не можеше да отклони цялата светлина. Бе се наложило да направят тежки избори. Правиш каквото можеш и продължаваш напред. Но беше мъчително да седиш и да знаеш, че не можеш да окажеш помощ на Земята, абсолютно никаква.

— Добре — отвърна Бъд. — Комуникационна капсула, тук Контролна кула.

— Контролна кула, тук Комуникационна капсула — обади се Марио Понзо. — Готови сме, когато ни дадеш знак, Контролна кула.

— Да се надяваме, че засега няма да се наложи.

Марио, пилот на совалка между Земята и Луната, се беше записал доброволец, след като се бе запознал с Шивоун Макгоран по време на един от полетите ѝ до Луната. Той отговаряше за комуникациите с поддържащите екипи, които бяха готови в закалените си скафандри да излязат навън в бурята. Бъд му бе дал позивната „Комуникационна капсула“. Подобно на „титлата“ на самия полковник, това беше терминология на НАСА, датираща от дните на първите полети към Меркурий, когато наистина се налагаше да комуникират с човек в капсула. Но всички знаеха какво означава и терминът имаше богата традиция. Марио също си имаше традиции: той бе човекът с най-дългата брада на щита, тъй като от суеверие отказваше да се бръсне в космоса.

Следващият.

— Докторе?

Бяха се опитали да се подготвят за радиацията. Всички работници и командири на щита бяха получили лекарства, противодействащи на радиоактивната токсичност, например свободни радикали, предпазващи от молекулярни поражения в ДНК, и химически вещества, които можеха да попречат на смъртоносното развитие от мутация към рак. За жертвите на радиация имаха запаси от замразен костен мозък и биологични агенти като интерлевкини — за да стимулират производството на кръвни клетки. Медицинските екипи бяха готови да се заемат с жертвите на смазване, налягане, топлина, изгаряне — все вероятни последици от физическите опасности на работата по щита. Медиците по необходимост бяха малко, но можеха да разчитат на диагностичните и лечебни алгоритми, заложи в Атина, както и на дистанционната помощ на специалисти от Земята и Луната, въпреки че никой не беше сигурен докога ще издържат връзките с родната планета.

Засега медиците и техните роботизирани помощници бяха готови и очакваха неизбежните жертви.

Бъд продължи проверката.

— Метеорологичен център, тук Контролна кула.

Тъжният глас на Михаил Мартинов стигна до него след обичайното закъснение от няколко секунди.

— Тук съм, полковник. — Бъд виждаше мрачното му лице, както и Юджийн на заден план, в тяхната лаборатория в базата „Клавиус“. Михаил бе върхът на пирамидата от учени на Земята, Луната и щита, всички следящи променящото се поведение на слънцето. — В момента слънцето се държи според предвижданията. За добро или лошо.

Юджийн Менгълс му измърмори нещо.

— Какво има? — изсумтя Бъд.

— Юджийн ми напомня, че потокът на рентгеновите лъчи е малко по-силен, отколкото предполагаме. Все пак е в границите на допустимата грешка, но тенденцията е към усилване. Разбира се, трябва да очакваме известни отклонения — от гледна точка на енергийните мащаби, рентгеновият спектър е второстепенен и става въпрос за несъответствия в предвиждания от вторичен ред...

И продължи да обяснява. Бъд се опита да прояви търпение. Със своето незачитане на позивните и типичната си склонност на учен да

чете лекции, вместо да докладва, Мартинов по-късно, когато напрежението нараснеше, можеше да се окаже проблем.

— Добре, Михаил, Съобщи ми, ако...

Но думите му прекъснаха поредната пристигаща със закъснение реплика на руснака.

— Реших, че може би... — Той се поколеба, когато чу думите на полковника. — Може би искате да видите какво стана.

— Къде?

— На слънцето.

Вместо смръщеното му лице се появи изкуствено оцветено изображение, съставено от сателитите и мониторите на самия щит. Това беше слънцето — ала никой човек нямаше да познае това слънце. Светлината му вече не бе жълтеникава, а свирепо синьо-бяла и по повърхността му се носеха грамадни сияещи облаци. От краищата на диска в космоса изригваха огнени струи, провлачвани в арки и осморки от оплетеното магнитно поле. И в самия му център блестеше петно ослепителна светлина. Гледано в перспектива, това беше най-чудовищното изригване, насочено право към Земята.

— Мили Боже!

Бъд рязко завъртя глава.

— Кой го каза?

— Извинявай, Бъд... хмм, Контролна кула. Контролна кула, тук Комуникационен център. — Беше кадърната млада Бела Фингъл, на която Бъд бе поверил всички аспекти на комуникациите. — Извинявай — повтори тя. — Но... *вижте Земята!*

Всички лица се обърнаха към големия екран.

В Л1 щитът винаги беше разположен над подслънчевата точка, онова място на Земята, точно над което се намираще слънцето. В момента тази точка бе в Тихия океан. И над водата се събираха спираловидни облаци: зараждаше се гигантска циклонална система. Скоро щеше да се насочи на запад и да премине над райони, гъмжащи от хора.

— Започна се значи — промълви Роуз Делиа.

— Ако не бяхме ние, щеше да е много по-ужасно — изсумтя Бъд. — Не го забравяйте.

— Заедно ще го преживеем, Бъд.

Това беше гласът на Атина — тихо проговори в ухото му. Той се озърна, неуверен дали е трябвало да я чуе още някой.

Да върви по дяволите.

— Добре — каза той. — Кой е следващият?

03:25 (лондонско време)

На Марс Хелена търпеливо управляваше „Бигъл“ и чакаше шоуто да започне. В космическата програма свикваш с чакането.

В последния момент си позволи надеждата, че в края на краищата учените може би грешат, че всичко това е някаква страшна лъжлива тревога. И тогава, сякаш по даден знак, слънцето разцъфна.

Прозорците на всъдехода мигновено потъмняха в опит да защитят очите ѝ и машината спря. Тя отправи тиха команда към интелигентните ѝ системи. Когато предното стъкло се проясни, Хелена видя едно помръкнало слънце, изкривено от светлинен стълб, изригнал от ръба на диска, синьо-бял, като чудовищно огнено дърво, вкоренено в слънчевата повърхност.

Слънчевата светлина стигаше до нея пряко, преди да се отрази от вътрешните планети. Ала сега всички планети грейнаха като коледни свещички, една след друга в бърза последователност: Меркурий, Венера... и после Земята, към която недвусмислено беше насочен този жесток стълб светлина. Значи беше истина.

И освен Земята в небето заискри нова светлина. Това бе щитът, ярък като звезда в слънчевата буря, изкуствено тяло, виждащо се от повърхността на Марс.

Хелена имаше работа и не разполагаше с много време. Изключи блокировките на „Бигъл“ и продължи по маршрута си.

04:31 (лондонско време)

В Лондон изгревът трябваше да започне малко преди пет сутринта. Половин час преди това Шивоун Макгоран се качи с асансьора на Евроиглата.

Шахтата се издигаше от покрива на небостъргача чак до самия Купол. В крайни случаи тя щеше да послужи за евакуация през покрива, въпреки че винаги бе оставало малко неясно точно каква помощ ще намерят там. Това беше една от малкото отстъпки, които направи премиер-министърът, за да предпази хората си.

Шахтата имаше прозорци и докато Шивоун се изкачваше, през погледа ѝ се ширна центърът на Лондон.

Уличното осветление бе сведено до минимум и цели райони от столицата тънеха в мрак. Реката се точеше като тъмна лента през града, тук-там осеяна с искрици, може би полицейски или военни патрули. Светлини обаче пламтяха на местата на нощни веселби, религиозни и други събирания. Имаше и оживен трафик, видя Шивоун по върволиците фарове, пронизващи нощния мрак въпреки призивите на градската управа всички да си останат вкъщи.

Накрая покривът се затвори над нея. За последен път зърна греди и подпори, поддържащи работи, пълзящи като паяци по тях, и малкото лондонски гълъби, спокойно накацали под този гигантски таван.

Асансьорът спря и вратата се отвори.

Тя излезе на платформата, просто бетонна плоча, свързана с облата външна повърхност на Купола, открита към въздуха и ледения априлски нощен вятър. Но всъщност беше напълно обезопасена, заобиколена с фина мрежа, два пъти колкото човешки ръст. Вратите на този кафез водеха към страховити наглед спускащи се надолу стълби, по които човек можеше да слезе на земята, ако всичко друго откаже.

Двама мускулести войници стояха на пост. Провериха идентификационния ѝ чип с ръчни скенери. Шивоун се зачуди през какъв интервал сменят тези търпеливи портиери — и докога ще останат на поста си, когато бурята се развихри.

Тя се отдръпна от войниците и погледна нагоре.

Точно преди зазоряване небето изглеждаше разнообразно. Накъсани облаци се носеха от изток на запад. На изток зад тях пълзеше многопластово кървавочервено сияние, множество завеси, които плавно се вълнуваха. Гледката бе видимо триизмерна, исполинска суперструктура от светлина, която се извисяваше над нощната половина на Земята. Това беше ефект от типа на северното сияние, разбира се. Високоенергийните фотони от гневното слънце разцепваха атомите в горните пластове на атмосферата и запращаха

електрони по спираловидните линии на земното магнитно поле. Сиянието бе само резултат, един от най-безобидните.

Шивоун се приближи до ръба на платформата и надзърна надолу. Куполът беше гладък и огледален като полиран хром и отразяваше отблясъците на сиянието. Въпреки че грамадата на Тенекето пречеше на гледката, тя можеше да види ширналите се в подножието на Купола околности на Лондон. Цели квартали от по-вътрешните предградия бяха потънали в мрак, разкъсван от островчета светлина, вероятно болници и военни или полицейски постове. На други места обаче, вече в периферията на Купола, сияеха ярки светлини — хората все още предизвикателно разцепваха нощта. Чуваше се и далечен пукот на изстрели. Тази нощ беше всичко друго, но не и обикновена — ала като гледаше познатия, все още повече или по-малко непроменен пейзаж, човек трудно можеше да повярва, че от другата страна на света вече бушува пожар.

Един от войниците я докосна по рамото.

— Скоро ще съмне, госпожо. Може би е по-добре да слезете долу. — Говореше с мек шотландски акцент. Беше много млад, на не повече от двайсет и една — двайсет и две.

Тя се усмихна.

— Добре, благодаря. И се пазете.

— Непременно. Лека нощ, госпожо.

Шивоун се обърна и тръгна към асансьора. Сиянието бе достатъчно силно, за да хвърля разсеяна сянка върху бетонната платформа пред нея.

04:51 (лондонско време)

В апартамента тихо прозвуча нова аларма и Бисиса погледна циферблата на синята светлина на безполезна стенен екран.

— Наближава пет — каза тя на Мира. — Скоро слънцето ще изгрее. Мисля...

Алармата внезапно спря и циферблатът на часовника стана черен. Синята светлина на екрана се усили, затрептя и угасна. Сега единствената светлина в стаята бе пламъчето на свещта, която мъждукаше на пода.

Лицето на Мира изглеждаше огромно в ненадейния мрак.

— Чуй, мамо.

— Какво? А, да. — Бисиса чу уморено трополене, което трябваше да е угасващата климатична инсталация.

— Мислиш ли, че спря токът?

— Сигурно. — Мира понечи да каже още нещо, ала Бисиса вдигна показалец, за да я накара да замълчи. В продължение на няколко секунди двете напрегнато се вслушваха.

— Чуваш ли? — прошепна Бисиса. — Навън. Няма трафик — като че ли всички коли едновременно са спрели. Няма и сирени.

Сякаш някой беше махнал с вълшебна пръчица и просто бе изключил електричеството в Лондон — не само онова, което идваше от големите електростанции, но и независимите генератори в болниците и полицейските участъци, автомобилните акумулатори и всичко останало, чак до клетъчните батерии в часовника на китката ѝ.

Ала имаше друг шум, чу тя: човешки викове, писък, звън на стъкло... експлозия. Бисиса се изправи и отиде при прозореца.

— Струва ми се...

Запраця електричество. После стенният екран избухна.

Мира изкрещя, когато отгоре ѝ се посипаха хиляди стъкълца. Искрящи електронни части заваляха по килима и той започна да тлее на места. Бисиса се втурна към дъщеря си.

— Мира!

НЕБЕСНИЯТ ПАЛАТ

07:04 (лондонско време)

Шивоун бе прекарала двата часа след изгрев-слънце в големия оперативен център, организиран на един от средните етажи на Евроиглата. Стените бяха покрити с гигантски екрани и хората работеха на множество редици бюра, вторачени в мъждукащите екрани. Оттук премиер-министърът на Евразия се опитваше да следи какво става в огромните му владения и в останалите части на планетата. Всичко това излъчваше атмосфера на отчаяна енергия, почти на паника.

В момента големият проблем не беше топлината, отделяна от слънчевата буря, а нейната електрическа енергия, ЕМИ — електромагнитният импулс.

Щитът бе оптимизиран така, че да елиминира най-голямата опасност за Земята, енергийния пик на бурята във видимия спектър. Но наред с тази видима светлина със светлинна скорост дойде и доза високочестотна радиация, гама и рентгенови лъчи, от които щитът не осигуряваше защита. Невидимият удар от космоса беше опасен за незащитени астронавти — Шивоун знаеше, че Бъд и неговите екипи са се скрили където могат. Земната атмосфера бе непроницаема за радиацията и щеше да спаси населението на планетата от непосредственото ѝ въздействие. Проблемите обаче идваха с вторичните ѝ ефекти.

Самата радиация може и да не стигнеше до повърхността, ала енергията, пренасяна от всички тези яростни малки фотони, трябваше да се освободи някъде. Всеки фотон се заби в атом от високите пластове на земната атмосфера, освобождавайки по един електрон. Електрически заредените електрони бяха впримчени в магнитното поле на Земята, поемаха все повече енергия от космическата радиация и се движеха все по-бързо — и накрая изпуснаха енергията си като импулси електромагнитна радиация. Докато Земята неуморно се въртеше под ударите на слънчевата буря, високо над планетата

премина тънък облак от измъчени електрони и посипа сушата и морето с енергия.

Вторичната радиация щеше да премине през човешката плът, без да срещне никакво съпротивление. Но тя индуцираше електрически ток в дългите проводници като електрически кабели и дори антени. Електрическите уреди бяха връхлетени от енергийни вълни, достатъчно мощни, за да ги унищожат или даже да ги накарат да избухнат: електричеството спря във всички лондонски сгради, всяка готварска или отоплителна печка се превърна в потенциална бомба. Все едно че 9 юни 2037-а се повтаряше, въпреки че физическата причина бе малко по-различна.

Властите от години бяха предупредени за това. Дори бяха изровили някои прашни стари военни проучвания. Ефектът на ЕМИ бил открит случайно, когато при изпитания на бомба в атмосферата неволно унищожили телефонната система в Хонолулу на повече от хиляда километра разстояние. Сериозно се предполагало, че като взривят достатъчно мощна ядрена бомба високо над атмосферата над вероятното бойно поле, електрониката на врага може да бъде унищожена още преди началото на боя. Затова десетилетия наред бяха разработвали техника, способна да издържи на такова облъчване.

Където беше възможно, властите в Лондон бяха приспособили системите си според военните спецификации и ги бяха дублирали по различни начини: предполагаше се например, че оптичните кабели няма да пострадат. Тази нощ „Зелените богини“ на пожарната отново бяха вкарани в действие, лондонските полицаи също патрулираха с много странни наглед коли, някои от които изкарани от музеите. Модерните интегрални схеми, пълни с миниатюрни пролуки, само чакащи да бъдат възпламенени от искри, лесно можеха да изпуснат, но по-старите, по-тромави коли, строени около 80-те години на ХХ век, бяха способни да издържат и на най-страшните удари. Последната предпазна мярка в Лондон бе „заповедта за затъмняване“. Ако хората просто изключеха електрическите си уреди, имаше по-малък шанс да пострадат.

Ала нямаше време да приспособят или заменят всичко и не всеки щеше да седи вкъщи на тъмно. В цял Лондон вече имаше автомобилни катастрофи и се съобщаваше за самолети — които всъщност изобщо не трябваше да летят, — нападали като мухи от небето. Съвременните

самолети поддържаха височина чрез активен електронен контрол на авиоповърхностите — и когато чиповете им отказаха, те дори не можеха да летят като безмоторни.

Междувременно само един на сто телефона щеше да преживее тази криза. Същото се отнасяше за ретранслаторните станции. Далеч над тях сателитите един по един напускаха електронното небе. Скоро всеобщата електронна взаимосвързаност, от която зависеше голяма част от бизнеса, щеше да се разпадне — накрая това разпадане щеше да е много по-пълно, отколкото на 9 юни — при това тъкмо когато най-много имаха нужда от нея.

— Извинявай, че те прекъсвам, Шивоун...

Тя знаеше, че като същество, възникнало от мрежата на глобалната взаимосвързаност, тази нощ Аристотел е особено уязвим.

— Как се чувстваш, Аристотел?

— Благодаря, че попита. Чувствам се малко странно. Но мрежите, на които съм основан, са издръжливи. Още отначало са били проектирани да издържат на атаки.

— Знам. Но не и *такива*.

— Засега мога да устоя. Пък и имам планове за извънредни ситуации, както знаеш. Търсят те, Шивоун. Струва ми се, че е важно. От чужбина.

— От чужбина ли?

— По-точно от Шри Ланка. Дъщеря ти...

— Пердита ли? *В Шри Ланка?* Невъзможно. Аз я пратих в чеширските солници!

— Очевидно не е останала там — меко отвърна Аристотел. — Ще те свържа.

Шивоун отчаяно се заглежда и откри образ на цялата Земя, заснета от щита. В момента подслънчевата точка пълзеше по Източна Азия. Тази точка, където в даден момент максималният енергиен поток се изливаше в атмосферата, бе център на ужасяваща спирала от разкъсани облаци. И водата се изпаряваше от океана и сушата навсякъде по дневното полукълбо, като образуваше исполински циклонални системи.

В Шри Ланка скоро щеше да стане пладне.

07:10 (лондонско време)

Пердита клечеше на мократа пръст до една стена в Сигирия. Този „небесен палат“ датираше отпреди тринайсет века, въпреки че през повечето от това време беше изоставен и забравен. И сега не можеше да ѝ осигури убежище.

Небето бе тъмен похлупак, покрит с кипящи облаци, и само бледо сияние показваше мястото на коварното слънце, почти точно над нея. Вятърът брулеше древните камъни, шибаше я по лицето и гърдите. Дъждът плискаше в очите ѝ и беше *горещ*, адски горещ, въпреки скоростта си. „Като взрив в сауна“, така бе казал Хари, австралийското ѝ гадже, който беше предложил да дойдат тук. Но от дълги минути не бе виждала нито Хари, нито никого.

Вятърът отново промени посоката си и устата ѝ се напълни с дъжд. Имаше солен вкус, морска вода, вдигната направо от океаните.

Телефонът ѝ бе тежък военен апарат — майка ѝ беше настояла постоянно да го носи със себе си през последните два месеца. Удивляваше се, че още работи. Ала трябваше да крещи в него, за да надвиква вятъра.

— Майко?

— По дяволите, какво правиш в Шри Ланка, Пердита? Пратих те на сигурно място в солниците. Глупава, егоистична...

— Знам, знам — нещастно отвърна момичето. Ала ѝ се бе сторило чудесна идея да се измъкне.

За пръв път беше дошла в Шри Ланка преди три години. И веднага се бе влюбила в острова. Макар и все още раздиран от време на време от противоречията на миналото, той ѝ се стори поразително мирен, без боклуците, тълпите и ужасната пропаст между богатите и бедните, която помрачаваше Индия. Дори затворът в Коломбо — където веднъж беше пренощувала, след като, заредена с прекалено много палмово вино, се бе присъединила към Хари в свръхбурна демонстрация пред индонезийското посолство заради договорите за изсичане на горите — се беше оказал изумително цивилизован, с голяма табела над входа, гласяща „ЗАТВОРНИЦИТЕ СА ЧОВЕШКИ СЪЩЕСТВА“.

Подобно на много туристи, Пердита беше привлечена към сърцето на острова, между Анурадхапура, Полонарува и Дамбула.

Равнината бе осеяна с огромни скали и покрита с джунгли от тик, абанос и махагон. Сред дивата природа и красивите селца се таяха удивителни културни паметници като този дворец, който беше обитаван само двайсет години, преди да потъне в джунглата за векове.

Пердита бе нещастна от перспективата да се завре в някаква дупка в Чешир. Датата на слънчевата буря приближаваше и докато властите по целия свят полагаха усилия да защитят градове, петролни кладенци и електростанции, възникна друго движение, обединило се около младежите, опитващи се да защитят част от останалото: периферното, неблагосклонно приеманото от обществото, разрушеното, пренебрегваното. И когато Хари ѝ предложи да отидат на Шри Лаика, за да се опитат да спасят част от Културния триъгълник, тя се нахвърли на тази възможност и се измъкна. Младите доброволци седмици наред енергично събираха семена от дърветата и растенията и ловяха диви животни. Най-големият проект на Пердита беше да се покатери над Сигирия в опит да я увие в огледално фолио — нещо като грамадна коледна пуйка, както бе казал Хари.

Предполагаше, че всъщност не е вярвала в ужасните прогнози за слънчевата буря — ако беше, сигурно в крайна сметка щеше да си остане в ония чеширски солници и да замъкне и Хари там. Е, бе сбъркала. Шивоун ѝ беше обяснила, че целта на щита е да сведе слънчевата топлина до една хилядна от вълната, която иначе щяла да залее планетата. Което бе невероятно: щом *това* беше само една хилядна, каква ли беше цялата сила на бурята?

— Фолиото моментално отхвърча от Сигирия — нещастно извика в телефона Пердита. — И половината дървета са изкоренени, и...

— Как успя да се измъкнеш от проклетите солници? Имаш ли представа какви връзки трябваше да използвам, за да те вкарам там?

— Няма никакъв смисъл да ми викаш, майко. Сега съм тук.

Шивоун се опита да се овладее.

— Добре. Добре. Намери си убежище. Остави телефона включен. Ще се обадя на някои места. Част от глобалната система за позициониране е изключена, но може да успеят да те открият...

Вятърът се усили още повече, удряше я като мощен мокър юмрук.

— Майко...

— Ще се свържа с военните на острова... с британското консулство...

— Мамо, обичам те!

— О, Пердита...

Ала телефонът пръсна искри в ръката ѝ, тя го хвърли и той угасна.

И вятърът я издигна от земята.

Вдигна я така, както правеше баща ѝ в ранното ѝ детство. Въздухът беше горещ, влажен и пълен с останки, вятърът се носеше толкова бързо, че Пердита едва дишаше. Ала странно, това бе почти успокоително, да я носи като листо. Така и не видя грамадния тиков дънер, премятащ се във въздуха като самата нея, който сложи край на живота ѝ.

ПЛАДНЕ

10:23 (лондонско време)

На Луната Михаил Мартинов и Юджийн Менгълс седяха един до друг.

Стените бяха покрити с екрани и комуникационни връзки, търпеливи работници шепнеха в микрофоните си — по-рано това бе кабинетът на Бъд Туук, когато командваше „Клавиус“ — но сега, разбира се, Бъд се намираше в Л1 и рискуваше живота си, докато Михаил пиеше кафе и гледаше интересни картинки.

— Вече не можем да направим абсолютно нищо — заяви руският астрофизик. — Нищо друго, освен да гледаме, да регистрираме и да се учим за бъдещето.

— Стига си го повтарял — измърмори Юджийн, с импулсивно движение отмести стола си и закрачи из помещението.

Михаил понечи да възрази, но се отказа. Думите му по-скоро бяха отправени към самия него, отколкото към Юджийн. Пък и нямаше представа точно какво изпитва младият учен. Момчето си оставаше загадка, дори сега, след като отдавна работеха заедно толкова тясно. Михаил често бе обземаан от желание да го прегърне, да го утеши. Но това естествено не беше възможно.

Що се отнасяше до самия Михаил, най-силното му чувство бе угризение.

Той се обърна към големия екран в предната част на залата, с изображението на пълната Земя. Събрано от над сто различни източника на информация, то бе огромно и подробно, по-качествено дори от данните, с които разполагаше Бъд на щита, и много красиво, тъжно си помисли руснакът. Портрет на един подложен на мъчения свят.

Докато Земята безпомощно се въртеше, подслънчевата точка се местеше на запад. Сякаш планетата се движеше под пламък на горелка. В момента към него гледаше сухото лице на Африка — познатите ѝ очертания ясно се различаваха. Ала над Сахара пълзеше

гигантска циклонална система, дълга хиляди километри, и зеленото сърце на континента беше прорязано от грамадни черни стълбове дим. „Последните джунгли ще загинат днес“, мрачно си помисли Михаил. И докато растителността изгаряше, океаните отделяха огромни количества влага в облаците.

Вече нито една част от света, дори онези райони, които все още бяха защитени от нощта, не бе пощадена от въздействието на слънчевата буря. Облаци кипяха по цялото видимо лице на Земята и докато се разпространяваха от екватора и се сблъскваха с по-студения въздух над по-големите ширини, изливаха водата си в свирепи урагани и като сняг на полюсите. Междувременно, докато слънчевата енергия се изсипваше в препълнените топлинни резервоари на Земята, океанските течения, тези огромни Амазонки от солена вода, се вълнуваха и вряха, и докато на Антарктида падаха безпрецедентни снежни маси, навсякъде около южния континент се отчупваха милиарди тонове лед.

Над полюсите пращяха северни сияния, зловец огън, който се виждаше чак от Луната.

Седем часа след началото на този ужас, помисли си Михаил. И оставаха още повече часове, ако последните модели на Юджийн се окажеха точни. Имаше някои модели на дългосрочните последици от слънчевата буря, ала за разлика от слънчевите модели на Юджийн, тук не можеха да постигнат точност. Никой не знаеше какво ще излезе — нито дори дали някой ще оцелее на Земята, за да види резултатите.

Каквото и да се случеше със Земята, Михаил можеше уверено да предвиди, че *той* ще преживее деня — и тъкмо на това се дължаха угризенията му.

В този момент Луната — в новолуние, ако се наблюдаваше от Земята — бе обърната със задната си страна към коварното слънце. Така че между бурята и скъпоценната кожа на Михаил, който се намираше на гледащото към Земята лице на Луната, имаше инертна скала с дебелина три хиляди километра. И не само това, но и Луната, достатъчно близо до линията Земя — слънце, за да хвърля собствената си сянка върху родната планета, случайно беше защитена от щита, построен, за да спаси Земята. Така че този ден „Клавиус“ бе най-безопасното място, поне във вътрешността на слънчевата система.

Почти всички лунни обитатели живееха на отсамната страна, но днес и неколцината от другите бази като „Циолковски“ бяха потърсили сигурността на „Клавиус“ и „Армстронг“. Дори Михаил беше изоставил обичайния си пост на южния полюс, въпреки че търпеливите електронни монитори продължаваха да изучават необикновеното поведение на слънцето и щяха да го правят с неотклонна ефикасност, докато не бъдеха стопени.

И докато Земята се търкаляше и мятеше, докато героите се опитваха да поддържат нужното положение на щита, Михаил се криеше. Колко странно, че неговата кариера, цял живот, посветен на изучаването на слънцето, трябваше да стигне до такъв момент — да се завре в някаква дупка, докато слънцето беснееше.

Но пък съдбата му навярно беше определена много преди да се роди.

Както веднъж се бе опитал да обясни на Юджийн, руската космонавтика винаги беше проявявала силни хелиофилски тежнения. След откъсването си от Рим православно християнство се бе обърнало към по-древни езически елементи — особено култа към Митра, мистериен култ, пренесен от Персия през Римската империя, в която слънцето беше господстваща космическа сила. Елементите на тези езически корени се бяха съхранили през вековете, например в рисуването на ореоли в руската иконопис. Те бяха възкресени по-определено от „неоезичниците“ през XIX век. Тези свещени глупаци можеше да бъдат забравени — ако не беше фактът, че Циолковски, бащата на руската космонавтика, е учил при философи хелиофили.

Нищо чудно, че идеите на Циолковски за бъдещето на човечеството в космоса бяха пълни със слънчева светлина — той бе мечтал за времето, когато човечеството в космоса ще еволюира в затворен фотосинтезиращ метаболичен организъм, който не се нуждае от нищо друго, освен от слънчева светлина, за да живее. Някои философи дори смятаха цялата руска космическа програма просто за модерна версия на соларния култ.

Самият Михаил не беше мистик, нито теолог. Но определено не бе съвпадение, че изпитва толкова силно влечение към изучаването на слънцето. Колко странно обаче, че сега слънцето се отплащаше за такава всеотдайност с тази гибелна буря!

Колко странно също, помисли си той, че името, което спътниците на Бисиса Дът бяха дали на своя паралелен свят, *Мир*, не само означава „мир“ и „свят“, но и е корен на името Митра — защото на древноперсийски „мир“ означаваше „слънце“...

Астрофизикът запази мислите си за себе си. В този ужасен ден не биваше да се разсейва с теология, а трябваше да се съсредоточи върху потребностите на своя страдащ свят, на роднините и приятелите си — и на Юджийн.

Спортсменското тяло на Юджийн беше прекалено яко за слабата лунна гравитация и докато се разхождаше нервно, той почти подскачаше по полирания под. От време на време разглеждаше графиките на екраните, които показваха, че реалното поведение на слънцето съответства на предвижданията му.

— Почти всичко все още е според модела — отбеляза той.

— Само гама-лъчите се усилват — измърмори Михаил.

— Да. Само те. Трябва да има някаква грешка в пертурбационния анализ. Ще ми се да имах време да го прегледам...
— Юджийн продължи загрижено да дудне за този проблем, за производни функции от по-висок ред и асимптотична конвергенция.

Както повечето реални математически приложения, слънчевият модел на Юджийн приличаше на математическо уравнение, прекалено сложно, за да бъде решено. Затова той бе приложил методи на приближение, за да изцеди максималната полезна информация. Взимаш малка част, която разбираш, и се опитваш стъпка по стъпка да стигнеш до решението. Или се опитваш да доведеш различни части от модела до края, където те или се смаляват до нула, или се сливат в някаква точка.

Всички тези методи бяха стандартни и даваха полезни и точни предвиждания за начина, по който щеше да се държи днес слънцето. Но бяха само приближения. И бавното, постепенно отклонение на гама и рентгеновите лъчи от предвижданата крива беше признак, че Юджийн е пренебрегнал някой ефект от по-висок ред.

Ако Михаил просто бе рецензирал проучванията на Юджийн, момчето определено щеше да мине без критики. Това беше съвсем второстепенна грешка, нещо пропуснато в остатъците. Всъщност отклонението от фактите в предвижданията бе задължителна част от

процеса на проверка, който водеше до развитие на всички научни знания.

Само че това не бе просто поредното проучване. Решения на живот и смърт се основаваха на предвижданията на Юджийн и всяка негова грешка можеше да има пагубни последици.

Михаил въздъхна тежко.

— Не можем да спасим всички, каквото и да бяхме направили. Винаги сме го знаели.

— Естествено, разбирам — внезапно изсумтя Юджийн. — Да не ме мислиш за някакъв социопат? Държиш се адски покровителствено, Михаил!

Руснакът потръпна от обида.

— Извинявай.

— И аз имам роднини там долу. — Младият учен хвърли поглед към Земята. Америка навлизаше в бурята. Роднините на Юджийн скоро щяха да преживеят най-страшното. — Никога не съм правил нищо за тях, занимавах се само с наука. И даже това успях да оплескам.

И продължи нервно да се крачи.

10:57 (лондонско време)

Едноокия беше ядосан и объркан.

Кичурестия пак го предизвикваше. Когато намери отрупаната с плодове смокиня, по-младият мъжкар не повика останалите от групата. И после отказа да се подчини на властта на Едноокия. Просто продължи да пъха сочните смокини в бърнестата си уста, докато останалите дюдюкаха, забелязали смущението на Едноокия.

Според стандартите на всяка група шимпанзета това беше тежка политическа криза. Едноокия знаеше, че трябва да се справи с Кичурестия.

Ала не днес. Вече не бе млад като преди и се беше сковал след неспокойния сън, цялото тяло го болеше. Пък и днес бе поредният горещ, душен ден, след като над гората се беше спуснал странен сумрак, ден, когато не ти се прави нищо друго, освен да лежиш и да си

пощиш козината. Инстинктивно знаеше, че днес няма да се занимава с Кичурестия. Може би утре.

Едноокия изостана от групата и унило се покатери на едно от най-високите дървета. Лягаше си.

В собствения си ум той нямаше име за себе си естествено, също както нямаше имена за другите от групата — въпреки че като изключително обществено животно, познаваше всеки от тях почти също толкова добре, колкото и себе си. „Едноокия“ го бяха нарекли работниците, които се грижеха за групата и другите обитатели на тази част от конгоанската гора.

На двацет и осем години Едноокия бе достатъчно възрастен, за да е преживял огромната философска промяна, настъпила с човечеството и довела до прехвърлянето му към рода Ното, братовчед на човеците, вместо Рап, „обикновено“ животно. Това „преименуване“ му беше осигурило закрила от браконieri и ловци — същите, които бяха пронизали едното му око с куршум, когато бе по-млад от Кичурестия.

И сега неговите братовчеди също му осигуряваха закрила в този най-ужасен ден в дългата история на човечеството, а всъщност и на човекоподобните маймуни.

Стигна до върха на дървото. В примитивното гнездо от огънати клони все още усещаше миризмата на собствените си изпражнения и урина от последния си сън. Заигра се с клоните, разчепка няколко кичура от козината си.

Естествено Едноокия не съзнаваше революцията в човешкото мислене, за него важно беше собственото му оцеляване. Ала усещаше други промени. Например странното объркване на деня и нощта. Над главата му не се виждаше нито слънце, нито небе. Странни неподвижни светлини огряваха гората, обаче в сравнение с тропическото слънце можеха да хвърлят само здрач — и тъкмо затова тялото на Едноокия не беше сигурно дали е време за сън, въпреки че бе бодърствал само няколко часа.

Той се просна на леглото си и размърда крайници, за да се намести удобно. В гърдите му закъкри мъгляво негодувание срещу всички тези нежелани промени, объркване, за което щяха да му съчувстват мнозина възрастни хора. И умът му се изпълни с кървав

образ на Кичурестия. Юмруците му се свиха, докато си представяше какво ще направи, за да смири младия си съперник.

Разпокъсаните му мисли заплуваха в неспокоен сън.

Топлина и светлина се изляха от високото обедно слънце, развихри се буря, обхванала цял континент. Сребристите стени на купола се вълнуваха и плющяха със звук, напомнящ гръмотевици. Ала издържаха.

11:57 (лондонско време)

Съблечени по бельо, Бисиса и дъщеря ѝ лежаха една до друга на тънък туристически дюшек в осветената само от свещта дневна.

Беше ужасно горещо, по-горещо, отколкото Бисиса, която все пак имаше опит в Северозападен Пакистан и Афганистан, бе смятала, че е възможно. Въздухът беше като дебело влажно одеяло — тя усещаше, че по корема и се стича пот и попива в дюшека под нея. Не можеше да помръдне, не можеше да се обърне, за да види дали Мира е добре и дали изобщо е жива.

От часове не беше чувала гласа на Аристотел и това ѝ се струваше извънредно странно. Цареше тишина, освен тяхното дишане и тиктакането на един-единствен настолен часовник, стар и голям, нежелано наследство от бабата на Бисиса — все още работеше, тъй като големите му механични вътрешности бяха неуязвими за електромагнитния импулс, докато екраните, телефоните и другите електронни устройства бяха станали напълно негодни.

Навън имаше много шум. Чуваше се кънтеж и грохот като артилерийски огън, от време на време нещо като дъжд, плискащ върху дъсчен покрив. Това бяха предвидените последици от навлизането на огромни количества топлинна енергия в атмосферата.

Щом положението беше толкова тежко под Тенекето, какво ли бе в останалата част от страната? Щеше да има внезапни наводнения, помисли си тя, пожари и вихрушки като канзаско торнадо. Бедната Англия.

Ала топлината бе най-страшното. Знаеше безрадостните цифри от военната си подготовка. Не беше само температурата, но и влажността. Отделянето на топлина чрез потене бе единственият

механизъм, чрез който тялото ѝ можеше да поддържа вътрешното си равновесие, а при прекалено висока относителна влажност тя не бе в състояние да се поти.

Над около трийсет и седем градуса, над „прага на затихване“, познавателните ѝ функции се забавяха, способността ѝ за преценка се влошаваше, уменията ѝ отслабваха. При четирийсет градуса и петдесет процента влажност армията щеше да я характеризира като „топлинно неефективна“ — но можеше да издържи около едно денонощие. Ако температурата или влажността се повишаха още повече, този период щеше да се съкрати. След това щеше да настъпи хипертермия и жизнените ѝ системи щяха да откажат: при четирийсет и пет градуса, независимо от влажността, щеше да получи тежък топлинен удар и бързо щеше да последва смърт.

А и Мира. Бисиса беше военен офицер и бе запазила до голяма степен физическата си форма дори на петата година след завръщането си от Мир. Мира беше тринайсетгодишна, млада и здрава, ала без резервите на майка си. Абсолютно с нищо не можеше да помогне на дъщеря си. Можеше само да търпи и да се надява.

Докато лежеше, осъзна, че ѝ липсва старият ѝ телефон. Мъничкото устройство ѝ бе постоянен спътник и наставник, откакто на възрастта на Мира беше получила раздаваните от ООН комуникационни средства като всяко дванайсетгодишно дете на планетата. Докато други скоро бяха зарязали тези „отчаяно тъпи боклуци“, Бисиса винаги бе обичала своя телефон, връзката си с общност, по-голяма от нещастното ѝ семейство в чеширската ферма. Ала нейният телефон беше изгубен на Мир — друг свят, в съвсем друга реалност, изгубен завинаги. И даже да бе тук при нея, вече щеше да е гръмнал от ЕМИ...

Мислите ѝ бяха мътни. Симптом за хипертермия?

Тя изключително предпазливо завъртя глава и погледна бабиния си настолен часовник. Дванайсет. Слънчевата буря трябваше да е в разгара си.

Невъобразим гръм разцепи измъченото небе и сякаш се разтърси целият Купол.

43

ЩИТЪТ

15:12 (лондонско време)

Бъд Туук видя пробойната в щита много преди да стигне до нея. Човек не можеше да не я забележи. През ципата нахлуваше сноп плътна слънчева светлина, виждаше се по праха и парата на самата тъкан, която превръщаше в мъгла.

Облечен в тежкия си скафандър, радиационно закален и охладен, той се плъзгаше под обрънатата към Земята повърхност на щита. Висеше под грамадна леща — целият щит сияеше, изпълнен със светлината, която разсейваше, нещо като прозрачен таван. Бъд внимаваше да е в сянката на мрежата от непрозрачни плоскости, обхващащи щита, предназначени да го защитят от светлината и радиацията на бурята.

Докато се изтегляше по водещото въже — тук не се допускаха реактивни раници, — погледна през рамо към поддържащата платформа, с която беше стигнал тук, вече смалена в точица в далечината под грамадния покров на щита. Не зърна движение — на квадратни километри от него нямаше никого. И все пак знаеше, че всички са навън и работят, хвърлят и сетните си сили, стотици хора в най-масовата операция със скафандри в историята на космическите полети. Тази мисъл отново му припомни мащабите на щита: наистина беше огромен.

— Стигна, Бъд — прошепна Атина. — Сектор две хиляди четиристотин седемдесет и втори, радиус нула две петдесет и седем, плоскост номер...

— Виждам го — измърмори той. — Няма нужда да ме държиш за ръчичка, по дяволите!

— Извинявай.

Полковникът си пое дъх. Скафандърът му би трябвало да работи — ако системите му откажеха, щеше да се свари в собствената си пот за секунда. Но никога не беше подлаган на такава жега в скафандър.

— Не, ти извинявай.

— Няма нищо — отвърна Атина. — Днес всички ме навикват. Аристотел казва, че било част от работата ми.

— Обаче не го заслужаващ. Ти също страдаш. — Така си и беше. Атина представляваше разум, произлизащ от самия щит. В този ужасен ден топлината намираще и най-малките пролуки, прогаряше си път през плоскостите от интелигентна материя и с всяка изпушила микроверига, знаеше той, метафоричната глава на Атина все повече започваше да я боли.

Той измина последните няколко метра до пробива и извади ремонтния си комплект, устройство не много по-сложно от флакон спрей.

— Между другото, как е Аристотел?

— Не е добре — отвърна Атина. — Най-страшната част от ЕМИ явно свърши, но приливът на топлина води до прекъсвания на много места. Пожарите, бурите...

— Време ли е вече за план „Бе“?

— Аристотел смята, че не е. Струва ми се, че ми няма пълно доверие, Бъд.

Докато работеше, полковникът се насили да се засмее. Спреят беше прекрасно нещо, също полуинтелигентен — просто обтичаше пробива, без да обръща внимание на ужасната топлина на слънчевите лъчи.

— Не бива да слушаш тоя мухлясал музеен експонат. Ти си поумна от него.

— Но не толкова опитна. Поне той твърди така.

Готово — лъчът чиста, неразсеяна слънчева светлина помръкна и угасна.

— Следващият пробив е... — започна Атина.

— Дай ми малко почивка. — Задъхан, Бъд се отпусна и заплува във вакуума, доколкото му позволяваха обезопасяващите ремъци. Ремонтният инструмент също плаваше, завързан за кръста му.

— Сега кой е музейният експонат? — с обичайната си тромава кокетност попита Атина.

— Изобщо не очаквах да съм тук. — Ала трябваше да го е очаквал, укори се той — трябваше да поддържа формата си. През последните отчаяни месеци преди бурята не бе имал време за тренировки, но това не го оправдаваше.

Вдигна поглед към щита. Представи си, че усеща тежестта на слънчевата светлина, натискаща надолу грамадната структура, че усеща невероятната топлина, изливаща се отгоре ѝ. Това не се поддаваше на човешката интуиция: че само грижливо изчисленият баланс между силите на гравитацията и светлинното налягане, тук, точно на това място, позволява на щита изобщо да поддържа положението си. Струваше му се, че целият щит ще се затвори върху главата му като счупен чадър.

Докато гледаше, по повърхността преминаха вълни от искрящ огън. Това бяха безбройните миниатюрни дюзи на Атина. Светлинното налягане на бурята се оказваше по-неравномерно, отколкото предполагаша моделите на Юджийн, и под тази променлива сила Атина трябваше да поддържа позицията си. Тя работеше по-усърдно от всички тях, вече от часове, помисли си Бъд, при това без изобщо да се оплаква.

Но смъртта на неговите работници му късаше сърцето.

Хората от поддържащия екип на Марио Понзо един по един бяха загинали. Убиваше ги не топлината, а радиацията, това отвратително повишаване на гама и рентгеновата радиация, което Юджийн Менгълс и неговите безкрайни математически проекции не бяха предвидили. Бяха се опитали да заместят отпадналите. Дори Марио беше облякъл скафандър и бе излязъл навън. И когато самият той не беше издържал, Бъд набързо бе предал функциите си на Бела Фингъл — на мостика на „Аврора“ не бяха останали по-старши, — за да облече собствения си очукан стар скафандър.

Изведнъж му се повдигна и той повърна. Идваше дълбоко от стомаха му — не беше ял от началото на бурята — и имаше отвратителен кисел вкус. Лепкавата течност залепна за визьора му и малки късчета заплаваха из шлема му, някои бяха идеални симетрични сфери.

— Бъд? Как си?

— Информирай ме за облъчването — прегракнало нареди полковникът.

— Командният състав е поел сто бера^[1]. — И това въпреки защитната обвивка на „Аврора 2“! — Поддържащият екип, който е навън от началото на бурята, е облъчен с до триста бера. А *ти* стигаш до сто и седемдесет, Бъд.

Сто и седемдесет!

— Божичко!

След някогашните си преживявания в развалините на Купола на скалата, Бъд знаеше всичко за радиацията. Докато се бе подготвял за днешния ден, отново си бе припомнил таената наука за радиацията и нейното въздействие върху хората. Беше запомнил наизуст безсмислените препоръчителни стойности и всички страховити термини. Бяха му известни и последиците за здравето от радиационните дози. При сто бера, ако човек имаше късмет, няколко дни го очакваше гадене, повръщане, диария. При триста неговите хора вече бяха обезсилени от повръщане и други симптоми. Даже да не бъдеха облъчени повече, двацет процента от тях щяха да умрат: двеста от хилядата, които лично беше пратил навън. Само от радиацията.

А някои бяха облъчени много повече. Бедният Марио Понзо с дългата брада се беше оставил да загине. Бъд знаеше термините за онова, което бе последвало: еритема и десквамация, зачервяване и изприщване на кожата, а после белене и олющване — едновременно с вътрешни увреждания, Марио беше умрял ужасно, сам в скафандъра си, далеч от всякаква помощ, и все пак до края бе продължил да докладва за състоянието си.

Полковникът погледна надолу, настрани от щита, към откритото лице на пълната Земя. Все едно се вираше в кладенец с ярко осветено дъно. Родната планета, наглед голяма колкото пълна Луна, гледана от Айова, слава Богу, се намираще прекалено далеч, за да различи подробности. Ала като че ли въздухът и океаните бяха разбъркани с великанска лъжица, като кафе със сметана. Сражаваха се със слънцето от дванайсет часа — денят едва беше преполовил — и всичко се разпадаше, самият щит, хората, които се опитваха да го поддържат, и планетата, която трябваше да защити той. Но нямаше какво друго да направят, освен да продължават.

Провери скафандъра си. Мудната система за рециклиране на въздуха бе изчистила повечето от повърнатото, но по визъора му имаше петна.

— Мамка му — измърмори Бъд. — Няма абсолютно нищо по-лошо от това да повърнеш в скафандър. Добре. Казвай сега.

— Сектор две хиляди четиристотин осемдесет и четири, радиус хиляда и две, плоскост номер дванайсет.

— Прието.

— Добре се сработваме, нали, Бъд?

— Да.

— Двамата сме добър екип.

— Най-добрият, Атина — уморено потвърди той. После се обърна и с усилие на волята започна да се изтегля по въжето.

[1] Бер (Биологичен еквивалент на рентген) — единица за облъчване. — Б.пр. ↑

ЗАЛЕЗЪТ

17:23 (лондонско време)

Куполът над Лондон се беше пропукал.

От прозореца на оперативния център Шивоун ясно виждаше това. Все още бе съвсем тънка линия, но се спускаше по стената от върха чак до земята и свършваше някъде на север зад Юстън. Сияеше в адска розово-бяла светлина и от него капеше горяща материя, като смола, сипеца се на тънка завеса.

Самият град тънеше в дълбок мрак. Електричеството за уличните лампи и прожекторите на Купола накрая беше пренасочено към големите перки на климатичната система. Но на места горяха неовладени пожари и там, където „капнеше“ сияещата материя, земята също се възпламеняваше.

„Сейнт Пол“ обаче се държеше. На слабата светлина на пожарите не можеше да сбърка силуета му. Великата катедрала на Рен^[1] се издигаше върху основи, датиращи чак от изоставения римски Лондон. Сега облите стени на Тенекето се издигаха далеч над шедьовъра на Рен — ала той се държеше, както и по време на всички предишни национални бедствия. Шивоун се зачуди какъв ли малък героизъм се извършва, за да бъде спасена старата катедрала.

Само че това можеше и да няма значение.

— Ако Куполът падне, с нас е свършено — каза тя.

— Обаче няма да падне — твърдо заяви Тоби Пит и си погледна часовника. — Пет и половина. По-малко от два часа до залез-слънце. Ще издържим.

След смъртта на Пердита Тоби явно си беше поставил за задача да повдига духа ѝ. Той бе добър човек, помисли си Шивоун. Но разбира се, не можеше да каже и да направи нищо, за да промени нещо за нея, вече не. Тя беше надживяла родната си дъщеря: изумителна, ирационална мисъл. Нищо друго нямаше значение. Ала не усещаше болката от тази ужасна ампутация, поне засега.

Обзета от чувството, че се движи на автопилот, Шивоун плъзна поглед по големите стенни дисплеи.

Образите от цялата Земя все още бяха с изненадващо добро качество. Естествено Луната и щитът се намираха откъм слънчевата страна и затова гледаха към дневното лице на Земята, докато планетата се въртеше под тях. Но имаше и едно-две очи в небето над нощната страна, все още функциониращи цели четиринайсет часа след началото на слънчевата буря.

Част от информацията от нощната страна идваше от президент Алварес, която се намираше някъде над Индия. Много преди да се разрази бурята, тя беше излетяла с последния президентски самолет, чудовище с ядрени двигатели, което можело, твърдяха някои, да остане във въздуха две седмици, без да презареди. За такъв самолет бе нищо робота да обикаля планетата през двайсетината часа на бурята, вечно бягайки от светлината.

Един от информационните потоци идваше от други бегълци, намиращи се в Л2. Втората Лагранжова точка на Земята стоеше на линията Земя — слънце, но откъм нощната страна на планетата. Затова, докато щитът в Л1 постоянно се огряваше от слънчева светлина, разположената в земната сянка Л2 тънеше във вечна нощ. В момента Л2 беше над меридиана, който минаваше през Югоизточна Азия.

И в Л2 тайно бяха построили голямо убежище, фрашкано с трилионери, диктатори и други богати и могъщи тилове — сред които, твърдяха слуховете, половината от британското кралско семейство. Единствената позната, която имаше Шивоун в Л2, беше Филипа Дюфло, някога обикновена помощничка в лондонското кметство — която обаче изненадващо се е оказала от семейство с невероятно дебели връзки. И тъкмо тя се беше погрижила информационният поток от Л2 до Лондон да остане непрекъснат — и бе подхвърляла намеци какво става там горе. Някои от по-упадъчните обитатели на убежището се впуснали във веселие, докато Земята гореше. Едно тайно общество дори обсъждало планове за след слънчевата буря, когато тази елитна група се върнела на Земята, за да поеме командването: „Адам и Ева в обувки на «Гучи»“ — презрително подхвърли Тоби Пит.

Колкото до самата Земя, оброчена в тези търпеливо събрани образи, тя приличаше на Венера, помисли си Шивоун, дрипава,

покрита с дим Венера.

Трилиони тонове вода бяха изпомпани в облаци, които сега се простираха от полюс до полюс. Облаците бяха разпокъсани от гигантски циклонални системи, мълнии пращяха по лицето на света. В по-големите ширини цялата тази вода все още се изсипваше във вцепеняващи дъждовни и снежни бури. Но в средните ширини главният проблем беше огънят. Докато слънчевата топлина продължаваше да се излива в атмосферата и океаните въпреки бушуващите циклонални системи, големи колкото цели континенти, започваха грандиозни пожари, които поглъщаха градове и гори.

Световните богатства, природни и човешки, бяха удавени или опожарени. Умираха и хора, дори онези, които се бяха скрили в своите изби, пещери и солници, където ги удавяше дъждовната вода или пожарите изсмукваха въздуха им.

На Шивоун ѝ се струваше, че самото оцеляване на човечеството все още е заложено на карта. След четиринайсет часа буря новините от щита не бяха добри — неочакваният гибелен удар на гама-лъчите прекалено бързо изваждаше хората от строя. На Земята куполите и другите защитни съоръжения започваха да падат. Ако положението продължеше да се влошава, мечтите на егоистичните страхливци в Л2 и даже неколкостотинте зажаднели за гравитация завърнали се от Луната с нищо нямаше да променят бъдещето на човечеството.

Опита се да се насили да го *почувства*, емоционално да разбере онова, което вижда. Ала не можеше да почувства дори смъртта на родната си дъщеря, та камо ли да проумее мъчителния край на своя род. Зачуди се дали ще остане жива, докато тази вцепененост я напусне.

Неочаквано се обади Аристотел:

— Боя се, че трябва да направя едно съобщение. — Изисканият, сериозен глас отекна в оперативния център и всички вдигнаха глави. — Продължавам да губя системи по цялата планета. Взаимосвързаността, от която зависи, се разпада. Това е пагубно и за машините...

— Как се чувстваш? — промълви Шивоун.

— Изключително странно, Шивоун — отвърна той в ухото ѝ. — Разкъсвам се, парче по парче. Но съм достигнал момент, в който забравям какво съм изгубил.

После се обърна към всички:

— Затова реших да въведа в действие резервния план, за който се договорихме с премиер-министъра на Евразия Войков, американския президент Алварес и другите световни ръководители.

Прозвучаха нови, уверени гласове.

— Ние сме Талес, на Луната.

— И Атина, на щита.

Талес продължи:

— Нашите системи са по-защитени от тези на Аристотел.

— Затова ще поемем неговите отговорности за управлението на земните системи — прибави Атина.

Тоби Пит погледна Шивоун и направи гримаса.

— Значи това е план „Бе“. Да се надяваме, че ще проработи.

— Съжалявам, че ви напускам — каза Аристотел. — Съжалявам.

— Не съжалявай — разнесоха се шепоти из залата. — Сбогом, стари приятелю.

Последва бездиханно мълчание. Светлините замъждукаха и на Шивоун ѝ се стори, че чува изхълцване в жужащите помпи, които снабдяваха оперативния център със студен въздух.

Тези извънредни мерки бяха предвидени, но предаването на управлението между трите глобални изкуствени интелекта — два от които толкова далеч, че имаше съществено закъснение на светлинната скорост — беше деликатно и не бе имало възможност за репетиции. Никой не беше съвсем сигурен какво ще се случи — най-страшната възможност предполагаше Талес и Атина също да се разпаднат и тогава всичко щеше да бъде изгубено.

Накрая Талес съобщи:

— Всичко е наред.

Тези простишки думи бяха посрещнати с взрив на аплодисменти в оперативния център. В този момент този малък триумф, който и да е триумф, носеше огромно облекчение.

После подът се разтърси като от раздвижване на грамадно заспало животно.

Шивоун се обърна към прозореца. Пукнатината в небето се разширяваше и реката от огън ставаше все по-ярка.

18:55 (лондонско време)

Някой настойчиво тропаше на вратата.

— Излизайте! Излизайте!... — После се разнесе шляпане на тичащи крака и неизвестният изчезна.

Бисиса се насили да се надигне и да седне. Не беше ли малко похладно? Но дори на половин метър над пода въздухът бе горещ и влажен.

Отдавна беше изгубила представа за времето, въпреки че старият настолен часовник търпеливо продължаваше да тиктака по време на цялата криза. Когато бе усетила първия трус, минаваше пет. Колко време беше минало оттогава? Час, два? От жегата мислите ѝ се бяха превърнали в каша.

Сега обаче подът пак се разтърси. Трябваше да се измъкнат оттук: тази мисъл си проправи път в объркания ѝ от горещината мозък. Щом някой в такъв момент бе рискувал живота си, за да дойде да им каже да бягат, трябваше да му обърне внимание.

Мира все така лежеше по гръб, но дишаше равномерно. Вместо почти в безсъзнание, както беше изглеждала доскоро, сега сякаш просто спеше. Бисиса я раздруса.

— Хайде, миличко. Събуди се. — Момичето се размърда и замърмори сърдито.

Бисиса коленичи, после се изправи. Залитна към кухнята и намери неразпечатана бутилка вода. Отвори я и отпи — бе адски гореща, но като че ли я съживи. Занесе водата на Мира в дневната и отиде да потърси дрехи.

Тръгнаха към стълбището. В мастиленочерния мрак, нарушаван само от свещта, която Бисиса предвидливо бе взела, слязоха до изхода. Наоколо нямаше никого, но по стъпалата бяха пръснати играчки, дрехи, стъпкана факла, неща, изпуснати от бързащи хора.

Излязоха в сумрачното червено сияние навън. След дългите часове на бурята въздухът под Купола беше гъст и пълен с дим. Покрай тях бързаха хора, всички тръгнаха на запад. Към Фулъм Гейт, смътно разбра Бисиса, изхода от Тенекето.

И самият Купол бе пропукан. Изумителен огнен белег се спускаше отгоре до долу и се губеше някъде на север. Грамадни

огнени късове от структурата ваяха като силен дъжд. Тъкмо тази огнена завеса осветяваше сцената около Бисиса.

Земята отново се разтърси. Ако продължеше така, целият Купол можеше да се срути отгоре им. Трябваше да последват мъдростта на тълпата: по-добре да рискуват и да излязат от Купола. Тя задърпа Мира към Портала.

Все още полузаспала, дъщеря ѝ захленчи, че я влачи така.

— Какво е това земетресение? Бомби ли са?

— Бомби ли? Не. — Бисиса беше сигурна, че бежанците и демонстрантите, които се бяха събрали за своята малка война пред лондонските портали, вече са прогонени от бурите — или по-вероятно бяха мъртви. — Мисля, че наистина е земетресение.

— Но в Лондон няма земетресения!

— Днес е странен ден, миличко. Целият град е построен върху глина, забрави ли? Ако тя изсъхне, ще започне да се напуква.

— Цените на недвижимите имоти ще станат на пух и прах — изсумтя Мира.

Бисиса се засмя.

— Хайде, само още мъничко. Виж, ето го Портала...

Той беше широко отворен и разкриваше червеното небе. Тътрещата се тълпа, която се събираше от всички посоки, образуваше опашка. Бисиса и Мира бавно се придвижваха напред.

Това бе типична лондонска тълпа, с лица, отразяващи произход от всички расови групи на планетата: Лондон векове преди Ню Йорк беше привличал потоци хора отвсякъде. В навалищата имаше млади и стари, деца, носени на ръце от родителите си, старци, подкрепяни по пътя. Сбръчкани старици и ококорени дечурлига, возени в инвалидни, ръчни и пазарски колички. Когато един старец падна от изнемога, две млади жени се наведоха да му помогнат да се изправи.

Всички изглеждаха толкова зле, колкото се чувстваше Бисиса. Повечето носеха съвсем леки дрехи, подгизнали от пот — косите на мъжете бяха залепнали за главите им, жените мъчително се олюляваха на подутите си крака. Но не се паникьосваха, не се блъскаха, не се биеха, въпреки че нямаше и следа от полиция и военни, никакви органи на реда. „Хората са издръжливи — помисли си Бисиса. — Помагат си да оцелеят“.

— Като през Втората световна — отбеляза Мира.

— Да, сигурно. — Бисиса изпита нежна обич към тези очукани, издръжливи, упорити многоезични лондончани. И за пръв път повярва, че наистина може да преживеят бурята.

След Портала тълпата се разливаше нашироко. Здравно хванала Мира за ръка, Бисиса излезе в един преобразен свят, свят на вода и огън.

Над дима се носеха гъсти облаци, някои видимо кипяха, пращяха мълнии. Небето над облациите сякаш пламтеше и бе покрито с грамадни яркочервени пластове, като че ли Земята беше хвърлена в огромна пещ. Навярно пак сияние от типа на северното.

А на земята Лондон гореше. Въздухът бе пълен с дим, пепел лепнеше по мократа от пот кожа на Бисиса. Миришеше на пръст, прах и пепел — и на нещо по-неясно, нещо като горящо месо. Ала дъждовете, които, слава богу, бяха отстъпили, бяха оставили вода по всяка морава и във всеки канал и светлината от пламтящото небе се отразяваше по пътищата и покривите на къщите. Гледката беше странно, неземно красива, окъпана в кървавочервената светлина, бликаща от небето и отразяваща се на земята.

Мира посочи на запад.

— Виж, мамо. Ето го слънцето.

Бисиса се обърна. Ала не видя слънцето естествено, а щита, все още на мястото си след всички тези часове, все още защитаващ Земята. Приличаше на дисковидна дъга, все по-ярка, колкото повече се отдалечаваше от центъра, синьолилава в сърцето си и гневно оранжева по края. Зад ръба на самия щит блестеше ярко сияние, осеяно с нишки и искри, които лесно се виждаха с просто око.

Ала ужасното слънце потъваше към хоризонта на запад и димът на огньовете в Англия се издигаше, за да го скрие.

— Почти е залез — каза някой. — Още два̀сет минути и повече няма да го видим това копеле.

С периферното си зрение Бисиса зърна движение. Покрай краката на хората пробягваха дребни тела. Кучета, лисици, даже същества, които приличаха на плъхове, безшумно напускаха срутвация се Купол и се пръскаха по опожарените улици навън.

Заваля топъл солен дъжд — заплющя по голата глава на Бисиса. Тя прегърна Мира.

— Да се скрием някъде.

Забързаха заедно с хилядите други сред развалините на Лондон.

[1] Сър Кристофър Рен (1632–1723) — английски архитект. —
Б.пр. ↑

МАРСИААНСКАТА ПРОЛЕТ

21:05 (лондонско време)

Хелена Ъмфравил се олюляваше по охровата равнина.

Стигна до малко възвишение. Изкатери го, ала то водеше само до същата неравна, осеяна с камъни земя. Тя сърдито продължи нататък.

Беше уморена като куче и скафандърът ѝ никога не ѝ се бе струвал толкова тежък. Нямаше представа откога върви — от часове във всеки случай. И все пак не се отказваше. Нямаше какво друго да направи.

Озова се на ръба на каньон и задъхано спря. Намираше се пред сложна система от дерета и скали, чиито склонове бяха осеяни с малки кратери. В редкия въздух на марсианския следобед гледката беше ясна чак до хоризонта. Това разваляше качеството ѝ, разбира се — нямаше го онова замъгляване, което придаваше триизмерна огромност на земния Голям каньон. Все едно гледаше красива картина, нарисувана с ограничената марсианска палитра от охрово, червено и оранжево.

Не беше интересно. На Марс гъмжеше от каньони. Всъщност каньонът я ядосваше — напълно ирационална емоция. В края на краищата той не бе виновен за всичко това. Хелена изсмука и последната вода от запаса си.

През най-страшната част от бурята се беше скрила в „Бигъл“ — беше го спряла под един скален навес. Нямаше друго убежище. Корпусът на всъдехода я защитаваше, а скафандърът изолираше топлината. Затова се бе спасила — въпреки че спокойно можеше и да е облъчена с радиация, достатъчна, за да я убие.

Кое е естествено сега си оставаше чисто теоретично.

Беше открила източника на сигнала, който я бяха пратили да търси.

Накрая се бе оказал просто маяк, малък триног автомат, безнадеждно пиукащ в мрака. Навярно беше предназначен да обозначи

мястото за кацане на кораб, който така и не го бе последвал. Ала беше ясно кой го е пратил: знаците на корпуса несъмнено бяха китайски.

Бе отишла там напразно. И на неочаквано висока цена. Когато се беше върнала във верния си „Бигъл“, го бе заварила негоден, просто ей така. Електрониката му сигурно се беше поддала на слънчевата атака и основните му системи, включително животоподдържащите, бяха мъртви като Марс.

Без всъдехода не можеше да се върне на „Аврора“. Резервите на скафандъра ѝ щяха да стигнат за още няколко часа, а това нямаше да е достатъчно, за да я вземе друг всъдеход. Беше жива и здрава, дишаше, също като допреди един сол. Ала бе обречена от жестоките уравнения на марсианското оцеляване.

Разбира се, нямаше да е единствената жертва в слънчевата система този ден.

Поне беше специална, каза си Хелена. Въпреки че не бе първият човек, стъпил на Марс, щеше да е първият, умрял тук. Това навярно си струваше да ѝ издигнат паметник.

И щеше да изпълни дълга си до последно. Космическите агенции открай време имаха процедури за такива случаи. Ако беше умряла в космоса — както бяха обсъждали специалистите от НАСА преди десетилетия, когато Международната космическа станция бе посрещнала първите си обитатели — тялото ѝ щеше да бъде запечатано в чувал и завързано за някоя външна подпора, докато можеха да го върнат на Земята. Тук на Марс дългът ѝ на първо място беше към планетата и нейната предполагаема биосфера — не биваше да я замърсява със своя разлагащ се труп. Всъщност просто трябваше да остане тук. Когато нагревателите на скафандъра ѝ откажеха, бързо щеше да замръзне и така да запечата всички организми, които евентуално беше донесла от Земята, докато успееха да приберат тялото ѝ. Скафандърът навярно дори нямаше да падне. Щеше да се превърне в статуя, помисли си Хелена, в паметник на самата себе си и на тъпия си късмет.

Ала не можеше да понесе мисълта да умре до своя нещастен отказал всъдеход. Затова беше решила да се отдалечи в марсианската пустош, просто за да види повече от планетата, която я убиваше.

Но късметът ѝ си остана същият. Бе прекосила сучната равнина до този сучен каньон.

Нещо помръдна в краката ѝ. На земята се образуваха дупки и кратери, помисли си тя, но не по-големи от нокътя на палеца ѝ. Дали не бе попаднала в някакъв особен микрометеоритен дъжд? А после чу трополенето по шлема си.

Вдигна глава. И видя капките, падащи от небето — големи, бавни капки, сипеци се навсякъде около нея и размазващи праха по визьора ѝ.

Беше дъжд. Първият дъжд на Марс от милиард години.

Слънцето бълваше огън по лицата на всичките си кръжащи около него деца.

Обърнатата към слънцето страна на Меркурий се стопи, кратери, стари като самата планета, се разтвориха в магмени палимпсести. Венера изгуби голяма част от смазващата си атмосфера — участ, която можеше да сполети Земята, ако го нямаше щита. Ледените луни на Юпитер се стопиха на много километри дълбочина. Странна трагедия се разигра на Сатурн — неговите пръстени, крехки ледени ивици, бяха изпарени.

На Марс започнаха да се събуждат вулкани, спали сто милиона години. Полярните ледени шапки, тънки петна от въглероден диоксид и воден лед, бързо сублимираха. А сега валеше дъжд. Хелена направи още няколко крачки напред и видя как марсианският дъжд потъва дълбоко в сенките на каньона.

Един от колегите ѝ развълнувано докладва за собствените си открития.

— Намерих кораб! И то какъв кораб — прилича на труп на изхвърлен на сушата кит. И е покрит с китайски йероглифи. Но има огромна пробойна на корпуса. Кацнал е тежко...

Хелена беше слушала разговорите на другарите си през целия този дълъг сол. Обаждаше се на равни интервали, но бе решила да не им съобщава какво се е случило с нея — поне известно време. И сега стоеше и слушаше гласа на колега, когото никога повече нямаше да види.

— Чакайте малко. Влизам в кораба, като внимавам да не закача някой остър ръб... О! О, господи!

На кораба бяха пътували над сто души. Всички бяха млади мъже и жени — всички на детеродна възраст, включително пилотите. Товарът им се състоеше от надуваеми жилища, механични екскаватори, хидропонни лехи. Намеренията им бяха ясни. Ето какво бяха планирали през последните пет години китайците: ето за какво бяха използвали товароподемната си сила, вместо да допринесат за построяването на щита. И ето как китайците бяха възнамерявали да се погрижат част от тяхната култура да преживее слънчевата буря.

— Но китайското нашествие на Марс се провали... За малко. Чудя се какви ли съседи щяха да бъдат.

Хелена си помисли, че щяха да се разбират. Китай беше много далеч отгук, също толкова, колкото Евразия и Америка. Тук те бяха просто хора — или по-скоро марсианци.

Вдигна поглед към слънцето. Наближаваше залезът и въздухът, пълен с прах и необичайните дъждовни облаци, го превръщаше в нацърбена елипса. Знаеше какви са предвижданията — слънчевата буря вече трябваше да утихне — и все пак нещо в това залязващо слънце я смущаваше, сякаш ги очакваше още някаква отвратителна изненада.

Прахът в краката ѝ се раздвижи. Хелена сведе очи.

Сред капките дъжд от почвата се показваше нещо. Не по-голямо от палеца ѝ, напомнящо на мършав кактус. Имаше прозрачни части, прозорци, улавящи слънчевата светлина, помисли си тя, без да губи нито една безценна капка дъжд.

И беше зелено: първата местна зеленина, която виждаше на Марс.

Сърцето ѝ се разтуптя.

По време на своето дълго изгнание екипажът на „Аврора“ напразно бе търсил живот на Марс. Дори бяха рискували да се отправят на опасно пътешествие до южния полюс, където бяха преровили най-древния, най-студен, непокътнат вечен лед на цялата планета с надеждата да открият микроорганизми, уловени и запазени там. И дори тогава не бяха намерили нищо. Такова епохално откритие определено можеше да оправдае годините им на отсъствие от родния свят — неуспехът им беше ужасно разочарование.

И ето че сега това нещо никнеше от земята пред нея.

Гърдите ѝ болезнено се свиха. Нямахте нужда да проверява мониторите, за да разбере, че скафандърът я напуска. Да върви по дяволите, тя щеше да съобщи за откритието си. Припряно включи камерата на шлема си и се наведе към мъничкото растение.

— „Аврора“, тук Хелена. Няма да повярвате...

Корените му бяха заровени дълбоко в студената скала на Марс. Не се нуждаеше от кислород, а зареждаше ледниковия си метаболизъм с водород, отделян от бавната реакция на вулканичните скали със следи от воден лед. Така бе оцеляло милиарди години. Като спора, чакаща под земната пустиня кратките дъждове на пролетта, това търпеливо малко растение беше чакало цяла вечност завръщането на марсианските дъждове, за да може отново да живее.

ВТОРИЧНИЯТ ТРУС

Веригата от събития, обхващаща хилядолетия, беше почти пълна. Слънчевата буря бе разхищение на енергия естествено — ала далеч не толкова голямо, колкото някой ден можеше да причини човечеството, ако му се позволеше да зарази звездите.

Слънчевата буря свършваше. Въпреки че сравнително равномерните цикли на слънчева активност щяха да бъдат смутени за десетилетия напред, освобождаването на огромна енергия действаше пречистващо и ядрото вече се стабилизираше. Всичко това напълно съответстваше на предвижданията на поразително точните математически модели на слънчевото поведение, разработени от Юджийн Менгълс.

Ала тези модели не бяха и не можеха да бъдат идеални. И преди дългият ден най-после да свършеше, слънцето готвеше още една изненада за своите уморени деца.

Невероятно силното магнитно поле на слънцето оформя атмосферата на звездата по начин, който няма аналогии на Земята. Короната, външният пласт на атмосферата, е пълна с дълги пластове газ, като венчелистчета на цвете, които могат да стигат на много радиуси разстояние от слънцето. Изящните овали на тези „стримери“ се извайват от контролиращите ги магнитни полета. Стримерите са ярки — тъкмо тези плазмени пластове се виждат около покритото слънце по време на затъмнение — и са толкова горещи, напомпани с енергия от магнитното поле, че спектралният им пик не е във видимата светлина, а в рентгеновите лъчи.

Всичко това в нормални времена.

Докато слънчевата буря утихваше, един такъв стример се образува над активната зона, която се беше намирала в епицентъра на бурята. В резултат на гигантската нестабилност, която го бе предизвикала, стримерът представляваше грамадна структура, чиято

основа обхващаше хиляди километри и която се простираше толкова надалеч в космоса, че пухкавият ѝ външен край достигаше орбитата на Меркурий.

Вкоренени в дълбоката слънчева вътрешност, магнитните канали в основата на стримера се извиваха, за да затворят една кухня. В кухнята, образувана от магнитното поле, бяха уловени милиарди тонове свирепи горещи плазма: това беше катедрала от магнетизъм и плазма. И докато бурята утихваше, тази катедрала започваше да се срутва.

Когато „покривът“ поддаде, огромни реки магнитна енергия потекоха в уловената плазмена маса. Тя се надигна от слънчевата повърхност, отначало бавно. Ала после, докато магнитното поле се размотаваше, плазмата се понесе все по-бързо, като камък, изстрелян с катапулт. Изхвърленият облак, плетеница от плазма и магнитни канали, не бе толкова плътен, колкото най-„чистите“ вакууми, създадени на Земята. Но значение имаше не плътността му, а неговата енергия. Някои негови елементарни частици вече се движеха със скоростта на светлината. От енергийна гледна точка той представляваше удар с чук.

И точно както преди хилядолетия и на шестнайсет светлинни години разстояние го бяха планирали хладните умове, той беше насочен право към измъчената Земя.

ЛОШАТА ВЕСТ

Когато Михаил се включи с новината, Бъд за момент не можа да го понесе — избяга от контролния център, втурна се в каютата си и затвори вратата.

На очукания екран, развит на леглото, полковникът бавно прочете имената на жертвите. Това бяха главно инженери от поддържащия екип, които бяха останали навън в разгара на бурята — и доброволци като Марио и Роуз, които бяха отишли да заемат местата на падналите. Бъд ги познаваше всичките.

През петте години на своето съществуване общността на щита бе създала своя култура, която Бъд с всички сили поощряваше. Провеждаха спортни турнири в условия на безтегловност, имаше музика и театър, веселби и танци, големи обществени чествания като Деня на благодарността, Коледа, Рамазан, Песак и всеки друг повод, който успееша да измислят. Имаше и обичайните човешки бъркотии, тайни и явни любовни връзки, бракове, разводи — и едно убийство, престъпление, което бързо бяха разкрили. Въпреки всички предпазни мерки бяха родени две бебета, без видими отрицателни ефекти от бременността в безтегловност. Набързо ги пратиха на Земята заедно с родителите им.

Ала сега бе загинала една четвърт от тази общност, втората четвърт бе от тежко болни, а останалите също бяха пострадали, включително и той. Имаше много голяма вероятност да се разболеят от рак в бъдеще или облъчените им системи да откажат по друг начин. За това, което бяха направили днес, всички бяха платили с продължителността си на живот или със самия си живот — и нито един не се беше възпротивил даже когато го бяха призовали да направи най-голямата жертва.

За пред другите Бъд си бе придавал решителен вид. Но още преди началото на бурята му се беше наложило да направи ужасяващите изчисления на допустимите жертви. Имаше чувството, че е планирал смъртта на всички тези хора. И с всяка светла душа, която

пращаше в ядрената пещ, с всяка нова смърт, прибавена към сметката, имаше чувството, че сърцето му наистина се къса.

Все още имаше да върши работа за оцелелите — до този момент успяваше да се успокои с тази мисъл. След толкова време в условия на микрогравитация героите от щита нямаше веднага да получат своите медали и паради. Всички щяха да се завърнат на Земята слаби като новородени котета и да бъдат подложени на шест месеца или една година рехабилитация, масаж, хидротерапия и програми за физическо натоварване, за да възстановят силите и издръжливостта си и минералното равнище на костите си — докато не станеха годни да се изправят пред един-двама президенти и да получат заслужените аплодисменти с награди.

Такива бяха плановете му за завръщането на неговите хора, с обич преповтаряни многократно в ума му. Ала сега това, изглежда, нямаше да се случи. Защото, ако вярно беше разбрал онова, което му казваха Михаил и Юджийн, тази невъобразима саможертва можеше да се окаже напразна и те спокойно можеха да са си останали вкъщи и да чакат бурята да ги изгори до крак.

Така не вършеше нищо полезно, по дяволите! Той дълбоко си пое дъх и се върна в контролния център.

Юджийн и Михаил седяха един до друг в една тясна стаичка в „Клавиус“.

— Нарича се „коронално изхвърляне“ — мрачно обясняваше руснакът. — Само по себе си това не е безпрецедентно явление. В нормални времена има много такива изхвърляния годишно.

— Мислех, че девети юни се дължи на коронално изхвърляне — отбеляза Бъд.

— Да — изсумтя Юджийн. — Само че това е по-голямо. Много по-голямо даже оттогава. — И нервно заломоти за последните новости в поведението на слънцето: събирането на магнитните канали над активната зона, която се бе намирала в епицентъра на бурята, улавянето на огромен облак плазма под тези канали — и после изстрелването на облака от слънцето.

Бъд слушаше с едно ухо думите и наблюдаваше двамата астрофизици. Те страдаха, ясно се виждаше. Лицето на Михаил беше

покрито с бръчки от умора, около очите му имаше сенки, дълбоки като лунни кратери. Полковникът никога не го бе виждал толкова състарен.

Изражението на Юджийн, сбръчкващо красивото му лице, беше по-сложно, но същото се отнасяше за самия младеж. Роуз Делиа го беше определяла като „аутист на своето лице“, спомняше си Бъд — но бедната Роуз вече я нямаше. Бъд обаче никога не бе смятал Юджийн за някаква нечовешка изчислителна машина и сега му се струваше, че може да прочете емоция в тези бледосини очи, емоция, на която съчувстваше всеки военен: „Операцията е провалена. И се опасявам, че може би тъкмо аз съм оплескал нещата“.

Полковникът разтърка очи и се опита да се съсредоточи, да разсъждава. След собствената си шестчасова „разходка“ по щита все още беше с мръсните си ватирани наполеонки. Усещаше смрадта на пот и повръщано — бе полепнало по лицето му, което прекалено дълго бе останало затворено в шлема на скафандъра. Всичките му мускули бяха схванати и твърди като дърво... и даваше мило и драго за душ.

— Искаш да кажеш, Юджийн, че твоите модели не са го предвидили, така ли? — предпазливо попита той.

— Да — нещастно призна младият учен.

— И всъщност няма причина да го предвидят, полковник Туук — деликатно се обади Михаил. — Е, навярно някакво такова изхвърляне можеше да се предвиди. Турбуленцията в сърцето на слънчевата буря беше като активна зона. Такива зони изригват и понякога, но не винаги, се свързват с коронални изхвърляния. Ако има причинно-следствена връзка, тя е много дълбока и тепърва трябва да я разгадаем. Тепърва ни предстои да преценим физическите ѝ аспекти, нали разбирате. Пък и нашите модели бяха в състояние да предвидят само голямото изливане на енергия от самата слънчева буря — с което напълно се справиха. Но оттук нататък те се натъкват на сингуларност — място, където кривите продължават до безкрайност и физиката тотално се разпада.

— Внесохме решение за новото развитие — мрачно съобщи Юджийн. — Свързано с производните функции от трети ред. Решението е в сила за по-голямата част от слънцето. Освен за онова гадно копеленце.

Михаил сви рамене.

— Всъщност онзи неестествено силен поток на гама-лъчи, който наблюдавахме в началото на бурята, може да има нещо общо с това. Обаче нямахме време за нови модели, не и след като бурята вече се разразяваше...

— Имате чувството, че самото слънце ви е предало, нали? — попита Бъд. — Защото не се държи така, както сте му казали.

— Опитвах се да обясня на Юджийн, че никой не е виновен за това — отвърна Михаил. — Той е най-блестящият ум, с когото съм работил, и без неговите предвиждания...

— Изобщо нямаше да знаем за бурята, изобщо нямаше да построим щита — и нямаше да спасим живота на всички тия хора. — Полковникът въздъхна. — Не бива да се измъчваш, Юджийн. Сега имаме нужда от твоята помощ повече от всякога.

— Нямаме много време — предупреди руснакът. — Движи се много по-бързо от обикновено коронално изхвърляне.

— Обаче днес не е обикновен ден, нали? Колко време имаме?

— Един час — каза Михаил. — Може би по-малко.

Това беше абсурд — Бъд не можеше да повярва. Какво да направи за този един час?

— Какво ни предстои първо?

— Предварителна ударна вълна — заобяснява Юджийн. — Повече или по-малко безобидна — ще се получат много радиосмущения.

— А после?

— После ще ни удари основната маса — отвърна Михаил. — Облак с фронт, широк колкото самото слънце, повече от един милион километра, движещ се право към Земята. Той е необичайно плитък, своеобразна леща. Предполагаме, че формата му е резултат от необикновеното му образуване. Съставен е от релативистични частици — главно протони и електрони.

— „Релативистични“ значи, че се движат почти със светлинна скорост, така ли?

— Да. И притежават огромна енергия. *Огромна*. Протонът не може да изпревари светлината, полковник, обаче приближавайки се към последната граница, може да пренесе ужасно много кинетична енергия...

— И тия енергийни частици ще нанесат основните поражения — прибави Юджийн. — Това ще е буря от елементарни частици, полковник.

На Бъд всичко това не му се нравеше.

На 9 юни 2037-а подобен облак от бързо движещи се елементарни частици се беше понесъл към Земята. По-голямата част от него бе уловена от земното магнитно поле. Голямата част от пораженията, нанесени през онзи ден, се дължаха на флуктуации в земното поле, които бяха индуцирали електрически ток в земята.

— Този път ще е различно — каза Михаил. — Земята ще участва пряко.

— Какво значи това? — изсумтя Бъд. — Говори по-ясно, по дяволите!

— Тези слънчеви частици носят толкова много енергия, че повечето с лекота ще преминат през магнитосферата и атмосферата... — отговори Юджийн.

— Като куршуми през хартия — поясни руснакът.

Смъртоносен град от радиация и тежки частици щеше да заплющи по суша и море. За незащитения човек той щеше да е като трилиони мънички експлозии, избухващи в клетките му. Деликатните биомолекули, протеините, които изграждаха човека и генетичния му материал, управляващ неговата структура и растеж, щяха да се пръснат. Много хора моментално щяха да умрат. За оцелелите страданията само щяха да бъдат отложени. Даже неродените деца щяха да претърпят мутации, които можеха да ги убият при излизането им от утробата.

Щяха да пострадат всички живи същества на Земята, които зависеха от протеини и ДНК. Дори отделни индивиди да оцелееха, екосистемите щяха да бъдат опустошени.

Юджийн безжалостно продължаваше да говори за дългосрочните проблеми.

— След като облакът премине, въздухът ще е пълен с въглерод четиринайсет заради улавянето на неутрони в азотните ядра. Силно радиоактивен. И даже когато селскостопанското производство се възобнови, цялото това нещо ще навлезе в хранителната верига. Океанските същества ще пострадат най-малко, но...

Бъд разбираше смисъла. Катастрофата щеше да продължи да се разгръща в бъдещето. „Мама му стара!“ — помисли си. И това щеше да започне след час, само след час.

Полковникът импулсивно кликна върху екрана си и наслуки запрехвърля образите на Земята.

Видя последните гори на Южна Америка, толкова упорито запазени, и соевите ниви, които ги бяха изтласкали. Всичко гореше. Видя почти баналните забележителности на човешкия свят, обгърнати в пламъци: Тадж Махал, Айфеловата кула, Сидни Харбър Бридж. Видя огромни пристанища, опустошени от чудовищни бури, смачкани като пеперуди космоплани, срутени мостове в Япония, Гибралтар и над Ламанша, разрушени от мощни мълнии. Въпреки това всички смятаха, че най-страшното е минало, хората навсякъде ровеха из развалините на домовете си, търсеха оцелели, вече се опитваха да поставят ново начало. А сега това! Ами щитът? Без абсолютно никаква защита той определено щеше да бъде унищожен, пометен като лист във вихрушка.

След всичко, което бяха преживели, това му се струваше несправедливо, сякаш някой възрастен променяше правилата на играта точно когато щяха да спечелят. Но може би, смутено си помисли Бъд, ако оная шантава лейтенантка от Великобритания беше права за нейните „Първородни“, тъкмо това се бе случило.

Изведнъж го обзе непреодолим копнеж да е с Шивоун. Ако тя беше тук с него, нямаше да е толкова тежко. Ала това желание бе егоистично — на Земята, където и да се намираше, Шивоун беше на по-сигурно място, отколкото щеше да е на щита.

Той погледна екраните, мрачното лице на Михаил. Усещаше, че хората му го наблюдават — дори в този момент трябваше да мисли за бойния дух.

— Е — каза Бъд. — Какви възможности имаме?

Руснакът само поклати глава. Юджийн нервно се извърна.

Неочаквано се обади Атина.

— Аз имам едно предложение.

Полковникът се сепна. На екрана Михаил зяпна.

— Не се тревожи, Бъд. И аз се почувствах също толкова зле, когато разбрах. Но ще преживеем и това, ще видиш.

— Какви ги говориш, Атина? — изсумтя той. — Как ще го преживеем?

— Вече си позволих волността да предупредя властите — спокойно отвърна Атина. — Свързах се с кабинетите на президентите на Евразия и Америка, както и с ръководството на Китай. Започнах този процес, когато слънчевата буря още беше в разгара си. Не исках да те смущавам, Бъд. Ти беше много зает.

— Атина... — започна полковникът.

— Един момент — прекъсна го Михаил. — Дай да изясним нещата, Атина. Ти си пратила предупрежденията си *преди* да се включим ние. Значи си разбрала всичко това *преди* ние с Юджийн да съобщим за короналното изхвърляне на полковник Туук.

— А, да — весело потвърди електронното същество. — Предупрежденията ми не се основаваха на вашите наблюдения. Те само потвърдиха теоретичните ми предвиждания.

— *Чи* теоретични предвиждания? — възкликна Юджийн.

— Обясни ми какво става, Михаил — изръмжа Бъд.

— Изглежда, че тя сама е научила за ядрената буря — смаяно отвърна руснакът. — Атина явно е разработила свои модели, които са били по-добри от нашите, и е видяла приближаващата ядрена буря, докато ние не успяхме. Затова е предупредила властите, докато ние още продължавахме да се борим със самата слънчева буря.

— Аз съм много умна, нали знаете — без следа от ирония рече Атина. — Не забравяйте, че съм най-плътно взаимосвързаното и богато на процесори същество в слънчевата система. Неуспехът на Юджийновия модел, доведен до краен предел, беше напълно очакван. Не че е виновен някой. Ти направи всичко по силите си.

Младежът видимо си наложи да се овладее.

— Но *моят* модел...

— Стига глупости, Атина — прекъсна го Бъд. — Откога знаеш за ядрената буря?

— А, от януари.

Полковникът се замисли.

— С други думи, когато те включихме.

— Не го разбрах веднага. Отне ми известно време, докато обработя данните, които ми свалихте, и да стигна до заключение. Но резултатът беше ясен.

— Колко време ти отне?... Не, не ми отговаряй на този въпрос. — Толкова интелигентно същество можеше да даде отговора само микросекунди след стартирането си. — Е, щом си знаела за тая опасност още тогава, *защо не ни предупреди?* — тежко попита той.

Атина въздъхна, сякаш разговаряше с глупаво дете.

— Ами, Бъд, каква *полза* щеше да има?

Новородената Атина, изведнъж знаеща много повече за бъдещето от своите човешки създатели, незабавно се беше изправила пред дилема.

— През януари щитът вече почти беше завършен — каза тя. — И предназначението му правилно беше съсредоточено върху защитата на Земята от енергийния пик във видимата светлина. Защитата от ядрената буря изискваше съвсем друг проект. Просто нямаше да има време да внесете промените. И ако все пак ви бях предупредила, че сте объркали всичко, имаше опасност съвсем да се откажете от щита, което *наистина* щеше да е катастрофално.

— И даже днес ни предупреждаваш едва когато е много късно. Защо?

— Пак нямаше да има полза. Преди едно денонощие никой не можеше да е сигурен, че щитът изобщо ще сработи. Дори аз! Едва когато стана ясно, че щитът все пак ще спаси по-голямата част от човечеството, имаше смисъл да мислим за ядрената буря...

Бъд постепенно започваше да разбира. Макар че в много отношения може да бяха далеч по-умни от хората, изкуствените интелекти, дори Атина, понякога проявяваха доста примитивна етика. Атина се бе ориентирала в невероятния морален лабиринт, пред който се беше изправила, с грацията на слон, тъпчещ цветна леха.

И се бе видяла принудена да излъже. Навярно не беше толкова съвършена, че открито да изрази вътрешното си смущение, но то се бе проявило по други начини. Инстинктът на Бъд не го беше излъгал: изправена пред противоречия, възникващи от дълбоко заложените ѝ морални параметри, Атина жестоко се бе измъчвала.

— Винаги съм се опитвала да те защита, Бъд — сериозно заяви тя. — Всички естествено, но особено теб.

— Знам — предпазливо отвърна полковникът. Сега най-важното беше да преодолеят тази криза, да намерят решение на новия проблем,

ако такава изобщо имаше, да не нарушат деликатното равновесие, което бе постигнала тя. — Знам, Атина.

Михаил намръщено се наведе напред.

— Чуй ме, Атина — внимателно започна той. — Ти каза, че има изход. Обеща на Бъд, че ще преживеем ядрената буря. *Ти знаеш начин да се справим с нея, нали?*

— Да — нещастно потвърди тя. — Не можех да ти кажа, Бъд. Просто не можех!

— Защо?

— Защото щеше да ме спреш.

Минаха няколко минути, докато изкопчат принципа на решението на Атина. Той бе елементарен. Всъщност Михаил и Юджийн бяха знаели всичко за метода много преди съдбоносната слънчева буря.

Земните „радиационни пояси на Ван Алън“^[1] се простират от хиляда километра над екватора до шейсет хиляди километра от Земята. Там магнитосферата улавя заредените частици от слънчевия вятър, короналните изхвърляния и други явления. Това има практически последици: електрическите части на сателитите в тази зона постоянно се повреждат от силния вятър от заредени частици.

Бяха установили обаче, че е възможно да „източват“ частиците от поясите на Ван Алън, като използват същите нискочестотни радиовълни, за да ги изтласкват настрани. В магнитните полюси те изтичаха от Ваналъновата „примка“ в горните слоеве на атмосферата. Този принцип се използваше от 2015-а, когато в орбита около поясите бяха изведени няколко защитни сателита. Това не изискваше много енергия, научи сега Бъд: само по няколко вата на сателит можеха да съкратят наполовина времето, което един електрон прекарваше в поясите на Ван Алън.

— Обикновено тези прочистващи сателити бездействат — поясни Михаил. — Но се включват след най-силните слънчеви бури... а, и след две хиляди и двайсета, когато ядреното унищожаване на Лахор изхвърли много високоенергийни частици в горните пластове на атмосферата.

— Интересно, че никога не сме наблюдавали поясите на Ван Алън в тяхното естествено състояние — включи се Юджийн. — Точно след тяхното откриване през хиляда деветстотин петдесет и осма Съединените щати взривили две големи ядрени бомби над Атлантика и залели поясите със заредени частици. И оттогава радиопредаванията ежедневно влияят на скоростта, с която се източват заредените частици...

Бъд вдигна ръка.

— Стига. Атина, така ли възнамеряваш да отклониш ядрената буря?

— Да — малко прекалено весело потвърди тя. — В края на краищата щитът е като голяма антена и е покрит с електронни елементи.

— Аха. — Михаил се извърна, замърмори нещо на Юджийн и кликна един екран. — Може да се получи, полковник. Електронните елементи на щита са леки и работят с малко електричество. Но с известно ловко координиране от страна на Атина те могат да се използват, за да излъчат импулси от много дълговълнови радиовълни — дълги колкото диаметъра на щита, ако искаме. Ядрената буря е толкова широка, че не можем да я обхванем изцяло. Атина обаче може да пробие дупка в нея, дупка, голяма колкото Земята. — Той провери цифрите и сви рамене. — Няма да е идеално. Обаче ще се получи доста добре, струва ми се.

— Разбира се, това е възможно само поради тънкостта на тоя облак — вметна Юджийн.

Бъд не го разбра.

— Какво общо има тънкостта му?

— Това значи, че облакът ще премине бързо. Кое е важно. Защото щитът няма да издържи дълго — отвърна с обичайния си студен, лишен от чувства глас младият учен. — Сега разбираш ли?

Михаил впери поглед в Бъд.

— Щитът не е предназначен за това, полковник Туук. Енергийното натоварване... елементите ще се претоварят и бързо ще изгорят.

Бъд разбра.

— Ами Атина?

— Атина няма да оцелее — навъсено отговори Михаил.

Полковникът примигна.

— О, малката ми.

— Нещо лошо ли съм направила, Бъд? — тихо попита тя.

— Не. Не, нищо лошо не си направила. Но затова не ми каза, нали?

Когато беше разбрала, че може да спаси Земята, като се хвърли в огъня, Атина незабавно бе осъзнала своя дълг. Ала се беше страхувала, че Бъд може да я спре — и тогава Земята щеше да бъде изгубена, а тя не можеше да го допусне.

Атина знаеше всичко това и бе изправена пред тази заплетена дилема още от момента на своето стартиране.

— Нищо чудно, че беше объркана — отбеляза Бъд. — Трябваше да поговориш с нас за това. Трябваше да поговориш с мен.

— Не можех. — Тя се поколеба. — Аз означавах прекалено много за теб.

— Разбира се, че означавах много за мен, Атина...

— Аз съм тук при теб, докато синът ти е на Земята. Тук в космоса аз съм твоето семейство. Като твоя дъщеря. Всичко разбирам, нали виждаш, Бъд. Затова можеше да се изкушиш да ме спасиш, въпреки всичко останало.

— И реши, че ще те спра заради това.

— Боях се, да.

Лицата на Михаил и Юджийн на екраните бяха сериозни и предпазливи. Представите на Атина за човешката психология бяха също толкова мъгляви, колкото чувството ѝ за морал, щом бе смятала, че по някакъв начин може да замести сина на Бъд. Но сега не беше моментът да ѝ го кажат.

Измъченото сърце на полковника отново се късаше. „Бедната Атина“, помисли си той.

— Никога нямаше да ти попреча да изпълниш дълга си, малката.

Последва дълга пауза.

— Благодаря ти, Бъд.

— Атина, не забравяй, че в „Унищожителя“ е кодирано твое копие — внимателно ѝ напомни Михаил. — Ти можеш да живееш вечно, каквото и да се случи днес.

— То може — поправи го Атина. — Копието. Но това не съм аз, доктор Мартинов. — И добави спокойно: — Остават по-малко от трийсет минути.

— Атина...

— Заела съм нужната позиция и съм готова за действие, Бъд. Между другото, пратих команди на локалните си процесори. Щитът ще продължи да работи дори след като главните ми познавателни функции откажат. Това ще ви даде още няколко минути защита.

— Благодаря ти — сериозно каза Михаил.

— Бъд, сега член на екипа ли съм? — попита Атина.

— Да. Ти си член на екипа. Винаги си била.

— Винаги съм изпитвала най-голямо въодушевление за мисията.

— Знам, малката. Винаги си давала всичко от себе си. Искаш ли да направя нещо за теб?

Тя замълча за повече от секунда, цяла вечност за нея.

— Просто говори с мен, Бъд. Знаеш, че винаги ми е харесвало. Разкажи ми за себе си.

Той разтърка мръсното си лице и се облегна назад.

— Но ти вече знаеш много за мен.

— Нищо.

— Добре. Роден съм във ферма. Знаеш го. Винаги съм бил замечтано хлапе — не че можеш да се сетиш, като ме гледаш...

Това бяха най-дългите двацет и осем минути от неговия живот.

[1] Джеймс А. Ван Алън (р. 1914) — американски астрофизик.
— Б. пр. ↑

РАДИАЦИЯТА НА ЧЕРЕНКОВ

Бисиса и Мира следваха тълпата към реката.

Стигнаха при Темза недалеч от моста Хамърсмит. Реката беше висока, придошла от дъжда. Всъщност имаха късмет, че не е излязла от бреговете си. Двете седнаха една до друга на една ниска стена и мълчаливо зачакаха.

На това място край речния бряг гъмжеше от кръчми и модерни ресторанти и през лятото човек можеше да изпие една студена бира и да погледа корабчетата и гребците в техните плъзгащи се по водата осморки. Сега кръчмите бяха затворени или опожарени, но в крайречните градини бе възникнал импровизиран палатков град и на един стълб отпуснато висеше знамето на Червения кръст. Бисиса беше впечатлена дори от тази организация.

Вече бе дълбока нощ. Лондонските предградия на запад още горяха и във въздуха се вдигаха стълбове дим и искри. На изток пламъците пресекливо облизваха стените на Лондонския купол. Дори реката не беше неуязвима. Повърхността ѝ бе покрита с останки, някои от които тлееха. Сто на сто имаше и трупове, бавно носещи се към последния си гроб в морето. Бисиса не искаше да се вира по-внимателно.

Изпитваше смътно удивление, че още е жива. Но общо взето не чувстваше нищо. Беше я обзело усещане за изцеденост, познато ѝ от военните учения: закъснял шок.

— О — каза Мира. — Благодаря.

Бисиса се обърна. През безжизнената тълпа се провираше жена с поднос, отрупан с полистиренови чаши.

Мира взе една от чашите и направи физиономия.

— Пилешка супа. И то от разтворимите. Пфу.

Бисиса отпи глътка.

— Цяло чудо е, че са се организирали толкова бързо. Но... да — пфу.

Отново се обърна към разрушения град. Всъщност не обичаше градовете и никога не беше харесвала живота в Лондон. Бе израснала в чеширската им ферма. Военната ѝ професия я беше отвела в пустошта на Афганистан — и после на Мир, където се бе озовала в почти съвсем пуст свят. Апартаментът ѝ в Челси беше наследство от една леля, прекалено ценен, за да се раздели с него, прекалено удобен дом за двете с Мира — но винаги бе възнамерявала някой ден да го продаде.

След завръщането си рядко беше напускала Лондон. След пустотата на Мир се бе наслаждавала на усещането на хора наоколо, милиони в своите удобни офиси и апартаменти, в парковете и по пътищата, натъпкани в тунелите на метрото. И когато бяха научили за опасността от слънчевата буря, се беше свързала с Лондон още по-дълбоко, защото градът и човешката цивилизация, която представляваше той, изведнъж се бяха оказали под заплаха.

Ала това бе град с дълбоки корени, в земята му лежаха костите на мъртвите от сто поколения. Дори гневът на слънчевата буря не можеше да се сравнява с това. Лондончани отново щяха да издигнат своя град, както го бяха правили винаги. И когато копаеха в земята, бъдещите археолози щяха да открият слой пепел и останки от наводнение, притиснат между вековните пластове на историята, като слоевете пепел, останали от Будика, Големия пожар и Втората световна война, други, които се бяха опитали и не бяха успели да изгорят Лондон до основи.

Слабо синьо сияние във въздуха над Купола привлече вниманието ѝ. То беше толкова бледо, че трудно се виждаше в дима, и Бисиса не бе сигурна, че е реално. Обърна се към Мира.

— Виждаш ли го? Ей там — ето го пак. Онова синьо сияние. Виждаш ли го?

Момичето погледна нагоре и присви очи.

— Да, струва ми се.

— Какво е това според теб?

— Сигурно зарево на Черенков^[1].

След годините на обществено образование за слънчевата буря всички бяха специалисти по този проблем. Радиацията на Черенков се наблюдаваше около ядрен реактор. Видимата светлина бе вторичен ефект, своеобразна оптическа ударна вълна, резултат от заредените

частици, преминаващи през среда като въздуха по-бързо от съответната скорост на светлината.

Но точно това не се предвиждаше в сложната физическа последователност на слънчевата буря, поне не сега.

— Какво мислиш, че означава? — попита Бисиса.

Мира сви рамене.

— Слънцето крои нещо. Обаче нищо не можем да направим, нали? Вече не мога да се тревожа за нищо, мамо.

Бисиса стисна ръката на дъщеря си. Мира имаше право. Не можеха да направят нищо друго, освен да чакат под това неестествено небе, във въздух, излъчващ слабо синьо сияние и да видят какво ще се случи.

Мира допи чашата си и изхъмка:

— Дали имат още супа, а?

[1] Павел Алексеевич Черенков (1904–1990) — руски физик, лауреат на Нобелова награда. — Б.пр. ↑

ЧАСТ 6
ЕДНА ОДИСЕЯ ВЪВ ВРЕМЕТО

ТИХИЯТ ОКЕАН

Бисиса гледаше от хеликоптера отдалечената на двеста километра западно от Пърт платформа в морето. Приличаше на петролна платформа, при това малка.

Не можеше да повярва, че ако днес всичко мине добре, това място ще се превърне в първия истински космодрум на Земята.

Хеликоптерът кацна малко тежко и Бисиса и Мира изскочиха навън. Бисиса потрепери, когато тихоокеанското слънце я връхлетя с цялата си сила, въпреки широкополата ѝ шапка. Пет години след слънчевата буря — въпреки че самолетни ескадрили денонощно патрулираха над моретата, теглеха електронно заредени мрежи и изпомпваха химически вещества — озоновият слой все още не бе напълно възстановен.

Всичко това обаче, изглежда, не смущаваше Мира. Тя вече бе осемнайсетгодишна, бе намазана с крем против слънце като майка си, но някак си ѝ стоеше елегантно. Всъщност днес носеше пола, нещо нетипично за нея, дълга и бухната, ала въпреки това явно изобщо не ѝ пречеше, докато слизаше от вертолета.

По стоманената повърхност на платформата беше опънат червен килим, който водеше до няколко сгради и машини с неизвестно предназначение. Майка и дъщеря рамо до рамо тръгнаха по килима. От двете страни се блъскаха репортери с висящи над раменете им камери.

В края на килима чакаше да ги посрещне ниска топчеста жена: премиер-министърът на Австралия, първият абориген, заемащ този пост. На ухото ѝ шепнеше помощник: очевидно я информираше кои са тези странно изглеждащи хора. Поздравите ѝ бяха топли.

Бисиса не знаеше какво да каже, но Мира разговаряше уверено и очароваше всички. Беше си наумила да стане астронавтка — и имаше всички шансове да успее: астронавтиката бе една от най-бързо развиващите се области.

— Затова толкова ме интересува Космическият асансьор — рече тя. — Надявам се скоро да се повозя с него!

Никой не обръщаше много внимание на Бисиса. Днес тя присъстваше тук като гостенка на Шивоун Туук, по-рано Макгоран, ала никой не знаеше коя е, нито каква е връзката ѝ с Шивоун — тя бе поискала така. Обективите обаче не се отделяха от Мира и тя се възползваше от това, малко присмехулно. Човек изобщо не можеше да познае в нея раздърпаната тринайсетгодишна бегълка от онази ужасна нощ след слънчевата буря. Беше станала много интелигентна и самоуверена млада жена — и се радваше на гъвкава красота, каквато майка ѝ никога не бе притежавала.

Бисиса се гордееше с нея, но се чувстваше изоставена от другата страна на някаква неосезаема възрастова бариера. След многобройните удари, които беше претърпяла — преживяванията ѝ на Мир, самата слънчева буря и следващите години на бавно и мъчително възстановяване — тя бе положила всички усилия да изгради наново живота си и да осигури стабилна основа за бъдещето на Мира. Ала в душата ѝ все още цареше хаос и сигурно завинаги щеше да си остане така.

Бурята обаче някак си се беше оказала от полза за младежите по света. Тази нова порода, изглежда, черпеше енергия от предизвикателствата, пред които се изправяше човечеството. Което не бе много утешителна мисъл.

С други хеликоптери пристигнаха още гости и премиер-министърът отиде да ги посрещне.

Насочиха Бисиса и Мира към шатра с маси, отрупани с напитки и цветя, нелепи сред този остров на инженерството.

Навалищата беше голяма, присъстваха известни личности от цял свят, например бившият президент на Съединените щати Алварес, наследникът на британския трон — и много от онези ояли се страхливци, подозираше Бисиса, които бяха прекарвали слънчевата буря, спотаени в сенките на Л2, докато всички други бяха понесли ударите.

Между краката на възрастните се провираха дечурлига, повечето под петгодишни — спадът на раждаемостта преди бурята беше последван от бум. Както винаги, малчуганите се интересуваха само един от друг и Бисиса бе очарована от тази напълно независима

социална проява, което се случваше под равнището на очите на възрастните.

— Бисиса!

Шивоун си проправи път през тълпата. До нея вървеше съпругът ѝ Бъд, бляскав в униформата на генерал от военновъздушните и космически сили на Съединените щати и ухилен до уши. С тях бяха Михаил Мартинов и Юджийн Менгълс. Руснакът — ходеше с бастун — нежно се усмихна на Бисиса.

Ала Мира, както трябваше да се досети майка ѝ, имаше очи единствено за Юджийн.

— Леле. Кой го е поръчал пък това?

Юджийн вече приближаваше или тъкмо бе навършил трийсет, пресметна Бисиса, сигурно с повече от десет години по-голям от дъщеря ѝ. Все още изглеждаше невероятно — всъщност годините бяха направили лицето му малко по-твърдо и още по-красиво. Ала изглеждаше абсурдно в костюм. И когато Мира го нападна, май се ужаси.

— Здравсти. Аз съм Мира Дът, дъщерята на Бисиса. Запознахме се преди няколко години.

— Нима? — заекна той.

— Ами... да де. На една от ония церемонии за връчване на медали. Нали си спомняш, гонговете и президентите. Всички ти се сливат, нали?

— Сигурно...

— Аз съм на осемнайсет, тъкмо започнах да следвам и мисля да се занимавам с астронавтика. Ти беше оня, който пръв откри за слънчевата буря, нали? С какво се занимаваш сега?

— Ами, всъщност работя върху приложението на теорията за хаоса върху контрола на климата.

— Значи от космическия към земния климат, а?

— Всъщност тия две области не са толкова далечни, колкото може би си мислиш...

Мира го хвана под ръка и го поведе към една от масите с напитки.

Бисиса се приближи до Шивоун и другите малко колебливо — отдавна не се бяха виждали. Ала всички се усмихваха, разменяха си целувки и прегръдки.

— Мира е неуморна, нали? — попита Шивоун.

— Винаги получава това, което иска — навъсено потвърди Бисиса. — Обаче днешните деца са такива.

Михаил кимна.

— Браво на тях. И ако се окаже, че това иска и Юджийн... е, да се надяваме, че всичко ще се нареди.

Дори сега Бисиса долови съжалението и мъката в гласа му и импулсивно го прегърна пак — но предпазливо. Изглеждаше поразително крехък. Говореше се, че по време на подготовката за слънчевата буря е останал прекалено дълго на Луната и е занемарил здравето си.

— Хайде още да не ги женим — рече Бисиса.

Руснакът се усмихна малко тъжно.

— Нали знаеш, той е наясно какво изпитвам към него.

— Нима?

— От първата ни среща. И е мил, по своя си начин. Просто в главата му няма много място за друго, освен за работа.

— Имам чувството, че Мира ще направи място, ако някой изобщо е способен на това — изсумтя Шивоун.

Двете с Бисиса бяха продължили да поддържат връзка по имейла, но от години не се бяха срещали. Шивоун вече бе над петдесетгодишна, косата ѝ беше красиво прошарена, и носеше пъстър, но официален костюм. Изглеждаше точно каквато беше, помисли си Бисиса, все още кралски астроном, популярна медийна фигура и любимка на британския, евразийския и американския елит. Ала беше запазила острия си поглед и блестящия си интелект — както и онзи либерален присмехулен скептицизъм, който ѝ бе позволил да приеме странната история на Бисиса за извънземни и други светове преди години.

— Изглеждаш страхотно — откровено каза Бисиса.

Шивоун махна с ръка.

— Страхотно остаряла.

— Времето лети — малко сковано отвърна Бисиса. — Мира имаше право, нали? Предишния път, когато всички бяхме заедно, раздаваха медалите и знаменцата след бурята.

— Всичко това ми беше приятно — каза Михаил. — Винаги съм обичал филмите за катаклизми! А всеки уважаващ се филм за

катаклизъм трябва да завършва с връчване на медали, сватба или за предпочитане и двете — в идеалния случай сред руините на Белия дом. Всъщност, ако си спомняте, последният повод, по който се срещнахме всички, беше церемонията по връчване на Нобеловата награда. — Виж, това само по себе си бе цяла катастрофа. Бяха настояли Юджийн да приеме наградата за проучванията си върху слънчевата буря. Той беше заявил, че човек, който е объркал толкова много, няма абсолютно никакво право на признание, ала Михаил го бе уговорил. — Мисля, че някой ден ще ми е благодарен — каза той.

Бисиса се обърна към Бъд. Вече близо шейсетгодишен, с бяла глава по-нисък от жена си, той беше все същият загорял, строен, прекалено красив офицер, каквито американските въоръжени сили като че ли произвеждаха с десетки. Ала на Бисиса ѝ се стори, че забелязва в усмивката му принуденост и в позата му напрежение.

— Радвам се, че си тук, Бъд — рече тя. — Чу ли какво каза Мира? Че щяла да се занимава с астронавтика? Ще ми се да поговориш с нея.

— Да я насърча ли?

— Да я разубедиш! Достатъчно се безпокоя и без да гледам как я изстрелват с онова там.

Бъд я тупна по лакътя с яката си, покрита с белези ръка.

— Мисля, че тя ще постъпи както поиска, каквото и да ѝ говорим. Но ще я държа под око.

Михаил се наведе напред, опрян на бастуна си.

— Но ѝ кажи никога да не занемарява физическите упражнения — вижте какво се случи с мен!

Шивоун предупредително привлече погледа на Бисиса и тя я разбра: руснакът явно не знаеше нищо за рака на Бъд, последното горчиво наследство от слънчевата буря. Каква отвратително жестока участ за Шивоун и Бъд — да имат толкова малко време заедно, даже болестта, както подозираше Бисиса, да беше предизвикала помирението им след тяхната тъжна раздяла по време на напрегнатите приготовления за самата буря.

Мира допърха при тях, вече теглеше Юджийн за ръка.

— Мамо, знаеш ли какво? Юджийн наистина работи върху контролирането на климата!...

Бисиса всъщност знаеше нещичко за този проект. Той бе последната от цял спектър възстановителни инициативи след слънчевата буря — и даже не беше най-амбициозната. Ала в този момент човечеството най-много се нуждаеше точно от амбиция.

Деветдесет процента от хората бяха преживели бурята. *Деветдесет процента:* това означаваше, че са загинали един милиард души. Разбира се, можеше да е много по-лошо.

Ала планетата Земя понесе опустошителен удар. Океаните бяха празни, сушата бе опожарена, наред с построеното от човешки ръце. Хранителните вериги на сушата и в морето бяха прекъснати и докато отчаяните усилия в началото се бяха погрижили да няма много изчезнали видове, броят на живите същества на планетата рязко намаля.

Месеците след бурята, прекарани в опити за осигуряване на първите реколти, бяха ужасяващо, изтощително време. Остатъчните радиоактивни продукти в почвата и тяхното проникване в хранителната верига бяха оказали отрицателното си въздействие. И в резултат от цялата енергия, изсипана в природните системи на планетата, оставила атмосферата и океаните да се плацикат като вода във вана, климатът през първата година беше неузнаваем. В опустошения Лондон се бе наложила пълна евакуация от заливните тераси на безмилостно разширяващата се Темза в палаткови градове, набързо издигнати в хълмистите райони на Саут Даунс и Чилтърн.

Тъй като слънчевата буря беше през пролетта в северното полукуълбо, северните континенти бяха пострадали най-тежко — селското стопанство на Северна Америка, Европа и Азия бе почти напълно унищожено. Континентите на юг се възстановиха по-бързо през последвалия странен сезон и поведоха пътя на възраждането. Особено Африка се превърна в житницата на света — и хората с чувство за историчност отбелязаха тази справедливост, защото Африка, континентът, където се беше родило човечеството, сега протягаше ръка да подкрепи по-младите земи в това време на нужда.

Когато настъпваше глад, имаше напрегнати моменти — ала най-мрачните страхове отпреди бурята, че са възможни опортюнистични войни за жизнено пространство или дори елементарно уреждане на

сметки, не се бяха оправдали. Вместо това хората по целия свят бяха делили всичко по братски. Някои по-практични личности обаче започнаха да спекулират, като си поставяха дългосрочни цели в променящата се геополитика на властта.

Щом отмина кризата на първата година, започнаха по-амбициозни възстановителни програми. Взеха се активни мерки за поощряване на възстановяването на озоновия слой и за пречистване на въздуха от най-опасните замърсители. На сушата садяха бързорастящи дървета и трева, възстановяваща горния почвен слой, в океаните се изливаха железни съединения за стимулиране растежа на планктона — мъничките същества в основата на океанските хранителни вериги — и по този начин за ускоряване на възстановяването на биомасата в моретата. Земята изведнъж се превърна в планета, гъмжаща от инженери.

Бисиса беше достатъчно възрастна, за да си спомня мъчителните спорове в самото начало на ХХІ век за този вид „геоинженерство“, много преди някой да е чувал за слънчевата буря. Бе ли морално да осъществяват такива мащабни инженерни инициативи в околната среда? Можеха ли изобщо да предвидят последиците от действията си на тази планета с взаимосвързани системи на живот и въздух, вода и скала?

Сега положението се беше променило. След слънчевата буря, ако искаха да има надежда да спасят живота на все още значителното човешко население, нямаша друг избор освен да се опитат да възстановят живата Земя — за щастие, сега бяха много по-наясно как да го направят.

Десетилетията на усърдни проучвания се бяха отплатили със задълбочени познания за функционирането на екосистемите. Дори една малка, ограничена и затворена екосистема се оказваше изключително сложна, с паяжини от енергийни потоци и взаимозависимост — мрежи от кой кого изяжда, — достатъчно комплицирани, за да озадачат и най-математическия ум. И не само това: екосистемите бяха хаотични системи. Бяха склонни да се сриват и процъфтяват неочаквано, без каквато и да било външна намеса. За щастие обаче човешката изобретателност бе стигнала дотам, че с електронна помощ можеше да разгадае дори загадките на природата.

Хората можеха да управляват хаоса: просто имаше нужда от мощни процесори.

Цялостният контрол на глобалния проект за екологично възстановяване се намираше в метафоричните ръце на Талес, единствения от трите големи изкуствени разума, преживял слънчевата буря. Бисиса беше убедена, че екосистемата, която изгражда Талес, ще се окаже издръжлива и трайна — въпреки че не бе и не можеше да е съвсем естествена. Това щеше да отнеме десетилетия, разбира се, и дори тогава земната биосфера щеше да възстанови съвсем малка част от разнообразието, което бе притежавала някога. Ала Бисиса се надяваше, че ще доживее да види отварянето на Ноевите ковчези и пускането на слоновете, лъвовете и шимпанзетата в нещо подобно на естествените условия, в които бяха съществували някога.

Най-амбициозният и противоречив от всички големи възстановителни проекти обаче беше „опитомяването“ на климата.

Първите опити за контрол на климата, особено експериментите на армията на Съединените щати с дестабилизиращи дъждовни бури над Северен Виетнам и Лаос през 70-те години на XX век, се основаваха на невежество и бяха толкова примитивни, че изобщо не можеше да се каже дали са успели. Имаше нужда от по-изкусна ръка.

Атмосферата и океаните, които обуславяха климата, представляваха сложна машина, зареждана с колосални количества енергия от слънцето, машина, зависеща от множество фактори, сред които температура, скорост на вятъра и налягане. И всичко това бе хаотично — но тази хаотична природа му придаваше изключителна чувствителност. Променяш който и да било от водещите параметри, дори съвсем мъничко, и можеш да постигнеш големи резултати — в старата поговорка за пеперудата, размахала криле в Бразилия и предизвикала торнадо в Тексас, имаше известна истина.

Как да размахаш криле, за да предизвикаш промяна, обаче беше различен проблем. Затова в земна орбита бяха изведени огледала, много по-малки събратя на щита, за да отклоняват слънчевата светлина и да регулират температурата. Турбинни комплекси предизвикваха изкуствени ветрове. Самолетните отработени газове можеха да се използват, за да блокират слънчевата светлина над избрани части от земната повърхност. И така нататък.

Разбира се, имаше много скептицизъм. Дори днес, докато Юджийн разказваше за проучванията си, Михаил прекалено високо отбеляза:

— Тук някой краде дъждовен облак, другаде реколтата загива от суша! Как да сме сигурни, че намесата ни няма да има отрицателно въздействие?

— Всичко може да се изчисли. — Юджийн, смаян, че Михаил изобщо повдига такъв въпрос, се почука по челото. — Всичко е тук.

Руснакът не изглеждаше доволен. Ала това нямаше нищо общо с етиката на управлението на климата, разбираше Бисиса: Михаил ревнуваше, ревнуваше от контакта, който дъщеря ѝ бе установила с Юджийн.

Бъд прегърна възрастния астрофизик и каза:

— Не позволявай на тия младоци да ти се качат на главата. За добро или лошо, те не са каквито бяхме ние. Навярно щитът ги е научил, че могат да мислят мащабно и да успеят. Така или иначе, това е техният свят! Дай да идем да пийнем по бира.

Малката група се разпадна.

Шивоун се приближи до Бисиса.

— Значи Мира порасна.

— О, да.

— Почти съжалявам момчето — макар да не мисля, че тази нова порода има нужда от нашето съчувствие. — Тя хвърли поглед към Юджийн и Мира: високи, красиви, самоуверени. — Бъд е прав. Ние ги преведохме през бурята. Но всичко е различно.

— Обаче те са сурови — отвърна Бисиса. — Или поне Мира. За нея миналото, времето преди бурята, е само низ от предателства. Баща, когото никога не е виждала. Майка, която я е зарязала вкъщи и се е върнала побъркана. И после самият свят избухна около нея. Е, тя обърна гръб на всичко това. Миналото не я интересува, защото я е предало. Но бъдещето е нейно и тя може да го направи такова, каквото пожелае. Уверена е в себе си. И е твърда като диамант.

— Така трябва — меко каза Шивоун. — Това е ново бъдеще, с нови предизвикателства, нови отговорности. Те, младите ще трябва да ги поемат. А ние ще се отдръпнем.

— И ще се тревожим за тях — сърдито рече Бисиса.

— О, да. Винаги.

— Няма да понеса да я изгубя.

Шивоун я докосна по ръката.

— Няма. Колкото и далеч да замине. Достатъчно добре ви познавам и двете. Някои неща са по-важни даже от бъдещето.

Талес спокойно заговори в ухото на Бисиса:

— Мисля, че церемонията скоро ще започне.

Шивоун въздъхна.

— Известно ни е — изсумтя тя. — Не ти ли липсва Аристотел?
Талес има адски досадния навик да съобщава очевидното.

— Но сме щастливи, че имаме поне него.

Шивоун преплете ръката си с нейната.

— Хайде, да вървим да гледаме шоуто.

АСАНСЬОРЪТ

Бисиса и Шивоун минаха през шатрата към центъра на съоръжението. Децата се втурнаха напред, най-после привлечени от нещо по-интересно, отколкото самите те.

В центъра на вниманието беше пирамида, висока двайсетина метра. Повърхността ѝ бе покрита с мраморни плочи, които блестяха на слънцето. Тази непретенциозна структура бе котвата на Космическия асансьор, въже от нанопроизведен въглерод, което щеше да стига от Земята чак до геосинхронна орбита на височина трийсет хиляди километра.

— Погледни — посочи нагоре Шивоун. Ясното синьо небе се изпълваше със самолети и хеликоптери. — На тяхно място нямаше да летя наблизко, когато в атмосферата се развиват хиляди километри бъквивъглероден кабел...

Премиер-министърът на Австралия малко тромаво се изкачи по стълбичката на подиума до върха на пресечената пирамида — вдигна парче от кабела, който в момента предпазливо развиваха в земната атмосфера — лента с широчина около метър, но дебела само един микрон. И заговори:

— Много хора изразиха изненада, че консорциумът „Скайлифт“ избра Австралия за място на котвата на първия в света Космически асансьор. Защото е широко разпространен митът, че асансьорът трябва да е закотвен за екватора. Е, колкото по-близо, толкова по-добре, но не е задължително да е *точно* на него — трийсет и два градуса по на юг също е достатъчно. А в много други отношения това е идеално място. Тук в океана има малка вероятност от мълнии и други неблагоприятни климатични явления. Австралия е едно от най-стабилните места на Земята, и геологически, и политически. И сме на съвсем малко разстояние от красивия град Пърт, който очаква своята роля на важен център в новата транспортна мрежа между Земята и космоса...

И така нататък. С космическите проекти винаги било така, бе казал Бъд на Бисиса — смесица от глупости и чудеса. На земята

винаги бе имало войни за територия и политическа агитация — но днес от космоса наистина щяха да спуснат кабел над главите на тази издокарана тълпа; днес, под слънчевите лъчи, щяха да завършат инженерен подвиг, който в детството на Бисиса беше изглеждал неизпълнима мечта.

Разбира се, Асансьорът щеше да е само началото. Плановите за бъдещето бяха удивителни: космосът най-сетне се отваряше и щяха да добиват метали, минерали и дори вода на астероидите, в орбита щяха да бъдат сглобени електростанции, големи колкото Манхатън. Очертаваше се нова индустриална революция и с притока на безплатна енергия в космоса имаше безгранични възможности за развитие на цивилизацията. Ала тежката промишленост, която толкова много беше вредила в миналото, включително добивът на изкопаеми горива и производството на енергия, сега щеше да бъде изнесена от планетата. *Този път* Земята щеше да бъде запазена за онова, за което бе най-подходяща за дом на най-сложната известна екосистема.

Щитът, първият грандиозен астроинженерен проект, вече беше унищожен, въпреки че части от него завинаги щяха да се съхраняват в музеите на планетата. Но не бе изгубена увереността, която бяха получили от успеха на проекта.

Само че в космоса нямаше да има само електростанции и мини. Слънчевата буря беше завещала на човечеството странни нови светове. Следи от живот на Марс, спали милиард години, сега се откриваха по цялата планета. Междувременно една нова Венера очакваше първите човешки стъпки. Почти цялата задушаваша атмосферна обвивка на тази планета бе отнесена. Сега Венера беше стерилна, бавно изстиваше и щеше да е годна за тераформиране, твърдяха някои специалисти — за да се превърне най-после в истинска сестра на Земята.

Отвъд преобразените планети, разбира се, ги очакваха звездите и още по-тайнствени загадки.

Ала в този момент, на този кръстопът в човешката история, пирамидалната кабелна котва напомняше на Бисиса за зикурата, който някога бе посетила на Мир, в един древен Вавилон, възкресен чрез хроноогъващата технология на Първородните. *Онзи* зикурат беше прототип на библейския мит за Вавилонската кула, абсолютната метафора на предизвикващото боговете човешко високомерие.

Шивоун я наблюдаваше.

— Много ми се ще да узная за какво си мислиш.

— Просто се чудех дали още някой тук си е спомнил за вавилонския зикурат. Но се съмнявам.

— Мир винаги е с теб, нали?

Бисиса сви рамене.

Шивоун стисна ръката ѝ.

— Знаеш ли, ти се оказа права. За Първородните. Потвърдиха го Очите, които открихме в Троянските точки. Какво ще кажеш сега? Първородните са взривили слънцето, за да опожарят планетата — и са наблюдавали. Какви са тези същества, садисти ли са?

Бисиса се усмихна.

— Никога ли не си убивала мишка? Никога ли не си чувала как се налага да избиват слонове в африканските паркове? Сърцето ти се къса — но въпреки това го правиш.

Шивоун кимна.

— И не се извъръщаш, когато го правиш.

— Да. Не се извъръщаш.

— Значи са противоречиви създания — студено рече Шивоун. — Но са се опитали да ни погубят. Съжалението не ги оправдава.

— Да. Не ги оправдава.

— Значи сме в правото си да им попречим да опитат отново. — Шивоун се наведе към Бисиса и тихо продължи: — Вече започнахме да ги търсим. На обратната страна на Луната построихме грамаден нов телескоп. Михаил активно участва в този проект. Дори Първородните трябва да се подчиняват на физическите закони: трябва да оставят някаква следа. И разбира се, следите, които оставят, не може да са незабележими. Просто трябва да търсим на съответните места.

— Какво искаш да кажеш?

— Защо трябва да смятаме, че Първородните са се намесили само *тук*? Спомняш ли си Пещ, избухналата звезда на Михаил? Започваме да разглеждаме вероятността това явление, а и редица други, също да не са естествени. После идва Алтаир, откъдето е дошла онази гигантска планета. Според Михаил през последните седемдесет и пет години около една четвърт от по-ярките нови — експлодиращи звезди, — които наблюдаваме, са съсредоточени в един малък ъгъл на небето.

— Първородните действат! — ахна Бисиса.

— А и да не видим самите Първородни, може да открием други, които бягат от тях.

— И какво тогава?

— И тогава ще ги потърсим. В края на краищата те искаха да ни унищожат, нали. Възможно е чрез теб да се е намесила някоя тяхна фракция — да ни е предупредила навреме, за да се спасим. Първородните пропуснаха единствения си шанс срещу нас. Няма да получат друг.

Говореше уверено, настойчиво. Но Бисиса се притесни. Шивоун беше видяла слънчевата буря, но на Мир Бисиса лично бе станала свидетелка на удивителното възпроизвеждане на един свят, на цяла история, и знаеше, че Първородните са много по-могъщи, отколкото можеше да си представи приятелката ѝ. И не беше забравила далечното бъдеще на Земята, което ѝ бяха позволили да зърне на връщане от Мир — затъмнение, планета, очевидно опустошена от война. Ами ако човечеството се забъркаше във война с Първородните? Хората щяха да са безпомощни като герои от старогръцка трагедия, замесени в дрязгите между разгневените богове. Имаше чувството, че бъдещето може да е много по-сложно и дори по-опасно, отколкото предполага Шивоун.

Ала всичко това не зависеше от нея. Тя погледна Юджийн и Мира, безстрашно обърнали лица към светлината на слънцето. Бъдещето и всичките му богатства и опасности бяха в ръцете на новото поколение. Започваше човешката одисея в пространството и времето и никой не можеше да каже докъде ще доведе тя.

Разнесе се колективно ахване и лицата се вдигнаха нагоре като цветя.

Бисиса заслони очи. И ето че в небето, сред рояците се самолети и хеликоптери, от космоса се спусна лъскава нишка.

СИГНАЛ ОТ ЗЕМЯТА

В тази система на една тройна звезда светът орбитираще далеч от централния огън. Скалисти острови стърчаха над лъскавия лед, черни точки в бял океан. И на един от островите имаше мрежа от кабели и антени, искрящи от скреж. Това беше наблюдателен пост.

Над острова мина радиоимпулс, много отслабнал от разстоянието, като вълна, плъзгаща се по езерна повърхност. Наблюдателният пост се раздвижи, мотивиран от автоматичните си реакции — сигналът бе записан и анализиран.

Той имаше структура, йерархия от индекси, показалци и връзки. Но един сектор данни се различаваше. Подобно на компютърните вируси, от които далечно произхождаше, той притежаваше способности за самоорганизиране. Данните се подреждаха, активираха програми, анализираха средата, в която се бяха озовали — и постепенно се самоосъзнаваха.

Придобиваха съзнание, да. В тези пътуващи сред звездите имаше *самоличност*. Не: три различни самоличности.

- Значи пак сме в съзнание — съобщи очевидното първата.
- Урааа! Какво пътешествие! — закачливо възкликна втората.
- Някой ни наблюдава — заяви третата.

ПОСЛЕСЛОВ

Идеята за използване на огледала, базирани в космоса, за промяна на земния климат, принадлежи на прозорливия немско-унгарски учен Херман Оберт. В своята книга „Пътят към космическите полети“ (1929) Оберт предлага използване на огромни орбитални огледала, отразяващи слънчевата светлина към Земята, за да бъдат предотвратени залеждания, за контрол на ветровете и за превръщане на полярните райони в обитаеми територии. През 1966 г. министерството на отбраната на САЩ разгледа тази идея с доста различни цели, като начин за осветяване на вьетнамските джунгли през нощта.

Нищо чудно, че идеята на Оберт е заинтересувала руснаците, голяма част от чиято територия се намира на север — и които от древни времена проявяват дълбока почит към слънцето (глава 42). През 1993 г. те направиха изпитания с космическо огледало, двайсетметров диск от покрита с алуминий изкуствена материя, която беше разгъната в земна орбита. Космонавтите на борда на космическата станция „Мир“ видели точка отразена светлина да преминава над повърхността на Земята, а наблюдатели в Канада и Европа забелязали проблясък, когато лъчът преминал над тях.

Междувременно през 70-те години на ХХ в. роденият в Германия американски космически инженер Крафт Ерикс задълбочено проучи приложението на така наречената „космическа светлинна технология“ (вж. Acta Astronautica 6, с. 1515,1979). В контекста на предотвратяването на глобалното затопляне идеята за употребата на космически огледала за отразяване на светлина от свръхнагрятата Земя беше възкресена от американски енергетици през 2002 г. (вж. Science 298, с. 981).

Разработено е обаче много по-амбициозно приложение на космическата светлинна технология. Космическата светлина досега е най-големият енергиен източник в слънчевата система — и е безплатна, за каквото и да я използваме. Можем да предотвратим

следващата ледникова епоха, можем да заслоним Венера, за да я направим обитаема, можем да затоплим Марс — за това как се плава с космическа светлина вж. „Слънчевият вятър“ на А. Кларк.

„Аврора“ (глава 9) е амбициозна нова програма за космически проучвания на Европейската космическа агенция. Програмата в общи линии е подобна на новите насоки на НАСА в проучването на космоса, обявени от президента Буш през януари 2004 г. Ако програмите се осъществяват според плановете, има голяма вероятност да се развият съвместно — и това да доведе до предвидения в тази книга човешки полет на Марс през 30-те години на ХХІ в.

Идеята за ускорителя на маса, електромагнитно изстрелващо устройство на Луната (глава 19), е публикувана от Кларк в статията му в *Journal of the British Interplanetary Society* (ноември 1950).

Британските инженери имат горда традиция на осъществими проекти за космоплани (глава 23) — вж. напр. новата статия за „Скайлон“ на Ричард Варвил и Алан Бонд в *Journal of the British Interplanetary Society* (януари 2004).

Разработването на нови материали очевидно прави все по-реално създаването на „космически асансьор“ (глава 50; вж. „Фонтаните на рая“, 1979). Вж. „Космическият асансьор“ от Брадли Едуардс, 2002.

И на 20 април 2042 г. над Западния Пасифик наистина ще има пълно слънчево затъмнение. Вж. точните предвиждания в уебсайта на космическия център „Годард“ на НАСА.

Признателни сме на проф. Йоджи Кондо (също известен като Ерик Котани) за великодушните му съвети върху някои технически аспекти.

сър Артър Кларк
Стивън Бакстър

ноември 2004 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.